

VARKAUDEN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO 2023 JA
TALO USSUUNNITELMA 2024-2025**

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 293
Kaupunginvaltuusto 19.12.2022 § 93

1	TALO USSUUNNITELUN PERIAATTEET JA KAUPUNKISTRATEGIA	4
1.1	Taloussuunnittelun periaatteet	4
1.2	Varkauden kaupunkistrategia ja brändi	4
2	TALO USSUUNNITELUN YLEISPERUSTELUT JA KEHITYSNÄKYMÄT	5
2.1	Yleinen taloudellinen kehitys	5
2.2	Varkauden kaupungin organisaatiokaavio	7
2.3	Varkauden kaupungin talous	8
2.4	Väestö, työllisyys ja asuminen sekä viestintä ja markkinointi	11
2.4.1	Väestönkehitys	11
2.4.2	Työllisyys ja työpaikat	14
2.4.3	Viennin kehittyminen	16
2.4.4	Asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen	17
2.4.5	Viestinnän ja markkinoinnin tavoitteet	17
2.5	Talousarviovuoden 2023 ja taloussuunnitteluvuosien 2024–2025 kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan ja kuntien yhteistoiminnan kehittäminen	18
2.6	Osallistuva budjetointi	21
2.7	Taloussuunnittelussa huomioitavat lainsäädäntömuutokset	21
3	TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024–2025	24
3.1	Taloussuunnittelun lähtökohdat ja muutokset	24
3.2	Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma	27
4	TALOUSARVION SITO VUUS JA MUUT MÄÄRÄYKSET	29
4.1	Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma	29
4.1.1	Täytäntöönpano-ohjeet	29
4.1.2	Käyttösuunnitelma	30
4.2	Talousarvion sitovuus	30
4.2.1	Käyttötalous	30
4.2.2	Tuloslaskelma	30
4.2.3	Rahoituslaskelma	30
4.2.4	Investoinnit	30
4.2.5	Ottolainaus	30
4.2.6	Antolainaus ja takaukset	31
4.2.7	Lautakunnat	31
4.2.8	Talousarviomuutokset	31
4.2.9	Hankinnat	31
4.3	Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskien hallinta	31
4.3.1	Sisäinen valvonta	31
4.3.2	Sisäinen tarkastus	32
4.3.3	Riskien hallinta	32
5	KONSERNIOHJAUS	33
5.1	Konserniohjauksen periaatteet	33
5.2	Varkauden kaupungin tytäryhtiöt	34
6	KÄYTTÖTALOUS / LAUTAKUNTIEN TALOUSARVIOT	35

6.1	YLEISHALLINTO.....	35
6.1.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	36
6.1.2	KAUPUNGINVALTUUSTO	36
6.1.3	TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	37
6.1.4	KAUPUNGINHALLITUS	38
6.1.4.1	Elinvoiman edistäminen	41
6.1.4.2	Osallistumis- ja vaikuttamistoimielimet	43
6.2	KONSERNIPALVELUT	45
6.2.1	Talouspalvelut	46
6.2.2	Henkilöstöpalvelut	47
6.2.3	Työllisyysyksikkö.....	48
6.2.4	Hallintopalvelut.....	49
6.2.5	Tietohallintopalvelut	50
6.2.6	Tukipalvelut.....	51
6.3	HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA	52
6.3.1	Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus.....	54
6.3.2	Kasvun ja oppimisen lautakunta	55
6.3.2.1	Perusopetus	56
6.3.2.2	Varhaiskasvatus	57
6.3.3	Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta.....	58
6.3.3.1	Hyvinvointipalvelut	59
6.3.3.2	Kirjastopalvelut	59
6.3.3.3	Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut.....	60
6.3.3.4	Liikuntapalvelut	61
6.3.3.5	Museopalvelut	62
6.3.3.6	Nuorisopalvelut	64
6.3.4	Soisalo-opisto.....	65
6.4	TEKNINEN TOIMI	66
6.4.1	Kaupunkisuunnittelu.....	67
6.4.2	Kaupunkitekniikka	68
6.4.3	Rakennusvalvonta	69
7	TULOSLASKELMA.....	70
7.1	Toimintatuotot.....	70
7.2	Toimintakulut	70
7.3	Toimintakate.....	70
7.4	Rahoitus	70
7.4.1	Verotulot.....	70
7.4.2	Valtionosuudet	73
7.4.3	Korkotuotot ja – kulut	75
7.4.4	Muut rahoitustuotot ja – kulut.....	75
7.5	Vuosikate.....	76
7.6	Poistot ja arvonalentumiset	76
7.7	Tilikauden tulos / ali-/ylijäämä	76
7.8	Tuloslaskelma	77
7.9	Toimialoittain TP 2021, TAM 2022, TPE 2022, TA2023 ja TS 2024 - 2025	78

7.10 Toimintatuotot ja – kulut toimialoittain	80
7.11 Toimintatuotot ja – kulut kululajeittain	81
7.12 Palvelujen ostot (ulkoiset) ja henkilöstökulut toimialoittain	82
7.13 Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot tulolajeittain.....	83
8 INVESTOINNIT	84
9 RAHOITUSLASKELMA.....	89
10 KONSERNIYHTIÖT / TYTÄRYHTIÖT	93
10.1 Wartalo Kodit Oy	93
10.2 Varkauden Aluelämpö Oy	95
10.3 Navitas Kehitys Oy	97
10.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	99
10.5 Varkauden Taitotalo Oy.....	100
10.6 Keski-Savon Vesi Oy.....	101
10.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	103
10.8 Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy.....	104
11. LIITTEET	107
LIITE 1 Kaupunkistrategian 2025 toimenpidesuunnitelma	107
LIITE 2 Koko kaupungin toimintaan liittyviä riskejä ja niiden hallintakeinoja sekä toi-	113
mialakohtaiset riskit ja hallintakeinot	113
LIITE 3 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	115
KONSERNIPALVELUT	115
HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA	115
TEKNINEN TOIMI	116
LIITE 4 INVESTOINTIHANKKEET VUONNA 2023	118
LIITE 5 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET	136

1 TALOUSSUUNNITELUN PERIAATTEET JA KAUPUNKISTRATEGIA

1.1 Taloussuunnittelun periaatteet

Kaupunginvaltuuston on kuntalain luvun 13 § 110 mukaan hyväksyttävä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarviossa ja – suunnitelmassa tulee osoittaa riittävät resurssit asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osoittaa, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan sekä talouden tasapaino turvataan.

Talousarvion ja – suunnitelman päätehtävät:

- asettaa palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet
- budjetoida tuottoja ja kuluja koskevat arviot eri toiminnoille/tehtäville ja hankkeille
- osoittaa miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan

Taloussuunnitelmaan / -arvioon kuuluu käyttötalous-, tuloslaskelma-, rahoitus- ja investointiosa. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

1.2 Varkauden kaupunkistrategia ja brändi

Varkauden kaupunkistrategian julkilausuma ja brändiuudistus hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 13.6.2022. Strategian pääteemat **välitä – vaikuta – viihdy**, sisältävät viestin siitä, mitä me kaupunkiyhteisönä tahdomme olla (kts. kuva 1 sivulla 5). Se osoittaa henkisen olotilan, jota jokainen asukas, yritys, järjestö ja muu kumppani voi toiminnassaan toteuttaa yhteisen, uniikin kaupunkimme hyväksi. Pääteemat on muodostettu strategiatyön aikana kerätyn aineiston pohjalta ja edustavat niitä arvoja, joita asukkaat nostivat esille strategiatyön yhteydessä. Asukkaiden ajatukset on huomioitu myös brändiuudistuksessa, jota työstiittiin strategiatyön kanssa rinnakkain ja tehtiin laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen ja palveluiden tuottamisen strategiatyöryhmien aineisto sisältyy pääosin **välitä** – teeman alle. Teemaan nivoutuu huolenpito omasta ja toisten terveydestä sekä toimintamme tavoitteena oleva turvallinen, toimiva ja onnellinen arki. Välittämistä on myös uskaltaa puuttua ja toimia. Siihen sisältyy aktiivinen toiminta yhteisömme edun mukaisesti sekä vastuun kantaminen meille tärkeistä asioista. Välittämistä on myös taloudesta huolenpitäminen ja kaupunkimme kehittäminen pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Henkilöstöpolitiikka sekä identiteetti, yhteisöllisyys, osallisuus ja vaikuttaminen työryhmien käsittelemät teemat sisältyvät pääasiassa **vaikuta** – teeman alle. Tämä teema antaa luvan vaikuttaa, ideoida, luoda, antaa palautetta, kertoa ja huomata niin työyhteisöissä kuin koko kaupunkiyhteisössä! Asukkailta sekä henkilökunnalta tulleissa ideoissa nousi esille halu yhteiskehittämisen eri muotoihin. Tähän vastattiin nostamalla yhteisöllisemmän toimintakulttuurin rakentaminen strategian kärkeen.

Viihdy – teeman alle sisältyy elämisen, yrittämisen ja matkailun edellytykset. Näitä aiheita käsittelivät elinympäristöjen ja elinvoiman kehittämisen työryhmät. Tavoitteemme mukaisesti Warkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia sekä viihtyisän ja sujuvan arjen elementit, sillä täällä kaikki hyvä on lähellä ja eläminen edullista.

Strategian toimenpidesuunnitelma, jonka kaupunginhallitus hyväksyi 3.10.2022 § 239 ja -valtuusto 10.10.2022 § 69 on liitteenä 1.

Uusi brändi

Osana strategiatyötä kaupungin graafinen ilme uudistettiin ja kaupungille hyväksyttiin uusi *”ihan omanlainen warkaus”* brändi. Uudella brändillä haluamme korostaa strategian olevan erityisesti koko yhteisön ihan omanlainen strategia, joka antaa luvan kaikille yhteisön jäsenille osallistua kaupunkiyhteisön kehitykseen, *warkaus*

sanan kautta haluamme korostaa kaupunkiyhteisöä ja sen toimintaa, kun taas virallisessa organisaatio viestinnässä käytämme muotoa *Varkaus* tai *Varkauden kaupunki*.

Warkaus-brändi muodostuu kolmesta elementistä tunnus, slogan ja silhuetti. Warkaus-brändimarkkinointi ja kaupungin virallinen päätöksenteko erotetaan aiempaa selkeämmin. Viralliset ja juridisesti sitovat päätöksentekoasiankirjat ja Varkauden kaupungin virallinen viestintä allekirjoitetaan Varkaus-vaakunalla ja Varkauden kaupunki -tekstilogolla.

Kuva 1. Varkauden visuaalisen ilmeen yhteisötunnus

Warkaus-bränditunnuksen (kts. kuva 1) tunnistaa siitä, että osassa kirjaimia on käynyt varkaus, eli pieni pala puuttuu kirjainten kulmasta. Se on Varkauden markkinoinnin ja viestinnän tunnus. Tunnus on kaikkien Varkaudesta viestivien käytössä eli tunnus ei ole kaupungin tai kenenkään muunkaan juridisen tahon virallinen allekirjoitus.

Pääviestiä tukevilla graafisilla elementeillä tehostetaan viestejä ja rakennetaan yksilöllistä warkaus – ilmettä. Silhuetissa luonto, vesistö ja teollinen kulttuuriperintö yhdistyvät energiseksi ja rytmikkääksi sydänkäyräksi, jossa näkyy tekemisen meininki. Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian osaamiskeskitymäksi.

Brändiviestiä tuetaan sloganilla ”ihana omanlainen”. Tarina sloganin takana on, että Varkaudessa on eri puolia, mistä valita – jokainen voi tehdä siitä ihan omanlaisensa, juuri itselle sopivan. Varkaus on myös monin tavoin uniikki, eli ihana omanlainen!

2 TALOUSSUUNNITTELUN YLEISPERUSTELUT JA KEHITYSNÄKYMÄT

2.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Suomen talouskehitys on jatkunut vuoden 2022 alkupuolella vahvana. Talouden kehittymiseen ovat vaikuttaneet palvelualojen koronaepidemian jälkeinen vahva kasvu ja työllisyyden pysyminen ennätystasolla, noin 74 % tuntumassa. Talouskasvuun odotetaan kuitenkin hidastuvan.

Kustannustason nousu on hidastanut teollisen tuotannon ja jalostuksen kasvua. Sen sijaan palvelutuotanto kasvoi elokuussa vielä noin 2 % verrattaessa viime vuoden vastaavaan aikaan.

Venäjän hyökkäys Ukraina on nostanut energian, raaka-aineiden sekä ruoan hintoja hyvin nopeasti. Siitä seurannut kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi. Inflaatio oli lokakuussa 8,3 %. Tällä tasolla oltiin Suomessa viimeksi 1980-luvulla.

BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa vielä tänä vuonna 1,7 %. Ulkomaankauppa Venäjän kanssa on vähentynyt huomattavasti ja viennin kasvu hidastunut. Lisääntynyt epävarmuus siirtää investointeja tulevaisuuteen. Ennusteen mukaan BKT:n kasvu hidastuu ja on vuonna 2023 vain 0,5 % ja vuonna 2024 1,4 %. Vuoden 2023

ennuste perustuu kaupan ja rakentamisen kasvun vaimenemiseen ja myös työttömyyden ennakoitaan lisääntyvän. (Lähde: Kuntaliitto, talous)

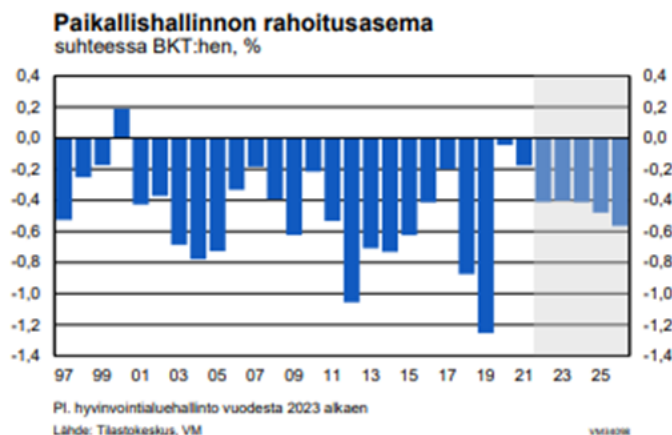
Kuntatalous

Kuntatalouden kulutusmenojen kasvu hidastuu vuonna 2022 koronaepidemiakulujen pientyessä edellisvuodesta, mutta kuntien rahoitusasema heikkenee kuitenkin yli 1,0 mrd.€ alijäämäiseksi, kun yhteisöveron korotetun jako-osuuden ja valtionosuuslisäysten kaltaiset tukitoimet päättyvät. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät vuonna 2022 palvelutarpeen kasvun lisäksi hoito- ja palveluvelan purkaminen sekä pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtävien laajennukset, joissa kustannukset nousevat vuosittain. Lisämenoja aiheuttaa myös Venäjän hyökkäyssotaa pakenevien ukrainalaisten maahanmuutosta, josta syntyviä kuluja mm. opetuksessa ja kotouttamisessa hallitus on sitoutunut korvaamaan kunnille.

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämissohjelmalla vuosina 2023 – 2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän.

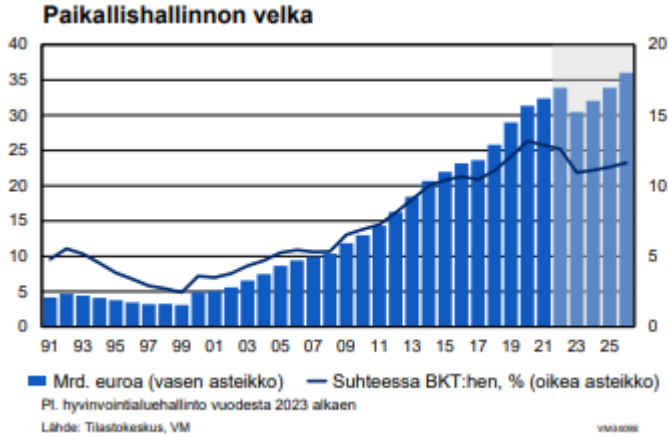
Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu ensi vuonna, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa kuntien rakenteellisia, väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti kuntatalous jää alijäämäiseksi. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä.

Vuoteen 2023 ajoittuvan sote-uudistuksen lisäksi myös hallituskausi päättyy. Samalla monet hallituksen määraikaiset toimet lakkaavat ja kuntataloudesta poistuu esimerkiksi koronaepidemian avustuksia ja varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laatu- ja tasa-arvohankkeita.

Väestön ikääntyminen on jo viimeisen kymmenen vuoden aikana lisännyt eläkemenoja ja luo merkittäviä paineita julkisen talouden kestävyyspidemmällä aikavälillä. Erityisesti iäkkään vanhusväestön määrän kasvu lisää lähivuosikymmeninä hoiva- ja terveysmenoja, joiden rahoittamiseksi nykyinen kokonaisveroaste ei tulevaisuudessa riitä. Samaan aikaan työikäinen väestö, joka veroillaan rahoittaa julkiset palvelut ja sosiaaliturvan, supistuu.

Kuntatalouden alijäämän arvioidaan pysyvän noin 0,4 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimellisvelkaa vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena kuntataloudesta siirtyy n. 5,1 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Kuntahallinto jää painelaskelmassa yli miljardin alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen v. 2023. Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvava epätasapaino.

(Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2022)

Seuraavassa taulukossa kuntatalouteen vaikuttavien keskeisten tekijöiden muutos- % vuosille 2021–2026.

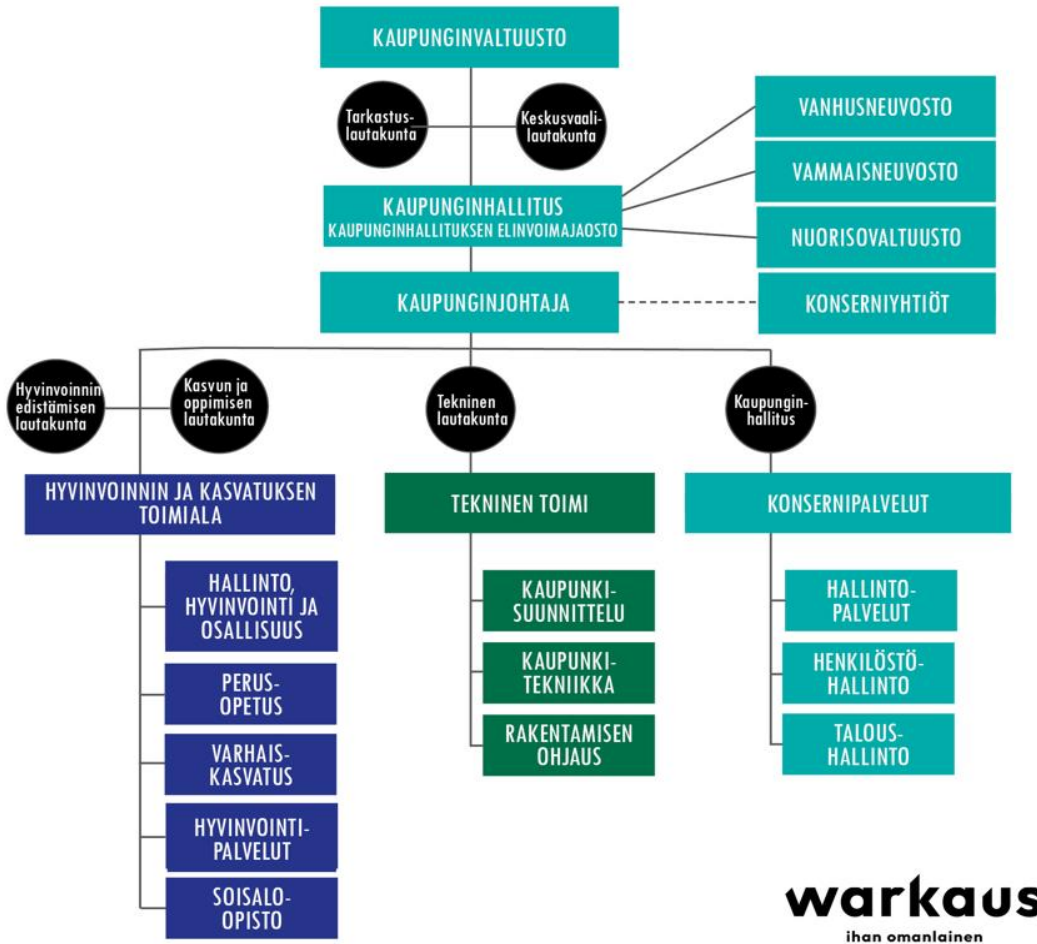
muutos-%	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKT, määrän muutos	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
BKT, muutos (kevään 22 ennuste)	3,5	1,5	1,7	1,5	1,3	1,2
Palkkasumman muutos	5,1	4,8	3,3	3,3	3,4	3,3
Yleisen ansiotason muutos	2,4	2,6	3,5	3,0	3,0	3,0
Kuntien ansiotason muutos	2,3	2,3	3,8	3,8	4,4	4,0
Kuluttajahintojen muutos	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9	2,0
Valtionosuusindeksi muutos	2,4	3,8	3,8	3,3	3,8	3,7
Työttömyysaste	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3

Lähde: Kuntaliitto, kuntatalous

2.2 Varkauden kaupungin organisaatiokaavio

Kaupungin organisaatioon tehtiin muutoksia valtuuston 22.3.2021 § 25 mukaisesti hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalle. Sote-uudistus muuttaa kaupungin organisaatiota merkittävästi, kun sosiaali- ja terveystoimi ja pelastustoimi siirtyvät hyvinvointialueelle ja osa tukipalveluista siirtyy Servica Oy:lle. Myös teknisen toimen palvelualueuudistus toteutetaan vuoden 2023 alussa tukipalvelujen muutoksen myötä.

Hallintosääntö päivitetään tarvittavilta osin vastaamaan uutta organisaatiota talousarvion laadinnan yhteydessä syksyn 2022 aikana. Perusteellisempi päivitys tehdään kevään 2023 aikana.

2.3 Varkauden kaupungin talous

Kaupungin tilikauden tulos on ollut vuodesta 2018 lähtien alijäämäinen. Vuosikate on ollut kuitenkin vielä positiivinen, muttei ole enää riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia.

Kaupunginvaltuuston 7.12.2021 § 114 hyväksymä vuoden 2022 talousarvio oli 3,712 M€ alijäämäinen ja talousarviovuoden aikana hyväksytyjen talousarviomuutosten jälkeen talousarvio on 2,983 M€ alijäämäinen. Tilinpäätöksen arvioidaan toteutuvan tämän hetkisten tietojen mukaan noin 0,5 – 2,0 M€ alijäämäisenä. 17.11.2022 valtioneuvoston myöntämä harkinnanvarainen valtionosuus 830 000 € vaikuttaa vuoden 2022 talouden toteutumaa.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä laskennallinen lainanhoitokate, joka kuvaa kaupungin kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita oli heikko 0,5 %. Myös toinen tunnusluku, lainanhoitokate, joka kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun oli vuonna 2021 heikolla tasolla 0,6, kun se vielä vuonna 2019 oli 1,9. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos lainanhoitokate tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja.

Omavaraisuusaste vuoden 2021 kaupungin tilinpäätöksessä oli 44,5 % ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku 72,0 % eli tunnusluvut olivat heikolla tasolla. Konsernin omavaraisuusaste oli 35,4 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 92,7 %. Konsernin tunnusluvut ovat molemmat huomattavan heikolla tasolla.

Talouden tunnusluvut kuvaavat kaupungin ja konsernin talouden tilaa, ohjaavat johtamista ja ne tulee huomioida päätöksenteossa.

Edellä kuvatut tunnusluvut kertovat kaupungin talouden olevan erittäin haasteellisessa tilanteessa, vaikka syksyllä 2019 kaupunginvaltuuston hyväksymän talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on toteutettu vuosina 2020–2022 yhteensä noin 2,0 M€. Verrattaessa vuoden 2022 talouden toteutumista edellisvuoteen, voidaan todeta taloudessa tapahtuneen muutos parempaan suuntaan.

Syksyllä 2019 hyväksytty talouden tasapainottamisohjelma päivitetään talousarvion laadinnan yhteydessä ja toimenpiteistä osa sisältyy vuoden 2023 talousarvioesitykseen. Vuodesta 2020 lähtien toteutetut toimenpiteet ovat jo normaalia toimintaa ja sisältyvät toteutuneilta osin myös talousarvioesitykseen.

Kaupungin taloudellinen asema vaikuttaa tulevien vuosien investointitasoon ja investointeihin liittyvään päätöksentekoon. Vuonna 2022 hyväksytyn uuden strategian mukaisesti kaupungin vuosittainen investointitaso voi olla noin 9,0 M€.

Investointihankkeiden päätöksenteossa tulee huomioida myös velkavastuiden (lainat ja vuokravastuut sekä takaukset) määrä ja kaupungin lainanhoitokyky. Lisäksi tulee huomioida talouden tunnuslukujen merkitys ja kaupungin talouden vaikutus kuntakonserniin. Yhden yksikön velkaantuneisuus vaikuttaa koko konsernin talouteen ja lainanhoitokykyyn. Kuntien taloutta tarkastellaan nimenomaan konsernin talouden tunnusluvuilla. Hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeen kaupungin oma talous ei ole enää konsernin taloutta isompi.

Tulevien vuosien investointihankkeiden päätökset ja niiden rahoitusratkaisut tulevat vaikuttamaan merkittävästi kaupungin talouteen ja tunnuslukuihin. Toiminta- ja vuosikatteen heikkeneminen ja poistojen kasvaminen uusien investointien myötä asettavat taloudelle erittäin merkittäviä lisähaasteita.

Taloussuunnittelukauden 2023 – 2025 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 28,886 M€. Suunniteltujen investointien rahoitukseen tarvitaan lainarahoitusta, ellei investointeja rahoiteta muilla rahoitusratkaisulla kuten esimerkiksi kiinteistöleasingilla tai realisoida kaupungin omaisuutta. Vuoden 2024 lainanottoon vaikuttaa 10,0 M€:n bullet laina ja vuoden 2025 6,0 M€ bullet laina. Lainat joudutaan rahoittamaan uudella lainarahoituksella.

Myös kaupungin tytäryhteisöille myönnettävät antolainat vaikuttavat kaupungin lainamäärään ja velanhoitokykyyn.

Aalto Hyvinvointikeskus sekä muut viime vuosien mittavat investoinnit ovat oleellisesti vähentäneet kaupungin korjausvelkaa.

Vuoden 2023 talousarvion rahoituslaskelmassa on arvioitu pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi 15,0 M€ ja lyhennyksiä on arvioitu olevan 10,642 M€. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus rahoittaa investointeja sekä lyhyt että pitkäaikaisella lainoituksella. Vuoden 2022 aikana vähennettiin suunnitellusti lyhytaikaista kuntatodistuslainaa 10 M€. Lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2023 lopussa 110,3 M€, joka olisi 5 657 €/asukas. Jotta velkarasitusta voidaan hillitä, investointeja on välttämätöntä priorisoida taloussuunnittelukaudella 2023 – 2025.

Taseessa jäljellä olevat edellisten vuosien kumulatiivinen ylijäämä 19,1 M€ riittäisi kattamaan tulevien vuosien mahdolliset alijäämät vain muutaman vuoden osalta. Taseessa ei enää ole vapaaehtoisia varauksia tai rahastoja, joilla tilikauden alijäämäistä tulosta voitaisiin kattaa.

Hyvinvointialueet

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät Eduskunnan 23.6.2021 tekemän päätöksen mukaisesti hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus kunnilta valtiolle. Toimeenpanolaki astui voimaan 1.7.2021 alkaen. Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin 23.1.2022 ja aluevaltuustojen toimikausi käynnistyi 1.3.2022.

Sote-uudistuksen seurauksena paikallishallinnolta siirtyy noin 4,6 mrd.€ velkaa hyvinvointialueille vuonna 2023. Paikallishallinto jää painelaskelmassa alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen, mutta alijäämä taantuu 0,4 % suhteessa BKT:hen vuosina 2024–2025.

Hyvinvointialueet on eriytetty julkisen talouden ennusteessa omaksi alasektorikseen paikallishallinnosta vuodesta 2023 alkaen.

Hyvinvointialueet saavat rahoituksensa pääosin valtiolta. Valtionrahoitus kasvaa arvioidulla palvelutarpeen kasvulla lisätynä 0,2 prosenttiyksiköllä, vuodesta 2025 alkaen palvelutarpeen kasvusta huomioidaan vain 80

%. Lisäksi rahoitus muuttuu hyvinvointialueiden hintaindeksin ja tehtävämuutosten mukaan. Hyvinvointialueet saavat myös jonkin verran maksutuottoja. Vuonna 2023 sektorin kokonaistulot ovat 27,4 mrd. €, josta 90 % tulee valtiolta.

Hyvinvointialueiden menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun sekä menojen ennakoituun hintakehitykseen. Arvio investoinneista perustuu talousarviotietoihin sekä erilliskyselyihin investoinneista. Pääosa hyvinvointialueiden menoista koostuu sosiaali- ja terveystalouden tuotantokustannuksista. Vuonna 2023 menoista 26,1 mrd.€ on henkilöstökuluja tai tavaroiden ja palveluiden ostomenoja.

Hyvinvointialueille aiheutuu aluksi myös muutuskustannuksia toiminnan aloittamisesta ja järjestäytymisestä. Ennusteissa on oletettu, että ICT-muutuskustannuksista, hallinnollisista menoista sekä palkkojen yhdenmuokaistamisesta aiheutuvat muutuskustannukset toteutuvat sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä arvioidun mukaisina. Muutuskustannusten mittaluokkaan liittyy epävarmuutta. (Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2022)

Pohjois-Savon Hyvinvointialue

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ensimmäisen budjetin toimintakate on 1,093 mrd.€ ja vuosikate 40,8 M€. Työntekijöitä yhteensä 12 191 henkilöä. Uudistuksen yhteydessä terveydenhuollon kuntayhtymät lakkautetaan, joka vaikuttaa kuntien konsernien rakenteisiin. Pohjois-Savossa vain KYS:n omaisuus ja velat siirtyvät hyvinvointialueelle. Vuoden 2023 Investoinnit ovat 91,7 M€.

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueiden tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Lainanottovaltuutta voidaan muuttaa, jos investoinnit ovat välttämättömiä lainsäädännössä edellytetyjen palvelujen turvaamiseksi, eikä niitä ole mahdollista rahoittaa muulla tavalla.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on hakenut lisää lainanottovaltuutusta vuosille 2023 - 2024, koska valtioneuvoston kesällä päättämä valtuutus ei ollut riittävä kattamaan kaikkia investointisuunnitelmia.

Valtioneuvosto on asettanut lainanottovaltuuden muuttamiselle ehtoja, jotka liittyvät investointien välttämättömyyteen. Hyvinvointialueiden on myös laadittava talouden tasapainottamisohjelmat.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuutta on valtioneuvoston 10.11.2022 yleisistunnon päätöksellä VM/2022/209 muutettu noin 246 M€:oon, joka hyvinvointialueelta saadun tiedon mukaan riittää kattamaan vuosien 2023–2024 vuosien investoinnit.

”Arviointi perustui Pohjois-Savon hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon. Lainanottovaltuuden määräksi esitetään 245 770 000 euroa eli lisätarve suhteessa 16.6.2022 valtioneuvoston päätökseen on 207 571 683 euroa. Lainanottovaltuuden muuttamiselle esitetään ehtoja, jotka liittyvät investointien välttämättömyyteen sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman laatimiseen.

Lainanottovaltuuden ja asetettavien ehtojen tarkoituksena on Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelujen turvaamiseksi varmistaa, että muutetun lainanottovaltuuden mukaisesti pitkäaikaisella lainalla rahoitettavat ja toteutettavat investoinnit ovat hyvinvointialueesta annetussa laissa tarkoitettulla tavalla välttämättömiä ja että hyvinvointialueella on lainanhoitokykyä pitkällä aikavälillä. (Lähde: VM päätös 2022/209 10.11.2022)”

Sote-uudistuksen vaikutus 1.1.2023 alkaen kaupungin talouteen

Hyvinvointialueiden (sote-uudistuksen) toteutuminen 1.1.2023 helpottaa kaupungin talouden ennustettavuutta, mutta toisaalta taloudellinen liikkumavara kapenee merkittävästi. Toimintakatteen supistuminen noin 47 M€:oon tuo haasteita talouteen kaikkien velkojen sekä vuokra- ja takausvastuiden jäädessä kaupungin vastattavaksi.

Kaupungin verotuloista siirtyy hyvinvointialueelle noin 46,4 % ja valtionosuuksista noin 87,6 %.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä siirtyy tämän hetkisen tiedon mukaan 837 henkilöä hyvinvointialueelle ja ruokahuolto- ja siivoustukipalveluista 127 henkilöä Servica Oy:lle.

1.1.2023 tapahtuvat muutokset vaikuttavat merkittävästi kaupungin toimintaan ja talouteen. Toimintojen siirron myötä kaupungin ostolaskujen määrä vuositasona vähenee noin 45 % ja myyntilaskujen määrä noin 85 % sekä palkkalaskelmien määrä noin 11 600 kpl. Myös kirjanpidon tilitapahtumat vähenevät huomattavasti.

Kaupungin suurin toimiala on ollut tähän saakka sosiaali- ja terveystoimi, jonka toimintakate on ollut noin 65 % kokonaistoimintakatteesta. Muutoksen myötä suurimmaksi toimialaksi kasvaa hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala, jonka toimintakate on peräti 84 % kokonaistoimintakatteesta.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan toimintakatteeseen vaikuttaa sisäisten kustannuserien huomattava kasvu ja uusien työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset.

Yleishallinnon toimintakate kasvaa huomattavasti, kun sosiaali- ja terveystoimelta siirtyy kaupunginhallituksen alaisuuteen työmarkkinatuen kuntaosuuden maksatus noin 1,8 M€, hallinnon alaisuuteen ympäristöterveydenhuolto 0,235 M€ ja työllisyysyksikön alaisuuteen talous- ja velkaneuvonta 46 910 €. Uutena toimintana työllisyysyksikössä alkaa maahanmuuttotyö, jonka toimintakuluihin on varattu 46 910 € määräraha. Yleishallinnon toimintakuluja pienentävät verokustannusten väheneminen 201 600 € ja talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen väheneminen noin 600 000 €.

Teknisen toimen talousarvioon vaikuttavat merkittävästi ruoka- ja puhtauspalvelujen siirto Servica Oy:lle ja sosiaali- ja terveystoimelta siirtyneet Aalto hyvinvointikeskuksen leasingmaksut ja vuokratuotot hyvinvointialueelta. Myös pelastustoimen maksuosuuksien noin 2,8 M€ siirto hyvinvointialueille sisältyy muutokseen.

Syksyllä 2019 hyväksytyin taloudentasapainottamisohjelman toimenpiteet ovat kohdistuneet toimialojen tuottamien palvelujen rakenteisiin ja palveluyksiköiden jokapäiväiseen toimintaan. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyy vuosina 2020–2022 toteutetut tasapainottamistoimenpiteet ja ohjelman mukaisia uusia toimia on otettu huomioon niiden toteuttamismahdollisuuksien mukaisesti.

2.4 Väestö, työllisyys ja asuminen sekä viestintä ja markkinointi

2.4.1 Väestönkehitys

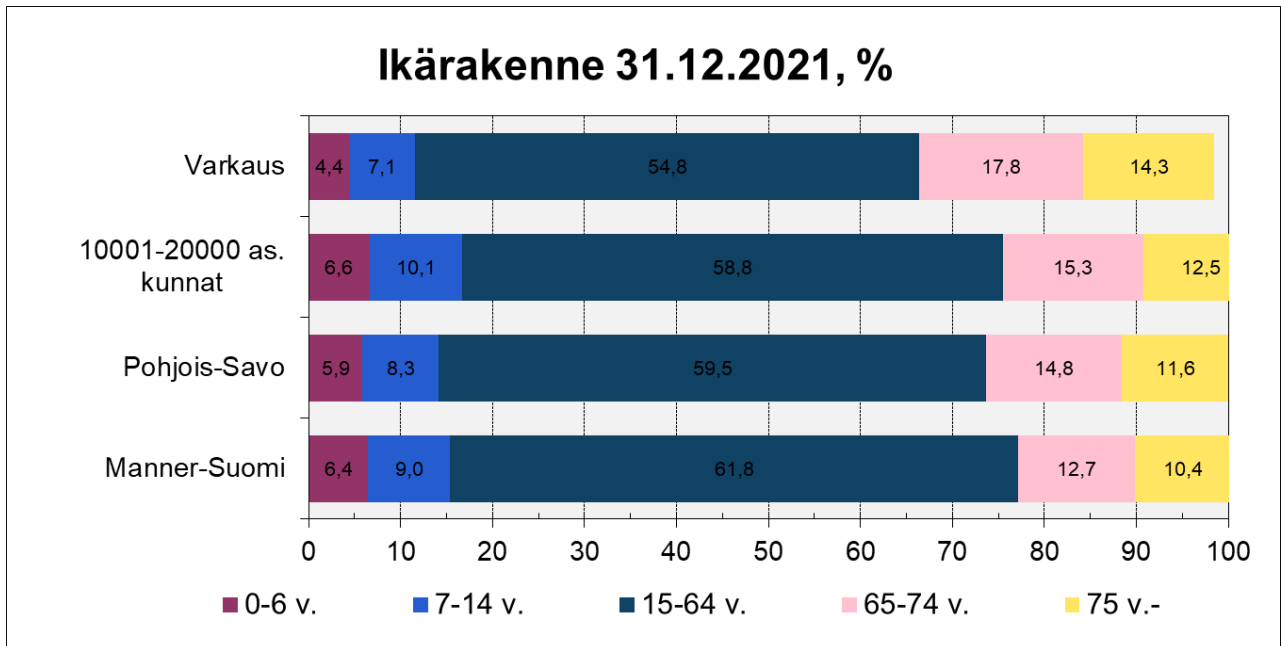
Väestökehitys on ollut laskeva jo vuosien ajan. Väestön ikärakenteen muutos painottuu vanhusväestön lisääntymiseen ja lasten, nuorten sekä työikäisten vähenemiseen.

Väestön ikärakenteen muutos vaikuttaa palvelutarpeeseen ja – tuotantoon. Vanhusväestön palvelujen tarve lisääntyy, kun samanaikaisesti lasten ja nuorten palvelujen tarve vähenee. Ikärakenteen muutos vaikuttaa myös merkittävästi väestölliseen huoltosuhteeseen (lasten 0-14 v. ja vanhusten yli 65 v. määrä suhteessa työikäisiin 15–64 v.).

31.12.2021 asukasluku oli 19 973 asukasta, joista 698 henkilöä / 3,5 % oli ulkomaalaistaustaisia henkilöitä. Ennakkotiedon mukaan Varkauden väkiluku 30.9.2022 on 19 829 asukasta, muutos vuoden alusta - 83 asukasta. Pohjois-Savon ennakkoväkiluku 30.9.2022 on 247 960 asukasta, muutos vuoden alusta + 84 asukasta. Aikajaksolla tammi- syyskuu 2022 maakunnan suurimmat väestön nettotappiokunnat ovat Varkaus (-144 henkilöä), Kiuruvesi (-143 henkilöä) ja Suonenjoki (-109 henkilöä). Pohjois-Savon alueella väestö on kasvanut vertailujaksolla ainoastaan Kuopiossa (+856 henkilöä).

Ukrainan tilapäisen suojelun henkilöiden sekä turvapaikan hakijoiden määrä on Varkaudessa loppuvuodesta 2022 hieman yli 200. Kaupunki on varautunut ottamaan vastaan kuntamalliin enintään 250 ukrainalaista tilapäisen suojelun paikalle. Tämän lisäksi maahanmuuttoviraston kilpailutuksen myötä Varkauteen on päätetty perustaa vastaanottokeskus, jonka paikkamäärä on enintään 300. Kuntamallissa olevilla ukrainalaisilla on oikeus hakea kotikuntastatusta oltuaan vuoden Suomessa. Ensimmäiset ukrainalaiset voivat siis hakea kotikuntastatusta keväällä 2023, jolla voi olla huomattava vaikutus kunnan väestönkehitykseen.

Valtakunnallisella tasolla kokonaisväestömäärä kasvoi eniten Uudenmaan (+12 063 henkilöä), Pirkanmaan (+4 626 henkilöä) ja Varsinais-Suomen (+2 074 henkilöä) maakunnissa. Seuraava kaavio kuvaa Varkauden ikäryhmittäisen väestörakenteen 31.12.2021 sekä vastaavan ajankohdan vertailutiedot 10 001 – 20 000 asukkaan kunnissa, Pohjois-Savossa sekä koko maassa (lähde Tilastokeskus/Kuntaliitto).

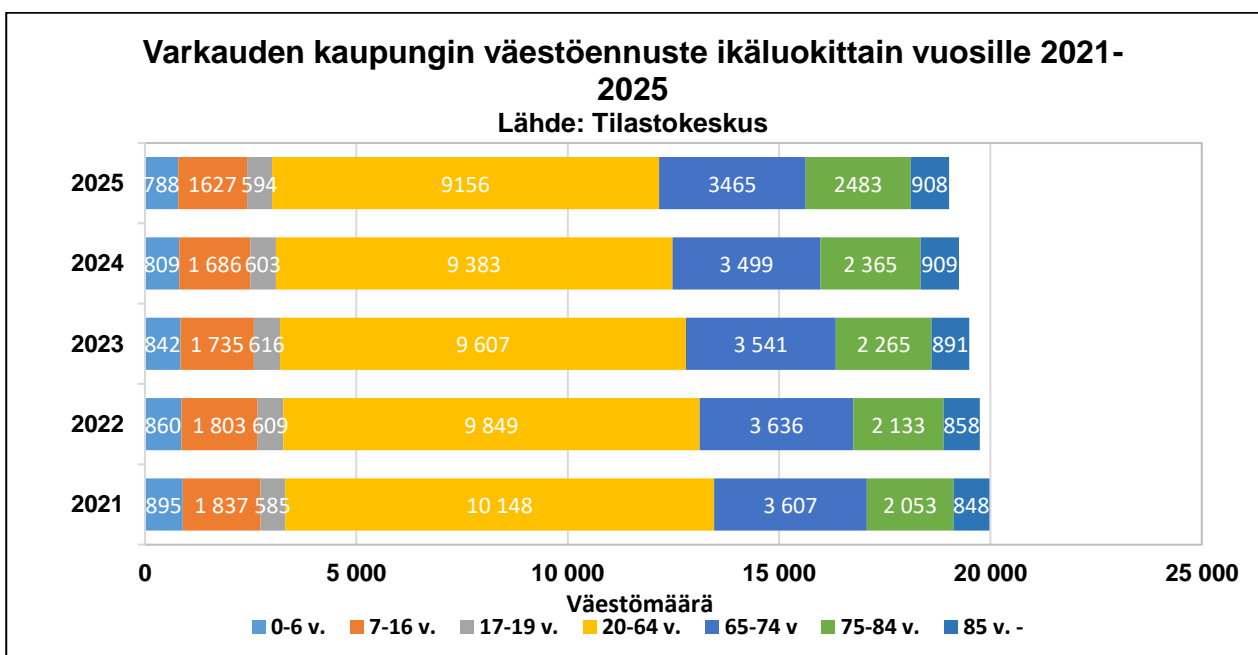
(Lähde Kuntaliitto, Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2009–2021. 15.11.2022)

Väestöennusteen mukaan väestömäärä tulee vähenemään vuodesta 2021 vuoteen 2025 mennessä 952 asukkaalla.

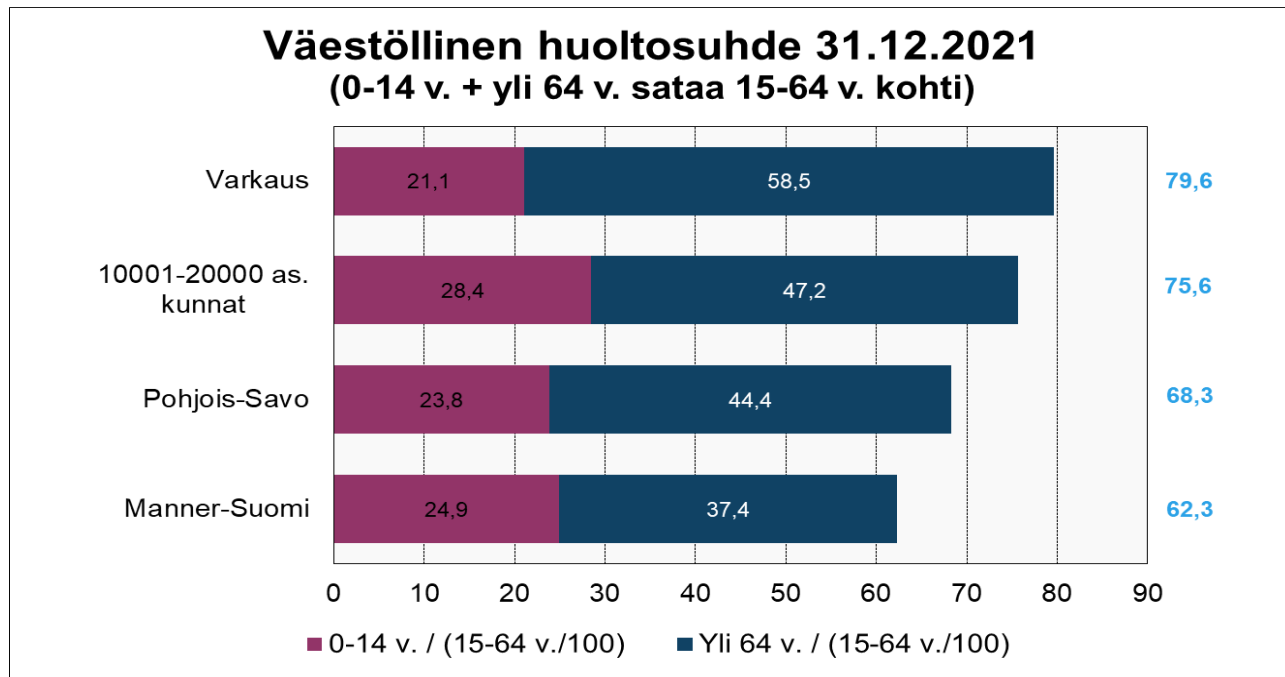
Alla olevassa taulukossa on suunnitteluvuosien tiedot merkitty punaisella.

Varkauden kaupunki: väestöennuste ikäluokittain vuosille 2021–2025

	0-6 v.	7-16 v.	17-19 v.	20-64 v.	65-74 v.	75-84 v.	85 v. -	Yhteensä
2021	895	1 837	585	10 148	3 607	2 053	848	19 973
2022	860	1 803	609	9 849	3 636	2 133	858	19 748
2023	842	1 735	616	9 607	3 541	2 265	891	19 497
2024	809	1 686	603	9 383	3 499	2 365	909	19 254
2025	788	1 627	594	9 156	3 465	2 483	908	19 021

Seuraavassa kaaviossa on kuvattu väestöllinen huoltosuhde 31.12.2021 Varkauden kaupungissa, 10.001–20.000 asukkaan kunnissa, Pohjois-Savossa sekä Manner-Suomessa. Varkauden huoltosuhde on merkittävästi heikompi kuin muiden vertailukohteiden.

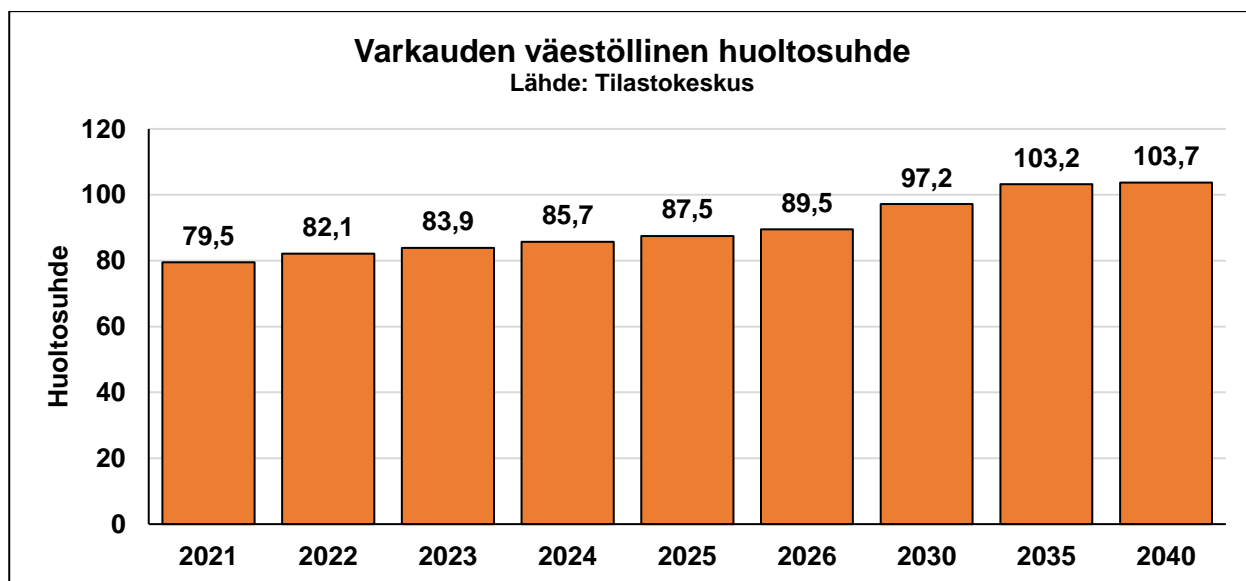

(Lähde Kuntaliitto, Kuntien palvelutuotannon kustannuksia 2009–2021. 15.11.2022)

Väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan heikkenevän jonkin verran jo vuonna 2022, mutta merkittävästi huoltosuhde heikkenee vuosien 2025 – 2035 välillä.

Vuosi	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2030	2035	2040
Huoltosuhde	79,5	82,1	83,9	85,7	87,5	89,5	97,2	103,2	103,7

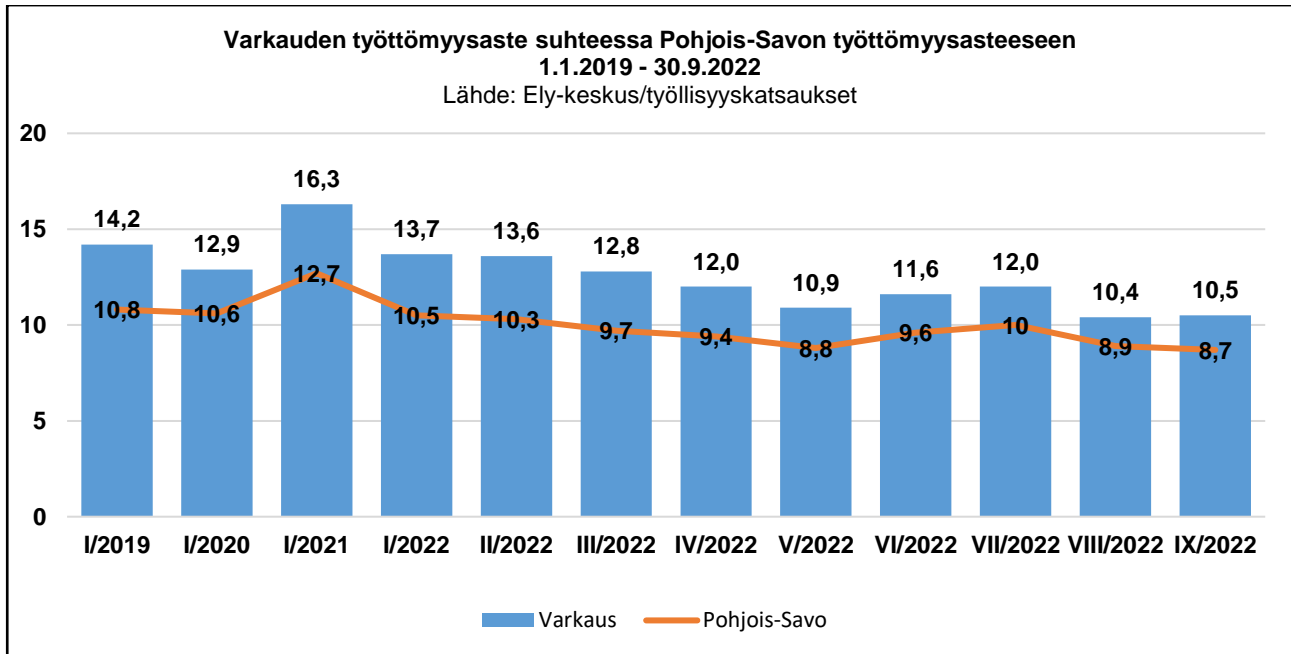
Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhusten määrää väestöstä 100 työikäistä kohden. Väestön ikärakenteen muutos tuo haasteita palvelurakenteelle ja rahoitukselle.

2.4.2 Työllisyys ja työpaikat

Varkauden työttömyysaste on pienentynyt vuoden 2022 aikana (1.1. 13,7 % ja 30.9. 10,5 %). Pohjois-Savon työttömyysaste on myös pienentynyt vastaavana aikana (1.1. 10,5 % ja 30.9. 8,7 %).

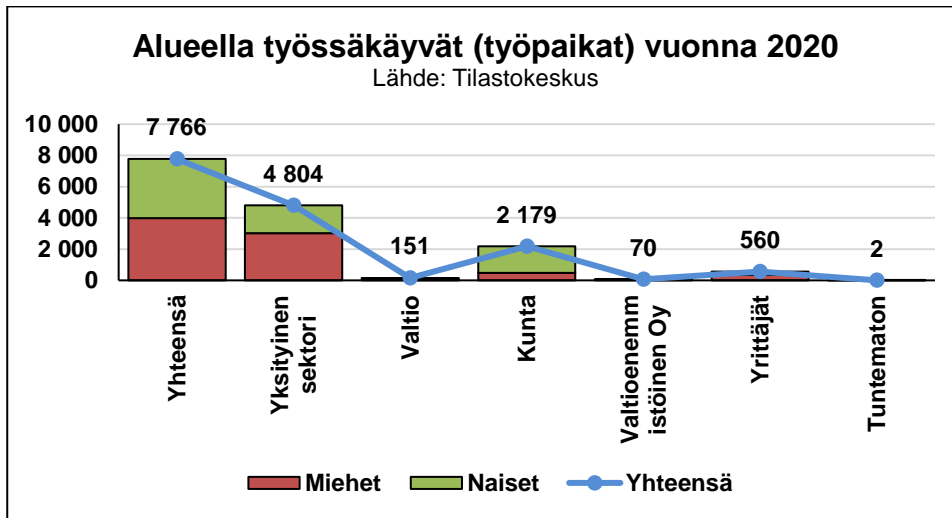
Työttömiä työnhakijoita 30.9.2022 oli yhteensä 881 henkilöä (09/2021 905 henkilöä). Pitkäaikaistyöttömiä eli yli vuoden työttömänä olleita henkilöitä oli 324 (09/2021 328 henkilöä). Alle 25-vuotiaista työttömänä oli 123 henkilöä (09/2021 100).

Varkauden kaupungissa oli vuoden 2020 lopussa työllisiä henkilöitä 7 766. Eniten työllisiä oli teollisuudessa 1 922 henkilöä, terveys- ja sosiaalipalveluissa 1 467 henkilöä.

Suurimmat työllistäjät vuonna 2020 Varkaudessa, pendelöinti mukaan lukien, ovat yksityinen sektori ja kunta. Yksityisen sektorin palveluksessa naisia on 1 776 (37 %) ja miehiä 3 028 (63 %). Kuntien palveluksessa vastaavasti varkautilaisia naisia on 1 692 (77,7 %) ja miehiä 487 (22,3 %). Kaikkiaan alueella työssäkävivistä naisia on 3 790 (48,8 %) ja miehiä 3 976 (51,2 %).

Varkauden kaupungin työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 Tilastokeskuksen mukaan 112,1 %, joka on kolmanneksi paras Pohjois-Savon alueella. Vieremän kunnan työpaikkaomavaraisuus on 127,5 % ja Keiteleen kunnan 133,2 %. Kuopion työpaikkaomavaraisuusaste oli 104,1 % ja Iisalmen 109,1 %.

Yhteensä Pohjois-Savon alueella oli vuonna 2020 95 755 työpaikkaa, joista Varkaudessa sijaitsi 8,1 % / 7 766 (v. 2019 8 155), Kuopiossa 54,4 % / 52 118 (v. 2019 53 394), Iisalmissa 9,0 % / 8 602 (v. 2019 9 154) ja Siilinjärvellä 7,3 % / 6 984 työpaikkaa (v. 2019 7 091).

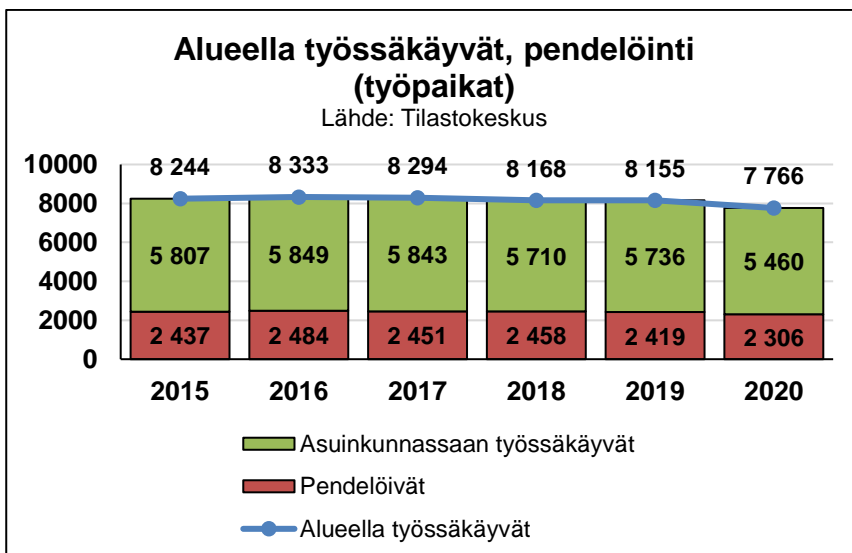
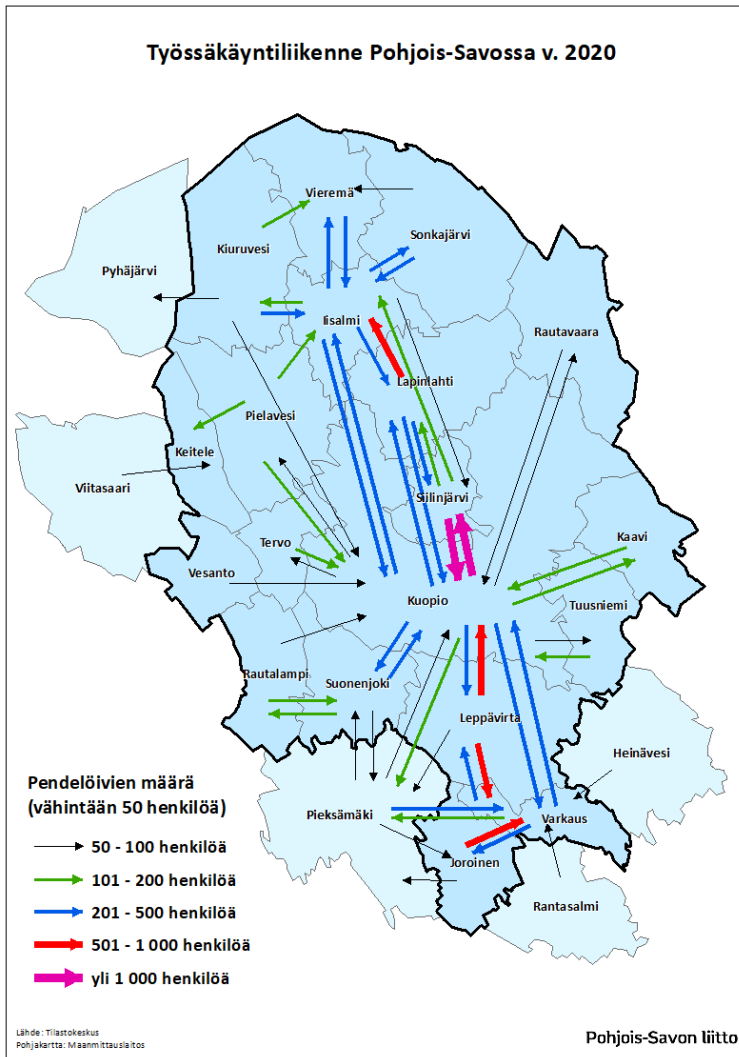
Työssäkäyntiliikenne

Muiden kuntien alueelta Varkauteen pendelöi vuonna 2020 yhteensä 2 306 henkilöä (v. 2019 2 419) ja Varkaudesta muihin kuntiin pendelöi 1 468 henkilöä (v. 2019 1 622). Näin ollen nettopendelöinnissä Varkaus häviää 838 henkilöä (v. 2019 797).

Alla olevissa taulukoissa on kuvattu tarkemmin Pohjois-Savon alueen työssäkäyntiliikennettä.

Taulukko 1. Työssäkäyntiliikenne vuonna 2020

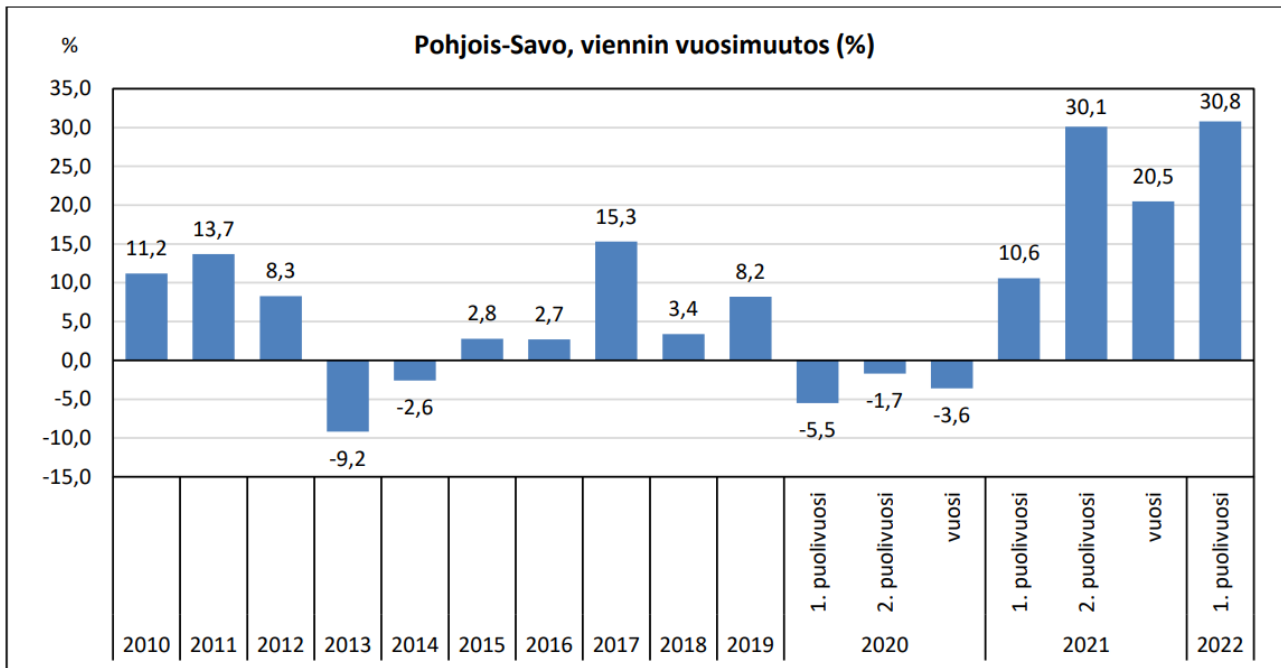
	Varkauteen pendelöinti	Varkaudesta pendelöinti	Erotus
Leppävirta	570	301	269
Kuopio	316	285	31
Siilinjärvi	24	16	8
Suonenjoki	24	14	10
Iisalmi	2	7	-5
Joroinen	562	255	307
Heinävesi	60	46	14
Pieksämäki	262	188	74

2.4.3 Viennin kehittyminen

Alkuvuonna 2022 vienti kasvoi sekä Pohjois-Savossa että koko maassa yllättävän paljon ottaen huomioon oletukset siitä, miten Ukrainan sota vaikuttaa talouteen. Yritykset ovat onnistuneet löytämään korvaavia vientimarkkinoita. Pohjois-Savossa kaikkien toimialojen yhteenlaskettu vienti kasvoi 30,8 % ja koko maassa 29,0 %.

Viennin kehitys oli vahvaa jo vuonna 2021 pl. metalliteollisuus, jonka vienti laski. Vuoden 2022 alkupuoliskolla myös metalliteollisuus on palannut kasvu-uralle. Koko teollisuuden vienti kehittyi tammi-kesäkuussa vahvasti niin Pohjois-Savossa kuin koko maassa. Pohjois-Savossa vienti kasvoi 32,8 % ja koko maassa 28,7 %. Metalliteollisuuden vienti vahvistui Pohjois-Savossa 9,5 %, kun koko maassa alan vienti kasvoi 18,7 %.

Viennin vuosimuutos Pohjois-Savossa (Lähde Pohjois-Savon liitto, aluetaloustarkastus syyskuu 2022)

Metsä- ja puutuoteteollisuuden vienti jatkoi voimakasta, jo vuonna 2021 alkanutta kasvua. Tammi-kesäkuussa Pohjois-Savossa alan vienti kasvoi 43,8 % ja koko maassa 19,4 %. Alan kasvulukujen taustalla on kuitenkin huomattava, että vuonna 2020 alan vienti laski merkittävästi.

Viennin kohdalla kannattaa lisäksi huomioida, että puolivuosi muutokset voivat vaihdella voimakkaasti riippuen siitä, miten suurimpien yritysten isot tilaukset kirjautuvat. (Lähde: Pohjois-Savon liitto, syksyn aluetaloustarkastus)

2.4.4 Asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen

Asumispalvelujen tavoitteena on turvata kaikille kuntalaisille tarkoituksenmukainen asumismuoto. Laadukkaan asumisen mahdollistamisella on suuri vaikutus kuntalaisten hyvinvointiin.

Varkauden kaupungin strategian osa-alueena on asuminen ja asuntotuotannon kehittäminen. Kaupungin omasta asuntotuotannon palveluista ja kehittämisestä vastaa kaupungin 100 % omistama tytäryhtiö, vuonna 1986 perustettu Wartalo Kodit Oy. Yhtiö omistaa, vuokraa, isännöi ja ylläpitää 1 230 asuntoa. Yhtiön asuntokanta mahdollistaa erimuotoisen asumisen asukkaiden elämäntilanteen ja tarpeiden mukaisesti. Kaupungin asuntokanta on valtaosaltaan 1950–1980 luvulla rakennettua. Nykyisen rakennusosien ja peruskorjauksien suunnitelmallisen ylläpitämisen sekä kehittämisen pohjaksi on laadittu pitkän tähtäimen suunnitelma 10 vuodelle. Suunnitelmaa tarkennetaan talouden ehdoilla 3 vuoden investointiohjelmalla.

Asuntokannan määrätietoinen kehittäminen ja monipuolistaminen esteettömyyden, energiatehokkuuden, kiertotalouden ja väestörakenteen muuttuessa luovat pohjan kiinteistöstrategialle, jota päivitetään vuosittain.

Asuntopoliittikan painopisteet tulevaisuudessa keskittyvät uusien myös elinkeinoelämän tarpeita palvelevien asuntojen rakentamiseen ja olemassa olevan asuntokannan kehittämiseen sekä erityisryhmien asuntotuotantoon.

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen hiilijalanjälki otetaan huomioon suunniteltaessa peruskorjauksia ja uudiskohteita. Puurakentamisen mahdollisuudet tutkitaan ja mahdollisuuksien mukaan sen käyttöä lisätään, mikäli se taloudellisesti on mahdollista. Energiatehokkuus ja uusiutuvat energiamuodot tutkitaan tärkeänä osa

hankkeita. Asuntokantaa on hallitusti ja suunnitelmallisesti sopeutettava kysyntää vastaavaksi tulevana vuosina.

2.4.5 Viestinnän ja markkinoinnin tavoitteet

Kaupungin viestinnän ja markkinoinnin tavoitteena on tuottaa ajantasaista ja oikea-aikaista tietoa kaupungin toiminnasta ja tavoitteista. Lisäksi viestinnän keinoin lisätään kaupungin tunnettuutta. Varkauden kaupungin maine syntyy loppukädessä siitä, mitä se todellisuudessa on ja mitä siellä tehdään, mutta hyväkään tekeminen ei välity ilman viestintää. Viestintä on toiminnan keskiössä: se on johtamisen elementti ja kaikkien työ- ja palveluprosessien osa

Kaupunki viestii lukuisille sidosryhmille

- nykyiset asukkaat, järjestöt, yhteisöt ja yritykset
- uudet asukkaat: potentiaaliset tulomuuttajat ja paluumuuttajat
- vapaa-ajan asukkaat
- uudet yritykset ja investoijat
- lapset ja nuoret
- uudet opiskelijat
- matkailijat ja tapahtumakävijät
- kaupunkiorganisaation henkilöstö ja päättäjät
- yhteistyökumppanit ja sidosryhmät: valtionhallinnon avainpäättäjät, muut kunnat, kansainväliset ystävyyskunnat, järjestöt, tiedotusvälineet

Palveluiden tuottaminen on Varkauden kaupunginkin toiminnan ydintä. Hyvä viestintä antaa meille työrauhan muihin tehtäviin ja siksi meidän kannattaa panostaa siihen. Hyvä palvelumme ansaitsee tulla esille ja näkyviin, "varjoista valoihin". Aktiivisella, monikanavaisella, ymmärrettävällä ja oikea-aikaisella palveluviestinnällä voimme vaikuttaa päivittäin myönteiseen ja aktiiviseen kaupunkikuvaan eli maineeseen.

Hyvä viestintä luo edellytyksiä myös kaupunkilaisten ja asiakkaiden osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Sen kautta voimme kehittää ja arvioida palveluita yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Hyvällä palveluviestinnällä rakennamme myös mielikuvaa siitä, millaista on työskennellä Varkauden kaupungilla. Myönteisen työnantaja-maineen avulla voimme vaikuttaa työntekijöiden saatavuuteen, joka on tulevaisuudessa suomalaisen työelämän kriittinen menestystekijä.

Viestimällä asioista jo niiden valmisteluvaiheessa kasvatamme luottamusta, sitoutamme kuntalaisia päätöksiin, kasvatamme ymmärrystä yhteisistä tavoitteista ja talouden reunaehdoista ja annamme kuntalaisille mahdollisuuden vaikuttaa.

Varkauden maineen ja brändin rakentaminen lähtee liikkeelle hyvästä kaupunkiorganisaation, kaupunkikonsernin ja kaupunkiyhteisön sisäisestä tiedon kulusta. Hyvin hoidettu sisäinen viestintä luo pohjan myös ulkoiselle viestinnälle ja organisaation kaikelle toiminnalle.

Viestinnällä luodaan yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistyössä koko kaupunkiyhteisön kanssa vahvistetaan mielikuvia Varkaudesta viihtyisänä kaupunkina Saimaan rannalla. Tehokkainta viestintää on tyytyväisten kuntalaisten, yritysten ja vieraiden käymä keskustelu omalle lähipiirilleen. Matkailumarkkinoinnissa hyödynnetään Saimaa-brändiä ja Varkauden teollista kulttuuriperintöä.

2.5 Talousarviovuoden 2023 ja taloussuunnitteluvuosien 2024–2025 kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan ja kuntien yhteistoiminnan kehittäminen

Kaupunki on mukana mm. seuraavissa hankkeissa:

- Nuorten Työpolku-hanke 2020–2023 DI/FiTech (Kh 23.9.2019 § 241)
- Etelä-Karjalan ja Etelä-Savon matkailun yhteismarkkinointihanke 2020–2025 (Kh 19.8.2019 § 204)
- Kestävä kuntatalous II-hanke 2022- 2024 (kh 11.4.2022 § 118)
- Lisäksi kaupunki osallistuu Navitas Kehitys Oy:n kautta kehittämishankkeisiin ja elinkeinotoiminnan sekä kuntien yhteistoiminnan kehittämiseen. Hankkeita on käsitelty tarkemmin kohdassa 6.1.4.1 Elinvoiman edistäminen.

Toimialoilla on omia kehittämishankkeita ja – projekteja, joiden toteuttamiseen on määrärahat varattu ko. toimialan talousarvioon.

Paloasemahanke

Hanke kilpailutettiin kokonaisurakkana syksyllä 2022. Hankkeen suunnitteluun ja rakennuttamiseen vuosina 2021 - 2022 arvioidaan kuluvan noin 300.000 €. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 8.400.000 €, mutta lopulliset kustannukset ovat selvillä vasta kun hanke valmistuu. Palosuojelurahasto on myöntänyt hankkeelle avustusta 210.000 €. Lopullisten kustannusten perusteella muodostetaan vuokrasopimukset vuokralaisena toimivan Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Rakentamisen on määrä käynnistyä keväällä 2023 ja rakennuksen käyttöönotto on suunniteltu syksylle 2024.

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto

Pohjois-Savoon on perustettu vuonna 2022 uusi pääomasijoitusrahasto (North Savo Startup Fund), jonka tarkoituksena on tukea aloittavien yritysten käynnistämistä ja kasvua. Se täydentää nykyisiä julkisia rahoituspalveluja ja yhdistää yksityistä ja julkista rahoitusta sekä asiantuntemusta yritysten tueksi.

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahastoon (North Savo Startup Fund) päätettiin osallistua kaupunginhallituksen 21.1.2019 § 21 päätöksen mukaisesti 0,5 M€ osuudella.

Rahastoon kerättiin 10 M€ kuntien, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja yksityisten sijoittajien rahaa. Pohjois-Savon pääomarahasto perustamiseen tarvittavan pääoma jakaantuu seuraavasti: Kuopion kaupunki 1,2 M€, Varkauden kaupunki 0,5 M€, Iisalmen kaupunki 0,5 M€, ELY-keskus 4,9 M€, yksityiset sijoittajat ja hallinnointiyhtiö yht. 2,9 M€. Maksuosuudet ajoittuvat vuosille 2020–2022 ja tarkentuvat vuosittain. Rahastossa on sijoittajina yhteensä 16 äänetöntä yhtiömiestä sekä hallinnointiyhtiö Nostetta Ventures Oy vastuunalaisena yhtiömiehenä.

Rahaston tarkoitus on kehittää ja tukea yritystoimintaa Itä-Suomessa, erityisesti Pohjois-Savossa, tekemällä oman pääoman ehtoisia sijoituksia varhaisen kasvuvaiheen yrityksiin, joilla on suuri kasvupotentiaali ja tavoitteena kansainväliset markkinat. Kolmen ensimmäisen toimintavuoden aikana sijoituksia pyritään tekemään noin 15 yritykseen. Rahaston tavoitteita ovat kohdeyhtiöiden arvonnousun kautta tapahtuva tuoton saaminen, talousalueen elinvoimaisuuden kasvattaminen, uusien yritysten syntyminen sekä yritysten kasvun tukeminen ja myönteinen työpaikkakehitys Itä-Suomessa.

Rahastolla oli 30.6.2022 tilanteessa salkussa kuusi kohdeyritystä. Rahasto on nimennyt jokaisen kohdeyrityksen hallitukseen oman hallitusjäsenen, ja osallistuu tätä kautta aktiivisesti kohdeyrityksen kehittämiseen. Lisäksi muutamassa yhtiössä rahasto on käyttänyt myös oikeuttaan nimetä hallitukseen ulkopuolinen tarkkailijajäsen. Raportointijakson päättyessä oli 10M€ yhtiöpanoksista kutsuttu sisään sijoittajilta yhteensä 3,97M€ euroa, eli kutsumatta oli 6,03 M€ euroa.

Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030 – hanke

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 14.12.2020 § 360 päättänyt osallistua Hyvällä mielellä Pohjois-Savo 2021–2030 –hankkeeseen. Hankkeen päätavoitteena on Pohjois-Savon maakunnan asukkaiden mielen hyvinvoinnin ja mielenterveyden vahvistuminen sekä päihteiden käytön väheneminen. Muutosta mielenterveyden väestötason indikaattoreissa tavoitellaan kymmenen vuoden tähtäimellä. Painopiste on kuntien pysyvien rakenteiden kehittämisessä ja tukemisessa, verkostojen vahvistamisessa ja asukkaiden kanssa yhdessä tekemisessä. Hankkeen rahoitusmallissa kuntarahoitusosuus 452 960 € vuosille 2021–2022 jakautuu Pohjois-Savon kuntien kesken asukaslukuun suhteutettuna. Kaupungin kuntarahaosuus on vuonna 2021 14 893 € ja vuonna 2022 22 340 €.

Mieliteko-ohjelman tarkoitus on löytää keinoja pohjoissavolaisten mielen hyvinvointiin ja ennaltaehkäistä mielenterveysongelmien syntymistä. Kymmenvuotisen ohjelman tarkoitus on korjata Pohjois-Savon rumia lukuja mielenterveyden tilastoissa ja vahvistaa alueen elinvoimaa.

Viitoskäytävä – kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke – kehittämishanke

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 24.5.2021 § 143 päättänyt osallistua Viitoskäytävä – kumppanuudella kehittyvä kasvuyöhyke – kehittämishankkeeseen ja sitoutua enintään yhteensä 7 500 €:n omarahoitusosuuteen vuosina 2021–2023. Osallistumisen edellytyksenä on, että Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää Pohjois-Savon liitolle, joka toimii hankkeen hallinnoijana ja rahoituksen hakijana, rahoituksen hankkeen toteuttamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö on myöntänyt hankkeelle 29.6.2021 rahoituksen yhteensä 510.000 euroa ja hankkeen toiminta on käynnistynyt kesällä 2021. Lisätietoja hankkeesta <https://suomenviitoskaytava.fi/>

Työllisyysohjelma

Kaupunginvaltuuston 22.2.2021 § 14 hyväksymä työllisyysohjelma loppuu vuoteen 2022. TE –palvelut on siirtymässä vuoden 2025 alussa kuntien vastuulle. Tehtävien siirron valmistelutyötä ja muutokseen liittyvä lainsäädäntöä valmistellaan paraikaa. Kaupungin työllisyysyksikkö ei muutoksen vuoksi laadi enää kahdelle seuraavalle vuodelle erillistä työllisyysohjelmaa. Vuoden 2023 talousarviotavoitteet on asetettu käyttäen lähtökohdiana vuosien 2021–2022 työllisyysohjelman kriteerejä.

Lentopaikan hallinnointiyhtiön perustaminen

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.1.2020 § 25 päättänyt aloittaa neuvottelut lentopaikan hallinnointiyhtiön perustamisesta Joroisten kunnan, Varkauden Lentokerho ry:n ja Varkauden siviili-ilmailusäätiön kanssa. Traficom on myöntänyt lentopaikan pitoluvan Joroisten kunnalle 28.6.2022. Joroisten kunnan, Varkauden kaupungin, Varkauden lentokerho ry:n sekä Varkauden siviili-ilmailusäätiön tavoitteena on perustaa yhtiö hallinnoimaan lentopaikkaa 1.1.2023 alkaen ja siirtää lentopaikan pitolupa perustettavalle yhtiölle. Varkauden kaupunginhallitus on hyväksynyt yhtiön perustamisasiakirjat kokouksessaan 8.11.2022.

Vuoden 2023 investointien taseryhmään osakkeet ja osuudet varataan Lentopaikkayhtiön perustamispuolelle Varkauden osuus 30 000 €. Kaupunki sitoutuu perustettavan lentopaikkayhtiön käyttökulujen korvaamiseen enintään 30 000 € vuodessa vuosien 2023–2025 ajan.

Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niiden edistämisestä. Terveystietokauden velvoittaa kunnat valmistelevaan tiedon perusteella valmistellun hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Vuosittain laaditaan hyvinvointiraportti, jossa päivitetään tavoitteita ja toimenpiteitä osana kuntasuunnittelua. Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2021 – 2025 on käsitelty kertomuksen osalta kaupunginvaltuustossa 31.5.2021. Laaja hyvinvointikertomus ja suunnitelma vuosille 2021- 2025/ osa II hyvinvointisuunnitelma käsiteltiin valtuustossa 28.2.2022.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi viedään osaksi kunkin toimialan talousarviota ja niiden toteutumista seurataan osana talouden ja toiminnan seuranta. Hyvinvointitavoitteiden toteutumisesta raportoidaan ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkennetaan tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain. Tavoitteisiin pääsemiseksi käytetään vaikuttavia menetelmiä. Yhteistyö maakunnassa on tiivistä hyvinvointityön osalta.

Hyvinvointia ja näihin vaikuttavia tekijöitä tarkastellaan talouden ja elinvoiman, lasten, varhaisnuorten ja lapsiperheiden, työikäisten ja ikäihmisten näkökulmasta. Tieto kerätään käyttäen luotettavaa tutkimus- ja indikaattoritietoa, esim. kouluterveyskyselyt, tilastokeskus, sotkanet ja lisäksi omaa toiminnasta saatua tietoa kuten hyvinvointiedistävien kotikäyntien vuosiraportti sekä maakunnallisesti toteutettavia kyselyitä kuten kokemuksellinen hyvinvointikysely ja päihdekysely. Saadun tiedon perusteella nousevat esille niin onnistumiset kuin kehittämistarpeet sekä muutoksen suunta. Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin, joka koostuu toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportti vuodelta 2021 käsiteltiin valtuustossa 25.4.2022.

Hyvinvointikertomuksen vuosiraportissa tarkastellaan Varkauden hyvinvointia suhteessa laajan hyvinvointikertomuksen (2021–2025) painopisteisiin, tavoitteisiin ja toteutuneisiin toimiin.

Hyvinvointiraporttia 2021 on työstetty yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet ja tavoitteet vuosille 2022 pysyvät samoina kuin laajassa hyvinvointikertomuksessa vuosille 2021 – 2025.

1. Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy
 - Lasten ja nuorten mielenterveys vahvistuu
 - Työikäisten ja ikäihmisten mielenterveydenhaitat vähenevät
 - Alaikäiset ovat päihteettömiä
 - Päihteidenkäyttö ja riippuvuuksien aiheuttamat haitat vähenevät
2. Terveellisten elintapojen vahvistaminen
 - a. Ruokasuositusten mukainen syöminen lisääntyy
 - b. Yhä useampi harrastaa hengästyttävää liikuntaa (nuoret ja työikäiset)
 - c. Toiminta- ja työkyky vahvistuu (nuoret, työikäiset ja ikäihmiset)
3. Turvallista ja hyvää arkea tukevan ympäristön vahvistaminen.
 - a. Yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyys lisääntyy
 - b. Arkiympäristö koetaan turvallisena

- c. Liikenneympäristö koetaan turvallisena
- 4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet, -prosessit ja resurssit vahvistuvat.
 - Rakenteet ja resurssit tukevat hyvinvointia
 - Palveluprosessit ovat kuntalaisten hyvinvointia vahvistavia
 - Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa
 - a. Ennakkovaikutusten arviointia lisätään päätöksenteossa

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan hyvinvointi ja osallisuustyö koordinoi hyte-työtä. Työtä kuntalaisten hyvinvoinnin eteen tehdään kaikilla hallinnonaloilla. Vuonna 2022 ehkäisevän päihdetyön rakenteita vahvistettiin nimeämällä päättävä toimielin, monialainen ept-ryhmä ja ept-koordinaattori.

Hyvinvoinnin edistäminen tulee olla linjassaan kunnan strategiatyön kanssa. Hyvinvoinnin edistäminen oli vahvasti esillä vuonna 2022 kaupunkistrategian päivitystyössä.

2.6 Osallistuva budjetointi

Kuntalain mukaan valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista kuntalaisille. Yksi tapa osallistumisen ja vaikuttamisen toteuttamiseksi on osallistuva budjetointi. Osallistuva budjetoinnissa kuntalaiset otetaan mukaan talouden suunnitteluun vuorovaikutteisia menetelmiä hyödyntäen. Siinä asukkaat ja kunta suunnittelevat sekä päättävät mihin talousarviossa osallistuvaan budjetointiin varattu summa käytetään. Se on talouden ja demokratian yhdistämistä, johon linkittyy käytännön tekeminen.

Osallistuvan budjetoinnin tavoitteena on lisätä kaupungin ja asukkaiden välistä vuorovaikutusta, avointa keskustelua sekä päätöksenteon ja valmistelun avoimuutta. Osallistuvan budjetoinnin avulla asukkaiden tarpeet voidaan tunnistaa paremmin ja suunnitella asukkaiden tarpeiden mukaisia palveluja.

Syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana asukkailla, järjestöillä ja muilla toimijoilla oli mahdollisuus osallistua kaupunkistrategian päivittämiseen erilaisissa ideointityöpajoissa, asukaskyselyillä sekä sähköisten kanavien välityksellä. Vuonna 2023 on tarkoitus kehittää osallistuvan budjetoinnin toteuttamista yhdessä asukkaiden kanssa. Määrärahaa osallistuvaan budjetointiin, on vuodelle 2023 varattu 20 000 € kaupunginhallituksen varausmäärärahaan.

2.7 Taloussuunnittelussa huomioitavat lainsäädäntömuutokset

Kuntalain 410/2015 päivitys 21.5.2021.

Päivitetyt kuntalain 13 luvun 110 § mukaan:

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaisissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kunta-jaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419).

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Sote-uudistus

Hyvinvointialueita koskevat lakiesitykset on hyväksytty 23.6.2021, ja hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Tällöin hyvinvointialueille siirtyy sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen tehtävät. Niitä koskevia menoja ja tuloja ei enää huomioida kuntien taloussuunnitelmissa vuodesta 2023 lähtien. Muutoksella on muitakin vaikutuksia taloussuunnitteluun, kuten rahoitukseen, kuntien omaisuuteen ja lomapalkkavelkaan.

Hyvinvointialueet ovat uusia julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto. Hyvinvointialueita on yhteensä 21. Hyvinvointialueen ylin päättävä toimielin on suorilla vaaleilla valittu aluevaltuusto. Ensimmäiset aluevaalit järjestettiin 23.1.2022. Hyvinvointialueiden työntekijöiksi vuonna 2023 siirtyy liikkeenluovutuksilla noin 173 000 sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstöä kunnista ja kuntayhtymistä.

Sote-uudistuksessa kuntatalous puolittuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle ja toiminnan rahoittamiseksi verotuloja ja valtionosuuksia siirretään kunnilta valtiolle ja sieltä edelleen hyvinvointialueille yli 20 miljardia euroa. Kuntien veroprosenteista vuonna 2023 leikattava prosenttiyksikkömäärä (12,64 %) saadaan erotuksena laskelmasta, jossa kunnista hyvinvointialueille siirtyvistä sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen kustannuksista (21,2 mrd.€) vähennetään osuus kuntien yhteisöveron tuotosta (0,7 mrd.€) ja soteen liittyvä osuus kuntien valtionosuuksista (7,3 mrd.€). Erotuksena saatava kunnallisveroista leikattavaksi jäävä euromäärä (13,7 mrd. €) toteutuu, kun tämän hetken veropohjasta tehtävä leikkaus on 12,64 prosenttiyksikköä. Näin ollen Varkauden kunnallisveroprosentiksi jää 8,36 %.

Kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1.1.2023. Hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen vähintään siirtymäkauden loppuun eli 31.12.2025 asti. Hyvinvointialueelle siirtyvät myös sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1.1.2023, jos hyvinvointialue ja kunta toisin sovi.

Kunnan järjestämän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen käytössä oleva irtain omaisuus eli kunnan omistama irtaimisto, irtaimen omaisuuden omistusta, hallintaa ja käyttöä koskevat oikeudet sekä immateriaaliset oikeudet ja luvat siirtyvät hyvinvointialueelle korvauksetta. Kyseinen irtainomaisuus poistuu kuntien taseesta ja se kirjataan peruspääoman alentumiseksi (voimaanpanolaki 42 §) vuonna 2023. Kirjauksilla ei ole siten tulosvaikutusta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)

Sosiaali- ja terveystoimen palveluiden järjestäminen siirtyy kunnilta, kuntayhtymiltä ja sairaanhoitopiireiltä hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien.

Lakimuutoksen tarkoituksena on edistää ja ylläpitää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä varmistaa yhdenvertaiset, yhteentoimivat ja kustannusvaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut koko maassa. Lakimuutoksella pyritään lisäksi parantamaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, kaventamaan hyvinvointi- ja terveyseroja, turvaamaan ammattitaitoisen työvoiman saanti sekä vastaamaan ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin.

Hyvinvointialueen järjestämiä julkisia palveluja ovat esimerkiksi perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalihuolto, hammashoito, mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaispalvelut ja ikääntyneiden asumispalvelut.

Hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyössä painopiste on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, mikä vähentää tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Kunnat vastaavat jatkossakin muun muassa päivähoidosta, opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista.

Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)

Pelastustoimen palveluiden järjestäminen siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien, jolloin pelastuslaitosten omaisuus ja henkilöstö siirtyvät hyvinvointialueille.

Uudistus vaikuttaa pelastuslaitosten hallintorakenteeseen sekä palvelujen ja tukipalvelujen järjestämiseen. Osalla alueita hyvinvointialueuudistus muuttaa myös pelastustoimen alueen rajoja ja pelastuslaitoksen organisaatiota. Pelastustoimen palvelut säilyvät nykyisen kaltaisena.

Kunnille jää edelleen pelastuslaissa osoitetut vastuut ja velvollisuudet 1) osallistua pelastustoimintaan, 2) antaa virka-apua, 3) yhteistoiminta onnettomuuksien ehkäisyssä ja 4) osallistuminen väestönsuojelusuunnitelmaan.

(Lähteet: Kuntaliitto, Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sote-uudistus-ja-kunta-liitto/sote-muutostuki/pelastustoimen-palvelut-ja-yhdyspinnat>
Valtiovarainministeriö, Saatavissa: <https://vm.fi/sote-uudistus>
Valtioneuvosto, Saatavissa: <https://soteuudistus.fi/uudistus-lyhyesti->)

TE-palvelut 2024 – uudistus

Hallituksen lakiesitys TE-palvelut 2024 – uudistuksesta on edennyt eduskunnan käsittelyyn. Merkittävässä uudistuksessa nykyisin valtion vastuulla olevat työ- ja elinkeinopalvelut siirrettäisiin kunnille 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on kuntien paikallistuntemuksen avulla edistää työn kysyntää ja tarjontaa nykyistä paremmin ja monipuolisemmin. Kunnat tekevät laajaa yhteistyötä esimerkiksi koulutusorganisaatioiden, yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa sekä tulevaisuudessa hyvinvointialueiden kanssa. Uudistuksessa työllisyyspalvelut sovitetaan yhteen muihin tehtäviin ja palveluihin ja kunnat saavat uusia työkaluja elinvoiman lisäämiseen.

Hallitus esittää, että palvelut siirretään kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville yhteistoiminta-alueille, joiden työvoimapohjan on oltava vähintään 20 000 henkilöä. Tavoitteena on turvata TE-palveluiden järjestämisen resurssit ja yhdenvertaiset palvelut työnhakijoille kaikkialla Suomessa. Yhteistoiminta-alueiden tulee olla työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivia alueita ja maantieteellisessä yhteydessä toisiinsa.

Uudistuksen rahoitusmalli on kannustava, eli kunnat saavat taloudellista hyötyä työnhakijan työllistamisestä avoimille markkinoille. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kuntien vastuu työttömyysturvan perusosan kustannuksista laajentuu ja työttömyysturvan ja työttömän palveluun aktivoinnin välinen kytkös poistetaan. Kunnan vastuu työttömyysturvan rahoituksesta alkaa nykyistä aiemmin ja kasvaa portaittain. Peruspalvelujen valtionosuuden lisäys kohdennetaan puoliksi työkäisen väestön ja puoliksi työttömien määrän perusteella sekä kotoutumiskoulutuksen osalta vieraskielisyyskriteerin kautta.

(Lähde Työ- ja elinkeinoministeriö 2022. Saatavissa: <https://tem.fi/-/hallituksen-esitys-te-palveluiden-uudistuksesta-tuo-palvelut-lahelle-asiakkaita>)

Varkauden kaupunki on linjannut strategian toimenpideohjelmassa, että Kaupunki tavoittelee Keski-Savon yhteistä TE-palveluiden järjestämismallia ja voi toimia järjestämistä vastuullisena palveluiden osalta tarpeen vaatiessa.

Kotoutumislain uudistus

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys kotoutumislain uudistuksesta 6.10.2022. Uudistuksessa kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä kasvaa. Sen tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden vastuita sekä muun muassa tehostaa ja nopeuttaa maahan muuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä. Kuntien velvollisuudeksi tulee muun muassa järjestää laajemmin ohjaus- ja neuvopalveluita sekä kotoutumisen alkuvaiheen kotoutumisohjelma-palvelukokonaisuus ja siihen sisältyvä monikielinen yhteiskuntaorientaatio.

Kokonaisuudistus etenee samanaikaisesti TE-palvelu-uudistuksen kanssa ja tuo uudenlaisen yhteistyövelvoitteen työnhakijoiden kotouttamiseen ja työllisyyden hoitoon. Lakiesityksessä on huomioitu uusien tehtävien järjestäminen ja niiden rahoitus. Silti resurssien riittävyttä on tärkeää seurata ja huomioida riittävä resursointi muutokseen. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

(Lähde Kuntaliitto. Saatavissa: <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2022/kotoutumislaki-uudistuu-kuntien-palvelut-keskeisia>)

Uudet kriisikunnan kriteerit

Kuntalain 118 §:ssä määritellään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenetelmästä. Kuntien kriisikuntakriteereitä muutettiin kuntalain muutoksella, joka hyväksyttiin tammikuussa 2019 ja se tuli voimaan 1.3.2019. Muutoksilla haettiin tasa-arvoisempaa tilannetta kuntien välille ja muutoksen jälkeen kaikki neljä tunnuslukua kuvaisivat paremmin sitä, milloin kunta on vaarassa kriisitytä.

Vuonna 2022 sovellettiin uusia kriteerejä ensimmäisen kerran vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Seuraavassa taulussa on kuvattu aikaisempien ja uusien kriisikuntakriteerien muutoksia.

Arviointimenettely voidaan jatkossa käynnistää,

		TAI
jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.	jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa	jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:
Ei muutosta nykyiseen	Ei merkittävää muutosta nykyiseen	1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate); 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö); 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä); 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate* on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %). * (vuosikate + korkokulut)/(korkokulut+ laskennalliset lainanlyhennykset)

Kilpailuneutraliteetin valvontaa tehostetaan

Kilpailulakiin on lisätty uusi kilpailuneutraliteettisäännös (30 d §), jonka mukaan kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa harjoittavan kunnan, kuntayhtymän, valtion tai niiden määräysvaltaan kuuluvan yksikön on pidettävä taloudellisesta toiminnastaan erillistä kirjanpitoa muusta toiminnastaan. Säännös tuli voimaan 1.1.2020. Julkisyhteisöjen ja niiden määräysvallassa olevien yksiköiden toiminnalle on asetettu lisävelvoitteita toimintoihin liittyvien tuottojen ja kustannusten kohdistamiseen, dokumentointiin ja seurantaan. Julkisyhteisöllä on velvollisuus pitää erillistä kirjanpitoa eri toiminnoistaan silloin, kun toimija harjoittaa sekä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa, että muuta toimintaa. Taloudellisen toiminnan tulkinnassa on ratkaisevaa harjoitettavan toiminnan luonne, joka on arvioitava tapauskohtaisesti. Taloudellisen ja ei-taloudellisen toiminnan erottamiseen ei ole yksiselitteistä ohjetta, mutta monet tilanteet selviävät tutustumalla kilpailulain 30 d §:ää koskevaan hallituksen esityksen perusteluihin (HE 68/2018 vp) sekä kuntalain 126 ja 127 §:ien sisältöön ja niitä koskevaan hallituksen esityksen 2a ja 2 b §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin (HE 32/2013 vp).

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus ei koske tilanteita, jossa

- toimija harjoittaa vain ei-taloudellista toimintaa (julkisen vallan käyttö ja viranomaistoiminta)
- toimija harjoittaa ei-taloudellisen toiminnan lisäksi vain sellaista taloudellista toimintaa, joka kuuluu kuntalain 126 §:n 2 momentin soveltamisalaan
- yksikön taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40 000 € vuodessa.

Kirjanpidon eriyttämisvaatimus koskee tilanteita, jossa

- julkissektori tai sen määräysvaltaan kuuluva yksikkö esim. yhtiö harjoittaa kilpailutilanteessa markkinoilla olevaa taloudellista toimintaa ja muuta toimintaa
- kysymys on hankintalain 15 §:n sallimasta ulosmyynnistä ulkopuolisille toimijoille
- kunta tai kuntayhtymä kuntaorganisaatiomuodossa toimii kuntalain 127 §:n poikkeussäännöksen perusteella kilpailutilanteessa markkinoilla.

Kirjanpidon eriyttämisvelvollisuuden ulkopuolelle jää vähäiseksi katsottava taloudellinen toiminta. Mikäli julkissektorin tai sen määräysvallassa olevan yksikön kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on alle 40 000 € vuodessa, kyseiseen sääntelyyn liittyvää kirjanpidon eriyttämisvelvollisuutta ei ole.

3 TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2024–2025

3.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat ja muutokset

Kuntataloudessa ei koskaan aikaisemmin ole laadittu taloussuunnitelmia näin epävarmassa ja muuttuvassa tilanteessa, kuin nyt vuosien 2023–2025 taloussuunnitelmia on laadittu.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen siirtyminen hyvinvointialueen tuottamaksi ja ruoka- ja puhtaushuoltojen tukipalvelujen siirtyminen Servica Oy:lle muuttavat kaupungin talousarviorakennetta ja vaikuttavat merkittävästi talouteen sekä toimintaan. Muutoksia on käsitelty tarkemmin talousarviokirjan luvussa 2.3 Varhaisen kaupungin talous.

Hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyviä painelaskelmia on päivitetty vuoden 2022 aikana useaan kertaan. Laskelmien muutosrajoitin ja siirtymätasaus vaikuttavat kuntien valtionosuuksiin. Lopulliset painelaskelmat laaditaan vasta vuoden 2022 tilinpäätöksen jälkeen vuonna 2023.

Vuoden 2023 talousarvioraami ja laadintaohje käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksissa 20.6.2022 § 174.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu Kuntaliiton julkaiseman JHS:n (Julkijhallinnon suositus nro 199) suosituksen ”Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja –suunnitelma” mukaisesti. Lisäksi on huomioitu KUTI -tilastoinnin vaatimat tilikarttamuutokset uuden AURA-käsikirjan mukaisesti.

Organisaatiohierarkian nimikkeistö on seuraava:

- Toimiala
- Palvelualue
- Vastuualue
- Tulosityksikkö
- Kustannuspaikka

Toimintatuotot

Toimialat ovat arvioineet toimintatuotonsa normaalitoiminnan mukaisesti, huomioiden tiedossa olevat toiminnan muutokset. Toimintatuotoissa on huomioitu maksujen ja taksojen korotukset ja muutokset sekä lainsäädännön kautta tulevat määräykset. Metsänmyyntituottoihin on budjetoitu nettona 300 000 €.

Vuoden 2023 toimintatuotot ovat yhteensä 26,1 M€ ja vähenevät vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon verrattaessa yhteensä 51,4 M€ / 66,3 %.

Toimintakulut

Toimintakuluissa on huomioitu yleinen hintatason nousu ja syksyllä 2019 hyväksytyin talouden tasapainottamisohjelman mukaiset toimenpiteet, jotka on mahdollista toteuttaa vuonna 2023. Kaikkia ohjelman mukaisia säästötoimenpiteitä ei voida toteuttaa. Talouden tasapainottamisohjelma päivitetään syksyn 2023 talousarvio- ja laadintaohjeen yhteydessä.

Toimintakulut vähenevät yhteensä 146,9 M€ / 66,7 % verrattuna edellisvuoden alkuperäiseen talousarvioon.

Vuoden 2023 talousarvion palkkakuluihin on arvioitu uusien virka- ja työehtosopimusten yleiskorotukset vuosina 2022–2023 yhteensä 4,4 %. Uusi sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Henkilöstökulut vähenevät merkittävästi hyvinvointialueelle ja Servica Oy:lle henkilöstösiirtojen jälkeen.

Palkkatukityöllistämiseen varatut määrärahat (tuotot 336 000 € ja kulut 873 000 €) on varattu konsernipalvelujen alaisuudessa toimivan työllisyysyksikön määrärahoihin. Määrärahat siirretään käytön mukaan toimialoille talousarviovuoden aikana.

Verorahoitus

Vuonna 2023 kuntien verorahoitus vähenee huomattavasti, kun sote-uudistukseen liittyvät verotulojen siirrot kunnilta valtion kautta hyvinvointialueille toteutetaan.

Kokonaisuudessaan kaupungin verotulojen arvioidaan vähenevän 39,7 M€ / 46,4 % verrattuna vuoden 2022 tilinpäätöksen verotuloihin. Verotulot on arvioitu Kuntaliiton verotuloennustekehikon mukaisesti.

Kunnallisveroprosenttia leikataan kaikilta kunnilta sote-uudistukseen liittyen 12,64 %-yksikköä, eivätkä kunnat voi tehdä muutoksia vuoden 2023 kunnallisveroprosenttiin. Kaupungin kunnallisveroprosentti vuonna 2023 on 8,36 % (21,0 – 12,64 = 8,36 %). Kunnallisverotulo vähenee vuonna 2023 noin 37,8 M€ / 51,9 % verrattuna vuoden 2022 verotuloihin.

Sote-uudistukseen liittyen myös yhteisöveroja vähennetään kunnilta noin kolmannes. Yhteisöverojen arvioidaan vähenevän 1,94 M€ / 31,2 % vuoden 2022 yhteisöveroista.

Kiinteistöverotukseen ei kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti esitetä muutoksia vuodelle 2023. Kiinteistöveroja arvioidaan kertyvän noin 6,536 M€.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa on huomioitu tytäryhtiöiltä vuonna 2023 saatavat osinkotulot, joihin vaikuttaa yhtiöiden hyvät tilikauden 2022 tulokset korkean energian hinnan vuoksi. Korkotuottoihin vaikuttaa antolainauksen korkotulojen kasvu. Vuosina 2021–2022 myönnettiin yksi iso antolaina, jonka korkolaskutus vaikuttaa korkotuottoihin. Myös tytäryhtiöille myönnetty lyhytaikaiset kassalainat vaikuttavat korkotuottoihin.

Vastaavasti korkotason nousu on huomioitu korkokuluissa. Kaupungin lainasalkun lainoista on kiinteäkorkoisia lainoja tällä hetkellä 84,827 M€ / 77,01 % ja vaihtuvakorkoisia 25,324 M€ / 22,99 %. Vuonna 2024 erääntyy 10,0 M€ bullet laina (kertalyhenteinen), joka on kiinteäkorkoinen. Vuonna 2025 erääntyvä 6,0 M€ bullet laina on vaihtuvakorkoinen. Lainasalkun 12 kuukauden keskikorko on vielä tällä hetkellä alhainen 0,45 %, koska lainoista suurin osa on kiinteäkorkoisia, joissa korot ovat erittäin matalalla tasolla, mutta tulevaisuudessa uudelleen lainoitettavien bullet lainojen (v. 2024 10,0 M€, v. 2025 6,0 M€ ja v. 2029 10,0 M€) ja investointien rahoittamiseen nostettavien lainojen korkotaso voi olla huomattavasti korkeampi.

Tilikauden tulos

Vuoden 2023 talousarvioesityksen tilikauden tulos on ylijäämäinen 2,025 M€. Tilikauden tuloksesta esitetään tehtäväksi vapaaehtoinen investointivaraus 2,0 M€ Aalto hyvinvointikeskuksen tuleviin peruskorjauksiin. Varausjälkeen tilikauden ylijäämä on 25 325 €.

Investoinnit

Vuoden 2023 kaupungin omaan taseeseen tulevat nettonettoinvestoinnit ovat 8,862 M€. Suunnitelmavuosien 2024–2025 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 20,02 M€. Investointien myötä kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan vuonna 2025 noin 108,5 M€.

Taloussuunnitteluvuodet 2024–2025

Taloussuunnitteluvuosien toimintatuotot ja -kulut on arvioitu huomioiden 1.1.2023 aloittavan hyvinvointialueen vaikutukset talouteen ja toimintaan. Myös yleinen hintatason nousu ja palkankorotukset on huomioitu. Laskelmaan ei ole huomioitu uusia taloudentasapainottomienpiteitä, vaan ne tarkentuvat vuoden 2023 aikana.

Vuosien 2024–2025 verotulot ja valtionosuudet on arvioitu Kuntaliiton ennusteiden mukaisesti. Vuonna 2024 verotulot pienenevät noin 3,1 M€, kun vuonna 2023 vanhojen veroperusteiden mukaisesti tilitettyt verot loppuvat.

Alla olevassa **painelaskelmassa** on esitetty kuntaliito ennusteiden sekä valtiovarainministeriön kuntakohtaisen painelaskelman perusteella kaupungin talouden oletettu kehitys suunnitelmakaudella. Taulukossa taloussuunnitelmavuoden 2024 arvioidaan toteutuvan noin 4,1 M€ alijäämäisenä. Suunnitteluvuoden 2025 tilikauden tulos olisi tämän hetken laskentatietojen mukaan myös alijäämäinen noin 5,1 M€. Painelaskelmaa on hyödynnetty talousarvion laadinnan yhteydessä. Painelaskelman osoittamat luvut vuodelle 2024–2025 poikkeavat kuitenkin toimialojen talousarvioesityksistä. Sen sijaan vuoden 2023 luvut ovat yhteneväiset talousarvioesityksen kanssa.

	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TA2022 (alkuper.)	TPE2022	TAE2023	Muutos, %	TS2024	TS2025
Uudet tasapainottomienpiteet vuosina 2023-2025										
							?		?	?
Toimintakate, 1000 €	-124 213	-127 498	-131 154	-135 397	-142 055	-141 608	-46 807	-66,9	-48 211	-49 658
Verotulot	78 325	78 953	80 821	84 940	84 122	85 623	45 867	-46,4	42 778	43 572
- Kunnallisvero	68 660	68 776	70 510	72 660	73 143	72 854	35 047	-51,9	32 335	32 983
- Yhteisövero	3 883	4 278	4 842	6 245	4 865	6 225	4 284	-31,2	3 907	4 053
- Kiinteistövero	5 782	5 899	5 469	6 035	6 114	6 544	6 536	-0,1	6 536	6 536
Valtionosuudet	48 228	49 528	58 635	55 681	59 058	59 167	7 354	-87,6	6 686	6 116
Rahoitustuotot - ja kulut	2 221	1 646	2 050	2 229	2 000	2 510	3 145	25,3	2 000	1 900
Vuosikate	4 561	2 629	10 352	7 453	3 125	5 692	9 559	67,9	3 253	1 930
Poistot	-6 313	-6 683	-8 722	-7 890	-6 737	-7 307	-7 234	-1,0	-7 250	-7 300
Arvonalentumiset	-2 856	-2 311	-2 305	-2 537	-100	-100	-300		-300	
Satunnaiset tuotot ja kulut		196	-1 024			580				
Tilikauden tulos	-4 608	-6 169	-1 699	-2 974	-3 712	-1 135	2 025	-278,4	-4 297	-5 370
Rahastojen/varausten muutos	948	12 500					-2 000			
Tilikauden yli-/alijäämä	-3 660	6 331	-1 699	-2 974	-3 712	-1 135	25		-4 297	-5 370

Tilivelvolliset

Kuntalain § 125 mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet (pl. valtuutetut) sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kuntalain 31.1 §:n mukaan kunnan tilivelvollisia toimielimiä ovat hallitus, lautakunnat, valiokunnat ja johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeampaa, koska laissa ei tarkemmin määritellä, ketkä ovat toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita. Yleisesti tilivelvollisina viranhaltijoina on pidetty toimielimen esittelijöitä ja toimielimen tehtäväalueella itsenäisestä tehtäväkokonaisuudesta vastaavia viranhaltijoita ainakin silloin, kun he ovat suoraan toimielimen alaisia. Tilivelvolliset on määriteltävä mm. sen vuoksi, että vastuuvapauslausunto kohdistetaan heihin.

Edellä olevan perusteella Varkauden kaupungin tilivelvollisia ovat:

kaupunginhallituksen jäsenet

lautakuntien jäsenet

johtokuntien jäsenet

toimikuntien jäsenet

jaostojen jäsenet

kaupunginjohtaja

tekninen johtaja

hyvinvointi- ja sivistysjohtaja

hallintojohtaja

henkilöstöjohtaja, kv 19.12.2022 § 91 hallintosäännössä muutettu henkilöstöpäälliköksi

talousjohtaja

tietohallintojohtaja.

3.2 Henkilöstö ja henkilöstösuunnitelma

Elokuussa 2022 Varkauden kaupungin palveluksessa oli yhteensä 1669 henkilöä, joista vakinaisia 1292 ja määräaikaisia (ml. sijaiset) 330 henkilöä. Vuoden 2021 vastaavaan ajankohtaan verrattuna vakituisen henkilöstön määrä oli lisääntynyt 36:lla työntekijällä ja määräaikaisten vähentynyt 18:lla työntekijällä. Henkilöstöresurssi (HTV eli työssäolo ja palkalliset poissaolot) oli kuitenkin pienentynyt kaikkiaan yhteensä noin viidellä (5) henkilöllä (– 0,5 %). HTV oli pienentynyt hyvinvoinnin ja kasvatuksen, konsernihallinnon ja teknisellä toimialalla hieman ja noussut sosiaali- ja terveystoimialalla.

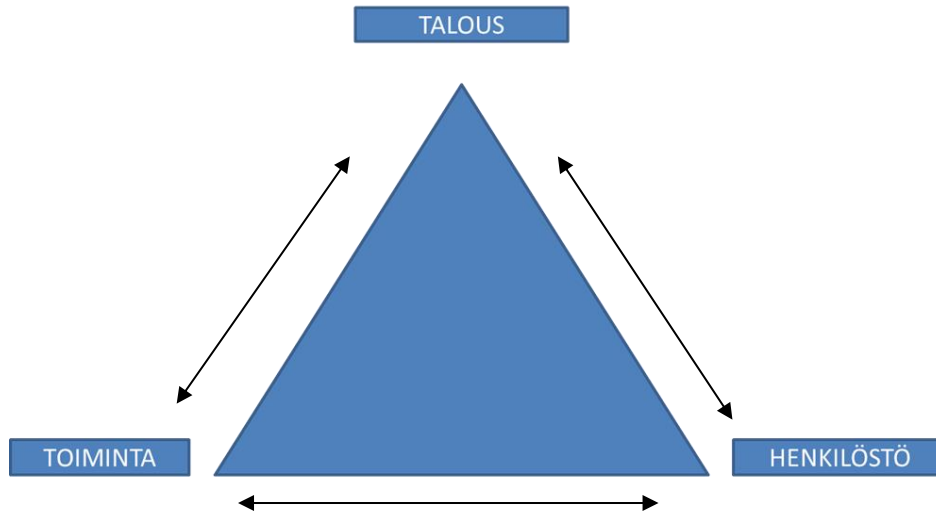
Kaupungin henkilöstön keski-ikä on korkea mutta se on hienoisessa laskussa. Vuoden 2021 lopussa keski-ikä oli 49,0 vuotta kun kunta-alan keskiarvo on 45,5 vuotta. Eläköityminen jatkuu voimakkaana myös tulevina vuosina. Vuoteen 2028 mennessä on Kevan ennusteen mukaan vanhuuseläkkeelle jäämässä noin 102 henkilöä Varkauden kaupungin palvelukseen jäävästä henkilöstöstä.

Vuosi	Vanhuuseläkkeet
2022	11
2023	8
2024	14
2025	12
2026	15
2027	17
2028	25

Lähde: Kevan ennuste syksy 2022. Vanhuuseläkkeet Varkauden kaupungin palvelukseen jäävän henkilöstön osalta. KEVA ei pysty tuottamaan työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkelajeittain ennusteita 1.1.2023 alk. valtakunnallisen organisaatiouudistuksen vuoksi.

Henkilöstökulut eli palkka- ja henkilösivukulut olivat vuonna 2021 yhteensä 78,2 milj. € ja muodostivat 36,5 % toimintakuluista. Henkilöstö onkin kuntatyönantajalle kallis, mutta myös kallisarvoinen resurssi: se on kunta-työn tärkein ”tuotannontekijä”, jolla tulos tehdään. Henkilöstökuluihin kuluu vuosittain noin kaksi kertaa Aalto hyvinvointikeskukseen kokonaisuudessaan investoitu rahamäärä. Kuntaorganisaation hyvä tai huono tulos

riippuu käytännössä ihmisten tekemisistä tai tekemättä jättämisistä. Lähes ainoa asia, joka tuottaa lisäarvoa kuntaorganisaatiossa, ovat itse asiassa ihmiset. Panostus inhimilliseen ja sosiaaliseen pääomaan eli ihmisiin sekä vuorovaikutukseen ja työyhteisöjen toimivuuteen on vähintäänkin yhtä tärkeä investointi kuin esimerkiksi rakennukset tai kunnallistekniikka.

Tuloksellisuuden kaupungintalo

Varkauden kaupungin henkilöstöpalvelut

hauts © Tapu Vormer 2018/21

Sekä laadukkaat, asiakaslähtöiset palvelut (toiminta), että terve talous edellyttävät tuloksellista henkilöstöpolitiikkaa. Sitä määrittelee ”Ihan omanlainen Varkaus 2025” –kaupunkistrategia. Sen mukaan Varkauden kaupungissa toteutetaan henkilöstöpolitiikkaa, joka tuottaa asiakas- ja asukaslähtöistä palvelutoimintaa.

Arvioimme omaa henkilökohtaista ja työyhteisömme suoritusta suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Hyvät palvelut vaikuttavat myönteisesti kaupunkilaisten mielikuvaan kaupungista ja kaupungin hyvä sisäinen maine vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa. Varkauden kaupunkia arvostetaan työnantajana ja meille halutaan töihin.

Olemme työntekijöinä ylpeitä työstämme ja osaamisestamme ja tuomme niitä esille aktiivisen viestinnän keinoin. Kehitämme edelleen sisäistä ja ulkoista työnantajamielikuvaa sekä perehdytystä.

Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin. Tavoitteenamme on hyvinvoiva, osaava, työssään jaksava ja innostunut henkilöstö. Tarjoamme henkilöstölle vaikuttamismahdollisuuksia oman työn kehittämiseen. Laadukkaan esihenkilötyön ja johtamisen avulla turvaamme hyvän työn edellytykset työyhteisöissä.

Työkykyjohtaminen on osa hyvää johtamista. Tuotamme asiakaslähtöisiä, sujuvia palveluja, arvostamme ja osallistamme kuntalaisia. Henkilöstöpolitiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan työntekijöiden ja esihenkilöiden kokemusten pohjalta sekä asiakastyytyvyyden ja -palautteen perusteella. Hyvinvoiva, innostunut ja sitoutunut henkilöstö turvaa osaltaan myös tasapainoisen talouden.

Kannustamme, kiritämme ja innostamme toisiamme ottamaan vastuuta paitsi omasta ja työyhteisömme, mutta myös koko Varkauden kaupunkiorganisaation, kaupunkikonsernin ja kaupunkiyhteisön yhteisestä onnistumisesta. Tämä edellyttää panostamista kaupunkistrategian keskeisen sisällön ja tavoitteiden avaamiseen koko henkilöstölle sekä henkilöstön osallistamista konkreettisesti kaupunkistrategian toimeenpanoon ja arviointiin arkisessa työssä.

Varkauden kaupunkiorganisaation olemus muuttuu kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja useamman kuin joka toisen kaupungin työnantajan työnantaja vaihtuu Pohjois-Savon hyvinvointialueeksi tai Servica Oy:ksi 1.1.2023. Peruskunnan rooli ja vastuut muuttuvat merkittävästi sote-palvelujen järjestämisen siirtyessä hyvinvointialueelle mutta toisaalta kaupungin ja hyvinvointialueen sekä muiden kumppaneiden välisen yhdyspinnan toimivuus ja yhteistyön sujutus korostuu. Syksyllä 2021 voimaan astunut ensimmäinen organisaatio-uudistus jo ennakoit tulevia muutoksia mutta prosessi jatkuu. Organisaation uudistamisen taustalla ovat paitsi toimintaympäristön muutokset, myös talouden sopeuttamistarpeet. Tavoitteena on korostaa elinvoiman merkitystä, yksinkertaistaa organisaatorakennetta, madaltaa organisaatiotasoa, tehostaa johtamisjärjestelmää sekä kehittää palveluprosesseja asiakaslähtöisemmiksi. Organisaatio-uudistuksen lähtökohtana on sovittaa organisaatio ja johtamisjärjestelmä uudistuvan kunnan palvelutarpeisiin ja – rakenteisiin sekä pienempään henkilöstömäärään tehostamalla työnjakoa, suunnittelemalla henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö sekä tarkastelemalla ja uudelleenorganisoidulla henkilöstön vastuuta ja tehtäväkuvia. Lisäksi työ- ja palveluprosesseja virtaviivaistetaan ja lisätään sähköisiä palveluita.

Talousarviovuoden 2023 ja suunnitteluvuosien 2024 - 2025 henkilöstösuunnitelma on talousarvion lukuna 9. Se on työstetty palvelualueittain/palvelukokonaisuuksittain. Henkilöstösuunnitelmassa avataan paitsi henkilöstön määrällisen, laadullisen ja rakenteellisen kehityksen ja kehittämisen näkymät peilaten toimintaympäristön ja asiakastarpeiden muutoksiin, myös henkilöstön työhyvinvoinnin haasteet ja kehittämisen suunnitelmat.

Seuraavassa on vedetty yhteen henkilöstösuunnitelma 2023 - 2027 koko kaupungin tasolla:

	Henkilöstö 31.12.2020	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö/ TA2022	Henkilöstö/ TA2023	Eläköity- miset 31.12.2024 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2025 - 31.12.2028	Tavoite- henkilöstö 31.12.2024	Tavoite- henkilöstö 31.12.2027
Vakinaiset	1 298	1 331	1 369	505	24	75	505	505
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. työllistetyt ja oppisopimuslaiset	141	127	116	94	1	0	52	49
Sijaiset	181	82	94	21	0	0	11	11
YHTEENSÄ	1 620	1 540	1 579	620	25	75	568	565
Henkilötyövuodet	1 474,3	1 473,0	1 494,7	549,5	26,0	72,5	511,7	508,3

Suunnitteluvuosien suunnitelma tullaan päivittämään talouden tasapainottamisohjelman ja organisaatio-uudistuksen valmistumisen jälkeen vuoden 2023 kuluessa.

4 TALOUSARVION SITOVUUS JA MUUT MÄÄRÄYKSET

4.1 Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma

4.1.1 Täytäntöönpano-ohjeet

Erillinen talousarvion täytäntöönpano-ohje, joka sisältää myös talouden raportointiohjeen hyväksytään kaupunginhallituksen ensimmäisessä kokouksessa tammikuussa 2023.

Täytäntöönpano-ohjeistuksessa määritellään ja ohjeistetaan talouteen, henkilöstöön ja toimintaan liittyviä tarkempia määräyksiä sekä toimintaohjeita.

4.1.2 Käyttösuunnitelma

Toimialueiden tulee laatia käyttösuunnitelma, joka hyväksytään ko. toimielimen lautakunnassa ja toimitetaan taloushallintoon viimeistään 31.1.2023 mennessä. Käyttösuunnitelmien avulla toimialueiden tulee panna täytäntöön valtuuston hyväksymä talousarvio. Käyttösuunnitelmaan voidaan tarvittaessa tehdä toimialan alaisuudessa tulosalueiden sisällä muutoksia siten, että toimialan valtuustoa nähden sitova tilikauden toimintakate ei muutu.

Käyttösuunnitelmassa tulee varmistaa, että toimintaan varatut määrärahat riittävät valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteuttamiseen sekä muiden taloudellisten velvoitteiden hoitamiseen.

4.2 Talousarvion sitovuus

4.2.1 Käyttötalous

Käyttötalouden sitovuus kaupunginvaltuustoon nähden tilikaudella on toimialan toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus = toimintakate) ja strategian mukaiset tavoitteet ja mittarit.

4.2.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova verotulojen, valtionosuuksien, rahoituskulujen ja – tuottojen ja satunnaisten erien osalta.

4.2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on kaupunginvaltuustoon nähden sitova antolainauksen muutosten, lainakannan muutosten ja oman pääoman muutosten osalta. Tunnuslukujen tavoitearvojen osalta valtuustoon nähden sitovia eriä ovat toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ja lainanhoitokate.

4.2.4 Investoinnit

Investointiosassa sitovuus on taseryhmittäin: maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, osakkeet ja osuudet. Taseryhmän koneet ja kalusteet sitovuus on toimialakohtainen määräraha.

Poikkeuksena: Puistot ja leikkipaikat kustannuspaikan alla oleva uuden korkeatasoisen leikkipuiston sitovuustasona on nettositovuus valtuustoon nähden.

4.2.5 Ottolainaus

Hallintosäännön 11 luvun 5 §:ssä on määritelty talousjohtajan päätösvaltuutus tilapäisten ja pitkäaikaisten lainojen nostamisesta, lainaehtojen muuttamisesta sekä koronvaihtosopimuksista. Talousjohtaja päättää:

- tilapäisluoton ottamisesta maksuvalmiuden turvaamiseksi, tilapäisluoton päätösvaltuutus on määritelty enintään 40 M€:n tasolle.
- talousarviolainan ottamisesta valtuuston vahvistamissa rajoissa sekä lainan uudistamisesta ja lainaehtojen muuttamisesta
- koron- ja valuutanvaihtosopimuksista, koronsuojasopimuksista sekä muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään talousarviossa olevan lainakannan verran.

Talousjohtajalle myönnetään oikeus ottaa talousarviolainaa, jonka laina-aika on enintään 30 vuotta talousarviossa hyväksytyyn lainanoton mukaisesti. Nettolainanotto on sitova taso, jolloin mm. lainojen konvertointi on mahdollista.

Valtuuston 28.5.2018 § 40 hyväksymän varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan kaupungin lainakannan suojausaste voi vaihdella markkinatilanteen mukaisesti 30 % - 80 % välillä.

4.2.6 Antolainaus ja takaukset

Talousarviovuoden aikana valtuusto käsittelee antolainat tapauskohtaisesti. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä voidaan myös hyväksyä yksilöityjä antolainoja. Antolainojen ja takausten osalta huomioidaan muun muassa kuntalain 129 §:n vaatimukset.

4.2.7 Lautakunnat

Lautakuntien on viimeistään käyttösuunnitelman vahvistamisen yhteydessä tammikuussa 2023 määriteltävä lautakuntaa sitova taso käyttötaloudessa. Sitovuustaso voi olla tulosalueen, vastuualueen, tulosityksikön tai kustannuspaikan toimintakate.

Lautakunta päättää investointiosan määrärahasiirrot taseryhmien sisällä eri hankkeiden kesken.

4.2.8 Talousarviomuutokset

Määrärahamuutoksista/siirroista toimialojen välillä päättää kaupunginvaltuusto. Toimialan sisällä, eri tulosalueiden, vastuualueiden, tulosityksiköiden välisistä määrärahasiirroista päättää lautakunta.

Yleishallinnon määrärahoihin varausluontoisena määrärahana (palkkatukityöllistäminen) varatusta määrärahasta tehdään talousarviovuoden aikana eri toimialojen käytön mukaiset määrärahasiirrot.

Toimialojen tulee esittää kaupunginvaltuustolle talousarvion määrärahamuutos, mikäli valtuuston hyväksymän toimialan talousarvion toimintakate ei riitä toimintaan ja palvelujen tuottamiseen.

4.2.9 Hankinnat

Kaikissa hankinnoissa on noudatettava kaupunginvaltuuston 28.8.2017 § 59 hyväksymää hankintastrategiaa ja 28.9.2020 69 § hyväksyttyä hankintaohjetta. Hankintastrategian linjauksissa helpotetaan mm. paikallisten pk-yritysten asemaa hankinnoissa. Hallintosääntö sisältää tarkemmat määräykset hankintarajoista.

Kaupunki on jäsenenä Sansia Oy:ssä. Hankinnat tulee pääsääntöisesti tehdä Sansia Oy:n kanssa tehdyn hankintasopimuksen mukaisesti, ellei kaupunki ole kilpailuttanut itse hankintaa.

Lisäksi hankinnoissa tulee noudattaa erityistä säästäväisyyttä, vain toiminnan ja palvelutuotannon kannalta välttämättömät hankinnat suoritetaan. Hankintoihin on haettava lupa palvelualueen esihenkilöltä.

4.3 Sisäinen valvonta, tarkastus ja riskien hallinta

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet hyväksyttiin valtuustossa 18.12.2018 § 95.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi määräykset kaupunginvaltuuston 27.9.2021 § 90 hyväksymässä päivitetystä hallintosäännössä luku 17 § 1 ja luku 19 §:t 1-5 sekä valtuuston hyväksymässä konserniohjeessa (kv 30.10.2017 § 72 ja 28.5.2018 § 42). Konserniohje päivitetään yhdessä hallintosäännön kanssa kevään 2023 aikana.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan. Kaupunginhallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman sekä vastaa riskienhallinnan järjestämisestä. Konsernihallinto valmistelee kaupunginhallitukselle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan selonteon tilinpäätöstä varten.

4.3.1 Sisäinen valvonta

Sisäinen valvonta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadun varmistamista, jolla toiminnan riskejä tunnistetaan, ennaltaehkäistään ja hallitaan. Valvonnan tehokkuus perustuu reaaliaikaisuuteen ja resurssien käytön joustavuuteen. Sisäinen valvonta on osa operatiivista johtamista, eikä sitä voida delegoida ulkopuolisen tarkastajan tehtäväksi, vaan vastuutahoina ovat kunnan toimiva johto ja tilivelvolliset.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on:

- edistää kunnan toimintojen säännönmukaisuutta, taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta
- parantaa palvelujen ja muiden tuotteiden laatua
- huolehtia kunnan toiminnan tarkoituksen, strategian, asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden tiedottamisesta organisaation kaikille tasoille
- asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta
- turvata kuntaa menetyksiltä, jotka aiheutuvat väärinkäytöksistä, virheistä, huonosta hoidosta, petoksista ja muista epäsäännönmukaisuuksista
- varmistaa kunnan voimassa olevien ohjeiden, säädösten ja määräysten noudattaminen ja ohjauksen vaikuttavuus
- kehittää ja ylläpitää luotettavia tietoja taloudesta ja hallinnosta
- valvoa ajantasaisen, asianmukaisen ja määräaikaisen raportoinnin toteuttaminen
- avainvelvollisuuksien ja – tehtävien varmistaminen jakamalla ne eri henkilöiden kesken ja määrittelemällä tarvittavat sijaisuudet
- tietokantojen, sovellusohjelmistojen ja asiakirjojen vastuuvollisille annettujen käyttöoikeuksien ja – valtuuksien määrittelyjen ja ylläpidon seuranta

Sisäisen valvonnan toimenpiteillä ja menetelmillä pyritään:

- toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen
- talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen
- erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen
- kunnan kassavarojen, irtaimen ja kiinteän omaisuuden huolelliseen ja taloudelliseen hoitoon
- varmistamaan, että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan.

Vuosittain johtoryhmä esittää kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan painopistealueet, joita toimialoilla seurataan ja dokumentoidaan ja josta koostetaan tilinpäätöksen toimintakertomukseen selon-teko sisäisen valvonnan järjestämisestä. Talousarvion 2023 täytäntöönpano-ohjeessa annetaan toimialoille tarkemmat ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Vuoden 2023 sisäisen valvonnan painopistealueiksi on kaupungin johtoryhmä hyväksynyt 15.11.2022 seuraavat toiminnot:

- Päätöksenteko: *Päätösten strategian mukaisuus ja vaikuttavuus*
- Talous: *Projektit ja hankkeet*
- Henkilöstö: *Tiedotus ja viestintä*
- Tietohallinto: *Tietoturva ja tietoturvasitoumus*

4.3.2 Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa sisäistä valvontaa ja se tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa ja arvioinnissa. Sisäisen tarkastuksen ensisijaisena kohteena ovat toimintalinjaukset ja – periaatteet, toimintaresurssien käyttö ja tavoitteiden toteutuminen.

Sisäistä tarkastusta suoritetaan toimivan johdon toimeksiannosta ja alaisuudessa. Sisäisen tarkastuksen raportointiin voidaan sisällyttää suosituksia ja kehittämisalotteita.

Sisäinen tarkastus ostetaan ulkopuoliselta asiantuntijalta. Vuosien 2021–22 sisäisen tarkastuksen palvelut on ostettu PwC Oy:ltä (PricewaterhouseCoopers Oy).

Vuoden 2023 sisäisen tarkastuksen kohteeksi johtoryhmä on valinnut 15.11.2022 julkisuuslain noudattaminen ja asiakirjojen salausperusteet. Sisäisen tarkastuksen palvelutuottaja kilpailutetaan tulevan talven aikana.

4.3.3 Riskien hallinta

Riskienhallinta on kaupungin omasta aloitteesta tapahtuvaa toimintaa, jonka avulla kaupungin uhkana olevat riskit saadaan saman tavoitteellisen suunnitellun piiriin kuin kaupungin muutkin toiminnot. Riskienhallinta on myös olennainen osa johtamista kuntien hallinnossa.

Riskillä tarkoitetaan sellaista tapahtumaa, joka aiheuttaa tai josta seuraa kaupungille taloudellisia menetyksiä tai henkilövahinkoja kaupungin henkilöstölle.

Riskit voidaan jaotella seuraavasti;

- **liikeriskit**, joita ovat strategiset ja taloudelliset riskit, esimerkiksi muutoksen hallinta, joita ovat mm. yksityistäminen, ulkoistaminen, yhtiöittäminen, kilpailuttaminen ja ulkomaiset yhteistyö- ja sopimus-kumppanit
- **vahinkoriskit**, joita ovat henkilöriskit, omaisuusriskit ja toiminnan riskit

Kaupungin toiminnan kannalta pääpaino riskienhallinnassa painottuu vahinkoriskeihin. Vahinkoriskeille on tyyppillistä, että vahingot syntyvät yleensä äkillisesti tai yllättävästi. Eräät vahinkoriskit syntyvät kuitenkin hitaasti, kuten esimerkiksi kuluminen ja homevauriot.

Riskien kartoituksessa tulee keskittyä merkittävimpiin riskeihin ja riskejä tulee tarkastella eri toimialoilla saman tasoisesti. Kaupungin henkilöriskien erityispiirteitä ovat toiminnat, jotka kohdistuvat suuriin ihmisryhmiin mm. hyvinvoinnin ja kasvatuksen sekä kulttuuritoiminnan suurissa joukkotilaisuuksissa. Omien työntekijöiden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnista ja turvallisuudesta huolehtiminen toteutetaan parhaiten häiriöttömillä ja laadukkailla palveluilla. Kaupungilla on myös ns. moraalinen vastuu asukkaiden turvallisuudesta ja sen tulisi toimia myös näiden riskien pienentämiseksi. Esimerkiksi vaaralliset kuljetukset tulisi kaupungin alueella järjestää siten, että niistä aiheutuva vaara olisi mahdollisimman pieni ja vähäinen.

Lautakunnat ovat omissa talousarvioesityksissään esittäneet omaan toimintaansa liittyviä riskejä. Talousarvion liitteenä 2 on koko kaupungin toimintaa koskevia riskejä sekä toimialakohtaisia riskejä ja niiden hallintakeinoja.

5 KONSERNIOHJAUS

5.1 Konserniohjauksen periaatteet

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuusto antaa tytäryhteisöjen ohjausta ja valvontaa koskevia periaatteita kunnan konserniohjolle.

Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaupungin 1.11.2017 voimaan tulleen konserniohjeen 30.10.2017 § 72. Konserniohjetta on tarkistettu/muutettu kaupunginvaltuustossa 28.5.2018 § 42. Konserniohjeilla on luotu puitteet kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Ohjeen tarkoituksena on myös luoda puitteet konserniyhtiöiden ja yhteisöjen hallintotavalle ja raportoinnille sekä lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä, tiedon laadun parantamista ja tiedon kulun tehostamista. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöissä ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhteinäisin periaattein ja konsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Vuonna 2022 päivitetyn kaupunkistrategian toimenpideohjelmassa linjataan myös omistajapolitiikkaa. Omistajapolitiittisten linjausten mukaan Varkauden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä omistamiensa yhtiöiden kanssa ja on aktiivinen omistaja. Tavoitteena on kaupungin kehittyminen ja palveluiden tehokas tuottaminen. Omistajapolitiikka nähdään tärkeänä osana kaupungin palveluiden tuottamista ja taloudellista toimintaa.

Kuntalain luvun 4 § 14 mukaan valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen puolesta. Varkauden kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin valtuuston kokouksessa 28.5.2018 § 40.

Kuntalain mukaan talousarviossa on huomioitava aiempaa tarkemmin kuntakonsernin näkökulma sekä vastuut ja veloitteet. Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin

kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi. Kaupunginvaltuusto asettaa tytäryhteisöille sitovat tavoitteet ja mittarit.

Tytäryhtiöt ovat laatineet riskienhallintasuunnitelmat. Suunnitelmat sisältävät lyhyen ja pitkän tähtäimen riskit ja konkreettiset toimenpiteet niiden hallitsemiseksi.

Yhtiöiden hallitukset ovat hyväksyneet suunnitelmat ja niitä seurataan säännöllisesti yhtiön hallituksen kokouksissa sekä raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle.

Riskienhallintasuunnitelma sisältää seuraavat riskilajit:

- strategiset riskit
- taloudelliset riskit
- toiminnalliset riskit
- henkilöriskit
- vahinkoriskit
- muut riskit

Tytäryhtiöiden toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin talousarvion täytäntöönpano-ohjeen raportointiohjeistuksen mukaisesti.

Kuntalain 118 §:n mukaan kuntien taloudellista tilannetta on tarkasteltu kuntakonsernin talouden tunnuslukujen mukaisesti vuodesta 2017 lähtien.

Kaupunginhallitus on 1.10.2018 § 229 määrännyt hallintosäännön 20 luvun 1 §:n mukaisesti johtoryhmän jäsenet vastaamaan omistajaohjauksesta tytäryhteisöissä. Omistajan ohjaus pitää sisällään yhtiössä / yhteisössä mm. kaupungin edunvalvonnan, yhteydenpidon kaupungin nimeämiin edustajiin ja omistajapoliittisten linjausten välittämisen heille sekä yhteisölle mahdollisesti perustetun ohjausryhmän asioiden valmistelun ja koolle kutsuminen.

5.2 Varkauden kaupungin tytäryhtiöt

Kaupunkikonserniin kuuluu viisi 100 % kaupungin omistamaa yhtiötä; Wartalo Kodit Oy, Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Varkauden Taitotalo, Keski-Savon Vesi Oy ja Navitas Kehitys Oy. Muut pienemmillä omistuosuuksilla olevat konserniyhtiöt ovat; Aluelämpö Oy, Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus, Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy, Kiinteistö Oy Terveyskäpy ja Varkauden Metallihovi (ei toimintaa). Kiinteistö Oy Terveyskäryn osalta ei taloustietoja ole esitetty.

Osinkoja kaupunki saa Varkauden Aluelämpö Oy:ltä ja Savon Energiaholding Oy:ltä sekä kaupungin myöntämien antolainojen korkotuottoja Keski-Savon Vesi Oy:ltä, Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:ltä, ja Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskukselta.

Yhteenveto kaupungin tytäryhtiöiden ilmoittamista vuoden 2023 talousarviotiedoista.

Yhtiö	Talousarviot 2023			
	Omistus %	Tilikaud. voitto (-tappio), €	Investoinnit TA 2023 €	Lainakanta 31.12.23 €
Wartalo Kodit Oy	100,0	0	0	31 831 717
Varkauden Aluelämpö Oy	80,1	1 320 000	850 000	4 479 278
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	100,0	-55 000	0	38 029 010
Varkauden Taitotalo Oy	100,0	238 215	0	13 899 406
Keski-Savon Vesi Oy	100,0	-82 000	1 410 000	45 414 000
Navitas Kehitys Oy	100,0	-367 125	0	0
Kiint.Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	51,9	-61	0	6 367 746
Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy	90,0	0	0	0

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n taloudellinen asema on ollut jo vuosien ajan ongelmallinen erityisesti Metallikatun 3 osoitteessa sijaitsevan akkutehdaskiinteistön oltua tyhjiillään. Kaupunki on yhdessä Keski-Savon Te-

ollisuuskyllä Oy:n sekä European Battery Technologies Oy:n konkurssipesän kanssa etsinyt tiloihin vuokraista sekä pesän omistuksessa olevien akkutuotantoon kohdentuvien koneille ja laitteille ostajaan. Tois-
 taiseksi kauppoja tai vuokralaista ei ole onnistuttu löytämään. Pitkään jatkunut akkutehtaan kiinteistön tyhjil-
 lään olo on syönyt Teollisuuskyllän kassavarat kiinteistöön kohdistuvien lainanlyhennyksien johdosta, jonka
 seurauksena yhtiö haki kaupungilta tilapäistä 750 000 € kassalainaa syksyllä 2022. Kaupunginvaltuusto päätti
 myöntää lainan kokouksessaan 22.8.2022 § 54. Lainan vakuudeksi Keski-Savon teollisuuskyllältä otettiin yh-
 tiön omistuksessa olevan Metallikatu 1 (915-22-2206-1) vapaana oleva pantti arvoltaan 780 000 €.

Osana vuoden 2023 talousarvion esittelyä Keski-Savon Teollisuuskyllän toimitusjohtaja esitteli kaupunginhal-
 litukselle 8.11.2022 kokouksessa yhtiön taloudellista tilannetta. Saadun selvityksen perusteella kaupunki on
 käynnistänyt toimenpiteet yhtiön taloudellisen aseman tervehtyttämiseksi.

Muiden yhtiöiden taloudellinen ja toiminnallinen tilanne on vakaa, eikä niiden osalta kohdistu suuria riskejä
 kaupungille. Navitas Kehitys Oy:n tappiolliset tilikaudet selittyvät ensisijaisesti taseeseen kertyneiden voitto-
 varojen käyttämisellä yhtiön jatkuvien toimintojen rahoittamiseen. Varkauden Aluelämpö Oy:n taloudellinen
 tilanne on kehittynyt erittäin suotuisasti viime vuosien aikana ja näkymät myös vuodelle 2023 ovat positiiviset.
 Ukrainan sodan myötävaikutuksena käynnistynyt energiakriisi on nostanut sähköenergian markkinahinnan
 korkealle, joka lisää Riikinvoima Oy:n omistajien sähkönmyyntituottoja tuntuvasti. Wartalo Kodit Oy:n osalta
 taloudellinen tilanne on parantunut viime vuosien aikana. Yhtiön on pystynyt myös vahvistamaan tasettaan ja
 parantamaan rahoitusasemaansa. Varkauden Taitotalo Oy:n toiminta on ollut vakaata ja yhtiön tarjoamat laa-
 dukkaat toimitilaratkaisut ovat kysytyjä. Keski-Savon Vesi Oy:n osalta toimintaympäristö on pysynyt vakaana,
 vaikkakin energiahintojen ja muiden palveluiden kallistuminen luo painetta myös yhtiön toiminnalle. Yhtiön
 hinnoittelu on kuitenkin verrokkeihinsa nähden edullinen ja tarpeen vaatiessa yhtiöllä on kykyä myös korottaa
 hintojaan. Kongressi ja kulttuurikeskuksen toiminta on normalisoitunut korona-ajan jälkeen.

6 KÄYTTÖTALOUS / LAUTAKUNTIEN TALOUSARVIOT

6.1 YLEISHALLINTO

Yleishallintoon sisältyy keskusvaalilautakunta, kaupunginvaltuusto, tarkastuslautakunta, kaupunginhallitus ja
 konsernipalvelut (hallinto, tietohallinto, markkinointi ja viestintä, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja työllisyys-
 palvelut).

YLEISHALLINTO YHTEENSÄ

TALOUS					
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	3 430 004	3 877 401	3 364 322	3 364 300	3 364 300
Kulut	-8 890 489	-9 262 788	-10 809 194	-10 759 200	-10 809 200
Toimintakate	-5 460 486	-5 385 387	-7 444 872	-7 394 900	-7 444 900
Suunnitelman muk. poistot	-216 276	-107 860	-105 091	-105 100	-105 100
Tilikauden tulos	-5 676 762	-5 493 247	-7 549 963	-7 500 000	-7 550 000
valtuustoon nähden sitovat erät					

Toimintakatteen muutos 2023 vuodelle vuodesta 2022 on yhteensä + 2 059 485 €. Kasvu johtuu mm. seuraava-
 vista toiminnan muutoksista: työmarkkinatuki siirtyy sotelta kaupunginhallituksen budjettiin, vaikutus 1 800 000
 €, talous- ja velkaneuvoja siirtyy sotelta työllisyyspalvelujen alaisuuteen, vaikutus 46 910 €, elinvoiman edis-
 tämiseen on varattu 363 125 € elinkeinopalvelujen ostoon Navitas Oy:ltä, koska CW:n osakekaupan myyntitulo
 1,3 M€ loppuu vuoden 2023 aikana. Ukrainan pakolaisten kuluihin on varattu määrärahat ja toimintakate on
 50 400 €. Sote-uudistukseen liittyen verotuskustannukset vähenevät 201 600 €. Talous- ja palkkahallinnon
 tukipalvelujen uudistus tuo säästöjä vuoden 2023 aikana noin 600 000 €, riippuen Sarastia Oy:n palvelujen
 laskutuksesta vuoden 2022 tilinpäätöksen ja tilastoinnin osalta. Uutena toimintana työllisyyspalveluihin on va-
 rattu maahanmuuttotyön määräraha 46 910 €.

KV 19.12.2022 § 93: Talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginhallituksen toimintakuluihin lisättiin
 100 000 € terveydenhuollon henkilöstön kuljetuspalvelujen ostoon Kuopiosta Varkauteen.

6.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on tuottaa äänestyspalvelut voimassa olevien säädösten mukaisesti ja valvoa vaalien järjestämistä ja äänestystilaisuuksien toimivuutta.

Vuonna 2023 järjestetään eduskuntavaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 2.4.2023. Ennakkoäänestys on kotimaassa 22. - 28.3.2023 ja ulkomailla 22. - 28.3.2023.

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaali sekä europarlamenttivaalit ja vuonna 2025 alue- ja kuntavaalit.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Edellisten eduskuntavaalien äänestysprosentit ovat olleet vuonna 2011 65,4 %, vuonna 2015 63,3 % ja vuonna 2019 64,6 %. Tavoitteena on äänestysprosentin hienoinen nousu, johon kaupunki voi vaikuttaa äänestysmahdollisuuksien turvaamisella ja niistä tiedottamisella.

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Turvata vaalien laadukas ja sujuva toteutuminen	Palautekysely vaalien toteuttamisesta	Positiivinen kokemus yli 90 %:lla äänestäneistä. Kehittämiskohteiden määrittely.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	24 087	0	43 000	43 000	43 000
Kulut	-105 031	-84 739	-115 771	-115 800	-115 800
Toimintakate	-80 944	-84 739	-72 771	-72 800	-72 800
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-80 944	-84 739	-72 771	-72 800	-72 800

6.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO

Valtuusto on kunnan ylintä päätösvaltaa käyttävä luottamuselin. Toimivaltansa valtuusto saa kuntalaisilta kuntavaaleissa. Valtuusto ilmaisee kunnan tahdon.

Valtuustolle kuuluu kunnan toiminnasta ja taloudesta päättämisen ohessa edistää kuntalaisten suoraa osallistumista kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.

Valtuuston rooli on toimia kunnan strategisena johtajana, jossa on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut, kunnan toiminnan pitkäjähtäisten tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen.

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Viestimme yhteisönä positiivisesti ja yleisesti Varkauden viihtyisyydestä ja hyvistä puolista vahvistuen varkauteista identiteettiä.	Varkautta positiivisessa valossa käsittelevien artikkelien määrä (mediaseuranta)	Varkaudessa tapahtuvat positiiviset uutiset saavat mediatilaa, paikallinen identiteetti vahvistuu ja usko kaupungin mahdollisuuksiin paranee paikallisesti mutta myös kaupungin ulkopuolella.

Vahvistamme kuntalaisten yhteisöllisyyden tunnetta eri osallisuuskanavien kautta ja kehittämällä yhteistyötä ja kumppanuuksia kolmannen ja neljännen sektorin, seurakuntien ja muiden yhteisöjen kanssa.	Järjestettyjen osallisuus- ja yhteisöllisyystapahtumien määrä ja laatu.	Teemme osallisuudesta yhteisömme toimintakulttuurin. Osallisuus luo yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa vaikuttamisen. Osallisuus on osa johtamiskulttuuria ja se on läpileikkaava kaupunkiorganisaation sisältä henkilöstöstä ja luottamushenkilöistä aina järjestöihin, yrityksiin, oppilaitoksiin ja asukkaihin saakka. Osallisuuden ja vaikuttamisen eri tasoja ja keinoja tarjotaan, jotta jokainen voi löytää itselleen luontevimman tavan osallistua.
--	---	---

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-171 615	-150 000	-164 137	-164 100	-164 100
Toimintakate	-171 615	-150 000	-164 137	-164 100	-164 100
Suunnitelman muk. poistot	-31 534	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Tilikauden tulos	-203 149	-160 000	-174 137	-174 100	-174 100

6.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä arvioida onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Arviointitehtävänsä varten tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on seurattava tilintarkastajan tarkastus-suunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.

Tarkastuslautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi vuosittain, sekä ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Sidonnaisuusilmoitusten tarkoituksena on kaupungin päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus asettaa toimikunta määrätyn tehtävän hoitamista varten. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät tuottaa kaupungin tilintarkastusyhteisö.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa keskitytään tiedon hankkimiseen hallintokuntien toiminnasta ja toiminnan tuloksellisuudesta sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja tehdään myös arviointikäyntejä.

Tilintarkastajan tehtävänä on esittää näkemyksensä toiminnan oikeellisuudesta ja laillisuudesta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kaupunginjohtajan, toimialajohtajien sekä ay-luottamusmiesten kuuleminen	Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja ay-luottamusmiesten kuuleminen	Vuosittain
Tutustumis-/arviointikäynnit toimialapaikoilla	Arviointikäynnit	Vuosittain vähintään 2-3 kohdetta
Laatia koko konsernista arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella	Koko konsernia kattava toimintaa ohjaava arviointikertomus	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus
Kehittää lautakunnan arviointitoimintaa monipuolisemmaksi	Tarkastuslautakunnan koulutukset	1 koulutus vuodessa
Seurantavastuualueiden raportoinnin kehittäminen	Raportoinnin ja arviointikertomuksen tuotetun sisällön laatu	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kehittää lautakunnan arviointitoimintaa monipuolisemmaksi	Tarkastuslautakunnan koulutukset	1 koulutus vuodessa

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Tietosuojaja ja salassa pidettävät asiakirjat	Kiinnitetään huomiota tarkastuslautakunnan laajaan tietojensaantioikeuteen ja salassapitovelvollisuuteen, sekä asiakirjojen hävittämiseen tietoturva huomioituna	 KOHTA-LAINEN

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	75 098	87 000	87 000	87 000	87 000
Kulut	-75 098	-87 000	-87 000	-87 000	-87 000
Toimintakate	0	0	0	0	0
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0

6.1.4 KAUPUNGINHALLITUS

Tilivelvolliset: Kaupunginjohtaja, kaupunginhallituksen jäsenet

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Vuoden 2023 alusta voimaan tuleva sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen uudistus muokkaa historiallisella tavalla kuntien toimintaympäristöä, tehtäviä sekä resursseja. Vuoden 2023 osalta suurimman toiminnalliset muutokset kohdistuvat tämän uudistuksen toimeenpanoon sekä toiminnan uudelleen organisointiin uudistuksen jälkeisessä ajassa. Uudistus vaikuttaa myös suuresti kaupungin taloudelliseen asemaan ja vuoden 2023 alusta lukien konsernin merkitys kaupungin kokonaistaloudessa korostuu.

Talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteet talousarviossa

Talouden tasapainotusohjelmassa päätetyt toimenpiteet sisältyvät talousarvioesitykseen vuoden 2023 ja taloussuunnitelmavuosien osalta. Suunnitelmaa päivitetään talouden kokonaiskuvan tarkentuessa, jolloin myös toimenpiteet voivat vaihtua suunnitelmakauden aikana. Tavoitteena on, että kaupungin talous on tasapainossa vuoteen 2025 mennessä.

Strategiset tavoitteet

Kaupungin strategia päivitettiin talven 2021–2022 aikana uuden valtuuston toimesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian julkilausuman Välitä - Vaikuta - Viihdy kokouksessaan kesäkuussa sekä toimenpideohjelman syyskuussa 2022. Toimenpideohjelmassa on linjattu keskeiset strategiset tavoitteet sekä keinot niiden toteuttamiseksi.

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kaupunkistrategian julkilausuman Välitä - Vaikuta - Viihdy sekä strategian toimenpideohjelman (KV 10.10.2022) toimeenpano	Strategian tavoitteiden mukaisten toimenpiteiden määrä sekä niiden vaikuttavuus	Uusi kaupunkistrategia ohjaa keskeisellä tavalla kaupungin toimintaa, päätöksenteko ja kehittämissuunnitelmia
Talouden tasapainottamisohjelman päivittäminen ja toimeenpano	Vuosikate, toiminnan- ja investointien rahavirta, konsernin velkavastuut, yli/alijäämän kehitys emolla/konsernilla, kriisikuntamittarit	Kaupungin talous on tasapainossa vuoteen 2025 mennessä
Organisaatiouudistuksen toimeenpano sekä päätöksentekojärjestelmää koskevien ratkaisujen tekeminen seuraavalle valtuustokaudelle	Henkilöstötyövuosien kehitys, toimintakatteen kehitys, asiakas- ja henkilöstöpalaute	Kaupungin organisaatio toimii tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sote-uudistuksen jälkeisessä toimintaympäristössä ja tehtävissä
Arjen turvallisuuden parantaminen	Arjen turvallisuutta sekä hyvinvointia kuvaavat mittarit (tarkennetaan)	Laaja viranomaisyhteistyö (kaupunki, HVA, poliisi, puolustusvoimat, pelastusviranomaiset, AVI, kela, ELY, elinkeinoelämä, järjestöt jne.) arjen turvallisuuden parantamiseksi on käynnistynyt. Turvallisuustilanteen parantamiseksi ja ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi on käynnistetty hanketoimintaa

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Talouden tasapainotilan saavuttamien sote-uudistuksen jälkeisessä toimintaympäristössä	Kaupunkistrategiaan perustuva pitkäjänteinen ja tavoitteellinen toiminta, palvelutarpeeseen perustuvat investoinnit, kustannustehokkaat toiminnot ja päätöksentekojärjestelmä, tiivis yhteistyö konserniyhtiöiden kanssa	 SUURI
Toimintaympäristön nopea muutos (sote-uudistus, Ukrainan sota, TE2024 uudistus, inflaatiokehitys, korkoympäristön kehitys, palkkatarkistukset jne.)	Strategiaan perustuva pitkäjänteinen toiminta kaupungin tavoitteiden toteuttamiseksi, jossa huomioidaan toimintaympäristön oletettu kehitys. Tilannekuvan aktiivisen päivityksen kautta toiminnan tavoitteita tulee voida arvioida uudelleen ja tarvittaessa korjata valittua suuntaa.	 SUURI

Organisaation osaamisen ja henkilöstöresurssin varmistaminen nopeasti muuttuvien tarpeiden mukaisesti (lainsäädännön vaatimukset, toimintaympäristön vaatimukset, eläköityminen, luonnollinen vaihtuvuus, kuntasektorin vetovoima)	Työnantajamielikuvaan panostaminen, Varkauden kaupungin vetovoiman kehittäminen, koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen, työelämän ja vapaa-ajan yhteensovittamiseen tähtäävät toimet, johdon ja esihenkilötyön osaamiseen panostaminen	 SUURI
--	---	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	236 506	285 000	250 000	250 000	250 000
Kulut	-2 827 232	-2 369 349	-4 172 745	-4 122 700	-4 172 700
Toimintakate	-2 590 725	-2 084 349	-3 922 745	-3 872 700	-3 922 700
Suunnitelman muk. poistot	-6 283	-6 283	-6 283	-6 300	-6 300
Tilikauden tulos	-2 597 009	-2 090 632	-3 929 028	-3 879 000	-3 929 000

Vuoden 2023 osalta Navitas Kehitys Oy:n toiminta palaa osittain kaupungin palvelusopimuksen kautta rahoitettavaksi (Call Waves Oy:n myyntituotoilla rahoitettava osuus vuonna 2023 on 363 125 euroa, jonka lisäksi kaupungin rahoitusosuus on 340 375 euroa). Määräraha sisältää hankkeinen kuntarahaosuuden 160 000 euroa sekä matkailupalveluiden lisäresurssin 50 000 euroa. Vuosien 2021–2022 aikana Navitas Kehityksen toiminta on rahoitettu pääasiassa Call Waves Oy:n myynnistä saaduilla varoilla. Työmarkkinatuen kuntasuus 1,8 M€ on siirretty sosiaali- ja terveystoimen määrärahoista kaupunginhallituksen määrärahoihin.

KV 19.12.2022 § 93: Talousarvion käsittelyn yhteydessä lisättiin 100 000 € kaupunginhallituksen varausmäärärahoihin terveydenhuollon henkilöstön kuljetuspalvelujen ostoon Kuopiosta Varkauteen.

Osamäärärahat:**Jäsenyydet****TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	0	0	0
Kulut	-374 194	-340 000	-377 000
Toimintakate	-374 194	-340 000	-377 000
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-374 194	-340 000	-377 000

Pohjois-Savon Liitto 207 516 €, Suomen Kuntaliitto 45 853 €, KT-Kuntatyöntantajat sekä useita säätiöitä ja yhdistyksiä (Kuopion kauppakamari, Suomen Kotiseutuliitto, Snellman instituutti ry, Suomen Tieyhdistys, Viitostie ry, Alvar Aallon matkailureitti yhdistys)

Avustaminen**TALOUS**

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	77	0	0
Kulut	-596 138	-640 000	-700 000
Toimintakate	-596 061	-640 000	-700 000
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-596 061	-640 000	-700 000

Avustusmäärärahoihin on varattu erillinen 30 000 euron määräraha korona-exit työryhmän esityksen perusteella järjestöjen tukemiseen koronasta toipumiseksi (jäsenistön uudelleen aktivoimiseen ja uusien jäsenten houkuttelu). Avustusmäärärahoissa on mukana Varkauden urheiluseurat ry:n 10 000 € avustus.

Toimikunnat

TALOUS			
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	0	0	0
Kulut	-34 540	-23 000	-20 030
Toimintakate	-34 540	-23 000	-20 030
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-34 540	-23 000	-20 030

Määräraha on varattu mm. työllisyysryhmän, sisäilmatyöryhmän ja palveluverkkotyöryhmän toimintaan.

6.1.4.1 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, kaupunginhallitus, elinvoimajaosto, Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja sekä yhtiön hallitus

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunginhallituksen alainen elinvoimajaosto vastaa mm. kaupungin yleisestä kehittämistä, elinvoimahankkeiden valmistelusta, työllisyyspalveluista sekä kaupunkimarkkinoinnista. Elinvoimajaosto päättää myös kaupungin tapahtuma- ja kohdeavustuksista ja päättää rakennustonttien ja muiden alueiden hinnoittelusta.

Elinvoiman edistämisen tavoitteena on toimia aktiivisesti edunvalvonnassa, imagon ja elinvoimaisuuden edistämässä sekä varmistaa kaupunkistrategian toteutuminen omalta osaltaan. Elinvoimatyötä tehdään yhteistyöverkostossa, johon kuuluu kaupungin toiminnan lisäksi muun muassa alueen yritykset, elinkeinoelämä, järjestökenttä, konserniyhtiöt, maakuntaliitto, Wäläkki Keski-Savon Uusyrityskeskus sekä Mansikka Leader.

Strategiset tavoitteet

Uudistetun strategian painopisteenä (strategian toimenpideohjelma) on linjattu muun muassa osaavan työvoiman saatavuus, Keski-Savon seudullisen yhteistyön tiivistyminen sekä TE2024 uudistuksen toteuttaminen seudullisena, kaupungin maineen parantaminen sekä identiteetin vahvistaminen.

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Aktiivinen osallistuminen valtakunnallisen TE2024-uudistuksen valmisteluun sekä seudullisen toimintamallin edistäminen.	TE2024 uudistuksen aikataulun mukainen eteneminen sekä päätöksenteko.	Keski-Savon seudullista TE-palvelumallia koskevien sopimuksien hyväksyminen marraskuun loppuun mennessä alueen kunnissa.
Strategian mukaisten asunto- ja yrityskaavojen edistäminen maanhankinnoin sekä maapolitiisin linjauksin.	Vireillä ja valmistelussa olevien kaavojen määrä, tonttivarannon kehitys (asumisen, vapaa-ajan-asuminen, yritystontit).	Konnansalon, Kopolanniemen sekä muiden asumista, yritystoimintaa ja elinvoimaa tukevien kaavojen käynnistäminen.
Osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen.	Oppilaitosten aloituspaikat, oppisopimuskoulutukset, rekrytointikampanjat, muuntokoulutukset...	Koulutusmahdollisuuksien ja uusien koulutusavauksien edistäminen, oppilaitosyhteistyön tiivistäminen, Sakkyn ja Savonian kampuksen kehittäminen yhteistyössä oppilaitosten kanssa, oppilasasumisen kehittämisen Wartalo Kodit Oy:n kanssa, kansainvälisten rekrytointipolkujen avaaminen ja juurruttaminen, Ukrainan tilapäisen suojelun henkilöiden työelämävalmiuksien kehittäminen erityisesti kielitaidon osalta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	0	0	0
Kulut	-476 787	-379 749	-398 935
Toimintakate	-476 787	-379 749	-398 935
Suunnitelman muk. poistot	-6 283	-6 283	-6 283
Tilikauden tulos	-483 070	-386 032	-405 218

Määrärahoihin sisältyvät kustannuspaikkojen 1230 Maaseutuelinkeino, 1250 Wäläky, 1260 Elinkeinotoimi ja 1270 Elinkeinoelämän kehittäminen määrärahat.

Navitas Kehitys Oy:n ostopalveluerittely:

MENOSSA OLEVAT JA VUONNA 2023 JATKUVAT HANKKEET	2023 €
SEUTUrekry - Kansainvälisten rekrytointien tukeminen ja yritysten rekrytointivalmiuksien kehittäminen	13 540
Ämmäkosken ohitusuoman toteutus	Varkauden kaupungilta rahoitus, ei NaKen kuntarahalla
NewTech - Yritysten kasvu ja kansainvälistyminen	0
Invest and Expand in North Savo	0
Business Center toiminta (jatko)	7 000
UpTech, tulevaisuuden osaajia Itä-Suomeen (päättyy 30.6.2023)	2 460
International Retailing / Kansainvälinen kauppa (päättyy 31.5.2023)	2 656
VANHAT HANKKEET YHTEENSÄ	25 656

UUDET VUONNA 2023 ALKAVAT HANKKEET	€
Pohjois-Savon energiaklusteri	4 663
Kiertotaloudelle uutta kasvua Pohjois-Savoon (KiertoKasvu)	8 023
Seudullisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savoon (SISU)	6 702
TechSavo - PK-yritysten kestävä kasvu ja uudistuminen	12 737
Keski-Savon matkailun kehittäminen	15 000
Lake Saimaa KV-markkinointi	20 000
UUDET HANKKEET YHTEENSÄ	67 125

Kaikki hankkeet yhteensä	92 781
Varkauden kuntaraha hankkeisiin vuodelle 2023 yhteensä	180 000
VARAUS VUONNA 2023 KÄYNNISTYVILLE UUSILLE HANKKEILLE	87 219

MUUT PALVELUT	€
Matkailu (sisältäen markkinoinnin)	100 000
Yrityspalvelut	285 000
Hallinto, talous, viestintä, toimitilat, yleiskulut	205 500
YHTEENSÄ	590 500

VARKAUDEN KAUPUNKI YHTEENSÄ (sisältää kuntarahan)	703 500
--	----------------

Maaseutuhallinto

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittamisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Vuonna 2022 Varkaudessa oli 47 maatilaa, joiden kokonaispinta-ala oli 1 129 ha. Maatilojen tukihakemuksia tehtiin 161 kpl ja maksettuja tukia yhteensä 771 357 €.

Varkauden kaupungin vuoden 2023 maaseutuhallinnon kuntaosuus on 19 127 €.

6.1.4.2 Osallistumis- ja vaikuttamistoimielimet

Vanhusneuvosto

Kuntalain luvun 5 § 27 mukaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden vanhusneuvoston tehtävät ulottuvat kaikkiin niihin tehtäviin, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, elinolosuhteiden ja palvelujen kannalta. Tällaisia tehtäviä on mm. ympäristön ja julkisten tilojen suunnitteluun vaikuttaminen, ikääntyneiden selviytymisen edistäminen kulttuuri- ja harrastustoiminnassa sekä eri palveluista ja niiden saatavuudesta tiedottaminen ikäihmisille. Lisäksi vanhusneuvoston tehtävänä on seurata ja vaikuttaa päätöksiin, jotka koskevat vanhusväestöä. Tarvittaessa vanhusneuvosto tekee esityksiä tähän liittyen.

Vanhusneuvosto toimii aktiivisesti ikäihmisten, järjestöjen, hallintokuntien, lautakuntien sekä hyvinvointialueen ikäneuvoston ja alueellisten vanhusneuvostojen kanssa lisäten eri toimijoiden välistä yhteistoimintaa ja tiedonkulkua edistäen ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon.

Varkauden vanhusneuvosto toteuttaa toiminnassaan Varkauden kaupungin yhteisesti hyväksyttyä kaupunki-strategiaa: ”Välitä, vaikuta, viihdy” ikääntyneiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Strategiset tavoitteet

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vuosittain ikäihmisille toteutettava kysely (esim. maalaismarkkinoilla), tulosten arviointi ja siitä johdettavat toimenpiteet	Kyselyyn vastanneiden määrä (vuonna 2022 maalaismarkkinoilla 71 henkilöä)	Tavoitettujen ikäihmisten määrä 100
Yhteistoiminnan edistäminen eri vanhusjärjestöjen kanssa	Vanhusjärjestöjen yhteydenpitojen määrä	Yhteydenpitojen määrä (esim. eläkeyhdistysten kokouksiin osallistumisen määrä) vähintään 6

Vanhusneuvoston toimintaan on varattu 4 000 € määräraha.

Vammaisneuvosto

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi Kuntalain 5 luvun § 28 mukaan kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden vammaisneuvoston tehtäviä ovat seurata vammaisten näkökulmasta kaupungin eri hallinnon aloilla tapahtuvaa toimintaa, palveluita sekä päätöksentekoa, erityisesti vammaisille tarkoitettujen palveluiden, tukitoimien ja etuuksien järjestämiseksi ja niiden saatavuuden parantamiseksi.

Vammaisneuvostolla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun, seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vammaisneuvosto arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. Esim. vammaisten palvelutalot.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
<p>Laatia esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja kaupungin eri viranomaisille vammaisia koskevista ajankohtaisista asioista suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi.</p> <p>Seurata Hyvinvointialueelle toiminnan siirtymistä ja siitä tiedottamista vammaisille ja heidän omaisilleen.</p> <p>Edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoista osallistumista, esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä seurata YK:n vammaissopimuksen toteutumista Varkauden kaupungissa.</p>	Kohderyhmälle lähetettävä kysely vammaisjärjestöjen kautta	Säännöllisten tapaamisten sopiminen eri vammais- ja omaisjärjestöjen edustajien kanssa sekä Hyvinvointialueen ajankohtaisien asioiden tiedottamisen seuraaminen ja tiedotteiden saavutettavuus

Vammaisneuvoston toimintaan on varattu 4 000 € määräraha.

Nuorisovaltuusto

Kuntalain 5 luvun § 26 mukaan nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Lasten ja nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta säädetään nuorisolain (72/2006) 8 §:ssä

6.2 KONSERNIPALVELUT

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talousjohtaja, henkilöstöjohtaja ja tietohallintojohtaja

Konsernipalvelujen toiminta-ajatuksena on luoda kaupungin ylimmälle johdolle, esimiehille, muulle organisaatiolle ja henkilöstölle edellytykset menestykselliseen toimintaan. Tässä tarkoituksessa konsernipalvelut vastaa siitä, että kaupungin strategiset tavoitteet toteutuvat ja että resursseja käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla. Konsernipalvelujen tehtävänä on tuottaa tarvittavia hallinto-, talous- ja henkilöstöpalveluja.

Konsernipalvelut vastaavat siitä, että kunnan ylimmillä toimielimillä on hyvät edellytykset työskennellä. Konsernipalvelut tuottavat talouteen liittyvät asiantuntijapalvelut toimialoille ohjaten, ohjeistaen, neuvoen sekä kehittämällä taloushallintoa yhdessä toimialojen kanssa. Konsernipalvelujen tehtävänä on tukea kaupunkistrategian mukaisen henkilöstöpolitiikan toimeenpanoa toimialoilla ja konsernissa. Lisäksi se luo hyvät edellytykset kunnan ylimpien toimielinten työskentelylle ja kunnan yleisjohtamiselle. Se tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua ja asian- ja asiakirjahallinnan kokonaisuuden. Konsernipalvelut vastaavat kaupungin markkinoinnista ja viestinnästä sekä brändi-ilmeestä niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Tietohallinto toimii yhdessä kaupungin ydintoimintojen kanssa toimivana kokonaisuutena, tuottavat tarvittavat ICT-palvelut sekä koordinoi ja hallinnoi kokonaisarkkitehtuuria. Työllisyyspalvelut toteuttavat valtuuston vuonna 2021 hyväksymää voimassa olevaan työllisyysohjelmaan, sen tavoitteita ja toimenpiteitä. TE-palvelujen vuonna 2025 toteutettavan uudistuksen vuoksi ei enää laadita uutta työllisyysohjelmaa, vaan työtä jatketaan vanhan ohjelman mukaisesti.

Kaupungin tarjoamia palveluja kehitetään asiakaslähtöisesti. Tavoitteena on sähköistää palveluita ja hyödyntää mobiiliteknologiaa mahdollisimman paljon palvelutuotannon kehittämisessä.

Konsernipalveluiden tulosalueille; taloushallinto, henkilöstöhallinto ja hallintopalvelut määrittää yhteiset strategian mukaiset tavoitteet ja mittarit.

Konsernipalvelujen osalta toteutetaan päivitetyn talouden tasapainottamisohjelman mukaisia linjauksia ja toimenpiteitä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työllisyyden edistäminen	Työttömyysaste	Työttömyysaste laskee v. 2022 keskimääräisestä 12 %:sta (arvio) vuonna 2023 keskimäärin 11,5 %:iin.
	Nuorten työttömien määrä	Nuorten työttömien (17-29 v.) määrä laskee v. 2022 keskimääräisestä 225 työttömästä (arvio) vuonna 2023 keskimäärin 180 työttömään nuoreen.
	Pitkäaikaistyöttömien määrä	
	Aktivointiaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä laskee v. 2022 keskimääräisestä 335 työttömästä (arvio) vuonna 2023 keskimäärin 300 henkilöön.
	Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut	Aktivointiaste pysyy keskimääräisellä 35 % tasolla (arvio) myös vuonna 2023.
		Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut pysyvät indeksikorotuksista huolimatta vuoden 2022 tasolla (arvio), korkeintaan 1,6 miljonnassa eurossa.

Osallistuvan budjetoinnin kehittäminen	Osallistuvan budjetoinnin toteuttaminen	Osallistuvan budjetoinnin tavoitteet toteutuvat 80 - 100 %
Osallistamisen, yhteiskehittämisen, palvelumuotoilun ja verkostotyöskentelyn osaamisen vahvistaminen ja toimintakulttuurin luominen sekä kaupunkiorganisaation että kuntayhteisön sisällä (esihenkilöt, työyhteisöt, työntekijät, kuntalaiset, kumppanit)	Asiakas/kuntalaispalaute Henkilöstöpalaute	Asiakas- ja kuntalaispalautteen kerääminen systematisoitu kaikissa yksiköissä ja ensimmäiset palautteet analysoitu Henkilöstökyselyn oman työn kehittämiseen liittyviä vaikutusmahdollisuuksia sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemusta mittaavat mittarit vähintään tasolla 3,8/5
Uuden kaupunkibrändin "Ihan omanlainen Warkaus" juurruttaminen kaupunkiyhteisöön sekä lanseeraus alueellisesti ja valtakunnallisesti	Mediaseuranta Verkkosivujen analytiikka Sidosryhmien aktiivisuus kaupunkimarkkinoinnissa	Mediaseuranta, uutisten läpimenot paikallisesti ja valtakunnan tasolla. Verkkosivujen kävijämäärien kasvattaminen. Tavoitteena saada eri sidosryhmät sitoutumaan yhteisen kaupunkibrändin näkyvyyden levittämiseen omassa viestinnässään.
Kaupungin sisäistä elinvoimaa ja ulkoista vetovoimaa vahvistavan palveluviestinnän kehittäminen	Verkkosivujen ja sosiaalisen median analytiikka.	Tavoitteena suunnitelmallinen palveluviestintä verkkosivuille ja so-mekanaaviin.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	3 094 313	3 505 401	2 984 322	2 984 300	2 984 300
Kulut	-5 711 515	-6 571 700	-6 269 541	-6 269 600	-6 269 600
Toimintakate	-2 617 202	-3 066 299	-3 285 219	-3 285 300	-3 285 300
Suunnitelman muk. poistot	-178 459	-91 577	-88 808	-88 800	-88 800
Tilikauden tulos	-2 795 661	-3 157 876	-3 374 027	-3 374 100	-3 374 100

6.2.1 Talouspalvelut

Tilivelvolliset: Talousjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kuntalain 5 luvun § 22 mukaan kuntalaisten ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kaupungin toimintaan sekä osallistua talouden suunnitteluun. Vuoden 2022 aikana päivitetyn strategian yhtenä tavoitteena oli asukkaiden osallisuuden lisääminen talouden suunnitteluun ja toteutumiseen sekä taloustietojen viestintä asukkaille, prosessien kehittäminen ja poikkihallinnollisten toimintojen huomioiminen kokonaistalouden näkökulmasta. Yhteistyötä konserniyhtiöiden kanssa pyritään tiivistämään sekä kehittämään kokonaistaloudellisesti kaupunkikonsernin toimintaa ja taloutta.

Vastuullinen ja tasapainoinen talous kilpailukykyisillä veroprosenteilla on tuotettavien palveluiden sekä lakisääteisten ja muiden vapaaehtoisten tehtävien toteuttamisen edellytys. Talouden tulee myös pystyä mukautumaan tulevana vuosina tapahtuviin toimintaympäristön muutoksiin.

Taloushallinto on yksi keskeisemmistä tukipalveluista, joka tuottaa talouteen liittyvät asiantuntijapalvelut toimialoille.

Taloushallinnon tärkeimpiä tehtäviä ovat:

- 1) hoitaa kaupungin kokonaistaloutta kuntalain ja kirjanpitolain sekä kirjanpitolautakunnan ohjeistusten ja suositusten mukaisesti,
- 2) vastata kaupungin kokonaistalouden suunnittelusta, seurannasta ja raportoinnista kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle,
- 3) viranomaisraportointi (kuntatietoraportointi Valtiokonttorille)
- 4) hallinnoida kaupungin maksuliikennettä ja rahoitusta mm. lainojen hallinta, maksuvalmius
- 5) ohjata ja ohjeistaa sekä neuvoa ja kouluttaa toimialojen esimiehiä talousasioissa,
- 6) laatia vuosittain kaupungin talousarvio, tilinpäätös sekä konsernitilinpäätös,
- 7) ohjeistaa konserniyhteisöjen talousraportointi ja raportoida tiedot kaupungin raportoinnin yhteydessä,
- 8) vastata taloushallinnon sovellusohjelmistojen ajanmukaisuudesta ja toimia pääkäyttäjänä osalle ohjelmistoja,
- 9) kehittää taloushallinnon prosesseja ja toimintoja,
- 10) vastata ulkoistetun taloushallinnon valvonnasta ja laadusta.

Kaupungin kirjanpidon, osto- ja myyntireskontran sekä maksuliikennepalvelut tuottaa 1.1.2023 alkaen kaupungin uusi tytäryhtiö Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy. Talousjohtaja toimii oman toimensa ohella toimitusjohtajana.

Syksyllä 2019 valtuuston hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti toteutettuja toimenpiteitä tullaan jatkamaan vuoden 2023 aikana. Taloushallinnon prosesseja ja toimintoja pyritään kehittämään kustannustehokkaiksi huomioiden toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset.

TALOUS			
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	965	0	0
Kulut	-334 706	-307 165	-388 514
Toimintakate	-333 741	-307 165	-388 514
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-333 741	-307 165	-388 514

Taloushallinnon toimintakate kasvaa 81 349 € verrattuna vuoden 2022 toimintakatteeseen. Kuluihin vaikuttaa henkilömuutos, nykyisen talousjohtajan eläköityessä ja uuden aloittaessa, henkilöstökuluihin sisältyy päällekkäisiä palkkakuluja viiden kuukauden osalta. Hyvinvointialueiden aloituksen myötä kaupungin sisäisten toimintakulujen jakosuhteet ovat muuttuneet. Kustannustaso on noussut, mutta toimialoja, joille kustannukset sisäisinä palvelujen ostoina kirjataan, on vähentynyt sosiaali- ja terveystoimen siirryttyä HVA:lle.

6.2.2 Henkilöstöpalvelut

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Henkilöstöpalveluiden tulosalueen vastuulla on Varkauden kaupungin HRM- ja HRD-palveluiden ja -käytänteiden kehittäminen sekä niiden toimeenpanon johtaminen, ohjaaminen ja seuranta. Henkilöstöpalvelut vastaa myös henkilöstöjohtamisen järjestelmän sekä henkilöstöpolitiikan periaatteiden, linjausten ja käytänteiden kehittämisestä, juurruttamisesta ja seurannasta yhteistyössä johtoryhmän kanssa.

Henkilöstöpalvelut palvelee Varkauden kaupungin toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista eli se on keskeinen tukiprosessi ja toimialojen kumppani. Henkilöstöpalvelut hakee ja kehittää proaktiivisia keinoja kaupungin palvelutoiminnan tuloksellisuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Keskeisiä tehtäviä ovat: 1. Palvelussuhdeasioiden neuvonta ja hallinta; 2. Työsuojelun sekä työkyky- ja turvallisuusjohtamisen kehittäminen; 3. Henkilöstön ja erityisesti esihenkilöiden osaamisen kehittäminen; 4. Työnantajan ja henkilöstön välisen yhteistoiminnan kehittäminen; 5. Henkilöstösuunnittelun koordinaatio ja tukeminen; 6. Työnantajamarkkinoinnin ja -viestinnän sekä sisäisen viestinnän ja tiedotuksen kehittäminen (yhteistyössä markkinointi- ja viestintätiimin kanssa); 7. Palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmän koordinointi ja kehittäminen; 8. Kaupungin sisäisen kehittämisen edistäminen ja koordinaatio yhdessä kaupunginjohtajan kanssa ja hänen tukena; 9. Esihenkilöiden tuki ja neuvonta; 10. HR-toimintojen tuloksellisuuden seuranta ja arviointi.

Vuonna 2023 toiminnan painopiste on esihenkilöiden osallistamisen, yhteiskehittämisen, palvelumuotoilun ja verkostotyöskentelyn osaamisen vahvistaminen ja toimintakulttuurin luominen sekä kaupunkiorganisaation että kuntayhteisön sisällä (esihenkilöt, työyhteisöt, työntekijät, kuntalaiset, kumppanit).

Henkilöstöpalvelut toimivat tiiviissä kumppanuusyhteistyössä johtoryhmän, esihenkilöiden, työterveyshuollon, työsuojeluvaltuutettujen, luottamusmiesten, markkinointi- ja viestintätiimin sekä Wakaus Keski-Savon Tilipalvelu Oy:n palkkahallinnon ja muiden ulkoisten asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi se edistää osaltaan kaupungin tiedonkulkua ja viestintää sekä ulkoista työnantajamielikuvaa Varkauden kaupungista. Kumppanuutta toimialojen ja konserniyhtiöiden kanssa kehitetään edelleen, talouden tasapainottamisohjelman edellyttämän vahvemman konserniohjauksen nimissä. Samalla haetaan synergioita ja yhteistyön avauksia lähikuntien HR-yksiköiden kanssa.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Henkilöstöpalveluiden organisaatiota sopeutetaan vastaamaan pienempää henkilöstömäärää 1.1.2023 alkaen.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	30 517	17 500	12 500
Kulut	-1 104 330	-903 881	-647 786
Toimintakate	-1 073 814	-886 381	-635 286
Suunnitelman muk. poistot	-8 600	-803	0
Tilikauden tulos	-1 082 414	-887 184	-635 286

6.2.3 Työllisyysyksikkö

Tilivelvolliset: Henkilöstöjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vuoteen 2023 lähdetään jännittynein, mutta positiivisesti odottavin mielin. Hyvinvointialueet aloittavat vuoden alussa toimintansa ja sillä on vaikutusta myös työllisyyspalveluihin mm. TYP:n eli monialaisen yhteispalvelun, Ohjaamon, työkykyprosessin sekä kuntouttavan työtoiminnan yhteisten prosessien kautta. Tämän ohessa TE2024 uudistuksen suunnittelu ja valmistelu etenee eduskunnan käsittelyssä. Työllisyyspalveluiden keskeisimpinä toiminnallisina tavoitteina ja painopisteinä vuonna 2023 onkin rakentaa tiivistä yhdyspintaa hyvinvointialueen kanssa turvaten työllisyydenhoidon paikallinen kokonaisuus sekä olla tiiviisti kuulolla ja mukana rakentamassa TE2024 tulevaisuutta.

Vuonna 2023 on päättymässä kaksi hanketta, Nuorten työpolku sekä VOKE, joiden toimintamallien toivotaan jatkuvan kaupungin omana toimintana hankkeiden päättymisen jälkeen. Molemmat hankkeet ovat suuntautuneet nuoriin sekä nuoriin aikuisiin ja tarvetta palveluille on edelleen. Omana toimintana palvelumallia ja sisältöä on mahdollista muokata edelleen nykyistä laajemmaksi.

Tukityöllistämiseen tuo vaikutusta sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen hyvinvointialueen järjestettäväksi sekä tukipalveluiden siirtyminen Servica-yhtiön tuotettaviksi. Kaupungin tukityöllistämisen paikkamäärä siten vähenee, mutta vastaavasti kustannuksiin per työllistettävä tulee hieman nousua ensi vuoden alussa voimaan tulevan palkkatukiudistuksen myötä. Uudistuksen myötä palkkatuki on kaikille 50 %, mutta se ei enää kata sivukuluja. Tukityöllistämiseen panostettava nettosumma kuitenkin pienenee aiemmasta.

Kesätyöllistämiseen heijastuvat samat uudistukset kuin tukityöllistämiseen siten, että siirtymät hyvinvointialueelle sekä Servicalle vaikuttavat nuorten kesätyöllistämisen paikkamääriin. Vuoden vaihtuessa uudistuu samalla myös kesätyöllistämisen työsopimusten pituudet. Jatkossa 9-luokkalaisten kesätyöjaksot ovat kestoaltaan 2 viikkoa ja muilla 4 viikkoa. Aiempi porrastus 2-4 viikoille rakennettiin tilanteessa, jossa kesätyöpaikkoja oli niukasti hakijoihin nähden ja niitä haluttiin tarjota mahdollisimman monelle. Nyt tilanne työpaikkojen tarjonnan osalta myös yrityksissä on huomattavasti parempi.

Vuoden 2023 alusta alkaen työllisyyspalveluihin on tavoitteena saada täydennystä kahden uuden palvelun osalta: maahanmuuttotyö sekä talous- ja velkaohjaus. Maahan muuttaneiden kotoutumistyö jää hyvinvointialueiden aloitettuaakin edelleen pääosin kuntien vastuulle. Vuoden 2025 alusta alkaen kunnat vastaavat siitä täysin (sosiaali- ja terveyspalveluja lukuun ottamatta). Jo nyt työllisyyspalveluiden yhteydessä tehdään työtä myös maahanmuuttajien kanssa mm. Validi –hankkeen kautta. Lisäksi työllisyyspalveluiden kanssa samoissa tiloissa toimii SPR:n ukrainalaisten terveystarkastuksia tekevä terveydenhoitaja sekä sosiaaliohjaaja.

Talous- ja velkaohjausta on toteutettu vuoteen 2022 saakka osana sosiaalipalveluita, mutta kyseessä ei ole lakisääteinen palvelu, joten se ei siirry muiden sosiaalipalveluiden mukana hyvinvointialueelle. Palvelu on todettu kuitenkin hyvin merkittäväksi ja vaikuttavaksi ja sitä on systemaattisesti kehitetty vastaamaan tarpeisiin, myös ennaltaehkäisevästi, joten sen jatko halutaan turvata. Talous- ja velkaohjaaja on jalkautunut työllisyyspalveluiden tiloihin jo vuoden 2022 aikana, joten kytkeytyminen työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen on siten luontevaa.

Henkilöstön osalta muutoksia tulee vuoden 2023 aikana siten, että yksi työntekijä siirtyy tekemään 80 % työaika ja tämän lisäksi yksi työntekijä eläköityy 1.6.2023 alkaen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Työllisyystilannetta seurataan aktiivisesti ja tavoitteena on löytää ajantasaisesti uusia keinoja työllisyyden edistämiseksi. Kehitystyötä tehdään sekä yksikön sisäisesti että verkostoyhteistyönä. Yhteistyö kaupungin ja alueen muiden työllisyystoimijoiden kanssa on tiivistä.

TALOUS			
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	50 508	586 216	791 923
Kulut	-466 062	-1 747 151	-2 067 800
Toimintakate	-415 554	-1 160 935	-1 275 877
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	-415 554	-1 160 935	-1 275 877

6.2.4 Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Vastuualueen keskeiset prosessit ovat päätöksenteon valmistelu ja täytäntöönpano, juridinen asiantuntemus, tietohallinnon suunnittelu ja koordinointi sekä arkistotoimi.

Hallintopalveluiden tehtävänä on luoda hyvät edellytykset kunnan ylimpien toimielinten työskentelylle ja kunnan yleisjohtamiselle. Hallintopalvelut tukevat kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua sekä asian- ja asiakirjahallinnan kokonaisuuden. Lisäksi huolehditaan kaupungintalon aulapalvelusta. Hallintopalveluiden osana toimii myös markkinointi- ja viestintätiimi, joka koordinoi viestintää ja markkinointia kaupunkitasolla ja tukee toimialoja viestinnän ja markkinoinnin käytännön toteutuksessa.

Hallintopalveluiden on osattava ennakoida toimintaympäristön tulevia muutoksia, jotta niihin voidaan reagoida hallitusti, oikealla tavalla ja jotta muutoksiin voidaan valmistautua ajoissa.

Markkinointi- ja viestintätiimi huolehtii kaupungin ulkoisten ja sisäisten viestimien toiminnasta sekä huolehtii kaupunkimarkkinoinnista kaupunginhallituksen hyväksymien linjausten sekä niistä johdettavien ohjelman ja ohjeiden mukaisesti. Toiminnassa painottuu yhä enemmän suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö Navitas Kehityksen, kaupunkikonsernin ja koko kaupunkiyhteisön toimijoiden kanssa ja kesken.

Viestinnän yksi keskeinen tavoite vuodelle 2023 on päätösviestinnän kehittäminen ja näkyväksi tekeminen sosiaalisessa mediassa. Muita markkinointiin ja viestintään liittyviä keskeisiä tavoitteita ovat uuden kaupunkibrändin "Ihan omanlainen Warkaus" juurruttaminen kaupunkiyhteisöön ja lanseeraus alueellisesti sekä kaupungin sisäistä elinvoimaa ja ulkoista vetovoimaa vahvistavan palveluviestinnän kehittäminen.

TALOUS (ml. Tietohallinto)			
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	1 676 864	1 531 727	1 339 899
Kulut	-2 470 958	-2 243 545	-2 325 441
Toimintakate	-794 094	-711 818	-985 542
Suunnitelman muk. poistot	-169 859	-90 774	-88 808
Tilikauden tulos	-963 953	-802 592	-1 074 350

Toimintakatteen nousu johtuu siitä, että ympäristöterveydenhuolto siirtyy sotelta hallinnon alle, ja vaikutus on 235 000 €. Markkinointiin ja viestintään lisäpanostus tuo noin 50 000 €:n lisäyksen. Talousluvuissa on mukana tietohallinto, jonka huomiot ovat omana kohtanaan.

Viestinnän ja markkinoinnin käytännön toteutus

Elinvoimajaosto linjaa kaupunkikonsernin viestinnän tavoitteita kaupunkistrategian tavoitteiden suunnassa, seuraa ja arvioi niiden toteutumista ja antaa palautetta toimivalle johdolle. Johtoryhmä johtaa viestintää koko kaupungin tasolla, konkretisoi siihen liittyviä operatiivisia tavoitteita ja arvioi niiden toteutumista sovittujen indikaattoreiden mukaisesti säännöllisesti. Toimialajohtajat ja palvelualuepäälliköt sparraavat omia esihenkilöalaisiaan viestinnässä ja markkinoinnissa ja omalla esimerkillään korostavat viestinnän merkitystä.

Esihenkilöt ovat viestinnän avainhenkilöitä, joiden toiminnassa korostuvat kasvokkain viestintä, läsnäolo ja vuorovaikutus. Heillä on merkittävä rooli luottamuksen, motivaation, sitoutumisen, luovuuden ja omaa organisaatiota koskevien mielikuvien syntyisessä. He toimivat työnantajan edustajina ja siten rakentavat ja välittävät työnantajakuva henkilöstölleen. Toimissaan ruohonjuuritasolla palvelutuotannon arjessa esihenkilöt luovat mielikuvaa Varkauden kaupungista myös asiakkaille ja kuntalaisille.

Viestintäverkko on rakennettu työntekijöistä, jotka hoitavat viestinnän valittuihin kanaviin. He toimivat esihenkilöiden "viestintäassistentteina" eli mm. yhteyshenkilöinä markkinointi- ja viestintätiimin ja työyksikön välillä. Viestintäverkkolaiset on jaettu kolmeen ryhmään: päätösviestinnästä, palveluviestinnästä ja sosiaalisesta mediasta vastaavat viestintäverkkolaiset. Esihenkilöiden vastuulla on varmistaa resurssit ja asettaa tavoitteet viestintäverkkolaisille sekä arvioida niiden toteutumista osana suorituksen johtamista.

Konsernipalveluissa toimiva markkinointi- ja viestintätiimi toimii sisäisenä asiantuntijakumppanina eli se suunnittelee ja toteuttaa markkinointiin ja viestintään sekä matkailuun liittyviä kokonaisuuksia, kampanjoita ja toimenpiteitä yhdessä toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Kuntalaisilla on erilaiset valmiudet ja mahdollisuudet seurata eri viestintävälineitä. Viestintämme tavoittaa parhaiten, kun käytämme useita eri välineitä ja kanavia samanaikaisesti. Valitsemme viestintäkanavat viisaasti sen mukaan, miten arvioimme viestin perillemenon olevan tehokkainta ja räätälöimme sanoman kohderyhmän kannalta ymmärrettävästi. Käytössämme ovat sähköiset mediat eli verkkosivut, LED-taulut ja info-TV:t sekä sosiaalinen media mutta myös perinteiset tiedotusvälineet sekä vuorovaikutteiset kuntalaisia osallistavat kanavat (esim. kumppanuuspöydät ja asiakasraadit). Viestintä on kuitenkin myös ja ennen kaikkea hyviä kohtaamisasia asiakaspalvelussa ja muissa vuorovaikutustilanteissa livenä.

Varkauden markkinointi ja viestintä perustuu yhdessä eri toimijoiden kanssa rakennettuun vuosikelloon, joka kertoo viestinnän vastuutahoille, millä pääteemoilla olemme esillä vuoden kuluessa, säännöllisesti ja systemaattisesti. Kun viestintä on suunniteltua ja kaupunkistrategian ja organisaation tavoitteiden mukaista, se on tehokasta ja vaikuttavaa. Yhtenäisellä ja selkeällä viestillä vahvistamme Varkauden kaupungin yhteishenkeä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi!

6.2.5 Tietohallintopalvelut

Tilivelvolliset: tietohallintojohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Tietohallinnon toimintaympäristö muuttuu v. 2023 alussa samalla, kun SOTE toimintojen henkilöstö siirtyy Varkauden kaupungilta hyvinvointialueelle. Muutoksella on suoraa vaikutusta myös tietohallinnon henkilöstöön, josta poistuu 2 htv hyvinvointialueen tukitoimintoihin.

Tietohallinnolla on merkittävä rooli tukea hyvinvointialuemuutosta, johon liittyy mm. ICT infran, tietojärjestelmien, palvelimien sekä leasing omaisuuden siirtymistä hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen palveluntuottajille. Samalla muutoksen keskellä on huomioitava tietoturvallisuuden ja tietosuojan hyvän tason ylläpitäminen ja jatkuva parantaminen. Käytännön toimenpiteinä voi olla esimerkiksi sisäisen tietoturva-auditoinnin toteuttaminen ja kaksivaiheisen kirjautumisen käyttöönoton laajentaminen koskemaan koko kaupunkihenkilöstöä vuoden 2023 aikana.

Tietosuojan näkökulmasta tietomassojen tarkastaminen on tarpeellista toimintaympäristön muuttuessa. Sellaisen tiedon poistaminen on tarpeellista, minkä säilytysperusteet poistuvat hyvinvointialuemuutoksessa. Riskienhallinta- ja vaikutustenarviointiprosessien jalkautetaan pakolliseksi osaksi projektihallintaa ja projektien toteutusta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Tietohallinnon v. 2023 talousarviossa on huomioitu hyvinvointialuemuutoksen tuomat kustannussäästö potentiaalit. Tietohallinnon kustannuksiin säästöä tuo kahden henkilön siirtyminen hyvinvointialueelle, sekä leasing vastuiden, tietoliikennekustannusten, ICT lisenssien ja tietojärjestelmäkustannusten väheneminen. Monelta osin säästöt eivät toteudu itsestään, vaan niiden toteutumiseen tarvitaan yhteistä läpikäyntiä palveluntarjoajien ja hyvinvointialueen edustajien kesken. Lisäksi tehdään käytännön työtä mm. lisenssien allokoinnissa ja tietojärjestelmien käyttäjämäärien vähentämisessä säästötavoitteiden toteutumiseksi.

TALOUS			
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	1 522 096	1 458 348	1 232 149
Kulut	-1 522 096	-1 388 348	-1 145 871
Toimintakate	0	70 000	86 278
Suunnitelman muk. poistot	-128 276	-70 000	-86 278
Tilikauden tulos	-128 276	0	0

Taloudellisiin lukuihin sisältyy seuraavia säästötavoitteita: Palkoista ja sivukuluista 100 000 €, tietoliikenteestä 30 000 €, ICT lisensseistä ja palveluiden käyttökuluista 65 000 €, sekä leasing vastuista 90 000 €. On myös huomattava, että palveluihin sekä palkkakustannuksiin kohdistuu myös yleistä nousupainetta vuodelle 2023.

6.2.6 Tukipalvelut

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja ja talousjohtaja

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupungin kirjanpito-, maksuliikenne- ja palkkalaskentapalvelut on ollut ulkoistettuna 1.6.2013 alkaen Kunnan Taitoa Oy:lle. Kunnan Taitoa Oy:n ja Kunta Pro Oy:n fuusioituttua yhtiön nimi on 1.5.2019 alkaen ollut Sarastia Oy.

Alkuvuoden 2022 aikana selvitettiin tukipalvelujen uudelleen tuottamisvaihtoehtoja, huomioiden hyvinvointialueiden aloituksen jälkeen talous- ja palkkahallinnon volyymimuutokset.

Kaupunki irtisanoi kaupunginhallituksen 14.2.2022 § 52 päätöksen mukaisesti 21.3.2017 allekirjoitetun Sarastia Oy:n ja kaupungin välisen talous- ja palkkahallinnon tukipalvelujen palvelusopimuksen, päättyväksi 31.12.2022 lukien. Samalla ilmoituksella päättyivät myös kaupungin palvelusopimukseen sisältyneet tytäryhteisöjä koskevat palvelusopimukset, Keski-Savon Vesi Oy, Keski-Savon Jätehuolto Ilky ja Wartalo Kodit Oy.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 14.3.2022 § 81 päätettiin perustaa uusi tytäryhtiö tuottamaan kaupungin, Keski-Savon Vesi Oy ja Keski-Savon Jätehuolto Ilky talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut 1.1.2023 alkaen. Wartalo Kodit Oy jatkaa Sarastia Oy:n tukipalvelujen ostoa uudella erillisellä sopimuksella.

Uuden yhtiön ICT-hankinnat päätettiin kaupunginhallituksessa 14.3.2022 § 82. Sovellusohjelmistojen (Kuntamalli, Populus ja Rondo) osalta yhteistyö CGI Oyj:n kanssa jatkuu suoraan, kun Sarastia Oy jää välistä pois. Uusi Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy rekisteröitiin 13.10.2022 ja henkilöstö rekrytoitiin syys-lokakuun aikana. Yhtiöön tulee yhteensä 7 työntekijää, joista 2 siirtyy kaupungin palveluksesta ja 5 uutta työntekijää rekrytoitiin. Talousjohtaja toimii oman virkansa ohella toimitusjohtajana.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023
Tuotot	1 335 459	1 369 958	840 000
Kulut	-1 335 459	-1 369 958	-840 000
Toimintakate	0	0	0
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0
Tilikauden tulos	0	0	0

Tukipalvelujen toimintakuluihin sisältyy Wakaus Oy:n palvelumaksut ja Sarastia Oy:ltä vielä vuonna 2023 aikana ostettavat palvelut, mm. vuoden 2022 tilinpäätös, talous- ja palkkahallinnon asiakirjojen arkistointi ja kuntatietoraportointi vuoden 2022 osalta aina kesäkuulle saakka. Palvelujen ostoon Sarastia Oy:ltä on varattu yhteensä 120 000 €.

6.3 HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala koostuu viidestä palvelualueesta, jotka ovat hallinto, hyvinvointi ja osallisuus; varhaiskasvatus; perusopetus; hyvinvointipalvelut ja Soisalo-opisto. Soisalo-opisto toimii Varkauden lisäksi Heinävedellä, Joroisissa, Leppävirralla sekä Pieksämäellä. Organisaatiouudistuksessa 1.8.2021 syntyi uusi toimiala, jolla on kaksi lautakuntaa. Kasvun ja oppimisen lautakunnan alaisuuteen kuuluvat varhaiskasvatus ja perusopetus, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alle kuuluvat hyvinvointipalvelut (kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, liikuntapalvelut, kirjastopalvelut, museopalvelut ja nuorisopalvelut) sekä Soisalo-opisto.

Hallinto- hyvinvointi ja osallisuus on lautakuntien yhteinen palvelualue. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen koskettaa koko konsernia. Palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi on tärkeää, että kiinnitetään erityistä huomiota organisaation kehittämiseen. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan tehtävä on tuottaa laadukkaita ja asiakaslähtöisiä hyvinvointipalveluita, joilla lisätään alueen elin- ja vetovoimaisuutta sekä parannetaan asukkaiden osallisuutta, viihtyvyyttä ja hyvinvointia.

Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy, terveellisten elintapojen vahvistaminen, turvallista elämää tukevan asuinympäristön vahvistuminen sekä hyte-rakenteiden selkiytyminen toimivat keskeisinä painopisteenä. Näillä toimenpiteillä vahvistetaan palveluiden vaikuttavuutta sekä asukkaiden viihtyvyyttä. Päivitetään turvallisuussuunnitelmaa yhdessä yhteistyökumppaneitten kanssa. Covid-19 epidemian aiheuttamat haasteet (henkilöstömitoitus) huomioidaan toimialan palveluissa.

Hyvinvointikerroin tulee voimaan 1.1.2023. Ylimääräisen valtiosuuden määrään vaikuttavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valitut indikaattorit ja se, kuinka hyvin terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä onnistutaan.

Kaupunkilaisten osallisuutta ja palveluiden tavoitettavuutta lisätään toimialan palvelutuotannon kehittämisessä. Kestävä kehitys huomioidaan toimialan palvelutuotannossa.

Toimintaa kehitetään aktiivisesti kaupungin strategian mukaisesti huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Tehdään tiivistä yhteistyötä sidosryhmien ja tulevan hyvinvointialueen kanssa yhdyspintojen palveluprosessien selkiyttämiseksi (esimerkiksi oppilashuolto).

Toimialalla kehitetään työhyvinvointia sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Toimialan laadukkailla palveluilla lisätään kaupungin vetovoimaisuutta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialalle vuosiksi 2020–2025 asetetut talousarvion tasapainottamistoimenpiteet on viety talousarvioon. Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvä talouden tasapainottamistoimenpide on 13 000 € ja suunnitteluvuodelle 2024 kohdistuva tasapainottamistoimenpide 26 000 € liittyvät Soisalo-opiston toiminnan kehittämiseen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut.	Asiakaskyselyt ja talousarvion tavoitteiden toteutuminen.	Asiakastyytyväisyys 4/5 ja talousarviossa asetetut tavoitteet toteutuvat.
Kuntalaisten hyvinvoinnin tukemisen kaupungissa.	Hyvinvointikertomuksen painopisteiden indikaattorit.	Kuntalaisten hyvinvoinnin kokemus lisääntyy.
Hyvinvointialueen yhdyspintojen prosessien selkeys ja toimivuus asiakaslähtöisesti.	Yhdyspintaprosessien selkeys.	Yhdyspintaprosessien toimivuus.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Laadukkaitten palveluiden kehittäminen ja turvaaminen kaupungin talous huomioiden.	Talousarvion tavoitteiden toteutuminen.	Tuotetaan laadukkaita ja vaikuttavia palveluita määrärahojen puitteissa.

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Palveluita ei voida tuottaa nykyisellä tasolla eikä kehittää kaupungin talouden kantokyvyn vuoksi.	Palveluiden sopeuttaminen käytettävissä oleviin määrärahoihin. Palvelutason heikkeneminen.	 SUURI
Resurssien niukkuus peruspalveluiden laadukkaaseen tuottamiseen.	Palvelurakenneverkon ennakoiva tarkastelu siihen liittyvine toimenpiteineen.	 SUURI
Toimialan kiinteistöjen kunto vaatii korjaustoimenpiteitä. Peruskorjausten/uudisrakentamisen kustannuksia ei pystytä toimialan sisäisesti kattamaan.	Palveluverkon tarkastelu ja samoin siihen liittyvä rakentaminen. Riittävä talousarvion raami tai korjaustoimenpiteiden lykkääminen.	 SUURI
Sairauspoissaolojen lisääntyminen.	Kehitetään esimiestyötä ja toimenpiteitä työyhteisössä fyysisen ja henkisen kuormittavuuden vähentämiseksi.	 KOHTALAINEN
Yleinen kustannustason nousu sekä koronasta ja Ukrainan sodasta aiheutuvat hyödykkeiden toimitusvaikeudet.	Siirretään ei-kiireellisiä investointeja myöhäisempään ajankohtaan.	 SUURI

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	4 539 536	4 377 250	4 410 145	4 329 277	4 335 381
Valmistus omaan käyttöön	6 642	0	0	0	0
Kulut	-38 457 945	-39 845 044	-43 995 231	-44 289 124	-44 721 086
Toimintakate	-33 911 767	-35 467 794	-39 585 086	-39 959 847	-40 385 705
Suunnitelman muk. poistot	-667 783	-678 280	-729 150	-729 150	-729 150
Tilikauden tulos	-34 579 550	-36 146 074	-40 314 236	-40 688 997	-41 114 855

valtuustoon nähden sitovat erät

Merkittävin muutos vuoteen 2022 verrattuna on hyvinvointialueen synty 1.1.2023 alkaen. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala on jatkossa suurin yksittäinen toimiala, noin 88–90 % käyttötalouden toimintakatteesta. Tämä tuo mukanaan toimialalle kohdennettavien keskitetysti hoidettujen kustannusten merkittävän kasvun. Vuoden 2022 talousarvioon sisältyy eläkemenoperusteisen maksun korvaava tasausmaksu. Tämän vuoksi hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan kustannukset kasvavat lähes 216 000 €. Muiden keskitetysti hoidettujen sisäisten palveluiden kustannusten kasvu on yhteensä lähes 810 000 € (taloushallinnon palvelut kasvavat 180 073 €, palkanlaskennan palvelut kasvavat 82 576 €, ICT-palvelut kasvavat 453 575 €, posti- ja puhelinpalvelut kasvavat 65 799 € ja tarkastustoimen palvelut 27 704 €). Tämän lisäksi sisäiset hoito- ja pääomavuokrat kasvavat noin 852 000 € (hoitomenovuokrat 711 754 € ja pääomavuokrat 140 334 €). Näiden lisäksi toimialalle vaikuttaa merkittävästi ruoka- ja puhtaustalouden siirto Servica Oy:lle 1.1.2023. Ukrainan sota on vaikuttanut ja tulee vaikuttamaan merkittävästi toimialan kustannusten kasvuun.

Vuoden 2022 talousarvioon nähden hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimintatuottojen arvioidaan kasvavan noin 33 000 €. Tuottojen kasvu kohdistuu pääosin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen saamaan hankerahoitukseen.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan kulujen arvioidaan kasvavan noin 4,15 M€. Toimintakulujen kasvu kohdistuu palvelualueittain seuraavasti: hallinto, hyvinvointi ja osallisuus noin 54 000 € (tästä osallisuus ja hyvinvointi noin 52 000 €), perusopetus lähes 2,396 M€, varhaiskasvatus noin 707 000 €, hyvinvointipalvelut noin 672 000 € ja Soisalo-opisto noin 321 000 €.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan toimintakatteen kasvu on 4,117 M€. Toimintakatteen kasvu kohdistuu eri palvelualueisiin seuraavasti: perusopetus noin 2,371 M€, varhaiskasvatus noin 645 000 €, hyvinvointipalvelut noin 751 000 € ja Soisalo-opisto noin 350 000 €.

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan vuoden 2023 talousarvioon sisältyy kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 päätöksen mukaisia uusia talouden tasapainottamistoimenpiteitä 13 000 € ja ne kohdistuvat Soisalo-opiston toiminnan kehittämiseen.

6.3.1 Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hallinnon tehtävänä on mahdollistaa toimialan tuottamien palveluiden toiminta. Hallinto vastaa osaltaan palveluiden laillisuudesta sekä niiden vaikuttavuudesta. Hallinnon kehittämisen tavoitteena on avoimuuden ja hyvinvoinnin lisääminen. Hyvinvointi ja osallisuus kulkevat toimintamallina läpi toimialan ja koko kaupunkiorganisaation.

Selvitetään ja toimeenpannaan uusi Olohuonekonsepti vuoden 2023 alussa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Luodaan uusia osallisuuden tapoja ja mahdollisuuksia osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.	Vuosittain tehtävät kyselyt kuntalaisten osallisuuden kokemuksesta.	Kuntalainen kokee olevansa osallinen omaa elämäänsä koskeviin asioihin.
Kehitetään ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä kuntalaisten hyvinvointia edistäväksi.	Hyvinvointisuunnitelman mittarit (esim. kouluterveyskysely, päihde- ja mielenterveyskysely).	Syrjäytymisvaarassa olevien määrä vähenee.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Suunnitelmallista hyvinvointia ja osallisuutta edistetään kaikilla toimialoilla.	Tea-viisari, hyte-kerroin.	Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspinnassa tehtävä työ selkeytyy ja yhteistyö kolmannen sektorin kanssa jäsentyy.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	335 512	500 462	554 212	559 816	565 318
Kulut	-335 513	-500 462	-554 212	-559 816	-565 318
Toimintakate	-1	0	0	0	0
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-1	0	0	0	0

Palvelualue hallinto, hyvinvointi ja osallisuus sisältää toimialan hallinnon sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden kustannukset. Kustannukset kohdistetaan kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan varsinaisille palveluille.

Hallinnon kustannukset ovat lähes edellisvuoden tasolla, kasvua alle 2 000 €, hyvinvoinnin ja osallisuuden kustannukset ovat kasvaneet noin 52 000 €. Kustannusten kasvu johtuu pääosin sekä hyvinvointikoordinaattorin työajan muuttamisesta 100 %:ksi että yleisestä kustannustason noususta.

6.3.2 Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet

Kasvun ja oppimisen lautakunta on osa hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaa. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan yhteisen palvelualueen hallinto, hyvinvointi ja osallisuus lisäksi lautakunnan alaisuudessa toimii kaksi palvelualueita perusopetus ja varhaiskasvatus.

Kasvun ja oppimisen lautakunnan tehtävänä on järjestää laadukkaat ja monipuoliset hyvinvointia ja terveyttä edistävät kasvatus- ja koulutuspalvelut yhteistyössä toimialan muiden palveluiden kanssa.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kasvun ja oppimisen lautakunnan vuoden 2023 talousarvioon ei sisälly talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Kasvun ja oppimisen lautakunta yhteensä

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	2 287 353	2 029 588	2 116 538	2 029 848	2 030 149
Kulut	-29 192 638	-30 263 483	-33 366 797	-33 673 010	-33 989 742
Toimintakate	-26 905 285	-28 233 895	-31 250 259	-31 643 162	-31 959 593
Suunnitelman muk. poistot	-274 452	-249 880	-281 550	-281 550	-281 550
Tilikauden tulos	-27 179 737	-28 483 775	-31 531 809	-31 924 712	-32 241 143

Kasvun ja oppimisen lautakunta sisältää substanssilautakunnan, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannukset. Substanssilautakunnan kustannukset ovat 24 981 € ja ne on jaettu kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan kasvun ja oppimisen lautakunnan alaisille palveluille.

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat kasvaneet noin 87 000 € ja toimintakulut 3 103 000 €, toimintakatteen kasvu on noin 3 016 000 €. Toimintakatteen kasvusta perusopetuksen kohdistuu noin 2 371 000 € ja varhaiskasvatukseen noin 645 000 €.

6.3.2.1 Perusopetus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, kasvun ja oppimisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden kaupunki järjestää laadukasta opetussuunnitelman mukaista perusopetusta yhteistyössä huoltajien, eri toimialojen, palvelualueiden sekä sidosryhmien kesken. Toiminnassa painottuu poikkihallinnollinen, ennaltaehkäisevä yhteistyö ja toimintakulttuuria kehitetään kaikilla kouluilla ProKoulu-toimintamallin kautta. Osallisuutta kehitetään ottamalla toimintojen kehittämiseen mukaan oppilaat sekä sidosryhmät.

Oppilashuollon toimivuutta kehitetään huomioiden hyvinvointialueiden synty vuoden 2023 alussa ja tavoitteena on hyvinvoivat oppilaat. Oppivelvollisuuslain tuomiin muutoksiin vastataan kehittämällä Ohjaamo-toimintaa sekä TUVA-koulutusta (tutkintoon valmistava koulutus toisen asteen opinnoissa) yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Hyvinvointikertomuksesta nousevia ongelmia ratkaistaan moniammatillisesti. Erityishuomiota kiinnitetään mielenterveysongelmien vähentämiseen yhteistyössä eri viranomaistahojen kanssa.

Palveluverkkoon liittyviä toimenpiteitä (koulu- ja päiväkotiverkko) toteutetaan valtuuston päätösten mukaisesti.

Perusopetuksessa vastataan koronaepidemian tuomiin haasteisiin kehittämällä omia toimintaprosesseja sekä valtion myöntämien erityisavustusten (MOTI-hanke, tasa-arvohanke, Covid-19 -hanke, opinto-ohjauksen OPO-verkosto) avulla.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Laadukkaasti tuotettu esi- ja perusopetus sekä oppilashuolto. Tiedolla johtamisen kehittäminen palveluiden vaikuttavuuden lisäämiseksi.	Hyvinvointikertomuksen ja henkilöstökyselyn mittarit sekä koulu- kiusaamistapaukset.	Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi lisääntyy ja koulukiusaamistapaukset vähentyvät.
Oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kanssa kehitetään uusia toimintamalleja osallisuuden lisäämiseksi.	Uusien toimintamallien määrä sekä asiakas- ja henkilöstökyselyt.	Uusia toimintamalleja löydetään ja uudet toimintamallit otetaan käyttöön.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Oppilaiden oppimistaitojen kehittäminen toisen asteen opiskelun edellytysten parantamiseksi.	Oppilaiden osaamisen kartoitukset.	Oppilaiden osalta tukitoimien oikea-aikaisuus, minkä seurauksena erityisen ja tehostetun tuen tarve vähenee.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	1 071 757	1 147 604	1 172 159	1 147 604	1 147 604
Kulut	-17 730 469	-18 320 616	-20 716 514	-20 948 589	-21 146 599
Toimintakate	-16 658 712	-17 173 012	-19 544 355	-19 800 985	-19 998 995
Suunnitelman muk. poistot	-248 883	-227 250	-255 500	-255 500	-255 500
Tilikauden tulos	-16 907 595	-17 400 262	-19 799 855	-20 056 485	-20 254 495

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna perusopetuksen toimintatuotot ovat kasvaneet noin 24 500 €. Toimintatuottojen kasvu johtuu lähinnä saaduista hankerahoista.

Perusopetuksen vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät toimintakulut ovat kasvaneet vuoden 2022 talousarvioon verrattuna noin 2 396 000 €. Kustannusten kasvu johtuu sisäisesti tuotettujen palveluiden, erityisesti ICT-palveluiden, kasvusta sekä työ- ja virkaehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista. Merkittävä toiminnallinen muutos on oman ruoka- ja puhtauspalvelun siirtyminen Servicalle 1.1.2023 alkaen.

Perusopetuksen toimintakatteen kasvu on noin 2 371 000 €.

6.3.2.2 Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö, kasvun ja oppimisen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiirissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista.

Varkauden varhaiskasvatuspalvelut muodostuvat kaupungin ja yksityisen järjestämästä varhaiskasvatuksesta. Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat esiopetuksesta ja päivähoidosta. Lisäksi varhaiskasvatuspalvelut tukee Lapsen Kengissä ry:n järjestämää Perheentalo -toimintaa yhteisen sopimuksen mukaisesti.

Varhaiskasvatus tekee monitoimijaista yhteistyötä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa toiminnan kehittämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu jatkuu vuoteen 2024 saakka. Palvelurakenneverkkoa (koulu- ja varhaiskasvatustyksiköt) ja ratkaisuvaihtoehtoja selvitetään ja toteutetaan.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmaan ja hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut lasten hyvinvoinnin-tavoitteet toteutuvat.	Asiakastytyväisyyskyselyn ja Pulssi-kyselyn/asiakkaat tulokset.	Asiakastytyväisyys (Pulssi-kysely 3 krt/v) säilyy vähintään entisellä tasolla (4,6/5).
Lasten ja perheiden osallisuutta lisäävien ja hyvinvointia tukevien menetelmien käyttöön ottaminen.	Yksikön toimintasuunnitelmaan sisältyvät osallisuuden ja hyvinvoinnin tavoitteet ja toimintamallit.	Yksikön toimintasuunnitelmaan kirjatut osallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät tavoitteet toteutuvat.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Palvelutarpeen ja tarjonnan tasapainottaminen.	Hoitopaikkojen määrä ja hoitojono.	Kaupunki pystyy järjestämään lasten hoitopaikat lakisääteisessä ajassa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	1 215 596	857 044	919 398	857 044	857 045
Kulut	-11 462 169	-11 917 927	-12 625 302	-12 699 220	-12 817 643
Toimintakate	-10 246 573	-11 060 883	-11 705 904	-11 842 176	-11 960 598
Suunnitelman muk. poistot	-25 569	-22 630	-26 050	-26 050	-26 050
Tilikauden tulos	-10 272 141	-11 083 513	-11 731 954	-11 868 226	-11 986 648

Varhaiskasvatuksen vuoden 2023 talousarviossa on huomioitu mahdollinen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin ja samalla palvelurahalla tuotetun palvelun kustannuksiin vaikuttava tulorajojen alentaminen. Hoitopäivämaksuja arvioidaan kertyvän noin 54 000 € edellisvuotta vähemmän. Lähtökohtaisesti vuonna 2022 saatujen, vuodelle 2023 siirrettävien ja uusien hankerahojen vuoksi varhaiskasvatuksen tuotot kasvavat vuoden 2022 talousarvioon verrattuna noin 62 400 €.

Verrattuna vuoden 2022 talousarvioon varhaiskasvatuksen toimintakulujen kasvu on noin 707 400 €. Toimintakulujen kasvusta noin 187 400 € kohdistuu henkilöstökuluihin, 697 000 € palvelujen ostoihin (ruoka- ja puhautuspalvelut, sisäisesti tuotetut palkanlaskenta-, ICT-, posti- ja puhelin yms. palvelut, varhaiskasvatuksen ostopalvelut). Muut toimintakulut (sisäiset hoito- ja pääomavuokrat) pienenevät noin 151 000 €, koska 1.1.2023 alkaen puhtaanapitopalvelut sisältyvät ulkoisten palveluiden ostoihin. Avustusten (kotihoidontuki) määrän arvioidaan vähenevän 20 000 € ja tarvikkehankintojen 6 000 €.

Varhaiskasvatuksen toimintakatteen kasvu on noin 645 000 € vuoden 2022 talousarvion verrattuna.

6.3.3 Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta on osa hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialaa. Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan yhteisen palvelualueen hallinto, hyvinvointi ja osallisuus lisäksi lautakunnan alaisuudessa toimii kaksi palvelualueetta: hyvinvointipalvelut (kirjastopalvelut, kulttuuri- ja tapahtumapalvelut, liikuntapalvelut, museopalvelut, nuorisopalvelut) ja Soisalo-opisto.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan tehtävänä on vastata laadukkaiden ja monipuolisten hyvinvointipalveluiden sekä Soisalo-opiston palveluiden (vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus) järjestämisestä yhteistyössä toimialan muiden palveluiden kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta yhteensä

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	1 916 671	1 847 200	1 739 395	1 739 614	1 739 914
Valmistus omaan käyttöön	6 642	0	0	0	0
Kulut	-8 929 795	-9 081 099	-10 074 222	-10 056 299	-10 166 026
Toimintakate	-7 006 482	-7 233 899	-8 334 827	-8 316 685	-8 426 112
Suunnitelman muk. poistot	-393 332	-428 400	-447 600	-447 600	-447 600
Tilikauden tulos	-7 399 814	-7 662 299	-8 782 427	-8 764 285	-8 873 712

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta sisältää substanssilautakunnan, hyvinvointipalveluiden sekä Soisalo-opiston kustannukset. Substanssilautakunnan kustannukset ovat 24 981 € ja ne on jaettu kuntien ja kuntayhtymien automatisoidun talousraportoinnin edellyttämällä tavalla suoraan hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan alaisille palveluille.

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna toimintatuotot ovat pienentyneet 107 800 €, pääsääntöisesti liikuntapalveluiden ja Soisalo-opiston osalta. Toimintakulut ovat kasvaneet noin 993 100 €. Toimintakulujen kasvua selittävät työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset, sisäisten kustannusten kasvu sekä yleinen kustannusten kasvu, mm. sähkön hinnan nousu. Toimintakatteen kasvu on noin 1 100 900 €.

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyy Soisalo-opiston toiminnan kehittämiseen kohdistuvia kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 päättämiä talouden tasapainottoimia 13 000 € ja suunnitteluvuodelle 2024 26 000 €.

6.3.3.1 Hyvinvointipalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Hyvinvointipalveluiden tehtävänä on laadukkaiden ja vaikuttavien hyvinvointipalveluiden tuottaminen. Tällä pyritään kaupunkilaisten hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden vahvistamiseen sekä lisäämään asukkaiden viihtyvyyttä.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	959 645	1 142 160	1 063 614	1 063 614	1 063 614
Valmistus omaan käyttöön	6 642	0	0	0	0
Kulut	-5 929 114	-6 458 009	-7 130 204	-7 096 028	-7 156 352
Toimintakate	-4 962 826	-5 315 849	-6 066 590	-6 032 414	-6 092 738
Suunnitelman muk. poistot	-384 189	-423 600	-441 900	-441 900	-441 900
Tilikauden tulos	-5 347 015	-5 739 449	-6 508 490	-6 474 314	-6 534 638

Hyvinvointipalveluiden vuoden 2023 talousarvio sisältää toimintatuotot ja toimintakulut kirjastopalveluiden, kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden, liikuntapalveluiden, museopalveluiden ja nuorisopalveluiden järjestämiseksi. Organisaatiouudistuksen yhteydessä kulttuuri- ja tapahtumapalveluita vahvistettiin osana hyvinvointipalveluita. Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna toimintatuotot pienenevät noin 78 500 €, toimintakulut kasvavat noin 672 200 €, toimintakatteen kasvu on noin 750 700 €.

6.3.3.2 Kirjastopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden kirjasto on osa Lumme-kirjastoja. Kirjasto tukee varkautelelaisten hyvää elämää tarjoamalla mahdollisuuksia tietoon ja elämyksiin, oppimiseen ja itsensä kehittämiseen. Yksi kirjaston lakisääteisistä tehtävistä on edistää lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Palvelun perustana ovat uusiutuva, monipuolinen ja monimuotoinen aineistokokoelma, tietoverkkojen käyttö ja ammattitaitoinen henkilökunta. Kirjaston tilat niin pääkirjastossa kuin lähikirjastossa ovat paikka yhteisöllisyydelle, kohtaamisille ja tapahtumille, mutta myös itsenäiselle työskentelylle ja oleskelulle.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjaston yhteiskunnallinen ja kulttuurinen vuoropuhelu (L yleisistä kirjastoista 6 §)	Vuosittainen suunnitelma/toimintamalli osallisuuden ja hyvinvoinnin toteuttamiseksi.	Kehitetty toimintamalleja tukemaan osallistuvaa kansalaisuutta ja vuoropuhelua.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kirjasto on paikka, jossa asiakkaasta välitetään ja jossa asiakas viihtyy.	Asiakaspalaute.	Kirjastossa järjestetään eri ikäryhmille sisällöltään monipuolisia tapahtumia ja kirjastossa on tiloja omaehtoiselle tekemiselle.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	130 768	80 260	74 764	74 764	74 764
Kulut	-1 126 281	-1 130 596	-1 158 494	-1 173 427	-1 184 413
Toimintakate	-995 513	-1 050 336	-1 083 730	-1 098 663	-1 109 649
Suunnitelman muk. poistot	-8 607	-8 000	-6 100	-6 100	-6 100
Tilikauden tulos	-1 004 120	-1 058 336	-1 089 830	-1 104 763	-1 115 749

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna toimintatuotot pienenevät noin 5 500 € ja toimintakulut kasvavat noin 27 900 €, toimintakatteen kasvu on noin 33 400 €. Kustannusten kasvu kohdistuu pääosin palveluiden ostoon, uusi kustannus on muun muassa Lumme-kirjaston pääkäyttäjäpalvelut. Kirjastoaineiston hankintaan varattua määrärahaa kasvatettu 10 000 €:lla, eli kirjastoaineiston hankintaan on vuoden 2023 talousarviossa varattu 130 000 €.

6.3.3.3 Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kulttuuri- ja tapahtumapalveluissa vastataan kulttuuripalvelujen järjestämisestä siltä osin, kun niistä ei vastaa jokin muu yksikkö. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden avulla edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia tuottamalla, tukemalla ja koordinoimalla monipuolista kulttuuritoimintaa. Kulttuuripalvelut ovat keskeisiä ennaltaehkäiseviä palveluita.

Yksikön osana toimivat savolaiskuntien muodostama, Varkauden kaupungin hallinnoima Lastenkulttuurikeskus Verso sekä kolme kertaa vuodessa järjestettävät Vekara-Varkaus -tapahtumat. Lastenkulttuuritoiminnan keskiössä on kulttuurisen identiteetin ja kulttuurikompetenssin vahvistaminen. Kasvatamme lapsia ja nuoria kulttuurin kokemiseen antamalla mahdollisuuden osallistua elämyksiin ja oman kulttuurin luomiseen. Lastenkulttuurituotannossa sitoudutaan laadukkaaseen lastenkulttuurin kriteereihin. Olemme mukana Harrastamisen Suomen mallissa, jossa tarjotaan maksuttomia harrastuksia peruskoululaisille heidän toiveisiinsa pohjautuen. Vuoden 2023 tavoitteena on vahvistaa kulttuurisen osallisuuden mahdollisuuksia eri ikäryhmissä. Kulttuuripalveluissa reagoidaan toimintaympäristön muutoksiin nopeasti. Palveluita kohdennetaan myös erityisryhmille. Sosiaalisen median kautta tapahtuvaa vuorovaikutusta asukkaiden kanssa tehostetaan. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluissa vaalitaan ja edistetään kestävän kehityksen toimintatapoja ja arvoja.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen tuottamalla sisältöjä erilaisille kohderyhmille.	Tilaisuuksien määrä ja osallistumiskerrat.	50 000 osallistumiskertaa erilaisissa tapahtumissa, harrastuksissa, esityksissä ja työpajoissa.
Osallisuuden vahvistaminen kulttuuripalveluissa erilaisten toimintamallien avulla.	Vuosittainen suunnitelma osallisuuden tukemiseksi.	Suunnitelmaan kirjatut tavoitteet toteutuvat.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kulttuuripalveluita käytetään monipuolisesti ja niiden laatuun ollaan tyytyväisiä.	Osallistujamäärät ja asiakaspaute.	Kuntalaiset käyttävät kulttuuripalveluita monipuolisesti, eri ikäryhmät osallistuvat tilaisuuksiin ja osallistujat ovat tyytyväisiä tarjottuihin palveluihin.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	0	252 200	248 500	248 500	248 500
Kulut	-80 287	-576 321	-567 574	-571 634	-574 866
Toimintakate	-80 287	-324 121	-319 074	-323 134	-326 366
Suunnitelman muk. poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-80 287	-324 121	-319 074	-323 134	-326 366

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut sisältävät muun muassa kulttuuritapahtumien tuottamisen/järjestämisen, Vekara-Varkauden ja Verson toiminnan. Verson ja Vekara-Varkauden toimintaan on saatu vuosittain ulkopuolista rahoitusta. Kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät toimintatuotot ovat likimain vuoden 2022 tasolla. Verrattuna vuoden 2022 talousarvion toimintatuotot pienenevät noin 3 700 € ja toimintakulut noin 8 700 €, toimintakate pienenee noin 5 000 €.

6.3.3.4 Liikuntapalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Liikuntapalveluiden tehtävä on tuottaa laadukkaita ja asiakaslähtöisiä hyvinvointipalveluita, joilla lisätään alueen elin- ja vetovoimaisuutta, parannetaan asukkaiden viihtyvyyttä sekä lisätään kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Liikuntapalvelut omalta osaltaan vastaa hyvinvointikertomuksessa esitettyjen toimenpiteiden jalkauttamisesta ja toteuttamisesta.

Kaupunginhallitus on päättänyt jatkaa neuvotteluja Vattuvuoren laskettelukeskuksen toiminnan jatkamiseksi ja kaupunki on varautunut hankkimaan laskettelukeskuksen hissit ja muun kaluston edelleen vuokrattavaksi uudelle toimijalle.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen maksuttomalla liikuntaneuvonnalla sekä liikuntamahdollisuuksia järjestämällä.	Uimahalli: Kävijämäärät Muut liikuntapaikat: Tilojen käyttöaste Liikuntaneuvonta: Asiakaskontaktit	Vuoden 2022 tasolla.
Liikkuva Warkaus -tapahtumien uudelleen käynnistäminen.	Yhteistyössä varkautelaisten urheiluseurojen kanssa järjestettävien liikuntatapahtumien määrä/osallistujat.	30 liikuntatapahtumaa 900 osallistujaa

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin lisääntyminen.	THL:n toteuttaman valtakunnallisen TEA-viisarin, hyvinvointikertomuksen sekä MOVE-testin tulokset.	Tulokset ovat valtakunnallisen keskitason yläpuolella.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	569 877	599 200	507 000	507 000	507 000
Valmistus omaan käyttöön	6 642	0	0	0	0
Kulut	-3 345 166	-3 363 983	-3 841 753	-3 801 633	-3 834 579
Toimintakate	-2 768 647	-2 764 783	-3 334 753	-3 294 633	-3 327 579
Suunnitelman muk. poistot	-336 833	-373 700	-369 200	-369 200	-369 200
Tilikauden tulos	-3 105 480	-3 138 483	-3 703 953	-3 663 833	-3 696 779

Liikuntapalveluiden toimintatuottojen arvioidaan pienenevän noin 92 200 € vuoden 2022 talousarvion verrattuna (liikuntapalvelut noin 2 200 €, uimahalli Ilopisara noin 63 000 €, muut ulkokentät noin 7 000 € ja Kämäri noin 20 000 €).

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna liikuntapalveluiden toimintakulut kasvavat noin 477 800 €. Toimintakuluja kasvattavat työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkankorotukset (75 600 €), palveluiden ostot (408 600 €), muun muassa puhtauspalvelut siirtyvät Servica Oy:lle 1.1.2023 alkaen) sekä tarvikkeiden ja erityisesti sähkön hinnan nousu (124 700 €). Vastaavasti muut toimintakulut ovat pienentyneet sisäisten puhtauspalveluiden lakkaamisen myötä (131 200 €), talousarvioesitys sisältää 100 000 € avustuksen Vattuvuoren laskettelukeskuksen toimintaan. Lopullinen avustuksen taso määräytyy palvelutuottajan kanssa käytävien neuvottelujen perusteella. Toimintakatteen kasvu on noin 570 000 €.

6.3.3.5 Museopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden museoiden tehtävä on varkautelaisen kulttuuriperinnön tallentaminen ja siitä viestiminen monenlaisin tavoin mm. näyttelyillä, julkaisuilla, tapahtumilla ja verkkopalveilla. Museoiden osalta vuonna 2023 pääpainopiste on Varkautelaisten uusi museo- hankkeen toteutuksessa. Suomen kulttuurirahaston rahoittama Museovisio-hanke tähtää uuden museokonseptin rakentamiseen ja museon sisältöjen yhteisölliseen kehittämiseen.

Varkauden museoiden toiminnassa painottuu Varkautelaisten uusi museo -hankkeen sisällöntuotanto. Uutta museota rakennetaan yhdessä varkautelaisten kanssa yhteisöllisin menetelmin, sekä yhdessä Teollisuuden historia-hankkeen kanssa. Uuden museon näyttelyn sisällöntuotanto, käsikirjoitukset, digitaaliset sisällöt, visuaalinen suunnittelu ja museon brändi ovat työn alla erityisesti. Varkautelaisten uusi museo -hanke päättyy vuoden 2023 lopussa, jolloin koko uuden museon sisältötuotanto tulee olla valmista. Työskentelyä jatketaan laajasti yhteisön osallistumisen mahdollisuuksia kehittäen ja käyttäen.

Taipaleen kanavamuseon osalta tavoitteena on, että Väyläviraston kanssa toiminnan jatkuvuudesta päästään neuvottelutulokseen ja toiminta jatkuu ja kehittämistyössä päästään viimein alkuun.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Varkautelaisten uuden museon sisältöjen kehittäminen eri yhteisöjen kanssa	Yhteiskehittämiseen osallistuneiden määrä Järjestettyjen työpajojen määrä Sisältötyön eteneminen aikataulussa	Uuden museon sisällöt ammentavat varkautelaisten tarpeesta ja toiveista ja tukevat varkautelaisten identiteettityötä ja osallistumismahdollisuuksia.

Museopalveluiden ja -kokoelmien saavutettavuus ja käyttö	<p>Museopalveluiden osallistujamäärät</p> <p>Museoiden verkkopalveluiden käyttäjämäärät</p> <p>Digitoitujen ja Finnassa julkaistujen objektien määrä</p>	<p>Näyttely- ja tapahtumakävijöiden määrä edellisvuoden tasolla suhteutettuna avoinnaoloaikaan</p> <p>Verkkopalveluiden käyttäjämäärä vähintään 25 000 yksittäistä istuntoa sivustoilla: piipunjuurella.finna.fi, saranat.fi, laivadata.fi ja muut verkkonäyttelyt)</p> <p>Valokuva-arkiston digitointihankkeiden rahoitushauissa onnistuminen, ja sitä kautta digitoinnin volymin kasvattaminen.</p> <p>Esinekokoelmasta digitoidaan ja julkaistaan Finnassa uusia objekteja 200 vuosittain</p> <p>Taidekokoelma on kokonaisuudessaan julkaistu Finnassa</p> <p>Kulttuuriperintöaineiston saavutettavuus ja käyttäminen edistää kaupunkilaisten hyvinvointia</p>
--	--	---

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Uuden museon palvelut ovat laadukkaita, saavutettavia ja ne palvelevat kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä ja osallistumismahdollisuuksia.	Osallistujamäärät ja asiakaspalautte, sekä yhteistyön tulokset	<p>Asiakkaat löytävät uuden museon palvelut ja käyttävät niitä ahkerasti</p> <p>Kävijämäärät verrattuna aikaisempaan toimijaan nousevat</p> <p>Museoiden toiminta rakentaa osaltaan hyvinvointia, sekä kaupungin vetovoimaa</p>

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	155 320	122 200	149 850	149 850	149 850
Kulut	-730 633	-702 337	-832 105	-840 513	-847 420
Toimintakate	-575 313	-580 137	-682 255	-690 663	-697 570
Suunnitelman muk. poistot	-23 626	-25 900	-52 600	-52 600	-52 600
Tilikauden tulos	-598 939	-606 037	-734 855	-743 263	-750 170

Verrattuna vuoden 2022 talousarvioon museopalveluiden toimintatuotot kasvavat 27 700 € ja toimintakulut noin 129 800 €, toimintakatteen kasvu on noin 102 100 €. Toimintakulujen kasvu kohdistuu pääosin henkilöstökulujen kasvuun (noin 69 000 €) sekä palveluiden ostoihin (noin 62 700 €). Henkilöstökulujen kasvu johtuu työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisista korotuksista, sekä tasausmaksusta (kasvu eläkemenoperusteiseen maksuun noin 7 400 €). Henkilöstökulut sisältävät myös hanketyöntekijöiden palkkakustannukset. Palveluiden ostojen kasvua selittää pääsääntöisesti sisäisesti tuotettujen ICT-, palkanlaskenta-, taloushallinto- yms. palveluiden kasvu sekä puhtauspalveluiden kustannusten budjetoinnin muutos muista palveluista palveluiden ostoihin (puhtauspalvelut siirtyvät Servica Oy:lle 1.1.2023).

6.3.3.6 Nuorisopalvelut

Tilivelvolliset: hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Nuorisopalvelujen tavoitteina on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista samoin kuin nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteiden lähtökohtina ovat yhteisvastuu monialainen yhteistyö kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monikulttuurisuus ja kansainvälisyys.

Toiminnan painopisteenä vuodelle 2023 on lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen. Lastenparlamentin ja nuorisovaltuuston toiminta sekä koulunuorisotyön toimintamallien kehittäminen torjumaan yksinäisyyttä ja lisäämään yhteisöllisyyttä sekä hyvinvointia huomioiden Ukrainan sodan alta turvaan tulleet ja tulevat nuoret.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Nuorten ja lasten osallisuuden ja vaikuttamisen kehittäminen	Nuorten ja lasten osallistumisen foorumeiden lukumäärä Tsempparioppilastoiminnan toteutuminen.	Lasten ja nuorten osallisuus lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa toteutuu monipuolisesti: Lastenparlamentti Warpasten ja nuorisovaltuusto Wanuvan kokouksien toteutuminen suunnitelman mukaan. Yläkoulussa toimii Tsempparioppilas-malli.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Nuorten Talo on monipuolisine toimintoineen alueen nuorten ja heidän kanssaan toimivine tahojen keskeinen kohtaamis- ja vaikuttamispaikka	Nuorten Talon toimijakentän laajuus ja Talon tapahtumien lukumäärä	Nuorten Talolla toimivat keskeiset nuorten kanssa työtä tekevät tahot ja Talo tarjoaa nuorille turvallisen hyvinvointia sekä osallisuutta lisäävän vapaa-ajanviettopaikan erilaisine harrastusmahdollisuuksineen sekä apua ja tukea erilaisissa elämäntilanteissa

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	103 680	88 300	83 500	83 500	83 500
Kulut	-646 747	-684 772	-730 278	-708 820	-715 073
Toimintakate	-543 066	-596 472	-646 778	-625 320	-631 573
Suunnitelman muk. poistot	-15 123	-16 000	-14 000	-14 000	-14 000
Tilikauden tulos	-558 188	-612 472	-660 778	-639 320	-645 573

Verrattuna vuoden 2022 talousarvioon nuorisopalveluiden toimintatuotot ovat noin 4 800 € pienemmät. Toimintakulut kasvavat vuoden 2022 talousarvioon verrattuna noin 15 500 €. Toimintakatteen kasvu on noin 20 300 €.

Työpajatoimintaan on varattu 30 000 €:n määräraha.

6.3.4 Soisalo-opisto

Tilivelvolliset: Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja, Soisalo-opiston rehtori, hyvinvoinnin edistämisen seutuajaoston jäsenet, hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Soisalo-opisto tarjoaa kaikenikäisille monipuolisia harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia kansalaisopistossa sekä taiteen perusopetusta musiikkiopistossa, kuvataide-, käsityö-, taideleikki- ja tanssikoulussa.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Vuoden 2023 talousarvioon sisältyvä talouden tasapainottamistoimenpide 13 000 € liittyy Soisalo-ohjelman toiminnan kehittämiseen. Vuonna 2023 eläköityy kaksi työntekijää. Heidän vakansseilleen ei haeta vakituisia työntekijöitä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	1. Vuosittaiseen tpo-kyselyyn vastaajien lukumäärä. 2. Yhteisöllistä toimintaa eri taidekoulujen oppilaille.	1. Vastaaajien lukumäärä kasvaa 20 % vuodesta 2022. 2. Osallistujia jokaisesta taidekoulusta yhteisölliseen toimintaan

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa toteuttamissuunnitelma osallisuuden ja yhteisöllisyyden toteuttamiseksi.	Vuosikalenterissa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävät toimenpiteet. Osallistujien määrä.	Vuosikalenterin päivittäminen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä lisäävien toimenpiteiden osalta sekä osallistujien määrä kasvaa edellisestä vuodesta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	957 026	680 100	650 800	650 800	650 800
Kulut	-3 000 681	-2 598 150	-2 919 037	-2 935 071	-2 984 174
Toimintakate	-2 043 655	-1 918 050	-2 268 237	-2 284 271	-2 333 374
Suunnitelman muk. poistot	-9 143	-4 800	-5 700	-5 700	-5 700
Tilikauden tulos	-2 052 798	-1 922 850	-2 273 937	-2 289 971	-2 339 074

Verrattuna vuoden 2022 talousarvioon Soisalo-opiston tuotot pienenevät noin 29 300 €, pääosa toimintatuotosten pienenevästä johtuu taiteen laajan perusopetuksen maksutuottojen vähenemisestä (20 800 €). Soisalo-opiston toimintakulut kasvavat vuoden 2022 talousarvioon verrattuna noin 320 900 €. Toimintakulujen kasvu johtuu henkilöstökulujen kasvusta noin 203 300 €, johon sisältyy eläkemenoperusteisen ja tasausmaksun välinen kustannusten kasvu 89 595 €. Tarvikehankinnat ovat pienentyneet edellisestä vuodesta noin 2 200 €. Palveluiden ostot ovat kasvaneet noin 177 000 € ja vastaavasti muut toimintakulut ovat vähentyneet

noin 57 200 € (puhtauspalvelut sisältyivät vuoden 2022 talousarviossa muihin toimintakuluihin, puhtauspalveluiden siirtymisen Servica Oy:lle myötä kustannukset siirtyvät palveluiden ostoihin). Toimintakatteen kasvu on noin 350 200 €.

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 päättämät Soisalo-opiston toiminnan kehittämiseen liittyvät talouden tasapainottamistoimenpiteet 13 000 € on huomioitu vuoden 2023 talousarviossa ja 26 000 € suunnitteluvuoden 2024 toimintakuluissa.

6.4 TEKNINEN TOIMI

Tilivelvolliset: tekninen johtaja, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Teknisen toimialan tukipalveluyksiköstä siirtyvät ruoka- ja puhtauspalvelut (n. 120 henkilöä) 1.1.2023 alkaen Servica Oy:lle. Muutos on huomioitu toimialan organisaatorakenteessa. Kaupungin hallintosääntöuudistus tulee kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi loppusyksyn 2022 aikana.

Teknisen toimialan organisaatio muodostuu jatkossa kolmesta palvelualueesta: kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennusvalvonta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kiinteistöveroselvitystyötä jatketaan suunnitellusti ja selvitystyön kustannukset sisältyvät talousarvioon. Könnönpellon päiväkodin toiminta jatkuu ja talousarviovuodelle suunniteltua tasearvon alaskirjausta ei tehdä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Mahdollistetaan kehittyvä elinkeinoelämä	Tonttitarjonta	Yritystonttitarjonta on riittävä ja laadukas

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Mahdollistetaan kehittyvä elinkeinoelämä	Tonttitarjonta	Yritystonttitarjonta on riittävä ja laadukas

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Kiinteistöihin ja infraan liittyvät riskit (korjausvelka)	Korjausvelkaa pienennetään kaupunginvaltuuston tekemän investointilinjauksen mukaisesti.	 KOHTALAINEN
Liian ohuen organisaation tuoma haavoittuvuus	Varahenkilöjärjestelmän luominen avainhenkilöille	 KOHTALAINEN

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	12 947 970	12 834 812	18 328 527	18 472 000	18 475 000
Valmistus omaan käyttöön	809 628	635 000	420 000	420 000	420 000
Kulut	-13 837 073	-13 969 160	-18 525 503	-18 685 200	-18 688 200
Toimintakate	-79 475	-499 348	223 024	206 800	206 800
Suunnitelman muk. poistot	-9 310 106	-5 923 200	-6 700 000	-6 715 750	-6 465 750
Tilikauden tulos	-9 389 581	-6 422 548	-6 476 976	-6 508 950	-6 258 950

valtuustoon nähden sitovat erät

Taloustaulukon Tp2021 ja Ta2022 tuloarvioista ja määrärahoista on poistettu Servica Oy:lle siirtyvien ruoka- ja puhtaustalouden toimintatuotot ja toimintakulut sekä pelastustoimen kuntamaksuosuus.

Teknisen toimialan vuoden 2023 talousarvioon sisältyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023 vuokrattavien toimitilojen toimintatuotot ja toimintakulut kokonaisuudessaan. Aalto Hyvinvointikeskuksen ylläpito- ja pääomakulut n. 3,6 M€, sisältyvät edellisenä vuonna sosiaali- ja terveystoimen talousarvioon.

Sisäisten palvelujen (ict, talous- ja palkkahallinto, tarkastustoimi, posti- ja puhelinpalvelut sekä hyvinvointi- ja osallisuus) kustannukset ovat kasvaneet edellisestä vuodesta n. 295 760 €.

Valmistusta omaan käyttöön arvioidaan toteutuvan n. 215 000 € edellistä vuotta vähemmän.

KJ:Teknisen lautakunnan 4.10.2022 talousarviokäsittelyn jälkeen ovat Aalto Hyvinvointikeskuksen ylläpito- ja pääomakulut tarkentuneet. Talousarvioon varataan em. kuluihin 3,94 M€.

6.4.1 Kaupunkisuunnittelu

Tilivelvolliset: tekninen johtaja, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunkisuunnittelun palvelualue vastaa teknisen toimialan suunnittelun lisäksi toimialan strategiasta, hallinnosta, omaisuuden hallinnasta ja toimialaan liittyvien yhtiöiden omistajaohjauksesta.

Omistajaohjaukseen sisältyvät yhtiöt, liikelaitokset ja yhteisöt ovat: Keski-Savon Vesi Oy, Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä, Keski-Savon ympäristötoimi, Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistys, satamalaitos sekä joitakin kaupungin osaomistuksessa olevia kiinteistöyhtiöitä.

Toiminnan painopistealueita ovat hankehallinta ja kaavoitus sekä tarpeettoman omaisuuden poistaminen ja myynti tasearvosta riippumatta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kiinteistöveroselvitystyö jatketaan suunnitellusti vuoden 2024 loppuun saakka. Vuosikustannukset ovat n. 150 000 €. Kiinteistöverotulojen täysimääräinen hyöty n. 400 000 €/v saavutetaan vuodesta 2025 alkaen. Henkilöstösuunnittelun säästötavoite 75 000 € on saavutettu jo aikaisempien vuosien tavoitteellisella henkilöstösuunnittelulla.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Konnansalon kaavoituksen käynnistäminen	Kaavoituksen eteneminen	Kaavoitus etenee osallistumis- ja arviointisuunnitelman aikataulun mukaisesti
Hertunrannan kehittäminen	Hankkeen eteneminen	Hankkeen käynnistäminen v. 2023

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Konnansalon kaavoitus	Kaavoituksen eteneminen	Kaava saa lainvoiman

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	10 812 006	10 717 212	15 866 977	16 000 000	16 000 000
Valmistus omaan käyttöön	264 222	290 000	115 000	115 000	115 000
Kulut	-7 992 577	-8 320 000	-12 433 382	-12 570 000	-12 570 000
Toimintakate	3 083 651	2 687 212	3 548 595	3 545 000	3 545 000
Suunnitelman muk. poistot	-6 251 422	-3 338 200	-3 625 000	-3 715 750	-3 465 750
Tilikauden tulos	-3 167 771	-650 988	-76 405	-170 750	79 250

Kaupunkisuunnittelun palvelualueelle sisältyvät toimitilojen toimintatuotot ja toimintakulut kokonaisuudessaan ml. hyvinvointialueelle vuokratut toimitilat.

Talousarviossa on erillinen 20 000 €:n määrärahavaraus kuntalaisilta saapuvien esitysten toteuttamiselle.

6.4.2 Kaupunkitekniikka

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri, teknisen lautakunnan jäsenet

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointialueiden perustamisen myötä iso osa tukipalveluyksikön henkilöstöstä on siirtynyt pois kaupungin palveluksesta. Tästä johtuen vuoden 2023 alusta on muutettu teknisen toimialan organisaatiota. Tukipalveluyksikön kaupungille jäävät osat on yhdistetty muiden rakentamisen toimintojen kanssa samaan yksikköön nimitään kaupunkitekniikka. Kaupunkitekniikka pitää sisällään seuraavat toiminnot; kiinteistöpalvelut, sähköhuolto, LVI-huolto, toimitilojen rakennuttaminen, liikenneväylät ja yleiset alueet, infran rakennuttaminen, viherympäristö ja venesatamat sekä pysäköinninvalvonta ja joukkoliikenne. Uusi toimintaympäristö mahdollistaa entistä tiiviimmän ja tehokkaamman yhteistyön käytössä olevilla resursseilla.

Epävakaa maailmanpoliittinen tilanne jatkuu ja sillä on vaikutuksia myös kaupungin toimintaan. On odotettavissa energian ja rakennustarvikkeiden hinnan nousua, joka johtaa korkeampiin rakennus- ja ylläpitokuluihin. Polttoaineen hintojen nousu vaikuttaa niin joukkoliikenteen kuin katujen kunnossapidon kustannuksiin indeksitarkistuksien myötä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Korkeatasoisen leikki- ja oleskelupuiston toteuttaminen	Hankkeen eteneminen	Puisto valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Green Corridor yhteyden rakentaminen välille Ahlströminkatu-Navitas ranta (Tyyskän louhepenger-yhteys)	Hankkeen eteneminen	Hanke toteutuu vuosina 2024 tai 2025
Kiinnitetään huomiota kulkuväylien turvallisuuteen ja hyvään kuntoon kaupungin omistamilla kulkuväylillä, katuverkolla ja kiinteistöillä.	Korvattavien vahinkojen määrä	Vahinkojen määrä ei lisäänty merkittävästi.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	1 873 946	1 957 000	2 290 950	2 300 000	2 300 000
Valmistus omaan käyttöön	540 092	345 000	305 000	305 000	305 000
Kulut	-5 435 526	-5 316 330	-5 729 903	-5 750 000	-5 750 000
Toimintakate	-3 021 488	-3 014 330	-3 133 953	-3 145 000	-3 145 000
Suunnitelman muk. poistot	-3 058 684	-2 585 000	-3 075 000	-3 000 000	-3 000 000
Tilikauden tulos	-6 080 172	-5 599 330	-6 208 953	-6 145 000	-6 145 000

Toimintakuluissa on huomioitu mm. Destian palvelusopimuksen indeksitarkistus sekä yleinen kustannusten nousu.

6.4.3 Rakennusvalvonta

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja, tekninen lautakunta

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Keskeisimmän säädöksen, Maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen valmistautuminen. Seudullisen rakennusvalvontayksikön valmistelu on aloitettu loppuvuodesta 2022.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Ei mahdollisuuksia suurempiin toimenpiteisiin, jatketaan nykyisellä säästölinjalla

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Keskeisin rakennusvalvonnan toimintaa ohjaava säädös, Maankäyttö- ja rakennuslaki on tämänhetkisen tiedon mukaan korvautumassa uudella lailla 1.1.2024. Tämän vuoksi nykyinen rakennusjärjestys ja siihen perustuva ohjeistus on välttämätöntä uusia.	Aiemmin aloitettu rakennusjärjestyksen uudistaminen viedään loppuun vuoden 2023 aikana. Uudistamisessa otetaan huomioon lakimuutos kokonaisvaltaisesti.	Uusi rakennusjärjestys ja sen mukainen ohjeistus on käyttöön otettavissa 1.1.2024.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tulot pidetään likimain samana kuin mitä vuodelle 2023 on budjetoitu. Epävarmuutta tähän aiheuttaa kuitenkin uusi rakentamista säätelevä laki, jonka aiheuttamia muutoksia ei vielä tarkalleen tiedetä.	Kuukausilaskutuksen ja menojen seuranta	Lupalaskutuksella saadaan katettua vähintään 50 % menoista.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Tuotot	262 018	160 600	170 600	172 000	175 000
Valmistus omaan käyttöön	5 314				
Kulut	-408 970	-332 830	-362 218	-365 200	-368 200
Toimintakate	-141 638	-172 230	-191 618	-193 200	-193 200
Suunnitelman muk. poistot	0	0			
Tilikauden tulos	-141 638	-172 230	-191 618	-193 200	-193 200

Taloudessa ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia.

7 TULOSLASKELMA

Tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulo- ja palvelujen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelman kokonaistaloudelliset tavoitteet ovat tulo- ja palvelujen riittävyttä, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevat tavoitteet. Tuloslaskelmaosan tunnusluvuissa määritellään suunnittelukauden tavoitearvot.

7.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot ovat 26,103 M€, vähennystä 51,4 M€ / 66,3 % verrattuna vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon. Muutos johtuu 1.1.2023 toteutuvasta sote-uudistuksesta. Sosiaali- ja terveystoimen toimintatuotot siirtyvät hyvinvointialueen tuottamiksi sekä ruoka- ja puhtauspalvelujen tukipalvelujen siirtyminen Servica Oy:lle

Toimintatuottoihin ei sisälly valmistus omaan käyttöön 420 000 €.

7.2 Toimintakulut

Toimintakulujen 73,330 M€ kokonaisuutos on -146,845 M€ / -66,7 % verrattuna vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion toimintakuluihin. Muutos johtuu sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen siirtymisestä hyvinvointialueen tuottamiksi sekä ruoka- ja puhtauspalvelujen tukipalvelujen siirtymisestä Servica Oy:lle.

7.3 Toimintakate

Toimintakate muodostuu käyttötalouden toimintatulojen ja – menojen erotuksena ja kertoo kuinka paljon toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Toimintakate on -46,807 M€, jossa on muutosta -95,248 M€ / -67,1 % verrattuna vuoden 2022 alkuperäiseen talousarvioon.

Kaupunginhallituksen 20.6.2022 päättämän vuoden 2023 talousarvioraamin toimintakatteen tasoksi määriteltiin -43,896 M€. Vuoden 2023 talousarvioesityksen toimintakate kasvoi kaupunginhallituksen hyväksymään raamiin 2,911 M€, joka johtui sosiaali- ja terveystoimen puolelta siirtyvistä kulueristä, joita ei vielä raamivaiheessa ole huomioitu. Tällaisia kulueriä on mm. yleishallintoon siirtyvät Kelalle maksettava työmarkkinatuki 1,8 M€, ympäristöterveydenhuolto 0,235 M€. Myös hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimialan talousarvioesitys on kasvanut 0,554 M€, johtuen kohonneista palvelujen hinnoista, yleisestä hintatasosta ja sisäisten erien maksuosuuksien kasvusta. Teknisen toimen talousarvio esitys on muuttunut myös 0,633 M€ heikomaksi, johtuen Aalto hyvinvointikeskuksen leasingvuokrasopimuksen koron noususta. Korkotaso on muuttunut voimakkaasti loppuvuoden aikana.

7.4 Rahoitus

Rahoituseriin kuuluvat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja – kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

7.4.1 Verotulot

Vuoden 2022 verotulojen kehitys on budjetoitua parempi. Työllisyyden ja palkkatulojen paraneminen on vaikuttanut positiivisesti verotulojen kertymään.

Sote-uudistuksen myötä kuntien verotuloista siirretään kunnilta valtiolle leikkaamalla kunnallisveroprosenttia 12,64 % ja siirtämällä yhteisöveroista valtiolle noin kolmannes..

Kuntaliiton arvion mukaan kuntien verotulot pienenevät vuonna 2023 noin 14,4 mrd.€ vuoden 2022 verotuloista. Kunnallisveron 12,64 % leikkaus on 13,7 mrd.€ ja yhteisöveron siirto kunnilta hyvinvointialueiden rahoitukseen on 0,7 mrd.€.

Vuoden 2023 verotuskustannukset peritään kunnilta maaliskuu-, kesä-, syys-, ja joulukuun tilitysten yhteydessä. Alustavan tiedon mukaan kaupungin verotuskustannukset vuodelta 2023 ovat 245 000 €. Verotuskustannukset vähenevät 201 600 € verrattuna vuoden 2022 verotuskustannuksiin.

Kiinteistöverouudistus

Valtiovarainministeriö julkaisi 17.8.2018 kiinteistöveron kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen lakiluonnokset.

Kiinteistöverotusta on tarkoitus jatkossa uudistaa niin, että verotusarvot vastaisivat paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Tällä hetkellä rakennusten ja maapohjien arvot ovat jääneet yleisesti jälkeen kustannus- ja hintakehityksestä. Uudistuksen tavoitteena on luoda selkeä, ymmärrettävä ja yksinkertainen arvostamisjärjestelmä rakennuksille ja maapohjalle. Rakennusten verotusarvo perustuisi rakennustyyppin keskimääräisiin uudisrakentamisen kustannuksiin alueittain. Niistä otettaisiin kuitenkin huomioon 70 % (varovaisuusperiaate). Lisäksi otettaisiin huomioon rakennuksen koko ja ikä.

Maapohjan verotusarvo perustuisi maapohjan markkinahintaan ja käyttötarkoitukseen. Maanmittauslaitos muodostaisi hinta-aluekartan, jonka mukaisista hinnoista verotusarvo olisi 70 %. Hinta-alueet ja niille vuosittain määriteltävät aluehinnat perustuisivat toteutuneisiin kiinteistöjen kauppahintatietoihin, osin myös asuntojen kauppahintatietoihin.

Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa tai laskea kiinteistöveroa, mutta verorasitus jakautuisi osin uudella tavalla eri kiinteistöjen kesken. Hallituksen esitys oli tarkoitus antaa vuonna 2022, mutta uudistus siirrettiin seuraavalle hallituskaudelle päätettäväksi.

Kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälit vuonna 2023 ovat seuraavat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93 - 2,00
Vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti	0,41 - 1,00
Muu asuinrakennus, esimerkiksi kesämökki	0,93 - 2,00
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00 - 2,00
Voimalaitosten veroprosentti	0,93 - 3,10
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	2,00 - 6,00

Kuluvana vuonna kiinteistöveroja tämän hetkisen tilinpäätösarvion mukaan kertyisi kaupungille 6,544 M€.

Kaupungin oma kiinteistöveroselvitys

Kaupunginhallituksen päätöksellä 2.10.2017 § 258 kaupunki tilasi FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy:ltä kiinteistöveroselvityksen. Vuoden 2018 aikana suoritettiin maastossa tehtävät selvitystyöt otantana pienellä alueella ja vuoden loppuun mennessä FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy laati selvityksen / analyysin tarkastetulta alueelta tehdyistä löydöksistä. Tämän jälkeen kaupunginhallitus päätti tehtyjen havaintojen ja löydösten perusteella jatkaa selvitystyötä muilla kaupungin alueilla. Kiinteistöveroselvitystä on jatkettu vuosien 2019–2022 aikana ja selvityksessä esille tulleet puutteet ja muutokset on ilmoitettu verohallinnolle vuosittain. Selvitys etenee ja jatkuu suunnitelmien mukaisesti vuosina 2023–2024.

Talousarviovuoden 2023 verotulot

Vuoden 2023 verotulojen arvioinnin pohjana on käytetty Kuntaliiton ylläpitämää ja valtiovarainministeriön laskelmiin perustuvaa veroennustekehikkoa (26.9.2022). Veroennuste perustuu syksyn Kuntatalousohjelmassa esitettyihin arvioihin verotulojen kehityksestä.

Kunnallisvero on Kuntaliiton kehikossa arvioitu 8,36 % mukaisesti ja kaupungin valtuusto vahvisti veroprosentin kokouksessaan 14.11.2022 § 74. Kunnallisveroprosenttiin ei kunnat voineet tänä syksynä vaikuttaa päätöksenteon kautta. Kiinteistöveroprosentteihin ei kaupunginvaltuuston 14.11.2022 § 75 tekemän päätöksen mukaisesti tehty muutoksia. Suunnitelmavuosien verotulot on huomioitu nykyisten veroprosentin mukaisesti.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2023 yhteensä 45,867 M€. Verotulojen muutos verrattuna vuoden 2022 toteutumaennusteeseen (26.9.2022 veroennustekehikko) on 39,76 M€ / 46,4 %. Verotulojen vähentyminen johtuu sote-uudistukseen liittyvän kunnallisveroprosentin 12,64 % leikkauksesta ja yhteisöverotulojen noin kolmannesosan siirrosta kunnilta valtiolle. Kuntaliiton ilmoituksen mukaan kuntien yhteisöverojen jako-osuudet ovat seuraavat: 2023 23,70 %, 2024 23,42 % ja 2025 23,42 %.

Kunnallisverotulo 35,047 M€ vähenee 37,8 M€ / 51,9 %. Yhteisöveron vähennys on 1,94 M€ / 31,2 %. Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 4,284 M€.

Voimalaitos	2,50	2,50	2,50	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85
-------------	------	------	------	------	------	------	------	------

7.4.2 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus muodostuu kahdesta osasta

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM)
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Valtionosuudet ovat kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käyttötarkoituksesta.

Talousarviovuoden valtionosuudet

Kuntaliiton syksyllä 2023 julkaisemien kuntakohtaisten ennakkolaskelmien mukaan Varkauden kaupungin vuoden 2023 valtionosuusarvio on 7,355 M€. Valtionosuustulot vähenevät vuonna 2023 51,812 M€ / 87,6 % verrattuna vuoden 2022 toteutumaennusteeseen.

Valtionosuuksien laskentaperusteet muuttuvat ja esimerkiksi sairastavuus poistuu laskentaperusteista ja ikärakenteen vaikutus painottuu laskennassa nuoriin ikäryhmiin.. Aikaisemmin ikärakenteen vaikutus painottui vanhempiin ikäryhmiin.

Vuodelle 2023 kuntien yleinen valtionosuusprosentti on 22,09 %. Varkauden kaupungin oma valtionosuusprosentti on -2,65 %.

Alla olevassa taulukossa on eritelty vuoden 2023 valtionosuuden muodostuminen. Laskelma on laadittu Kuntaliiton 4.10.2022 julkaiseman valtionosuuslaskurin mukaisesti.

Vuoden 2023 valtionosuuden muodostuminen				
Asukasmäärä 19 973				
	Määrä	Perus- hinta	Laskennalli- nen kustannus	Valtion- osuus
Laskentaperuste				
Laskennalliset kustannukset				
Ikärakenne				
0-5 -vuotiaat	735	8 010,94	5 888 041	
6 -vuotiaat	160	8 499,51	1 359 922	
7-12 -vuotiaat	1 061	7 071,51	7 502 872	
13-15 -vuotiaat	583	12 129,17	7 071 306	
yli 16 -vuotiaat	17 434	62,57	1 090 845	
Ikärakenne yhteensä			22 912 986	
Muut laskennalliset kustannukset				
Työttömyys				
Työttömien määrä	1 106	1,145734		
Työvoima	8 497	67,78		
<i>Työttömyyden perusteella yhteensä</i>			<i>1 551 060</i>	
Vieraskielisyys	677	1 680,57	1 137 746	
Asukastiheys				
Maapinta-ala	386			
Asukastiheys, kerroin 0,35	51,79	40,65	285 966	
Koulutustausta				
Ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevat 30-54 vuotiaat	720			
Koulutustausta, koulutustaustakerroin 10,31	5 210	27,82	572 780	
Muut laskennalliset kustannukset yhteensä			3 547 553	
Kunnan laskennalliset kustannukset			26 460 539	
Kunnan omarahoitusosuus laskennallisista kustannuksista	19 973	-1 359,98	-27 162 881	
Valtionosuus laskennallisista kustannuksista			-702 342	
Lisäosat				
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kerroin 1,04		18,89	392 329	
Syrjäisyys, syrjäisyysluku 0,071		61,24	86 741	
Työpaikkaomavaraisuus				
Alueella työssäkäyvät (työpaikat)	7 766			
Työlliset	6 928			
Työpaikkaomavaraisuuskerroin, 1,1211		12,82	287 071	
Lisäosat yhteensä			766 141	
Vähennykset				
Kuntien yhdistymisavustus	19 973	-1,00	-19 973	
Harkinnanvaraisten avustusten vähennys	19 973	-1,81	-36 151	
Kriisikuntien harkinnanvarainen yhdistymisavustus	19 973	-1,00	-19 973	
Kertaluontoinen vähennys vuodelle 2023	19 973	-1,81	-36 151	
Aloittavien koulujen rahoitukseen liittyvä vähennys	19 973	-0,02	-399	
Kumulatiivinen verotuloihin perustuvan tasauksen muutoksen neutralisointi	19 973	-24,43	-487 940	
Perustoimentulotuen vähennys			-1 291 817	
Eläketukivähennys	19 973	-0,18	-3 595	
Vähennykset yhteensä			-1 896 000	
Lisäykset ja vähennykset yhteensä			-175 135	
Muutosrajoitin			721 925	
Siirtymätasaus			998 940	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta				-111 336
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus			6 429 813	
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet			-2 392 541	
Kunnan valtionosuusrahoitus vuonna 2023				3 925 936
Verotulomenetysten korvaukset w. 2010-2023			3 428 592	3 428 592
Kunnan valtionosuus ja verotulomenetysten korvaukset				7 354 528

Peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyy sote-uudistukseen liittyvät siirtymätasaus 998 940 € ja muutosrajoitin 721 925 €.

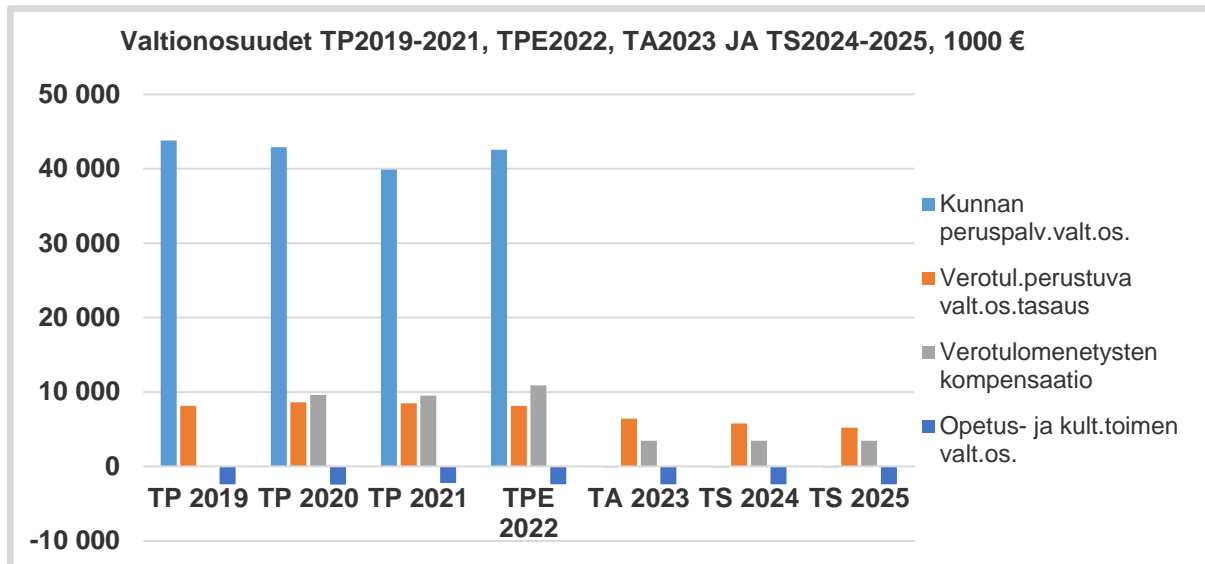
Valtionosuuksien lopulliset laskentaperusteet ja päätökset kuntakohtaisista valtionosuuksista valtiovarainministeriö vahvistaa joulukuussa 2022.

Valtionosuudet tilitetään kunnille kuukausittain 11. päivänä Valtiovarainministeriön joulukuussa vahvistaman päätöksen mukaisesti. Valtionosuudet ovat 8,8 % kokonaistuotoista (ilman satunnaisia tuloja) ja kattavat toimintakuluista 10,06 %.

Valtionosuudet TP2019-2021, TPE2022, TA2023 ja TS2024-2025

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnan peruspalv.valt.os.	43 812	42 879	39 886	42 564	-111	-120	-120
Verotul.perustuva valt.os.tasaus	8 119	8 597	8 498	8 127	6 430	5 770	5 200
Verotulomenetysten kompensatio		9 594	9 527	10 869	3 429	3 429	3 429
Opetus- ja kult.toimen valt.os.	-2 404	-2 435	-2 230	-2 393	-2 393	-2 393	-2 393
Valtionosuudet yhteensä	49 528	58 635	55 681	59 167	7 355	6 686	6 116

Ennakkotiedon mukaan kuntien valtionosuuksiin on odotettavissa 30,00 - 50,00 € / asukas lisäleikkaus vuodesta 2024 alkaen.

7.4.3 Korkotuotot ja – kulut

Korkotuottoihin 1 230 000 € sisältyy antolainojen korkotuotot. Suurin korkotuotto kertyy Keski-Savon Vesi Oy:n antolainan korosta, joka on noin 800 000 €. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle myönnetyn 24,7 M€:n lainasta korkoja kertyy 0,248 M€. Korkotuottoihin vaikuttavat myös tytäryhtiöille myönnettyjen lyhytaikaisten kassalainojen korkotuotot ja muun antolainauksen korkotuotot.

Korkokulut muodostuvat pitkäaikaisten talousarviolainojen koroista, joita arvioidaan kertyvän vuodelle 2023 noin 1,00 M€. Lainakannan arvioidaan olevan 31.12.2022 noin 110,9 M€, joka olisi 5 618 € / asukas. Vuoden 2023 arvioitu lainakanta on 110,3 M€ / 5 657 € /asukas.

7.4.4 Muut rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot koostuvat pääosin Varkauden Aluelämpö Oy:n ja Savon Energiaholding Oy:n osingoista, liikelaitoskuntayhtymän sekä mahdollisesti muiden kuntayhtymien peruspääoman koroista. Tytäryhtiöiden osinkotuotot on arvioitu tämän hetkisen tiedon mukaisesti isommiksi kuin vuoden 2022 osingot, perustuen yhtiöiden hyvään tilikauden tulostilanteeseen.

Muihin rahoituskuluihin 85 000 € sisältyy mm. saatavien perintäkulut, mahdolliset luottotappiot sekä tasetilien oikaisueroja.

7.5 Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kaupungin tulo-rahoituksen riittävyttä. Vuosikate siirtyy rahoituslaskelman toiminnan rahavirran ensimmäiseksi eräksi.

Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen on kuitenkin vastattava keskimääräistä vuotuista korvausinvestointien tasoa.

Tulo-rahoituksen riittävyttä arvioitaessa onkin syytä verrata vuosikatteen, poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen määrien vastaavuutta.

Vuoden 2023 vuosikate on 9,560 M€. Vuosikate riittää kattamaan suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset 126,9 %. Vuosikate paranee peräti 3,867 M€ vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen nähden.

7.6 Poistot ja arvonalentumiset

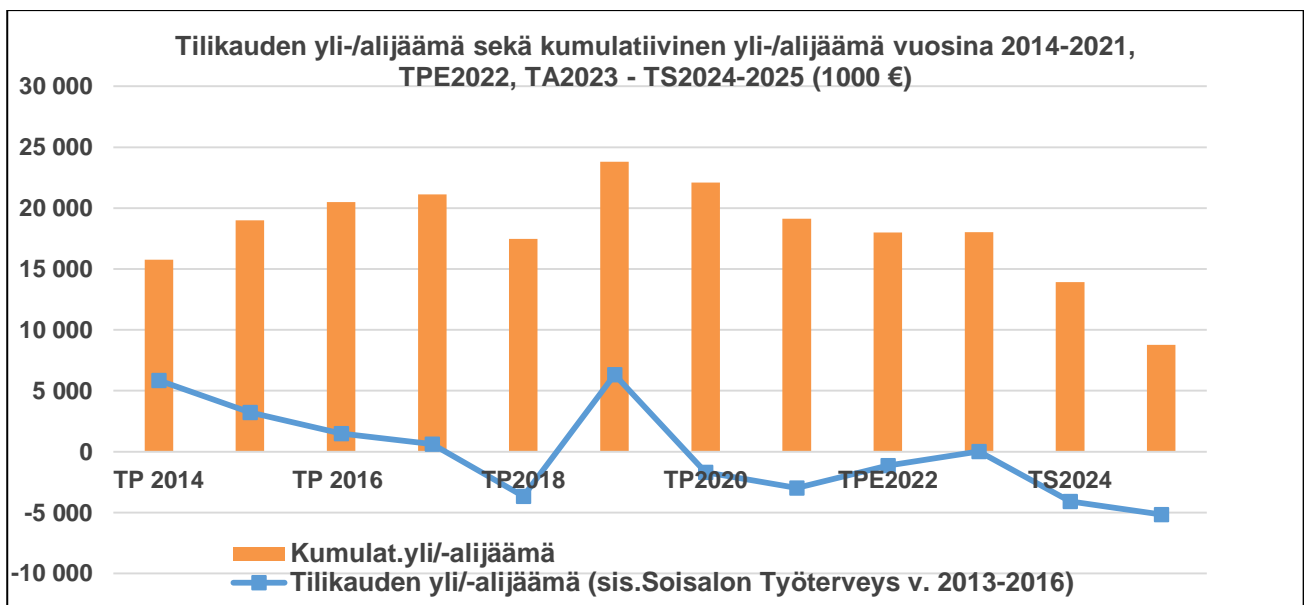
Käyttöomaisuuden poistot lasketaan kaupunginvaltuuston 16.12.2013 § 91 hyväksymän SUMU-poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi poistosuunnitelmaan 19.10.2015 § 57 muutoksen, jonka mukaan kaikki 3 000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kerralla.

Vuoden 2023 poistot ja arvonalentumiset ovat 7,534 M€. Muutos vuoden 2022 poistoihin on 0,127 M€. Vuoden 2022 suunnitelmapoistoihin on sisältänyt vanhan paloaseman arvonalentumiset 0,100 M€.

Vuonna 2023 arvonalentumisiin sisältyy vanhan paloaseman arvonalennuskirjaus 0,300 M€. Vanhan paloaseman taseessa olevat jäännösarvot on suunniteltu kirjattavaksi rakennusten jäljellä olevan käyttöajan (2 vuotta) aikana. Uuden paloaseman suunnittelu ja rakentaminen on aloitettu.

7.7 Tilikauden tulos / ali-/ylijäämä

Vuoden 2023 talousarvion tilikauden tulos on ylijäämäinen 2,025 M€. Tuloksesta tehdään vapaaehtoinen investointivaraus 2,0 M€ Aalto hyvinvointikeskuksen tuleviin peruskorjauksiin. Varauksen jälkeen tilikauden ylijäämä on 25 325 €.

7.8 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	TP2021	Alkuperäinen TA 2022	Muutettu TA 2022	TA 2023	Muutos, € MTA2022/2023	Muutos % MTA2022/ 2023
Toimintatuotot	78 545 401	77 485 103	79 371 781	26 102 994	-53 268 787	-67,1
Myyntituotot	52 348 400	48 973 623	49 801 780	7 192 084	-42 609 696	-85,6
Maksutuotot	9 804 651	9 130 370	9 147 370	994 240	-8 153 130	-89,1
Tuet ja avustukset	4 572 466	3 533 575	4 125 096	2 179 680	-1 945 416	-47,2
Muut toimintatuotot	11 819 883	15 847 535	16 297 535	15 736 990	-560 545	-3,4
Valmistus omaan käyttöön	816 270	635 000	475 000	420 000	-55 000	-11,6
Toimintakulut	-214 758 846	-220 174 677	-223 664 523	-73 329 928	150 334 595	-67,2
Henkilöstökulut	-78 211 160	-82 555 008	-82 679 338	-31 771 339	50 907 999	-61,6
Palkat ja palkkiot	-60 646 800	-64 672 290	-64 776 993	-25 065 810	39 711 183	-61,3
Henkilösivukulut	-17 564 360	-17 882 718	-17 902 345	-6 705 529	11 196 816	-62,5
Eläkekulut	-14 759 976	-15 283 308	-15 300 636	-5 625 179	9 675 457	-63,2
Muut henkilösivukulut	-2 804 384	-2 599 410	-2 601 709	-1 080 350	1 521 359	-58,5
Palvelujen ostot	-103 555 827	-101 546 856	-104 229 114	-22 589 945	81 639 169	-78,3
Aineet, tarvikkeet ja tav.	-11 617 319	-10 721 412	-11 090 551	-5 721 881	5 368 670	-48,4
Avustukset	-7 318 095	-7 381 292	-7 581 292	-3 275 800	4 305 492	-56,8
Muut toimintakulut	-14 056 445	-17 970 109	-18 084 228	-9 970 963	8 113 265	-44,9
Toimintakate	-135 397 174	-142 054 574	-143 817 743	-46 806 934	97 010 808	-67,5
Verotulot	84 940 324	84 122 000	85 995 000	45 867 000	-40 128 000	-46,7
Valtionosuudet	55 680 698	59 058 100	59 166 991	7 354 500	-51 812 491	-87,6
Rahoitustuotot ja -kulut	2 229 024	2 000 000	2 510 000	3 145 000	635 000	25,3
Korkotuotot	865 744	820 000	870 000	1 230 000	360 000	41,4
Muut rahoitustuotot	1 587 629	1 500 000	2 225 000	3 000 000	775 000	34,8
Korkokulut	-168 918	-200 000	-500 000	-1 000 000	-500 000	100,0
Muut rahoituskulut	-55 431	-120 000	-85 000	-85 000	0	0,0
Vuosikate	7 452 872	3 125 526	3 854 248	9 559 566	5 705 317	148,0
Poistot ja arvonalentumiset	-10 426 880	-6 837 130	-6 837 130	-7 534 241	-697 111	10,2
Suunnitelman muk. poistot	-7 889 775	-6 737 130	-6 737 130	-7 234 241	-497 111	7,4
Arvonalentumiset	-2 537 106	-100 000	-100 000	-300 000	-200 000	200,0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-2 974 008	-3 711 604	-2 982 882	2 025 325	5 008 206	-167,9
Poistoeron muutokset						
Varausten muutokset				-2 000 000		
Rahastojen muutokset						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 974 008	-3 711 604	-2 982 882	25 325	5 008 206	-167,9
Tunnusluvut:	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023		
Toimintatuotot % toimintakuluista	36,6	35,3	36,2	35,6		
Vuosikate %- poistoista	71,5	45,7	76,9	126,9		
Vuosikate /asukas	373	158	288	490		
Asukasluku	19 973	19 748	19 748	19 497		
=valtuuston nähden sitovat						

Vuoden 2023 talousarvioesityksen tuloslaskelman muutokset on verrattu vuoden 2022 muutettuun talousarvioon, joka sisältää valtuuston vuodelle 2022 hyväksymät talousarviomuutokset (kaupunginvaltuusto 25.4.2022 § 31 ja 12.9.2022 § 61).

7.9 Toimialoittain TP 2021, TAM 2022, TPE 2022, TA2023 ja TS 2024 - 2025

Toimiala	TP2021	MUUTETTU TA2022	TP2022 ENNUSTE	TAE2023 TOIMIALAT	TA2023	Muutos % TPE2022/ TAE2023	TS2024	TS2025
Yleishallinto (kv, kh, tark. Itk., vaalit, konsernihallinto, työllisyys, elinvoima)								
Tuotot	3 430 004	4 074 658	3 864 409	3 590 385	3 364 322		3 364 300	3 364 300
Kulut	-8 890 489	-8 792 525	-8 246 642	-10 949 707	-10 809 194		-10 759 200	-10 809 200
Toimintakate (netto)	-5 460 486	-4 717 867	-4 382 233	-7 359 322	-7 444 872	69,9	-7 394 900	-7 444 900
Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus								
Tuotot	27 314 290	28 048 817	29 568 817					
Kulut	-119 696 959	-127 394 508	-127 394 508					
Toimintakate (netto)	-92 382 669	-99 345 691	-97 825 691					
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen								
Tuotot	22 944 745	22 455 172	22 455 172					
Kulut	-22 917 581	-22 444 572	-22 444 572					
Toimintakate (netto)	27 164	10 600	10 600					
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala								
Tuotot	4 539 536	4 464 587	4 597 218	4 410 145	4 410 145		4 329 277	4 335 381
Valmistus omaan käyttöön	6 642							
Kulut	-38 457 945	-40 042 745	-39 820 866	-44 012 442	-43 995 231		-44 289 124	-44 721 086
Toimintakate (netto)	-33 911 767	-35 578 158	-35 223 648	-39 602 297	-39 585 086	12,4	-39 959 847	-40 385 705
Tekninen toimi								
Tuotot	20 316 826	20 328 546	20 163 373	18 328 527	18 328 527		18 472 000	18 475 000
Valmistus omaan käyttöön	809 628	475 000	640 000	420 000	420 000		420 000	420 000
Kulut	-24 795 871	-24 990 173	-24 990 000	-18 246 442	-18 525 503		-18 685 200	-18 688 200
Toimintakate (netto)	-3 669 416	-4 186 627	-4 186 627	502 085	223 024	-105,3	206 800	206 800
Toimintatuotot yhteensä	78 545 401	79 371 780	80 648 989	26 329 057	26 102 994	-67,6	26 165 577	26 174 681
Valmistus omaan käyttöön	816 270	475 000	640 000	420 000	420 000	-34,4	420 000	420 000
Toimintakulut yhteensä	-214 758 845	-223 664 523	-222 896 588	-73 208 591	-73 329 928	67,1	-73 733 524	-74 218 486
TOIMINTAKATE	-135 397 174	-143 817 743	-141 607 599	-46 459 534	-46 806 934	-66,9	-47 147 947	-47 623 805
Rahoitus								
Verotulot	84 940 324	85 995 000	85 623 000	45 867 000	45 867 000	-46,4	42 778 000	43 572 000
Valtionosuudet	55 680 698	59 166 991	59 166 991	7 354 500	7 354 500	-87,6	6 686 000	6 116 000
Korkotuotot	865 744	870 000	870 000	1 230 000	1 230 000	41,4	1 250 000	1 250 000
Muut rahoitustuotot	1 587 629	2 225 000	2 225 000	2 500 000	3 000 000	34,8	2 300 000	2 300 000
Korkokulut	-168 918	-500 000	-500 000	-1 000 000	-1 000 000	100,0	-1 465 000	-1 565 000
Muut rahoituskulut	-55 431	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000	0,0	-85 000	-85 000
VUOSIKATE	7 452 872	3 854 249	5 692 392	9 406 966	9 559 566	67,9	4 316 053	3 964 195
Suunnitelmapoistot	-7 889 775	-6 737 130	-7 307 000	-7 234 241	-7 234 241	-1,0	-7 250 000	-7 300 000
Arvonalentumiset	-2 537 106	-100 000	-100 000	-300 000	-300 000	200,0	-300 000	
Satunnaiset erät								
Satunnaiset tuotot			580 000					
Satunnaiset kulut								
TILIKAUDEN TULOS	-2 974 008	-2 982 882	-1 134 608	1 872 725	2 025 325	-278,5	-3 233 947	-3 335 805
Varausten ja rahastojen muutokset				-1 850 000	-2 000 000			
YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 974 008	-2 982 882	-1 134 608	22 725	25 325	-102,2	-3 233 947	-3 335 805
Siirtymätasaus								
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 974 008	-2 982 882	-1 134 608	22 725	25 325	-102,2	-3 233 947	-3 335 805

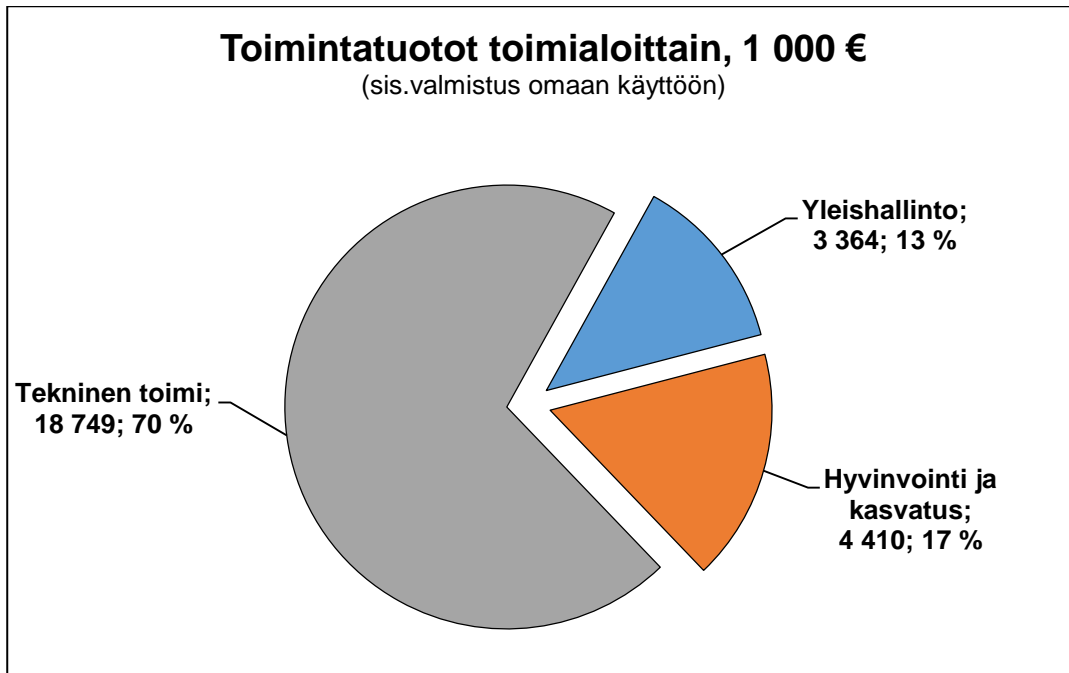
Taulukossa taloussuunnitteluvuodet on laskettu toimialojen esityksien mukaisesti.

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

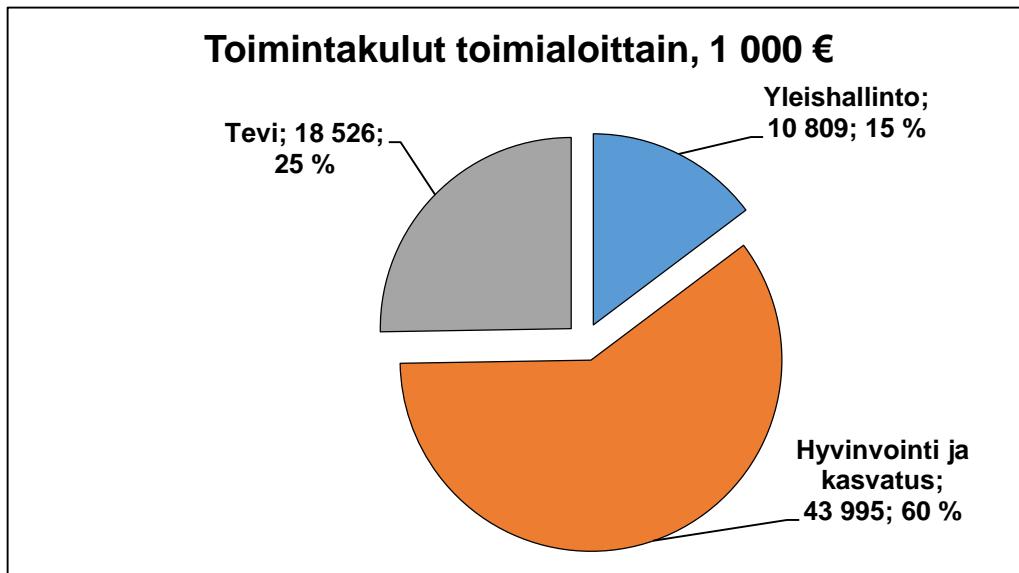
	Sito- vuus*	Menoarviot	Tuloarviot
		TA2023	TA2023
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Yleishallinto			
Keskusvaalilautakunta	N	115 771	43 000
Kaupunginvaltuusto	N	164 137	0
Tarkastuslautakunta	N	87 000	87 000
Kaupunginhallitus	N	4 172 745	250 000
Konsernipalvelut			
Talousohjelmat	N	388 514	0
Henkilöstöpalvelut	N	2 715 586	804 423
Hallinto- ja tietohallintopalvelut	N	2 325 441	1 339 899
Tukipalvelut/ostopalvelut	N	840 000	840 000
Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala			
Hallinto, hyvinvointi ja osallisuus	N	604 174	604 174
Perusopetus	N	20 716 514	1 172 159
Varhaiskasvatus	N	12 625 302	919 398
Hyvinvointipalvelut	N	7 130 204	1 063 614
Soisalo-opisto	N	2 919 037	650 800
Tekninen toimi			
Kaupunkisuunnittelu	N	12 433 382	15 981 977
Kaupunkitekniikka	N	5 729 903	2 595 950
Rakennusvalvonta	N	362 218	170 600
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulo	B		45 867 000
Valtionosuudet	B		7 354 500
Korkotulot	B		1 230 000
Muut rahoitustulot	B		3 000 000
Korkomenot	B	1 000 000	
Muut rahoitusmenot	B	85 000	
Satunnaiset erät	B		0
INVESTOINTIOSA			
Tekninen toimi			
Maa- vesialueet	B	200 000	200 000
Rakennukset	B	5 790 000	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	B	2 215 000	200 000
Aineettomat hyödykkeet		104 000	
Satamat	B	50 000	0
Kaupunginhallitus			
Aineettomat hyödykkeet	B	175 000	0
Osakkeet ja osuudet	B	130 000	0
Irtainomaisuus			
Yleishallinto	B	207 000	0
Kasvun ja oppimisen lautakunta	B	120 000	0
Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	B	234 000	0
Tekninen toimi	B	37 000	0
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	2 000 000	
Antolainasaamisten vähennykset	B		2 475 403
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		15 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	10 642 000	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	5 000 000	
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen		530 969	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		101 849 897	101 849 897
*) B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N= sitovuus nettomäärärahat/-tuloarvot			

7.10 Toimintatuotot ja – kulut toimialoittain

Toimintatuotot toimialoittain

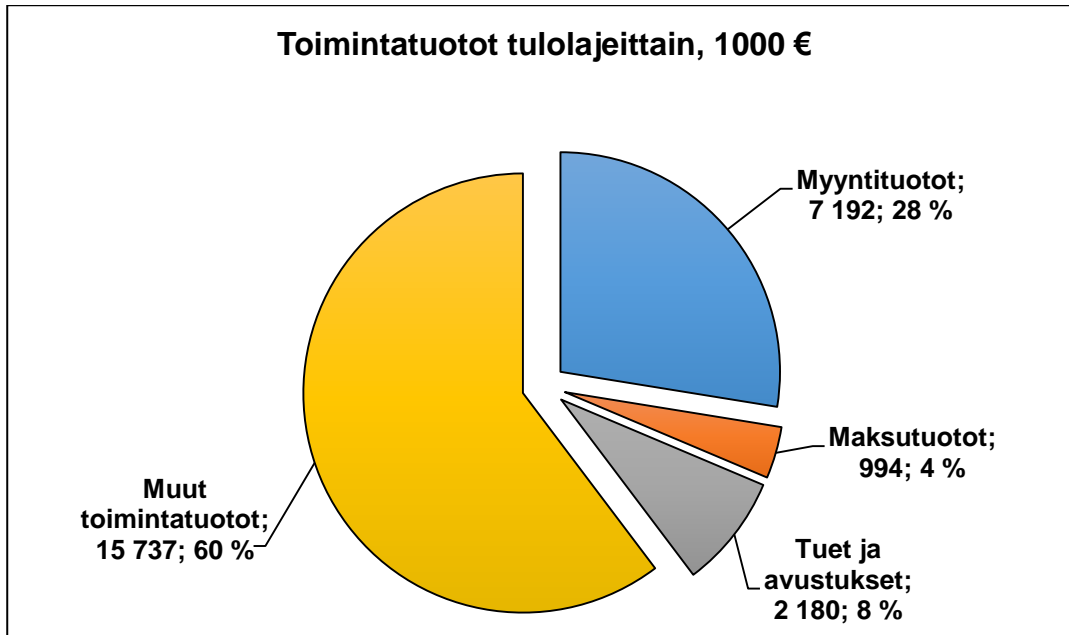

Toimintakulut toimialoittain

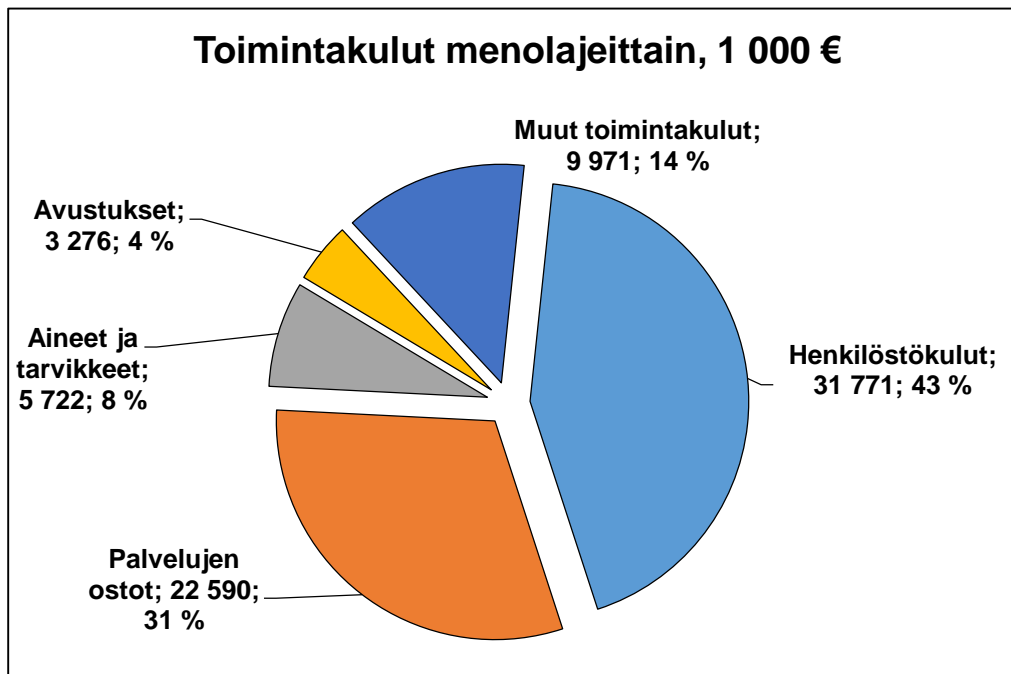

7.11 Toimintatuotot ja – kulut kululajeittain

Toimintatuotot tulolajeittain

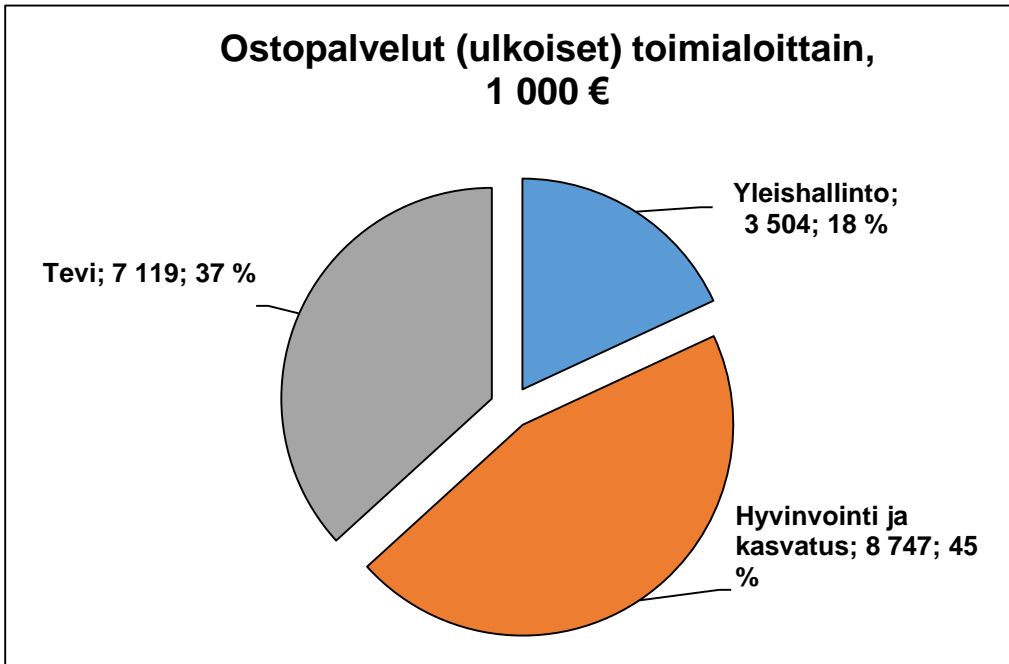

Toimintakulut menolajeittain

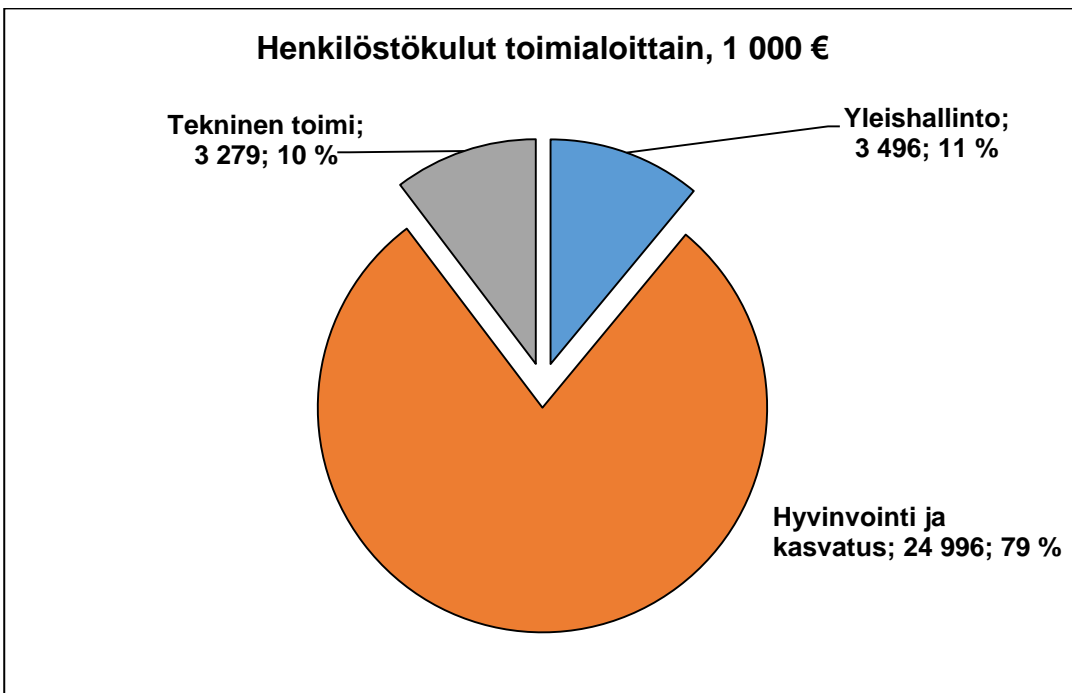

7.12 Palvelujen ostot (ulkoiset) ja henkilöstökulut toimialoittain

Ulkoiset palvelujen ostot toimialoittain

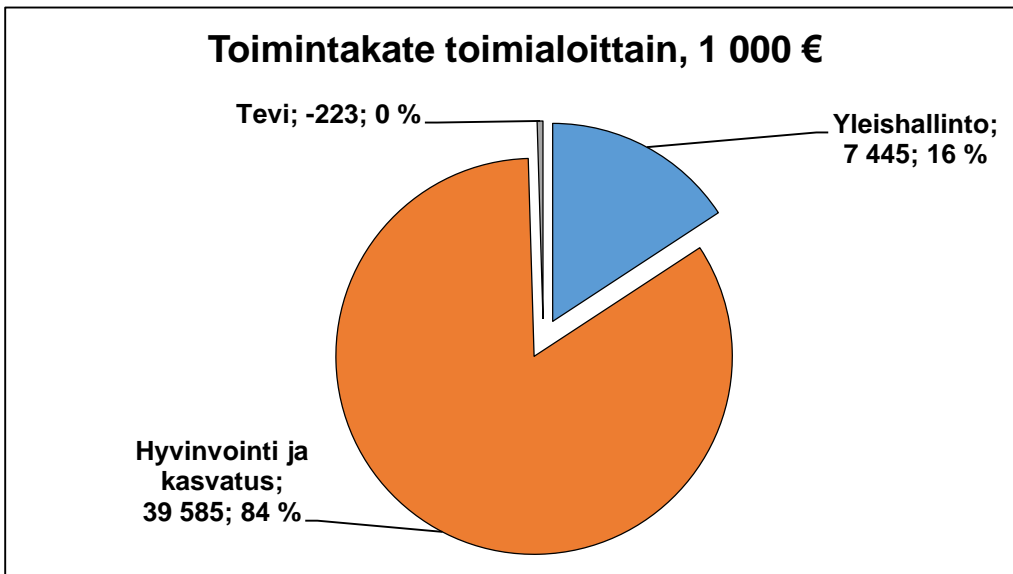

Henkilöstökulut toimialoittain

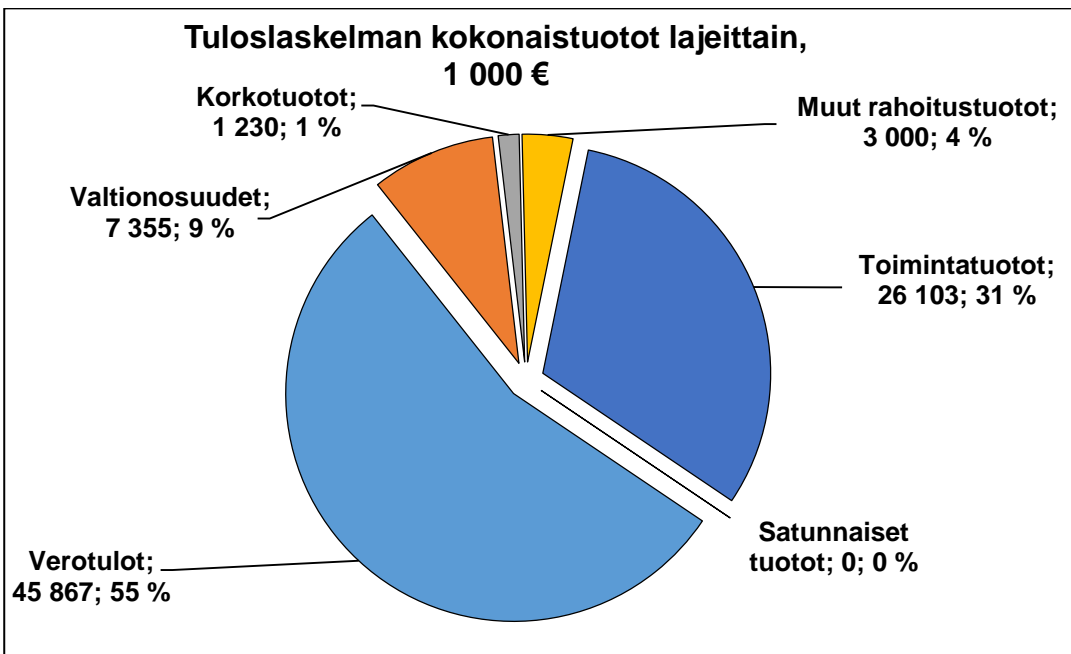

7.13 Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot tulolajeittain

Toimintakate toimialoittain

Tuloslaskelman kokonaistuotot lajeittain

8 INVESTOINNIT

YHTEENVETO INVESTOINNEISTA TASERYHMITÄIN

Taseryhmä		TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025	
Maa- ja vesialueet ja tontit	M	-233 217	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	
	T	64 198	200 000	200 000	200 000	200 000	
	Netto	-169 019	0	0	0	0	
Rakennukset	M	-6 782 087	-5 170 000	-5 790 000	-7 030 000	-7 380 000	
	T	0	0	0	0	0	
	Netto	-6 782 087	-5 170 000	-5 790 000	-7 030 000	-7 380 000	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	M	-4 886 526	-1 985 000	-2 015 000	-2 260 000	-2 180 000	
	T	488 321	0	200 000			
	Kiinteät rakenteet ja laitteet Liikuntapaikat	M	-307 224	-125 000	-200 000	0	0
		T	9 607				
	Netto	-4 695 822	-2 110 000	-2 015 000	-2 260 000	-2 180 000	
Satamat	M	-48 315	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
	T	0	0	0	0	0	
	Netto	-48 315	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	
Koneet ja kalusto							
	- Tekninen toimi	M	-196 798	-175 000	-37 000	-50 000	-50 000
	- Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus	M	0	0	0	0	0
	- Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus	T	128 204	0	0	0	0
	- Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen	T	11 038	0	0	0	0
	- Sivistystoimi	M	-405 559	0	0	0	0
	- Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	M	-39 675	0	0	0	0
	- Kasvun ja oppimisen lautakunta	M		-159 000	-120 000	-72 840	-73 800
	- Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta	M		-97 000	-234 000	-14 000	-13 000
	- Konsernipalvelut	M	-225 494	-321 000	-207 000	-100 000	-100 000
Koneet ja kalusto, yhteensä	M	-867 526	-752 000	-598 000	-236 840	-236 800	
	T	139 242	0				
	Netto	-728 284	-752 000	-598 000	-236 840	-236 800	
Aineettomat hyödykkeet Yleishallinto	M		-525 000	-175 000	-200 000	-200 000	
Aineettomat hyödykkeet Tevi	M			-104 000			
Osakkeet ja Osuudet	M	-1 098 396	-185 000	-130 000	-100 000	-100 000	
Osakkeet ja Osuudet	T	60 049	0	0			
Investoinnit yhteensä	M	-14 223 291	-8 992 000	-9 262 000	-10 076 840	-10 346 800	
	T	761 417	200 000	400 000	200 000	200 000	
	Netto	-13 461 874	-8 792 000	-8 862 000	-9 876 840	-10 146 800	

INVESTOINNIT HANKKEITTAIN / INVESTOINTISUUNNITELMA

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2022	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kohde			LTK			
MAA- JA VESIALUEET						
9000 Maa-alueet	M	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
	T	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
9012 Vetovoimakeskusten aluekehityshanke	M				0	0
9015 Teollisuustonttien jalostaminen		-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Maa- ja vesialueet yhteensä	Menot	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
	Tulot	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
	Netto	0	0	0	0	0
RAKENNUKSET						
	M/T	TA 2022	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
			LTK			
Yleishallinto						
9102 Kaupungintalo	M	-200 000			-100 000	-600 000
Yleishallinto yhteensä	Menot	-200 000	0	0	-100 000	-600 000
	Tulot					
	Netto	-200 000	0	0	-100 000	-600 000
Ruokapalvelu						
9104 Waltterin ruokapalvelu	M					
Ruokapalvelu yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Sosiaali- ja terveystoimi						
Perusterveydenhuolto						
9201, Vanha sairaala	M	-250 000			0	0
Perusterveydenhuolto yhteensä	Menot	-250 000	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	-250 000	0	0	0	0
Ikääntyneiden palvelut						
9212 Käpykankaan palvelukeskus	M	-450 000			0	0
9214 Kangaslammin palvelukeskus	M				-50 000	-50 000
Ikääntyneiden palvelut, yhteensä	Menot	-450 000	0	0	-50 000	-50 000
	Tulot					
	Netto	-450 000	0	0	-50 000	-50 000
Sivistystoimi						
Perusopetus						
9322 Waltterin koulu	M	-350 000	-150 000	-200 000	-50 000	-50 000
9314 Könönpellon koulu	M	-250 000	-100 000	-100 000	-500 000	-400 000
9315 Lehtoniemen koulu	M	-100 000	-150 000	0	-50 000	-50 000
9316 Luttilan koulu	M					
9317 Puurtilan koulu	M					
9320 Repokankaan koulu	M	-350 000	-400 000	-400 000	-50 000	-50 000
9321, Kangaslampi, koulut ja Liikuntatalo	M				-50 000	-50 000
9381 Nuorten talo	M					
9324 Kankun koulu		-50 000	-50 000	-50 000	-300 000	-5 000 000
Perusopetus yhteensä	Menot	-1 100 000	-850 000	-750 000	-1 000 000	-5 600 000
	Tulot					0
	Netto	-1 100 000	-850 000	-750 000	-1 000 000	-5 600 000

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2022	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kohde			LTK			
Lasten päivähoito						
9301 Päiviönsaaren päiväkoti	M	-30 000	-40 000	-40 000	-50 000	-50 000
9303 Repokankaan päiväkoti	M		-20 000	-20 000	-250 000	-50 000
9350 Revonhätä	M					
9302 Könönpellon päiväkoti	M	-20 000				
9306 Kankunharjun päiväkoti	M	-20 000			-50 000	-50 000
9304 Taulumäen päiväkoti	M				-50 000	-200 000
Lasten päivähoito yhteensä	Menot	-70 000	-60 000	-60 000	-400 000	-350 000
	Tulot					
	Netto	-70 000	-60 000	-60 000	-400 000	-350 000
Lasten ja perheiden palvelut						
9221 Kinnulakoti	M					
Lasten ja perheiden palvelut yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö						
9331 Soisalo-opisto	M					0
Kansalaisopistojen vapaa sivistystyö yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Museo ja näyttelytoiminta						
9332 Museo, Wredenkatu 5	M					
Museo ja näyttelytoiminta yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Kirjastotoiminta						
9333 Kirjasto	M				-500 000	-300 000
9320 Kangaslammin kirjasto/yhteispalvelup	M					
Kirjastotoiminta yhteensä	Menot	0	0	0	-500 000	-300 000
	Tulot					
	Netto	0	0	0	-500 000	-300 000
Taiteen perusopetus						
9334 Kuvataidekoulu		0	0			
Taiteen perusopetus yhteensä	Menot	0	0	0	0	0
	Tulot					
	Netto	0	0	0	0	0
Liikunta ja ulkoilu						
9340 Kämärin jääurheilukeskus	M	-50 000			-50 000	-50 000
9341 Uimahalli	M	-100 000	-100 000	-100 000	-150 000	-100 000
9546 Uimahallin hankesuunnittelu	M					
9342 Liikuntatalo	M		-100 000	0	-400 000	0
9343 Kangaslammin liikuntatalo	M					
9345 Kisapuiston katsomorakennus	M	-30 000	-30 000	-30 000		
Liikunta ja ulkoilu yhteensä	Menot	-180 000	-230 000	-130 000	-600 000	-150 000
	Tulot					
	Netto	-180 000	-230 000	-130 000	-600 000	-150 000
Teknisen toimen rakennukset						
9373 Tehtaan koulu	M			-500 000	0	
9400 Pelastuslaitos	M	-2 000 000	-4 050 000	-4 050 000	-4 050 000	0
9361 Varikko	M					
9367 Toimintakeskus Pihlaja	M					
9380 Mekaanisen Musiikin Museo	M					
9364 Oikeustalo	M	-200 000	-100 000	-100 000		
9366 Vesitorni	M	-30 000				
9372 Ent. Joutenlahden koulu	M	-40 000			-30 000	-30 000

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2022	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kohde			LTK			
Teknisen toimen rakennukset, yhteensä	Menot	-2 270 000	-4 150 000	-4 650 000	-4 080 000	-30 000
	Tulot					
	Netto	-2 270 000	-4 150 000	-4 650 000	-4 080 000	-30 000
xxxx Ennalta arvaamattomat LVISA korjaukset		-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
xxxx Rak. IV-järjestelmien kartoitus						
xxxx Kiint. Rak. automaatiolait uusinta						
9390 Ennalta arvaamattomat korjaukset	M	-450 000	-200 000	-100 000	-200 000	-200 000
9335 Taulumäen yleisö wc:n kunnostus	M					
Rakennukset, yhteensä	Menot	-5 170 000	-5 590 000	-5 790 000	-7 030 000	-7 380 000
	Tulot	0	0			
	Netto	-5 170 000	-5 590 000	-5 790 000	-7 030 000	-7 380 000

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	M/T	TA 2022	TA 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
			LTK			
9501 Katujen rakentaminen	M	-355 000	-240 000	-140 000	-300 000	-250 000
9502 Katujen perusparantaminen	M	-800 000	-695 000	-695 000	-450 000	-350 000
9503 Katujen suunnittelu	M	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
9510 Maastomittaukset	M	-10 000	-5 000	-5 000	-10 000	-10 000
9529 Keskustan kehittäminen	M	0	-75 000	-25 000	-130 000	-130 000
9505 Uusintapäällysteet	M	-300 000	-300 000	-300 000	-500 000	-400 000
9531 Puistot ja leikkipaikat	M	-60 000	-525 000	-525 000	-80 000	-100 000
9531 Puistot ja leikkipaikat	T			150 000		
9566 Venesatamien peruskorjaus	M	-50 000	-80 000	-80 000	-50 000	-50 000
9672 Katuvalaistus	M	-45 000	-45 000	-45 000	-50 000	-50 000
9506 Liikennevalot	M	0	-30 000	-30 000	-150 000	-150 000
9640 Liikenneturvallisuustyö	M	-80 000	-40 000	-40 000	-80 000	-80 000
9504 Päällystystyöt	M	-80 000	0	0	-80 000	-80 000
9530 Joutenlahden kehittäminen, infra	M	0			0	0
9614 Green tech, Päivärinne	M	0			0	0
	T	0			0	0
9615 Green tech, Ranta-Luttila	M	0			0	0
9613 Green Corridor	M	-175 000	-100 000	-100 000	-350 000	-500 000
	T		50 000	50 000		0
Kadut ja viheralueet	Menot	-1 985 000	-2 165 000	-2 015 000	-2 260 000	-2 180 000
	Tulot	0	50 000	200 000	0	0
	Netto	-1 985 000	-2 115 000	-1 815 000	-2 260 000	-2 180 000
Liikuntapaikat ja -alueet						
3470 Uimahalli	M					
3471 Liikuntatalo	M					
3472 Kisapuisto ja muut ulkokentät	M	-95 000				
3473 Kämäri	M		-150 000	-150 000		
3491 Moottoriurheilukeskus, turva-aita	M		-50 000	-50 000		
3492 Vattuvuori	M					
3474 Lähiliikuntapaikat	M		-100 000	0		
	T					
xxxx Ladut ja kuntopolut	M	-30 000				
xxxx Moottorikelkkareitit						
Liikunta- ja vapaa-aika	Menot	-125 000	-300 000	-200 000	0	0
	Tulot	0	0		0	0
	Netto	-125 000	-300 000	-200 000	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet, yhteensä	Menot	-2 110 000	-2 465 000	-2 215 000	-2 260 000	-2 180 000
	Tulot	0	50 000	200 000	0	0
	Netto	-2 110 000	-2 415 000	-2 015 000	-2 260 000	-2 180 000

INVESTOINTISUUNNITELMA	M/T	TA 2022	TA 2023 LTK	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kohde						
SATAMAT	M/T	TA 2022	TA 2023 LTK	TA 2023	TS 2024	TS 2025
9701 Satamien kehittäminen Vierasvenesatama	M	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Satamat, yhteensä	Menot	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Tulot					
	Netto	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
KONEET, KALUSTO	M/T	TA 2022	TA 2023 LTK	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vesitornin ravintolan kaidehissi	M					
Tekninen toimi	M	-175 000	-37 000	-37 000	-50 000	-50 000
Sosiaali- ja terveystoimi	M					
Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	M					
Kasvun ja oppimisen lautakunta	M	-159 000	-169 630	-120 000	-72 840	-73 800
Hyvinvoinnin ja edistämisen lautakunta	M	-97 000	-234 000	-234 000	-14 000	-13 000
Konsernipalvelut	M	-321 000	-207 000	-207 000	-100 000	-100 000
Koneet ja kalusto yhteensä	Menot	-752 000	-647 630	-598 000	-236 840	-236 800
	Tulot					
	Netto	-752 000	-647 630	-598 000	-236 840	-236 800
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET						
Yleishallinto	M	-525 000	-175 000	-175 000	-200 000	-200 000
Tekninen toimi	M		-104 000	-104 000		
Ainettomat hyödykkeet yhteensä	Menot	-525 000	-279 000	-279 000	-200 000	-200 000
	Tulot					
	Netto	-525 000	-279 000	-279 000	-200 000	-200 000
OSAKKEET JA OSUDET						
Osakkeiden ja osuuksien hankinta						
Wartalo kodit Oy, pääomittaminen	M				0	
Tiedekeskussäätiö, peruspääoma	M		0			
Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto	M	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Lentopaikkayhtiö JoWa Aviation Oy	M		-30 000	-30 000		
Muut mahdolliset osakehankinnat	M	-85 000				
Osakkeet ja osuudet yhteensä	Menot	-185 000	-130 000	-130 000	-100 000	-100 000
	Tulot					
	Netto	-185 000	-130 000	-130 000	-100 000	-100 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	Menot	-8 992 000	-9 361 630	-9 262 000	-10 076 840	-10 346 800
	Tulot	200 000	250 000	400 000	200 000	200 000
	Netto	-8 792 000	-9 111 630	-8 862 000	-9 876 840	-10 146 800

Suunnitelmavuosien 2024–2025 investointiesitykset ovat alustavia suunnitelmia ja voivat muuttua merkittävästikin vielä lopulliseen talousarvioesitykseen, joka annetaan kutakin investointivuotta edeltävänä syksynä.

Pelastuslaitoksen osalta kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen hankkeen rahoituksesta vuosille 2023–2024 kokouksessaan 14.11.2022.

9 RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta). Rahoitusosassa osoitetaan siis kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa.

Toiminnan rahavirta osoittaa budjetoidun tulo-rahoituksen määrän, joka on varainhoitovuonna käytettävissä investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin ja pääoman palautuksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Tulo-rahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä.

Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta.

Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella esim. lainanotolla. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituksen rahavirtaan budjetoidaan antolainojen, lainakannan ja pääoman muutokset.

Rahoituslaskelman mukaan toiminnan ja investointien rahavirta vuoden 2023 talousarvioesityksessä on positiivinen 697 566 €. Bruttoinvestoinnit ovat 9 262 000 €, investointitulot (käyttöomaisuuden myyntitulot ja rahoitusosuudet) 400 000 € ja nettoinvestoinnit 8 862 000 €.

Rahoituksen rahavirtaan vaikuttavina erinä rahoituslaskelmassa on käsitelty antolainasaamisten lisäys 2 000 000 € ja antolainasaamisten vähennys 2 475 403 € sekä pitkäaikaisten lainojen muutoksina uudet talousarviolainat 15 000 000 € ja nykyisen talousarviolainakannan lyhennyserät 10 642 000 €.

Korkotaso lähti nousuun kesän 2022 aikana ja tällä hetkellä kaikki euribor-korot ovat jo huomattavasti 0-tason yläpuolella. 18.11.2022 oli 12 kk euribor 2,837 % ja 1 kk 1,413 %.

Kaupungin lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2022 lopussa 110,94 M€ (5 619 €/as.). Vuonna 2023 lainakannan arvioitu nettomuutos on 642 000 €, jolloin kokonaislainamäärän vuoden 2023 lopussa arvioidaan olevan 110,3 M€ (5 657 €/as). Vuoden 2024 investointimenot ovat myös korkeat (10,0 M€) ja lisäksi vuonna 2024 eräänntyy 10,0 M€ bullet-laina (kertalyhenteinen), joka joudutaan rahoittamaan uudella talousarviolainalla. Vuoden 2025 nettoinvestointimenot ovat noin 10,1 M€ ja myös vuonna 2025 eräänntyy 6,0 M€ bullet-laina. Lainamäärän arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa 108,5 M€ (5 704 €/as.).

Rahoitusosan sitovuus

Talousarvion 2023 nettolainanotto pitkäaikaisten lainojen muutoksen osalta (0,642 M€) on sitova, jolloin mm. lainojen konvertointi on mahdollista. Talousjohtaja oikeutetaan päätöksellään ottamaan pitkäaikaista tai tilapäistä lainaa talousarviossa hyväksytyn lainakannan hoidon edellyttämässä määrin.

Tunnusluku lainanhoitokate: (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tunnusluku on heikolla tasolla vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien lukujen perusteella. Tunnusluku vuonna 2023 on 0,8 ja vuonna 2024 0,3 ja 2025 0,4.

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA

	TP2021	TAM2022	TA2023	TS2024	TS2025
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	7 452 872	3 854 249	9 559 566	4 316 053	3 964 195
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0		
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-559 840	-700 000	-250 000	-250 000	-250 000
	6 893 032	3 154 249	9 309 566	4 066 053	3 714 195
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-14 223 292	-9 312 000	-9 262 000	-10 076 840	-10 346 800
RAHOITUSOSUudet INVESTOINTIMENOIHIN	497 928	0	200 000		
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	425 901	900 000	450 000	450 000	450 000
	-13 299 462	-8 412 000	-8 612 000	-9 626 840	-9 896 800
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-6 406 431	-5 257 751	697 566	-5 560 787	-6 182 605
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-15 036 200	-9 800 000	-2 000 000	-100 000	-100 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	729 427	241 826	2 475 403	1 125 000	1 125 000
	-14 306 773	-9 558 174	475 403	1 025 000	1 025 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	15 000 000	31 200 000	15 000 000	20 000 000	16 000 000
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-6 284 774	-9 891 916	-10 642 000	-18 980 000	-13 820 000
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	17 384 601	-19 120 183	-5 000 000	-2 500 000	-2 500 000
	26 099 827	2 187 901	-642 000	-1 480 000	-320 000
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-3 568 147	0			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	8 224 907	-7 370 273	-166 597	-455 000	705 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 818 476	-12 628 024	530 969	-6 015 787	-5 477 605
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP2021	TAM2022	TA2023	TS2022	TS2023
Toiminnan ja investointien rahavirta, €	-6 406 431	-5 257 751	697 566	-5 560 787	-6 182 605
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä suunnitelmakaudella 2023-2025, €		-5 257 751	697 566	-4 863 221	-11 045 826
Lainanhoitokate	0,6	0,4	0,8	0,3	0,4
Lainanhoitokate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate on hyvä, jos tunnusluku on yli 2, tyydyttävä tunnusluku 1-2, heikko alle 1.					
*) Valtuustoon nähden sitovat erät					
	TP2021	TPE2022	TA2023	TS2024	TS2025
Lainat 31.12.	104 747 000	110 943 000	110 301 000	108 821 000	108 501 000
Lainat €/asukas	5 244	5 618	5 657	5 652	5 704
Asukasluku 31.12.	19 973	19 748	19 497	19 254	19 021

Vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan kaupungin talousarviolainat ja muut vastuut olivat seuraavat:

- talousarviolainat 69 747 464 €, 3 492 € / asukas
- kuntatodistustalainat 35 000 000 €
- vuokravastuut 60 035 825 € (uuden terveystalouden rakennuksen leasingvuokra, koneiden ja laitteiden sekä autojen leasingvuokrat)
- takaukset 45 119 142 €, josta tytäryhtiöiden puolesta annetut takaukset 44 807 357 € jakaantuen seuraavasti:
 - o Keski-Savon Teollisuuskylä Oy 16 921 108 €
 - o Wartalo Kodit Oy 15 659 440 €
 - o Varkauden Taitotalo Oy 12 226 809 €
 - Yhteensä 44 807 357 €

Kaupungin antolainat vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan olivat 63 983 937 €, josta tytäryhtiöiden antolainojen osuus 63 757 780 €:

- o Keski-Savon Vesi Oy 45 414 760 €
- o Keski-Savon Teollisuuskylä Oy 18 143 020 €
- o Wartalo Kodit Oy 200 000 €
- o Yhteensä 63 757 780 €

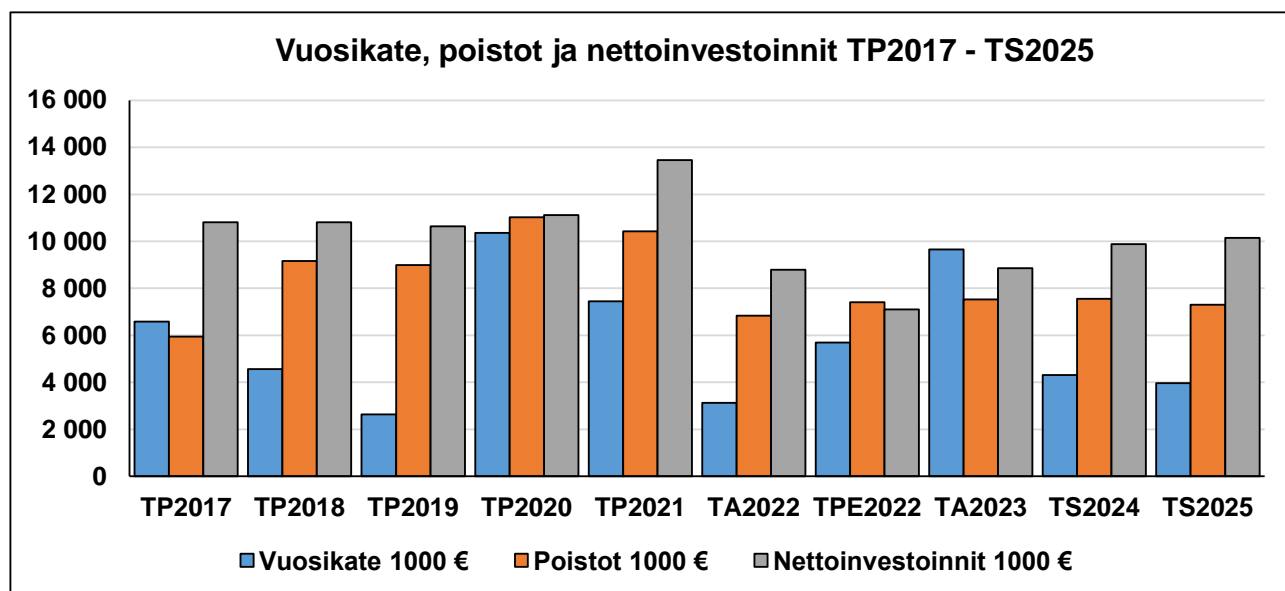
Antolainauksen määräraha 2,0 M€ on varaus mahdolliseen Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 rakennuksen käyttötarkoituksen muutokseen. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n kokonaisrahoitusratkaisu pyritään selvittämään vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä konsernilainat olivat yhteensä 212,1 M€, joka on 10 619 € / asukas. Konsernilainojen määrään vaikuttavat terveydenhuollon kuntayhtymien poistuminen kaupungin konsernirakenteesta 1.1.2023 alkaen. Kaupungin oma lainakanta ei enää tule kasvamaan merkittävästi uusien investointilinjauksien myötä. Arvio 2023 konsernilainojen määrästä on noin 187,5 M€, joka on noin 9 618 € / asukas asukasluvun ollessa 19 497 henkilöä.

Konsernilainojen ja vuokravastuiden arvioidaan olevan 31.12.2023 noin 259 M€, joka on 13 292 € / asukas.

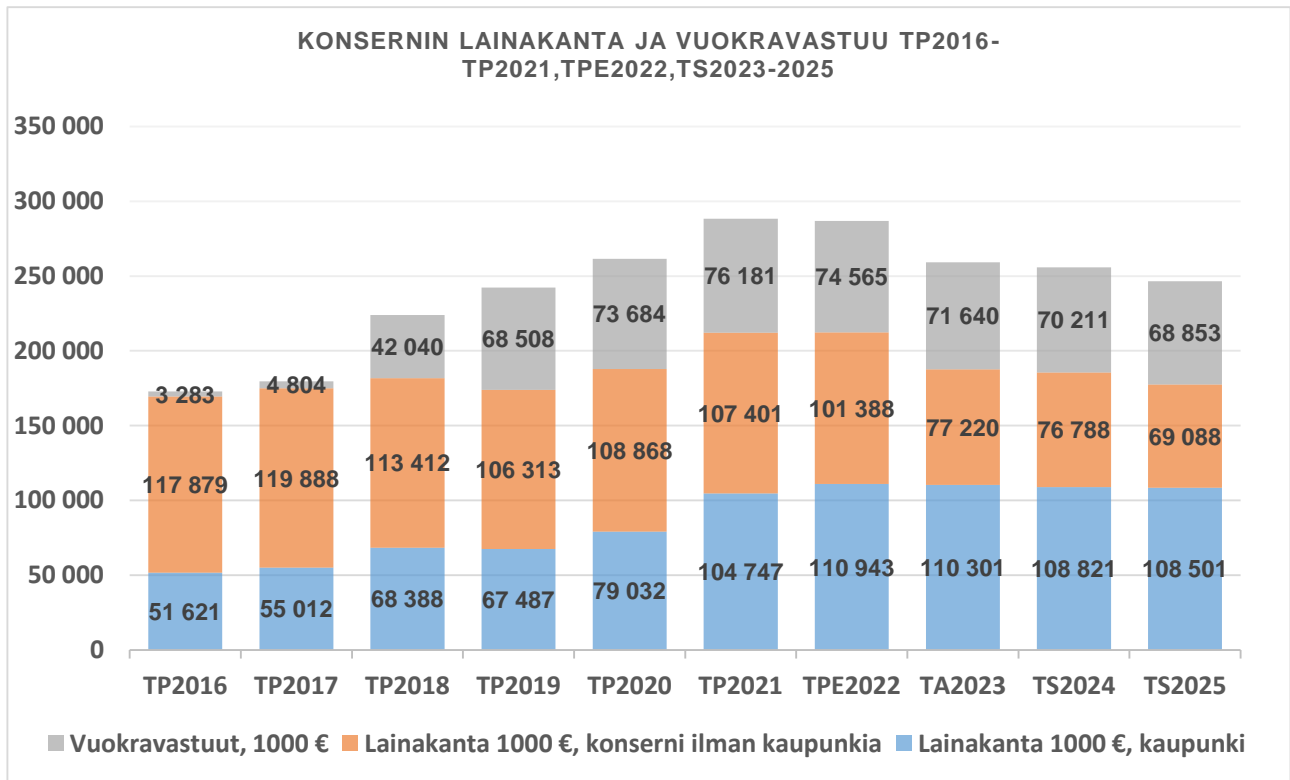
Vuosikate, poistot, nettoinvestoinnit ja lainakanta

	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TA2022	TPE2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vuosikate 1000 €	6 579	4 561	2 629	10 353	7 453	3 125	5 692	9 560	4 316	3 964
Poistot 1000 €	5 949	9 169	8 994	11 028	10 427	6 837	7 407	7 534	7 550	7 300
Nettoinvestoinnit 1000 €	10 814	10 814	10 637	11 116	13 462	8 792	7 098	8 862	9 877	10 147
Lainakanta 1000 €	55 012	68 388	67 487	79 032	104 747	122 350	110 943	110 301	108 821	108 501

Kaupungin lainakanta, konserniyhtiöiden lainat ja konsernin velkavastuut yhteensä sekä € / asukas.

	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021	TPE2022	TA2023	TS2024	TS2025
Lainakanta 1000 €, kaupunki	51 621	55 012	68 388	67 487	79 032	104 747	110 943	110 301	108 821	108 501
Lainakanta 1000 €, konserni ilman kaupunkia	117 879	119 888	113 412	106 313	108 868	107 401	101 388	77 220	76 788	69 088
Vuokravastuut, 1000 €	3 283	4 804	42 040	68 508	73 684	76 181	74 565	71 640	70 211	68 853
Konsernilainat ja vuokravastuut	172 783	179 704	223 840	242 308	261 584	288 329	286 896	259 161	255 820	246 442
Lainat ja velkavastuu €/asukas	8 048	8 495	10 747	11 840	12 900	14 436	14 528	13 292	13 287	12 956

10 KONSERNIYHTIÖT / TYTÄRYHTIÖT

10.1 Wartalo Kodit Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Wartalo Kodit Oy:n tehtävänä on tarjota koteja ja asumispalveluja jokaiseen elämänvaiheeseen. Toiminnan painopistealueet ovat asuntojen vuokraus ja kiinteistöjen ylläpito.

Kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä jatketaan suunnitelmakaudella sekä yhtiön toimintojen sopeuttamista kysyntää ja tarvetta vastaaviksi jatketaan talouden kehittymistä seuraten.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Asuntojen vuokraustoiminnassa kumulatiivinen käyttöaste tavoitteen mukainen.	Kiinteistökohtainen käyttöastetilasto kuukausittain ja kumulatiivisesti.	Kumulatiivinen käyttöaste vuoden lopussa 91 %.
Kiinteistöjen ja asuntojen säilyttäminen asuttavassa kunnossa.	Kiinteistöjen ja asuntojen ylläpito ja hoitaminen budjetin sekä laadittujen ohjelmien mukainen.	Asunnot muuttokuntoiset mahdollisimman nopeasti. Kiinteistöjen ja asuntojen peruskunto talon ikään nähden hyvä.
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito ja sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi. Käyttöaste	Toimenpiteet vastaavat asetettuja tavoitteita.
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla. Kuukausittainen korjausbudjetin seuranta ja analysointi. Kassavarat vähintään 2 kk:n vuokratulot, saldotilanteen seuranta viikoittain.	Tilikauden tulos positiivinen tai vähintään nollatulos. Korjauksiin varatut euromäärät pysyvät hallinnassa. Maksutapahtumat kassaperusteisina ilman lainanottoa.
Konserniyhteistyön kehittäminen.	Konkreettiset toimenpiteet eri osaluilla.	Toiminnalliset kustannussäästöt ja yhteistyön kehittäminen.

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito, sopeuttaminen, rakentaminen ja purkaminen. Asuntojen käyttöaste. Neliökohtainen tyhjen asuntojen määrä.	Strategian mukaisten toimenpiteiden jälkeen käyttöaste vähintään 91 % ja asuntojen määrä ja koko vastaavat kysyntää.
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla.	Tilikauden tulos positiivinen tai vähintään nollatulos.
Konserniyhteistyön kehittäminen.	Konkreettiset toimenpiteet eri osaluilla.	Toiminnalliset kustannussäästöt ja yhteistyön kehittäminen.

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Strategiset	Hallituksen strategiset linjaukset, päätökset / toteutus / seuranta. Hallituksen, toimitusjohtajan ja johtoryhmän saumaton yhteistyö.	 PIENI
Operatiiviset	Vastuut jaettu osastoittain, muutoksiin sitoutuminen ja sitouttaminen, toimiva työyhteisö. Sopimukset kahden henkilön käsittelyssä, tarvittaessa hallituspäätös.	 PIENI
Rahoitusriskit ja asukkaiden maksukyvyttömyys	Ulkoisen lainasalkun hoitaminen ja seuranta. Vuokra- ja käyttökorvaussaatavien perintä ja ulkoinen perintä.	 KOHTALAINEN
Asukkaiden aiheuttamat huoneistojen ja kiinteistön vaurioittamiset	Ennakointi asukasvalinnassa ja asumishäiriöihin välitön puuttuminen.	 KOHTALAINEN
Asuntojen tyhjäkäynnit	Aktiivinen asuntotarjonta ja markkinointi.	 KOHTALAINEN
Vahingot	Ennaltaehkäisy ja kattavat vakuutukset.	 PIENI

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	7 727 549	7 630 300	7 845 500	7 789 000	8 165 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-7 330 259	-7 180 300	-7 300 500	-7 220 000	-7 570 000
Liikevoitto (-tappio), €	397 290	450 000	545 000	569 000	595 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-330 330	-450 000	-545 000	-569 000	-595 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	66 959	0	0	0	0

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	419 370	0	0	2 553 415	1 702 277
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	34 886 395	33 367 856	31 831 717	31 985 567	29 839 776
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	200 000	150 000	100 000	50 000	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	21	22	22	22	22
Määräaikaiset ja sijaiset	1	1	0	0	0
YHTEENSÄ	22	23	22	22	22

Ylläpitokustannusten nousun vuoksi vuokria korotetaan 1.1.2023 alkaen 0,15 € / asm2 / kk. Toteutetut ja suunnitteilla olevat sopeuttamistoimenpiteet sekä investoinnit näkyvät yhtiön tuotto- ja kulurakenteessa. Vuokraosaatavia valvotaan aktiivisesti, perintää on tehostettu ja saatavien perinnän hoitaa ulkoinen yhteistyökumppani. Lainasalkun hoitaminen on ulkoistettu rahoitusriskien hallinnan asiantuntijalle.

Kiinteistöjen hallintaan ja ylläpitoon liittyvät palvelut tuotetaan omana työnä, jonka vuoksi yhtiön henkilöstömäärään ei ole suunnitteilla muutoksia talousarviovuonna eikä suunnittelukaudella.

10.2 Varkauden Aluelämpö Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 80,1 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden Aluelämmön tehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisiä energia-alan palveluja ja tuotteita luotettavasti, asiantuntevasti sekä reagoi siten nopeasti toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin. Puhtaan ja vähähiilisen energiantuotannon rooli tulee korostumaan. Kaukolämmön tuotannon optimointia ja ajotapoja tullaan kehittämään, tarkoituksena on maksimoida jätteellä tuotettua energiaa. Suunnittelukauden investoinnit tähtäävät alueen fossiilisen päästöjen pienentämiseen kaukolämmön avulla, tarkoituksena on myös laajentaa vuosittain KL-verkostoa. Tuotannon investoinnit tulevat lähtökohtaisesti olemaan polttoon perustamattomia

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tasapainoinen talous ja vakava-rainen toiminta	Tulos ja kassavirta	Omistajien määrittelemän voitto-prosentin mukainen tulos
	Omavaraisuusaste	Yli 60 %, liittymismaksut omana pääomana
Fossiilisten polttoaineiden määrän vähentäminen	Fossiilisella tuotetun energian määrä suhteessa kokonaistuotantoon (RV lasketaan kokonaisuudessa ilmastollisesti kestäväällä tuotetuksi)	Kevytpolttoöljy alle 3 %
Uudet liittymät ja palvelut	Toteutunut euro määrä	150 000 €

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Tasapainoinen talous ja vakava-rainen toiminta	Teknisten ja taloudellisten riskien minimointi	Positiivinen tulos
Verkostonsaneerausohjelma	Verkostovuodot alle valtakunnallisen keskitason	Asiakkaille näkyviä vuotokohteita alla 3 kpl/ vuosi
Primäärienergian säästö	Polttoon perustamaton tuotantolaitos	1 laitoksen investoinnin aloittaminen

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Strategiset		
Regulaation kehitys	Edunvalvonta etujärjestöjen kautta	 KOHTA-LAINEN
Energia- ja ympäristöpoliittiset riskit	Edunvalvonta	 PIENI
Toimialan ja yrityksen maineeseen liittyvät riskit	Ennakoiva ja avoin viestintä/ tiedottaminen	

Taloudelliset		
Korko ja rahoitusmarkkinat	Suojaukset ja omavaraisuusaste	 PIENI
Vastapuoli	Luotonvalvonta	
Energiakauppa	Suojaukset, päästökauppastrategia ja valvonta	 KOHTA-LAINEN
Mankala- ja lainavastuut	Aktiivinen omistajaohjaus osakkuusyhtiössä	 SUURI
Henkilö		
Ikääntyminen, sairaus	Tehtävien kierrätys, -suunnitelmat	 PIENI
Vahinko		
Omaisuu vahinko	Vakuutuspolitiikka, jossa on määritelty	 KOHTA-LAINEN
Tapaturma- ja henkilöstövahinko	Työturvallisuuden toimintaohjelma	
Vastuuvahinko	Riskienkantokyky ja -halu	 PIENI
Ympäristövahinko	Riskienkantokyky ja -halu	
Keskeytys- ja riippuvuuskeskeytysvahinko	Riskienkantokyky ja -halu	 SUURI

Riskienhallintaa toteutetaan osana normaalia johtamistyötä ja strategista suunnittelua. Riskienhallintaa käsitellään säännöllisesti hallituksen kokouksissa, erillinen riskienhallintasuunnitelma (ei julkinen) on laadittu v. 2020 aikana. Yhtiön osuus Riikinvoima Oy:n tuottamasta sähköstä myydään suoraan pörssiin ilman suojauksia. Syystä, että yhdellä laitoksella tuotetun sähköenergian suojauksessa, mahdollisesta laitoksen epäkäytettyvyydestä aiheutuvat tuotantokatkot voivat aiheuttaa taloudellisesti liian suuren riskin.

Vuoden 2023 budjetissa sähköenergian tuotto on arvioitu Q2/22- Q4/22 ns. normaalien vuosien mukaan varovaisuuden periaatetta noudattaen. Täten mikäli tämän hetken futuurihinnat toteutuvat tulee yhtiön tulos nousemaan merkittävästi budjetoidusta.

Strategiset riskit liittyvät toiminnan kannattavuuteen. Tulosraporttien avulla ennustetaan, keskimäärin kuukausittain tilikauden tulos. Ennusteessa huomioidaan tuotantokustannusten muutokset ja myynnin kehittyminen. Pitkän ajan strategisia riskejä hallitaan edunvalvonnan kautta toimialan etujärjestöjen kautta. Energiantuotanto on sidottu pääasiallisesti Riikinvoiman muuttuviin- ja kiinteisiin kustannuksiin sekä FOEX bioenergiaindeksiin. Yhtiö nimittää Riikinvoima Oy:n hallitukseen puheenjohtajan sekä 2 muuta hallituksen jäsentä, jotka valvovat yhtiön etua. Periaatteena on, että Riikinvoima Oy:n hallitukseen nimitetään yhtiön puheenjohtajat sekä toimitusjohtaja, jolla saadaan ns. suurin mandaatti edustaa yhtiötä. Aktiivisella omistajaohjauksella pyritään mm. vakiinnuttamaan mankalakustannukset ja saamaan alueelle mahdollisimman suuri hyöty Riikinvoima Oy:n toiminnasta.

Operatiivisista riskeistä huomattavimmat ovat energiantuotantokapasiteetin riittävyys ja toimivuus. Tuotantokapasiteetin riittävyys häiriötilanteissa ja suurissa kuormissa on varmistettu kahdella eri päätuotantolaitoksella (Riikinvoima Oy ja Stora Enso Oy) sekä yhtiön omien vara- ja huippulämpökeskusten kapasiteetilla. Lisäksi yhtiöllä on voimassa oleva varalämpösopimus.

Asiakkaiden maksukykyyn liittyviä riskejä ennakoidaan ja valvotaan aktiivisesti. Lisäksi perintätoimi on ulkoistettu. Yhtiön olemassa olevien ulkopuolisten lainojen korkoriski on varauduttu suojajalla niitä 10 vuoden pituisella koronvaihtosopimuksella. Nämä suojaukset on tehty syystä, että lainan korkojen osuus yhtiön normaalista voitosta on suuri ja suojauksella on haluttu vakaampaa ennustettavuutta ja varauduttu mahdolliseen korkojen nousuun.

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	15 651 437	13 500 000	14 300 000	14 514 500	14 732 218
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-12 897 243	-12 250 000	-12 800 000	-12 764 500	-12 832 218
Liikevoitto (-tappio), €	2 754 194	1 250 000	1 500 000	1 750 000	1 900 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-125 784	-180 000	-180 000	-180 000	-180 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	2 628 410	1 070 000	1 320 000	1 570 000	1 720 000

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	1 033 842	5 250 000	850 000	5 300 000	3 100 000
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	1 638	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	5 064 278	8 979 278	4 479 278	8 394 278	7 309 278
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	9	9	8	8	8
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	9	9	8	8	8

Investointeihin ja lainoihin TS2024 ja TS2025 sisältyy mahdollinen 8,5 M€ investointi, joka tullaan päättämään myöhemmin.

10.3 Navitas Kehitys Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Navitas Kehitys Oy vahvistaa Varkauden elin- ja vetovoimaisuutta Väliä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunkistrategian mukaisesti. Yhtiö edistää ja auttaa yritysten kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymistä sekä on hankkimassa uusia sijoittujia ja sijoituksia Varkauteen. On edistämässä uusien työpaikkojen syntymistä ja turvaa olemassa olevien työpaikkojen säilymistä sekä auttaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa osaavan työvoiman saamisessa.

Varkauden yrityksillä on ollut hyvä kasvuvaihe ja paljon kehittämistoimia, mutta nyt koronan ja Ukrainan sodan aiheuttamiin haasteiden voittamiseen, meidän tulee yhdessä panostaa. Samoin nyt on satsattava yhdessä tehtävään Varkauden imagon ja tunnettavuuden nostamiseen. Painopisteenä tulee olemaan Energia ja sivu-voimien hyödyntämisen kehittäminen yritysten liiketoiminnassa.

Joroisten kunnan kanssa tehtävää yritysneuvonnan ostopalvelua syvennetään entistään. Yhteistyötä elinvoimaisuuden edistämiseksi Keski-Savon kuntien kesken syvennetään.

Varkauden yritysrahaston toimintaa laajennetaan Joroisten ja Leppävirran alueille.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työpaikkakehitys	Syntyneet uudet työpaikat	100
Yritysten määrä	Nettolisäys	20
Yritysten sijoittumiset	Uudet sijoittumiset	3
Kehittämishankkeet yrityksissä	Kehittämishankkeiden määrä	25

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Työpaikkakehitys	Syntyneet uudet yritykset	200
Yritysten määrä	Nettolisäys	40
Yritysten sijoittumiset	Uudet sijoittumiset	6
Kehityshankkeet yrityksissä	Kehittämishankkeiden määrä	50

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Henkilöstö (asiantuntijaorganisaatio)	Henkilöstön jaksamisesta, hyvinvoinnista ja koulutuksesta huolehtiminen	 PIENI
Hankkeiden mahdolliset takaisinperinnät	Huolellinen hankkeiden talouden ja toiminnan seuranta sekä toteutus	 PIENI
Hankkeiden vetämisen edellyttämä kassan riittävyys	Talouden tarkka seuranta	 PIENI

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	1 787 365	1 900 000	1 306 875	1 750 000	1 750 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-2 171 035	-2 370 000	-1 674 000	-1 750 000	-1 750 000
Liikevoitto (-tappio), €	-383 671	-470 000	-367 125	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-1 901	0	0	0	0
Tilikauden voitto (-tappio), €	-385 572	-470 000	-367 125	0	0

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	0	0	0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	9	9	8	8	8
Määräaikaiset ja sijaiset	12	9	10	10	10
YHTEENSÄ	21	18	18	18	18

Vielä vuonna 2023 Navitas Kehitys Oy käyttää CW:ltä saatua myyntivoittoa toiminnan rahoittamiseen 363 125 €. Ohjelmakauden vaihtuminen on viivästyttänyt hankkeiden käynnistymistä sekä hakemista.

10.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus:100 %

Toiminnan kuvaus

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n tehtävänä on tukea alueen elinkeinoelämää tarjoamalla niille teollisuus- ja liiketiloja sekä edistää elinvoimaa sekä yritysten kasvua ja sijoittumista alueelle Varkauden Välitä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunkistrategian mukaisesti.

Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin ja muiden konserniyhtiöiden kanssa.

Metallikatu 3 kiinteistö on aiheuttanut yhtiölle tappiota ja näin ollen Teollisuuskylän taloudellinen tilanne ei mahdollista toteuttaa kaikkia yritysten rakennustarpeita, vaan on etsittävä muita toteuttamistapoja tulevaisuudessa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toimitiloja uusille yrityksille	Uudet sijoittumiset Varkauteen	2
Omien tilojen käyttöaste	Vuokrausaste	92 %
Kannattavuus	Tilikauden tulos	Positiivinen liiketulos

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Kannattavuus	Tilikauden tulos	Positiivinen liiketulos
Omien tilojen käyttöaste	Vuokrausaste	92 %
Toimitiloja sijoittuville yrityksille	Uudet sijoittumiset Varkauteen	4

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Lainasalkku	Rahoitusriskien hallinta ja varautuminen	 SUURI
Vuokralaisten maksukyky	Tiukka seuranta ja varhainen puuttuminen	 KOHTA-LAINEN
Kassan riittävyys	Seuranta ja ennakointi	 SUURI

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	1 197 814	1 552 000	2 620 000	3 000 000	3 000 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-1 650 174	-1 550 000	-2 340 000	-2 340 000	-2 340 000
Liikevoitto (-tappio), €	-452 360	2 000	280 000	660 000	660 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-78 694	-152 749	-335 000	-335 000	-335 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	-531 054	-150 749	-55 000	325 000	325 000

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	14 494 736	9 000 000	0	0	0
Investointeihin liittyvät, €					
leasingvastuut, €	0	1 759 800	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	35 562 167	42 890 159	38 029 010	34 453 543	30 957 284
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	18 143 020	27 979 729	24 998 431	23 932 132	22 865 834

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	0	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	0	0	0	0

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n tuotot lisääntyvät vuonna 2023 yli miljoonalla eurolla, kun ANDRITZ Warkaus Works Oy alkaa maksamaan vuokraa PAJA 22. Korkokulut nousevat korkojen noustessa.

Henkilöstöä KSTK Oy:llä ei ole, vaan se ostaa palvelut Navitas Kehitys Oy:ltä.

10.5 Varkauden Taitotalo Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Varkauden Taitotalo Oy:n tehtävänä on omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä tarjota yrityksille kiinteistössä tarpeellista liike- ja palvelutoimintaa ja olla siten toteuttamassa Varkauden Väliä, Vaikuta, ja Viihdy- kaupunki-strategiaa elinvoimaisuuden edistämiseksi.

Toiminnan keskiössä on vuokralaisten tyytyväisyys ja toimitilojen käyttöasteen pitäminen korkealla ja parantaa kokoustilojen käyttöastetta ja tuottavuutta.

Taitotalo on osa Varkauden kaupungin konsernia ja vastaa toimistotarpeisiin yritysten kysyntää vastaavasti taloudellisten mahdollisuuksien mukaan.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Toimistotilojen vuokraus	Vuokrausaste	95 %
Kokoustilamyynti	Kokoustilojen tuotto	10 %:n kasvu
Toimiva yrityskeskus	Asiakastyytyväisyys	4

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Navitaksen houkuttavuus	Vuokrausaste	98 %
Kokoustilojen käyttö	Tuotto	20 %
Palvelut yrityksille	Palvelujen määrä	Uusia palveluita 4

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Vuokralaisten vuokranmaksukyky	Seuranta ja aktiivinen yhteydenpito	 PIENI
Lainasalkku	Lainojen ja korkojen hallinta	 PIENI
Vuokrasopimukset	Asiantuntijoiden käyttö	 PIENI

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	2 018 759	2 200 000	2 250 000	2 250 000	2 250 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-1 759 999	-1 830 560	-1 813 340	-1 813 340	-1 813 340
Liikevoitto (-tappio), €	258 760	369 440	436 660	436 660	436 660
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-143 076	-210 000	-198 445	-198 445	-198 445
Tilikauden voitto (-tappio), €	115 684	159 440	238 215	238 215	238 215

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	148 771	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, € leasingvastuut, €	0	75 000	65 000	55 000	45 000
Lainakanta 31.12. €	16 039 230	14 935 568	13 899 406	12 863 244	11 827 082
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	0	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	0	0	0	0

Varkauden Taitotalo Oy:llä ei ole palkattua henkilökuntaa, vaan se ostaa palvelut Navitas Kehitys Oy:ltä.

10.6 Keski-Savon Vesi Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Keski-Savon Vesi Oy:n tehtävänä on veden hankinta ja viranomaisten laatuvaatimusten täyttävän talousveden toimittaminen kiinteistöihin sekä jätevesien johtaminen ja puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti. Toiminnan painopistealueet:

1. Veden myynti ja jätevesien puhdistaminen
2. Vesihuollon valmius- ja erityistilanteiden sekä kriisiviestinnän suunnitelmien ja toimintavalmiuden ylläpito
3. Raakaveden laadun turvaaminen
4. Jakeluverkoston toiminnan varmentaminen jatkuvien huoltotoimenpitein ja peruskorjauksin
5. Laitosten ja pumppaamojen toiminnan varmistaminen jatkuvien huoltotoimenpitein ja peruskorjauksin
6. Vuotovesien hallinta

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Puhtaan veden tuottaminen	Vesijohtoveden laatu täyttää hyvin STM:n talousvedelle asettamat laatuvaatimukset Veden pH pidetään mahdollisimman hyvin arvossa 8,0	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset
Ympäristön kuormitus	Jätevedet puhdistetaan lupaehtojen mukaisesti Ohjauksutusten määrä/lupaehdot	Lupaehdot täyttyvät
Henkilöstön hyvinvointi	Työtaturmien määrä	Työtaturmien määrä 0
Seudulliset kilpailukykyiset taksat	Taksat	Taksataso keskimäärin alle naapurikuntien sekä valtakunnallisen keskiarvon

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Käsitellyn kompostimullan jatkokäyttö	Jatkokäytön kustannukset	Ei kuluja
Henkilöstön hyvinvointi	Työtaturmien määrä	Työtaturmien määrä 0

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Vesilähteiden saastuminen	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ja niiden päivittäminen Varavesilaitoksen ylläpito	 PIENI
Viemäritukkeumat ja vesivuodot	Ennakoiva verkoston hoito ja tavoitteellinen peruskorjaushjelma	 KOHTALAINEN

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	5 164 309	5 110 000	5 110 000	5 110 000	5 190 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-4 009 440	-4 114 000	-4 426 000	-4 329 000	-4 418 000
Liikevoitto (-tappio), €	1 154 869	996 000	684 000	781 000	772 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-803 099	-801 797	-766 000	-766 000	-766 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	351 770	194 203	-82 000	15 000	6 000
	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	1 057 626	1 670 000	1 410 000	1 500 000	1 500 000
Investointeihin liittyvät, € leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000	45 414 000

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	11	11	11	11	11
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	11	11	11	11	11

10.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 51,9 %

Toiminnan kuvaus / painotus ja toimintaympäristön muutokset

Yhtiön tehtävänä on hallita, ylläpitää ja kehittää Kauppatori 6-kiinteistöä (Warkaus-sali, hotellihuoneet ja toimitilat).

Toimintaympäristössä ei ole nähtävissä muutoksia suunnitelmakaudella.

Toiminnan painopistealueet. 1. Kustannustehokas hallinta ja ylläpito. 2. Laadukas ja nykyaikainen toimitila käyttäjille.

Rakennuksen käytöstä ja toiminnasta vastaa Hotel Oscar (Nemeko Oy). Merkittäviä investointeja ei ole näköpiirissä.

Konsernitili sulkeutui 1.6. ja velkasaldon kattamiseksi yhtiö sai kaupungilta 100 000 euron tilapäisen lainan. Yhtiön hallituksen on päätettävä, miten tämä laina maksetaan ja millä aikataululla. Päätöksellä on olennainen vaikutus vuoden 2023 yhtiövastikkeen suuruuteen. Lainaehtojen mukaan laina voidaan uusia kokonaan tai osittain.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennuksen kunnon ylläpito	Häiriöilmoitukset	Ei ilmoituksia
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset/huomautukset	Ei valituksia
Kustannusten minimointi	Yhtiövastikkeen suuruus	Korotus alle yleisen kustannustason nousun

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Rakennusten kunnon ylläpito	Häiriöilmoitukset	Ei ilmoituksia
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset/huomautukset	Ei valituksia
Kustannusten minimointi	Yhtiövastikkeen suuruus	Korotus alle yleisen kustannustason nousun

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Tulipalo, vesivahinko tai vastaava	Riski hallitaan kattavalla kiinteistövakuutuksella, joka päivitetään vuosittain.	 PIENI

	Riskienhallintasuunnitelma tehty.	
	Kuluvana vuotena toteutui yksi riski: vesi- vuoto, joka vaurioitti kahta hotellihuonetta. Asian käsittely vakuutusyhtiön kanssa on vielä kesken.	

Kuluvana vuotena toteutui yksi riski: vesivuoto, joka vaurioitti kahta hotellihuonetta. Asian käsittely vakuutusyhtiön kanssa on vielä kesken.

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	252 022	242 779	254 709	254 709	254 709
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	-259 363	-242 770	-251 770	-251 770	-251 770
Liikevoitto (-tappio), €	-7 341	9	2 939	2 939	2 939
Rahoitustuotot ja -kulut, €	-331	0	-3 000	-3 000	-3 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	-7 672	9	-61	-61	-61

	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Investointimenot, €	0	0	0	0	0
Investointeihin liittyvät, € leasingvastuut, €	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12. €	6 367 746	6 367 746	6 367 746	6 367 746	6 367 746
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	3 279 664	3 279 664	3 279 664	3 279 664	3 279 664

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	1	1	1	1	1
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	1	1	1	1	1

10.8 Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 90 %

Toiminnan kuvaus

Kaupungin talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut ovat olleet ulkoistettuna 1.6.2013 lähtien Sarastia Oy:llä. Kaupunki irtisanoi kaupunginhallituksen 14.2.2022 § 52 päätöksen mukaisesti Sarastia Oy:n ja kaupungin välisen palvelusopimuksen päättämään 31.12.2022 lukien.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 14.3.2022 § 81 päätettiin perustaa uusi tytäryhtiö tuottamaan kaupungin ja kahden muun konserniyhtiön talous- ja palkkahallinnon tukipalvelut 1.1.2023 alkaen. Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy perustettiin 13.10.2022. Perustajajäseniä ovat Varkauden kaupunki (90 %), Keski-Savon Vesi Oy (5 %) ja Keski-Savon jätehuolto Ilky (5 %).

Yhtiön palvelukseen rekrytoitiin 7 henkilöä syksyn 2022 aikana, joista 5 henkilöä aloittaa 1.12.2022 alkaen. Yhtiön ensimmäinen tilikausi on 13 kk 1.12.2022–31.12.2023. Yhtiön toimitusjohtajana toimii kaupungin talousjohtaja oman virkansa ohella.

Talous- ja palkkahallinnon sovellusohjelmistojen koulutukset on järjestetty loka-joulukuun aikana yhtiön uusille työntekijöille.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2023 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Uuden palvelutuotannon käynnistäminen ja laadukkaiden palvelujen tuottaminen	Kirjanpidon ajantasaisuus, raportointi määräajoissa, palkanmaksatus aikataulutuksen mukaisesti, viranomaisilmoitukset määräajoissa.	Palveluihin liittyvien määräaikojen mukaisesti tuotetut laadukkaat talous- ja palkkahallinnon palvelut
Yhtiön strategian muodostaminen	Strategian laadinta	Strategia laadittu ja hyväksytty vuoden 2023 aikana

Suunnittelukauden tavoitteet 2024- 2025	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso
Palvelutuotannon kehittäminen ja laajentaminen	Asiakastyytyväisyys Asiakasmäärä	Asiakastyytyväisyys 3,8 - 4,0/5,0 Kahden - kolmen toimintavuoden jälkeen 1 uusi asiakasorganisaatio
Uudet hinnoitteluperiaatteet	Palvelutuotannon volyymimäärien seuranta ja tilastointi	Uusi hinnoittelujärjestelmä viimeistään vuodelle 2025

Toimintaan liittyvät riskit	Riskienhallinta / toimenpiteet	Riskitaso
Toiminnan käynnistämiseen liittyvät haasteet ja ongelmat	Käynnistämiseen liittyvien tehtävien resursointi. Sovellusohjelmistojen ja tietoliikenneyhteyksien toimivuuden varmistaminen ennen palvelutuotannon aloittamista. Rekrytointiin panostaminen, mielenkiintoinen työnantajakuva	 SUURI
Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi	Positiivinen työnantajakuva, henkilöstön koulutus ajantasainen tieto huomioiden, kannustava ja kehittävä työilmapiiri	 SUURI
Pieni organisaatio, haavoittuvuus	Tehtävien ja toimenkuvien kautta laaja-alainen osaaminen ja varahenkilöjärjestelmä. Tiivis yhteistyö kaupungin toimialojen asiantuntijoiden kanssa. Hyvä johtajuus ja kunnossa oleva työergonomia.	 KOHTALAINEN

TALOUS	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Liiketoiminnan tuotot, €	0	0	825 000	785 000	785 000
Liiketoiminnan kulut (-) (sis. poistot), €	0	0	-824 000	-784 000	-784 000
Liikevoitto (-tappio), €	0	0	1 000	1 000	1 000
Rahoitustuotot ja -kulut, €	0	0	-1 000	-1 000	-1 000
Tilikauden voitto (-tappio), €	0	0	0	0	0

Henkilöstö / 31.12.	TP2021	TA2022	TA2023	TS2024	TS2025
Vakinaiset	0	5	7	7	7
Määräaikaiset ja sijaiset					
YHTEENSÄ	0	5	7	7	7

Vuoden 2023 talousarvio on 13 kuukauden tilikauden mukainen (1.12.2022–31.12.2023). Yhtiön toiminnan aloittamista valmisteltiin syksyn 2022 aikana ja 5 uusista työntekijöistä palkattiin 1.12.2022 alkaen testaamaan ja varmistamaan sovellusohjelmistojen sekä tietoliikenneyhteyksien toimivuus yhdessä CGI Oyj:n kanssa.

11. LIITTEET

LIITE 1 Kaupunkistrategian 2025 toimenpidesuunnitelma

Meillä välitetään! Yhdessä olemme vahvempia, siksi välitämme jokaisesta. Pidämme huolta omasta ja toistemme hyvinvoinnista, huolehdimme ja kannustamme. Turvallinen ja toimiva arki sekä onnelliset ihmiset ovat toimintamme keskiössä.

Välittämistä on uskaltaa puuttua ja toimia. Toimimme aktiivisesti yhteisömme edun mukaisesti ja rakennamme kumppanuuksia muihin toimijoihin. Olemme valmiita kantamaan vastuuta meille tärkeissä asioissa!

Myös taloudella on väliä! Kehitämme kaupunkia pitkäjänteisesti, suunnitelmallisesti ja taloudellisesti keskeisillä tavalla.

VÄLITÄ

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Hyvinvoivan Varkauden tärkeimmät teemat ovat asukkaiden kokonaisvaltainen hyvinvointi, turvallisuus, osallisuus ja onnellisuus. Hyvinvointia edistetään niin kasvatuksen ja hyvinvoinnin toimialalla kuin muillakin toimialoilla sekä poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Panostamme ennalta ehkäisevään toimintaan ja varhaiseen tukeen. Elinvoimainen, yhteisöllinen ja turvallinen kaupunki on hyvinvoinnin perusta.

Hyvinvoinnin osatekijöinä ovat terveelliset elintavat sekä kaikkien ikäryhmien yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet erilaisiin hyvinvointia ja mielekästä arkea tukeviin palveluihin, kuten liikuntaan ja kulttuuriin. Tuotamme monipuolisesti hyvinvointia edistäviä, saavutettavia palveluita ja turvaamme mahdollisuudet luontoympäristöjen monimuotoiseen käyttöön.

Perheiden kokonaisvaltainen hyvinvointi nostetaan keskiöön tukikeinoja vahvistamalla. Neuvolatoimintaa ja opiskelijahuoltoa kehitetään yhdessä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Ikäihmiset nähdään Varkauden voimavarana ja heidän toimintakykyään hyvään elämään tuetaan. Mielenterveyttä sekä työ- ja toimintakykyä vahvistetaan ennaltaehkäisykeinoin. Edistämme laaja-alaista yhteistyötä kuntalaisten, yritysten, järjestöjen, yhdistysten sekä taiteen vapaan kentän toimijoiden kanssa. Arjen turvallisuus huomioidaan eri näkökulmista.

Hyvinvoinnin edistymistä mitataan mm. koetun hyvinvoinnin mittareilla, osallisuusindikaattorilla, toimintaan ja palveluihin osallistuneiden määrällä, kouluterveyskyselyillä, turvallisuuteen liittyvillä mittareilla sekä erilaisilla paikallisilla kyselyillä. Tietoa saadaan myös TeaViisarista kuntajohdon, liikunnan, kulttuurin ja perusopetuksen osalta.

- *Kaupungin hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kokonaisuus perustuu hyväksytyyn laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025, jonka toimeenpano toteutetaan osana talousarvio- ja taloussuunnitelmatyötä.*

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOS JA KAUPUNGIN PALVELURATKAISUT

Varkauden kaupunki huomioi toimintaympäristön nopean muutoksen myös omassa toiminnassaan. Merkittävä kuntakenttä muuttava uudistus on sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyminen vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle. Tämän seurauksena kuntaorganisaatiot pienenevät merkittävästi, niiden talouden rakenteet muuttuvat ja toiminnan painopisteissä korostuu hyvinvoinnin edistäminen entistä enemmän.

- *Varkauden kaupungin tavoitteena on rakentaa tiivis keskusteluyhteys hyvinvointialueen, kaupungin, kolmannen sektorin ja elinkeinoelämän välille kaupunkilaisten sujuvien palvelupolkujen turvaamiseksi eri toimijoiden välillä.*
- *Osana uudistuksen toimeenpanoa kaupungin organisaatio, tehtävät sekä päätöksenteko-organisaatio päivitetään uudistuneen toimintaympäristön tarpeet huomioiden.*

Vuoden 2025 alusta voimaan tuleva TE-palveluiden uudistus siirtää työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeino- ja kotoutumispalvelut kuntien järjestämisvastuulle. Onnistuneella reagoinnilla muutokseen kuntien on mahdollista kehittää TE-palveluita kuntalaisten ja alueelle sijoittuvien työnantajien tarpeista käsin vahvistaen alueen elinvoimaa ja kilpailukykyä.

- *Kaupunki tavoittelee Keski-Savon yhteistä TE-palveluiden järjestämismallia ja voi toimia järjestämistä vastuullisena palveluiden osalta tarpeen vaatiessa.*

OMISTAJAPOLITIikka

Varkauden kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä omistamiensa yhtiöiden kanssa ja on aktiivinen omistaja. Tavoitteena on kaupungin kehittyminen ja palveluiden tehokas tuottaminen. Omistajapolitiikka nähdään tärkeänä osana kaupungin palveluiden tuottamista ja taloudellista toimintaa.

- *Kaupunki toimii aktiivisesti omistamiensa yhtiöiden suuntaan edistääkseen kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Kaupunki käy läpi omistajaohjausta ja politiikkaa koskevat ohjeet ja käytännöt.*
- *Kaupungin omistajuutta tarkastellaan kriittisesti huomioiden omistuksen tarkoitus ja tavoitteet, taloudelliset vaikutukset kaupunkikonserniin, omistusten arvon kehitys sekä arvon kehitykseen liittyvät riskit. Kaupunki toteuttaa yhtiöiden omistajuusvaihtoehtojen arviointia osana toiminnan tarkastelua (valtuustoryhmien muistio 16.11.2021). Kaupunki tiedostaa konsernin taloudellisen ja toiminnallisen merkityksen korostumisen sote-uudistuksen toimeenpanon jälkeisessä ajassa.*
- *Kaupunki etsii aktiivisesti yhdessä Keski-Savon teollisuuskylä Oy:n kanssa uusia toimijoita yhtiön omistaman Metallikatu 3 teollisuuskiinteistön osalta. Tavoitteena on löytää kiinteistöön tuottavaa tuotannollista toimintaa.*
- *Kaupunki perustaa uuden talous- ja palkkahallinnon yhtiön (Wakaus Keski-Savon tilipalvelut Oy). Yhtiön toimintaan perustamisvaiheessa tulee konserniyhtiöistä Keski-Savon Vesi Oy sekä Keski-Savon jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä. Kaupungin tavoitteena on, että konsernin muut tytäryhteisöt tulevat uuden yhtiön palveluiden piiriin vaiheittain tulevina vuosina.*
- *Kaupunki toteuttaa ruoka- ja puhtauspalvelun liikkeenluovutuksen Servica Oy:lle vielä vuoden 2022 aikana sote-uudistuksen toimeenpanon vaatimuksien johdosta.*

HENKILÖSTÖPOLITIikka

Varkauden kaupungissa toteutetaan henkilöstöpolitiikkaa, joka tuottaa kaupunkistrategian mukaisesti asiakas- ja asukaslähtöistä palvelutoimintaa. Arvioimme omaa henkilökohtaista ja työyhteisömme suoritusta suhteessa kaupunkistrategian tavoitteisiin. Hyvät palvelut vaikuttavat myönteisesti kaupunkilaisten mielikuvaan kaupungista ja kaupungin hyvä sisäinen maine vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa. Varkauden kaupunkia arvostetaan työnantajana ja meille halutaan töihin.

- *Olemme työntekijöinä ylpeitä työstämme ja osaamisestamme ja tuomme niitä esille aktiivisen viestinnän keinoin. Kehitämme edelleen sisäistä ja ulkoista työnantajamielikuvaa sekä perehdytystä.*

Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin. Tavoitteenamme on hyvinvoiva, osaava, työssään jaksava ja innostunut henkilöstö. Tarjoamme henkilöstölle vaikuttamismahdollisuuksia oman työn kehittämiseen. Laadukaan esihenkilötyön ja johtamisen avulla turvaamme hyvän työn edellytykset työyhteisössä.

- *Työkykyjohtaminen on meillä osana hyvää ja osaavaa johtamista.*

Tuotamme asiakaslähtöisiä sujuvia palveluja, arvostamme ja osallistamme kuntalaisia. Henkilöstöpolitiikan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan työntekijöiden ja esihenkilöiden kokemusten pohjalta, sekä asiakastytyväisyyden ja -palautteen perusteella. Hyvinvoiva henkilöstö turvaa osaltaan myös tasapainoisen talouden.

- *Kannustamme, kiritämme ja innostamme toisiamme ottamaan vastuuta paitsi omasta ja työyhteisömme, mutta myös koko Varkauden kaupunkiorganisaation, kaupunkikonsernin ja kaupunkiyhteisön yhteisestä onnistumisesta.*

Tuloksellisuuden kaupungintalo

Selkeä pohjapiirros
 • työ- ja palvelu-
 prosessit sujuvat

Oikeat ihmiset ja osaaminen oikeisiin huoneisiin
 • henkilöstösuunnittelu

Samassa pöydässä
 • luottamuksellinen yhteistoiminta

Taitava puutarhuri
 • laadukas johtaminen ja esihenkilötyö

Vahva maaperä
 • oppiminen
 • osaaminen

Tervetuloa!
 • asiakaspalvelu ja viestintä
 • työnantaja-markkinointi

Työn hedelmät punnitaan
 • seurannan ja raportoinnin kehittäminen

VAIKUTA

Meillä vaikutetaan! Varkaudessa ihmiset vaikuttavat, ideoivat, luovat, keksivät, antavat palautetta, kertovat ja huomaavat. Olemme aidosti ylpeitä Varkaudesta ja annamme sen näkyä! Kerro hyvistä asioista kanssamme niin saadaan hyvä kiertämään!

Varkaudessa on vahva osallistumisen ja yhteiskehittämisen kulttuuri. Haluamme yhdessä myös ideoida uusia tapoja luoda osallisuuden mahdollisuuksia. Meillä saa kysyä: mitä voitaisiin tehdä paremmin? miten voimme kehittää toimintaamme?

Meille jokainen mielipide ja näkemys ovat tärkeitä ja ne jalostavat kaupunkiamme, vaikka aina kaikki ideat eivät menekään toteutukseen saakka. Tehkäämme siis yhdessä!

IDENTITEETTI, YHTEISÖLLISYYS, OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Varkaus on asukkaiden oma, yhteisöllinen kaupunki. Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian keskittymäksi. Varkaudessa teollisuus on upeasti läsnä. Se näkyy arkkitehtuurissa ja tekemisessä. Kansainväliset yritykset avaavat ovia maailmalle, vaikka pysisikin kotikaupungissaan. Vahva paikallidentiteetti on myös elinvoiman ja vetoiman tae.

- *Viestimme yhteisönä positiivisesti ja ylpeästi Varkauden viihtyisyydestä ja hyvistä puolista vahvistaen varkautelaista identiteettiä.*

Kaupungistamme on kehittynyt nykyinen, monipuolinen, luonnon ja vesistöjen ympäröimä, tulevaisuuteen katsova paikkakunta. Yhteisönä meillä on yhteinen päämäärä: viihtyisä Varkaus, jossa on kaikki rikkaan elämän edellytykset. Elämä Varkaudessa on rikasta monella mittarilla. Se on mm. puhdasta luontoa, monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, hyviä palveluja, laadukasta kulttuuria, sivistävää opetusta, kehittymisen mahdollisuuksia ja värikästä historiaa. Jokainen varkautelainen vaikuttaa yhteisen kaupunkimme hyvinvointiin, viihtyisyyteen ja identiteettiin sekä vahvistaa elinvoimaa ja hyvää meininkiä positiivisella viestillään.

- *Vahvistamme kuntalaisten yhteisöllisyyden tunnetta eri osallisuuskanavien kautta ja kehittämällä yhteistyötä ja kumppanuuksia kolmannen ja neljännen sektorin, seurakuntien ja muiden yhteisöjen kanssa.*

Teemme osallisuudesta yhteisömme toimintakulttuurin. Osallisuus luo yhteisöllisyyttä ja mahdollistaa vaikuttamisen. Osallisuus on osa johtamiskulttuuria ja se on läpileikkaava kaupunkiorganisaation sisältä henkilöstöstä ja luottamushenkilöistä aina järjestöihin, yrityksiin, oppilaitoksiin ja asukkaisiin saakka. Osallisuuden ja vaikuttamisen eri tasoja ja keinoja tarjotaan, jotta jokainen voi löytää itselleen luontevimman tavan osallistua.

- *Vahvistamme osallistavaa toimintakulttuuria ottamalla asukkaat mukaan suunnitteluun ja viestimällä asukaslähtöisesti sekä hyödyntämällä asiakaspalautetta toiminnan kehittämisessä*
- *Turvaamme vaikuttamismahdollisuudet avoimella, säännöllisellä ja oikea-aikaisella vuorovaikutuksella sekä avoimella ja läpinäkyvällä päätöksenteolla.*

Olemme ylpeitä Varkaudesta, ihan omanlaisesta kaupungistamme!

VIHDY

Meillä viihdytään! Yhteinen päämäärämme on viihtyisä Varkaus, jossa elämä on rikasta monella mittarilla. Meillä viihtymisen takaavat toimivat peruspalvelut, monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, turvallinen elinympäristö ja monimuotoinen luonto.

Elinvoimainen ja energinen Varkaus tarjoaa koulutusta, työtä ja menestymisen mahdollisuuksia.

Meille on tärkeää kehittää, vaalia ja luoda viihtyisiä työn, yrittämisen ja elämän ympäristöjä. Haluamme olla mukana mahdollistamassa juuri sinun menestystarinaa. Arki on meillä sujuvaa, sillä kaikki hyvä on lähellä ja elämä edullista.

Varkautelainen identiteettimme pohjaa arvokkaaseen teolliseen historiaamme, josta olemme kulkeneet matkan korkean kansainvälisen teknologian osaamiskeskittymäksi. Olemme ylpeitä Varkaudesta, ihan omanlaisesta kaupungistamme!

ELINympÄRISTÖN JA ALUEIDEN KEHITTÄMINEN

Tavoitteet ja toimet maankäytölle, kaavoitukselle ja viherympäristöille:

Kaupungin tavoitteena on tarjota houkuttelevia ja vetovoimaisia tontteja asumiseen, vapaa-ajan asumiseen sekä teollisuuden ja yritystoiminnan tarpeisiin. Tonttitarjonnan pitkäjänteisen onnistumisen turvaamiseksi kaupunki pyrkii rahastoimaan tontinmyynistä saatuja tulovirtoja uusien tonttialueiden toteuttamiseen erityisesti teollisuustonttien osalta.

Uuden liikerakentamisen painopiste sijaitsee vetovoimakeskuksen alueella. Kaupungin pitkän tähtäimen maapoliittisena tavoitteena on tiivistää kaupunkiseutua palveluiden ja asumisen osalta, huomioiden kuitenkin myös harva-alueen ja rantarakentamisen tarpeet ja potentiaali. Saimaan ja luonnon ympäröimänä kaupunkina viheralueiden ja vesistöjen huomioiminen ja hyödyntäminen kaupungin kehityksessä on tärkeää.

- *Kaupunki käynnistää Konnansalon kaavoituksen yleiskaavaratkaisulla tavoitteena tarjota korkeatasoisia oma-rantaisia ja ranta-alueella sijaitsevia omakotitalotontteja. Kaava on määrä laittaa vireille 2022–2023 vaihteessa.*
- *Kaupunki etsii aktiivisesti uusia kaavoituksellisesti potentiaalisia ranta-aleuita kaupungin keskustan läheisyydestä.*
- *Strategiatyön kuntalaiskyselyissä voimakkaasti esiin noussut liikennepuiston uudistaminen korkeatasoiseksi leikki ja oleskelupuistoksi toteutetaan vuosien 2023-2024 aikana. Puiston suunnittelussa kuullaan laajasti puiston käyttäjäryhmiä kuten lapsia, koululaisia sekä muita kuntalaisia. Lisäksi kaupunki käynnistää muun leikkipuistoverkon tarkastelun tavoitteena tarjota leikkipuistojen suuren määrän sijaan laadullisesti korkeampitasoisia puistoja kaupungin eri osissa.*
- *Halosen aukion osalta käynnistetään kaavamuutos, jonka tavoitteena on alueella sijaitsevan liikeraennuspaikan poistaminen ja alueen viihtyisyyden lisääminen. Kaavatarkastelussa huomioidaan erityisesti ikääntyneen väestön tarpeet.*
- *Green Corridor- hanketta jatketaan tavoitteena rakentaa eheä kevyenliikenteen väyläverkosto kaupungin osien välille. Seuraavaksi toteutettava kohdeväli on Navitaksen rannan ja kaupungintalon välisen yhteyden toteuttaminen.*
- *Keskusta-alueen elinvoiman vahvistamiseksi sekä vesistöliikenteen ja matkailun potentiaalin hyödyntämiseksi Hertunrannan alueen kaupalliset sekä muut mahdollisuudet tutkitaan kaavatarkastelulla.*
- *Edelleen vesistöliikenteen potentiaalin hyödyntämiseksi Navitaksen alueelle käynnistetään hankeselvitys uusien laiva- ja laituripaikkojen tarjoamiseksi.*

Tavoitteet ja toimet asuntopoliitikkalle vuokra-asuntotuotannossa:

Kaupungin asuntopoliitikan tavoitteena on tarjota ja rakentaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Asuntokannan kehityksessä huomioidaan erityisesti väestön monipuolistuneet asumistavoitteet, kotitalouksien muuttunut rakenne sekä erityisesti ikäihmisten tarve sijoittua lähemmäksi kaupallisia ja julkisia palveluita. Asuntorakentamisessa huomioidaan myös elinkeinoelämän tarpeet sekä kaupungin veto- ja pitovoima myös työvoiman saatavuuden näkökulmasta.

- *Olemassa olevan vuokra-asuinrakennuksen rakennusosien ja asuntojen peruskorjauksia suoritetaan Pitkän Tähtäimen Suunnitelman mukaisesti talouden ehdoilla (PTS/10 vuotta). Suunnitelmaa tarkennetaan 3 vuoden lyhyen aikavälin investointisuunnitelmalla.*
- *Asuntokantaa kehitetään määrätietoisesti huomioiden mm. esteettömyys, energiatehokkuus, kiertotalous ja monipuolistaminen ja sopeutetaan kysyntää vastaavaksi huomioiden eri kaupunginosien elinvoimaisuus.*
- *Erityisryhmien asuntotuotannon osalta painopiste on yhteisöllinen ja välimuotoisessa asumisessa. Tarjontaa yhteisöllisen ja välimuotoisen asumisen osalta lisätään muuttamalla olemassa olevia kohteita tarpeita vastaavaksi sekä rakentamalla uutta tai korvaavaa asuntokantaa. Hankkeissa huomioidaan myös kehitysvammaisten sekä mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumistarpeet.*

Rakennetun ympäristön ja rakentamisen hiilijalanjäljen hillitsemiseksi kaupungin ja konsernin hankkeissa selvitetään aktiivisesti muun muassa puurakentamisen mahdollisuuksia, painotetaan energiatehokkuutta sekä uusiutuvia energiaratkaisuja perusrakentamisessa ja uudiskohteissa. Lisäksi kiertotalouden mahdollisuudet huomioidaan kaupungin uudis- ja korjausrakentamisessa sekä kunnossapidossa.

ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN

Elinvoimaisen Varkauden edellytyksiä ovat yritysten ja elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen toimintaympäristön, saavutettavuuden, palveluiden ja osaavan työvoiman suhteen. Suurena haasteena on tunnistettu osaavan työvoiman saatavuus, joka on keskeinen strateginen tavoite elinvoiman kehittämiseksi. Koulutusmahdollisuuksien ja uusien koulutusavauksien, oppilaitosyhteistyön tiivistämisen, kampuksen ja oppilasasumisen kehittämisen avulla sekä luomalla kansainväliselle rekrytoinnille selkeät polut pyritään varmistamaan osaavan työvoiman saatavuutta.

- Kaupunki tiivistää yhteistyötä oppilaitosten ja koulutuksen tarjoajien suuntaan, etsii ja luo aktiivisesti uusia väyliä kansainväliseen opiskelija- työntekijärekrytointiin.
- Vetovoimaa vahvistetaan kasvattamalla markkinoinnin ja viestinnän painoarvoa ja sen myötä työpaikkojen näkyvyyttä.
- Kaupunki jatkaa aktiivisesti yritysten toimintaympäristön kehittämistä kaavoituksen, infrarakentamisen sekä yhteishankkeiden kautta.
- *Kaupunki toimii aktiivisesti edunvalvonnassa maakunnan ja valtakunnan tasolla edistäen Itä-Suomalaista saavutettavuutta. Kaupungin edunvalvonnan painopisteinä ovat VT5, VT23, Savon Rata, Saimaan vesiliikenteen kehittäminen sekä kotimaan lentoliikenteen turvaaminen alue- ja maakuntatason tasolla.*

Varkauden kaupunki sijoittuu Keski-Savon seutukuntaan ja näkee seutukunnan erittäin vahvana alueena muiden läheisten kaupunkiseutujen ohella. Kaupunki tavoittelee Keski-Savon seutukunnan yhteistyön lisäämistä ja alueen vahvuuksien esiin tuomista myös valtakunnallisesti.

- *Kaupunki toimii aktiivisesti seutukunnallisen yhteistyön kehittämiseksi muun muassa TE-palveluiden uudistuksessa.*
- *Tavoittelemalla Keski-Savon tiivistä matkailun yhteistyöverkostoa pyritään kasvattamaan matkailun painoarvoa kaupungin vahvuuksien kautta. Matkailussa myös seudullinen tapahtumien ja tilaisuuksien yhteensovittaminen aikataulullisesti nähdään tärkeänä (seutukunnan tapahtumien vuosikello).*

Kaupungin vetovoiman ja pitovoiman kannalta myös kaupungin maine ja paikallinen identiteetti ovat tärkeässä roolissa. Kaupunki tavoittelee yhteisöllistä kaupunkiviestinnän kulttuuria, jossa asukkaat, järjestöt ja yrityksen osallistuvat omalla panoksellaan kaupungin lisäksi positiivisen kaupunkikuvan viestimiseen ja luomiseen.

- *Työpaikkojen ja kaupungin mahdollisuuksien kasvattamiseksi markkinoinnin ja viestinnän painoarvoa kasvatetaan.*

Kaupunki elää ja kehittyy siellä asuvien ihmisten ja yritysten kautta. Perinteisesti kunnat ovat panostaneet voimakkaasti erityisesti perheiden ja työkäisten ihmisten palveluihin, Varkaudelle kaiken ikäiset ihmiset ovat tärkeitä. Varkaus näkee ikäihmisissä suuren potentiaaliin kaupungin elinvoiman ja vireyden kasvattamisessa. Kaupunki näkee tasapainoisen talouden tärkeänä vetovoimatekijä. Vahva talous turvaa osaltaan laadukkaiden palveluiden tuottamisen ja tarjoamisen alueen asukkaille ja elinkeinoelämälle.

- *Kaupunki toteuttaa pitkäjänteistä talouspolitiikkaa, jolla kaupungin talouden tasapainotilaa parannetaan.*

LIITE 2 Koko kaupungin toimintaan liittyviä riskejä ja niiden hallintakeinoja sekä toimialakohtaiset riskit ja hallintakeinot

Henkilöriski(t)	Hallintakeino(t)
ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus	laadukas rekrytointi, tavoitteellinen ja suunnitelmallinen työnantajamarkkinointi
erikoisosaamista vaativat tehtävät	varahenkilöjärjestelmä, työkierto, ostopalvelusopimukset
tapaturmat ja sairastumiset	työkykyjohtamisen osaamisen vahvistaminen, WATTI-mallin toimeenpano, savuton työyhteisö, sujuva sisäilmaprosessi, ennakoiva ja tavoitteellinen työterveyshuoltoyhteistyö, työsuojelu, työturvavarusteiden käyttö, vaara- ja uhkatilanteiden selvittäminen ja niistä oppiminen (työturvallisuusjärjestelmä WPron hyödyntäminen)
henkilöstön eläköityminen	henkilöstösuunnittelu, mentorointi, varahenkilöjärjestelmä, työkierto, uudet työskentelytavat ja työnjaot, prosessien kehittäminen, oppisopimuskoulutukset
ammattiosaamisen vanheneminen	osaamisen johtamisen kehittäminen: kehityskeskustelut, työnantajan järjestämä koulutus, omaehtoinen koulutus, mentorointi, työkierto
väsyminen ja uupuminen	työkykyjohtamisen osaamisen kehittäminen: ongelmatilanteisiin puuttuminen oikea-aikaisesti, työnjohdolliset toimet, osaamisen ja suorituksen johtaminen, kehittämiseen kannustavan, avoimen, osallistavan ja luottamuksellisen ilmapiirin luominen
työilmapiiri, henkilö- ja työsuhte-erimielisyydet	ongelmatilanteiden selvittäminen, selkeä työn- ja vastuujako, kehityskeskustelut, avoin tiedotus, työpaikkapalaverit, esimiesten valmennus, työyhteisötaitojen valmennus, kehittämiseen kannustavan, avoimen, osallistavan ja luottamuksellisen ilmapiirin luominen
tahattomat inhimilliset virheet	riskiarviointi, vaara- ja uhkatilanteiden selvittäminen ja niistä oppiminen (työturvallisuusjärjestelmä WPron hyödyntäminen), vastuuvakuutus
henkilöstön tiheä vaihtuvuus	hyvä henkilöstöpolitiikka, hyvä johtaminen, henkilöstön sitouttaminen ja osallistaminen, henkilöstösuunnittelu, osaamisen kohdentaminen, oikeudenmukainen palkitsemispolitiikka, ihmisten johtamisen osaamisen vahvistaminen
Toimintaan kohdistuva riski(t)	Hallintakeino(t)
tietotekniikan ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus	osaava henkilöstö, sovellusohjelmien tukipäivitys, varmuuskopioinnit, UPS-laite palvelimella
tietoturvallisuus	virustorjuntaohjelmistot, tietoturvaopas ja -ohjeistus
toimitilat/kiinteistöt/irtaimistot: tulipalot, vesivahingot, ilkivalta, tahaton virhe/vahinko	omaisuusvakuutukset, valvontakamerat, toimintaohjeistus, kulunvalvonta, paloturvallisuus, hälytyspäivystys, alueiden kunnossapito
tietosuoja ja salassa pidettävät asiakirjat	näyttöjen tietosuojat, käyttöoikeusrajoitukset, kassa-kaappi, paloturvalliset/lukolliset säilytyskaapit
toimintojen ja työtehtävien määrääjät	työtehtävien suunnittelu, looginen työjärjestys, varahenkilöjärjestelmä

kunnan palvelutuotannon turvaaminen	osaava, tehtäviinsä sitoutunut ja motivoitunut henkilöstö, ostopalvelusopimukset
toiminnan keskeytysriskit	varajärjestelmät ja suunnitelmat, ostopalvelusopimukset
hankinta- ja sopimusriskit	erikoisosaamista omaava henkilöstö, asiantuntija, ostopalvelusopimukset
talouteen liittyvät riskit	määrärahaseuranta, osavuosikatsaukset, maksuvalmiusseuranta
(ostopalvelu)sopimukset	sisältö, voimassaolo, laadun valvonta, kustannusten hallinta
Vakuutusriski(t)	Hallintakeino(t)
tuotevastuuriskit	laadunvalvonta, ohjeistus, varmistussuunnitelmat
vahingonkorvausriskit	vastuuvakuutus
kunnan järjestämien tilaisuuksien turvallisuus	kuntalaisten vapaaehtoinen tapaturmavakuutus, tarvittaessa erillisvakuutus
KONSERNIHALLINTO	Hallintakeino(t)
vastuu toiminnan lainmukaisuudesta	vastuuvakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultointi (esim. Kuntaliitto, Kuntatyönantajat tai lakiasiaintoimisto)
HYVINVOINNIN JA KASVATUKSEN TOIMIALA	Hallintakeino(t)
koulukuljetukset	kuljetusreitin huolellinen suunnittelu, varautuminen muutoksiin
valtionhallinnon päätökset (mm. tuntijako, valinnaisaineet, perustunneista)	alan keskustelun seuranta
oppilashuollontarpeiden lisääntyminen (avustajapalvelut, koulukuljetus, lisääntyneet vaatimukset)	palveluntarpeen suunnittelu ja mitoitus, tehtävien yhdistäminen eri työpisteissä/hallinnossa
oppilaiden tapaturmariskit	asianmukaiset vakuutukset
poikkeustilanteet koulun toiminnassa	valmiussuunnitelma
TEKNINEN TOIMI	Hallintakeino(t)
laadunvalvonta (ruoka- ja puhtauspalvelut)	omavalvonta, terveystarkastaja
kiinteistöihin liittyvät riskit (epäkurantit kiinteistöt, korjausvelka, energian hinnankorotukset yms.)	seuranta, varhainen puuttuminen ongelmiin, kuntotarkastukset, kunnossapito, ylläpidetään ainoastaan palvelutuotannossa olevia kiinteistöjä
lainsäädännön soveltamiseen liittyvät riskit, toimivallan rajaus	vakuutus, osaava henkilöstö, koulutus, konsultaatio (Kuntaliitto, lakiasiaintoimisto)
vahingon aiheuttaminen ulkopuolisille	vastuuvakuutus, työnjohdolliset toimenpiteet, ammattitaitoinen henkilöstö
laite- ja konerikot	ostopalvelu yksityiseltä yrittäjältä, varajärjestelmäsuunnitelma
laatuhäiriöt ja toiminnan keskeytykset	
rakennushankkeiden yhtäaikaisuus	ostopalvelu yksityiseltä urakoitsijoilta, työvoimapalvelut, näyteseuranta, varajärjestelmät, kuntotarkastukset
rakennusvalvonnan tulokehitys	taksojen tarkistaminen, palveluiden hinnoittelu
vastuu toiminnan lainmukaisuudesta	vastuuvakuutus, ammattitaitoinen henkilöstö, koulutus, konsultointi

LIITE 3 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

KONSERNIPALVELUT

	Henkilöstö 31.12.2020	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö/ TA2022	Henkilöstö/ TA2023	Eläköity- miset 31.12.2024 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2025 - 31.12.2028	Tavoite- henkilöstö 31.12.2024	Tavoite- henkilöstö 31.12.2027
Vakinaiset	30	30	32	33	3	1	29	29
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja oppisopimuslaiset	15	11	5	0	0	0	0	0
Sijaiset	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	45	41	37	33	3	1	29	29
Henkilötyövuodet	43,9	40,7	34,5	30,8	3,0	1,0	29,0	29,0

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Sote-uudistus vaikuttaa konsernipalvelujen henkilöstöön, kun henkilöstöhallinnosta siirtyy 2 henkilöä ja tietohallinnosta 2 henkilöä hyvinvointialueen palvelukseen.

Kaupungin henkilöstömäärän väheneminen noin 1 000 henkilöllä vaikuttaa konsernipalvelujen henkilöstörakenteeseen. Konsernipalvelujen organisaatiota tullaan muuttamaan ottaen huomioon muuttunut toimintaympäristö.

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työvapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Konsernihallinnosta eläköityy talousarviolaadinnan aikaisen tiedon mukaan 4 henkilöä vuoteen 2026 mennessä.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Vakanssi- ja nimikemuutokset huomioidaan organisaatiomuutoksen yhteydessä.

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Henkilöstön vähentyessä sijaistaminen vaikeutuu.

HYVINVOINNIN- JA KASVATUKSEN TOIMIALA

	Henkilöstö 31.12.2020	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö/ TA2022	Henkilöstö/ TA2023	Eläköity- miset 31.12.2024 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2025 - 31.12.2028	Tavoite- henkilöstö 31.12.2024	Tavoite- henkilöstö 31.12.2027
Vakinaiset	402	406	406	420	17	63	420	420
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja oppisopimuslaiset	75	59	59	78	0	0	45	45
Sijaiset	15	22	31	21	0	0	11	11
YHTEENSÄ	492	487	496	519	17	63	476	476
Henkilötyövuodet	442,0	433,7	444,7	456,7	17,0	60,5	421,9	421,9

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Ukrainalaiset pakolaiset tuovat lisätarvetta henkilöstömäärään. Kaupunkiin saapuvien pakolaisten määrän ennakoitavuus on haasteellista.

Kunnan sisäisen muuton ennakoitavuus erityisesti sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksessa on myös haaste (kaupungin sisällä tapahtuva muutto on noin 2000 henkilöä/vuosi).

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työvapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Työntekijä päättää omasta eläköitymisestään lainsäädännön puitteissa, joten ennustettavuus on vaikeaa.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Toteutetaan tarpeitten ja mahdollisuuksien mukaan.

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Varhaiskasvatuksen yksikköihin tulee virkaehtosopimuksen mukaisesti apulaisjohtajat.

Työhyvinvointia ja työkykyä uhkaavat keskeisimmät asiat työyhteisöissä	Esimiehen vastuulla olevat toimenpiteet	Työntekijöiden vastuulla olevat toimenpiteet	Tarvittava tuki: mitä ja keneltä? (yhteistyökumppanit ym.)
Nopeat muutokset toimintaympäristössä, työhyvinvoinnin ja työssä-jaksamisen haasteet.	Henkilöstön työhyvinvoinnista, hyvästä työilmapiiristä ja tiedottamisesta huolehtiminen.	Omalta osalta huolehtia työyhteisön hyvästä ilmapiiristä ja oman hyvinvoinnin ylläpitäminen.	Tarpeenmukainen tuki työterveyshuollosta ja henkilöstöpalveluista, työnohjaus.

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Riskinä organisaation ohuus. Varautuminen työkyvyn ylläpitämisellä.

TEKNINEN TOIMI

	Henkilöstö 31.12.2020	Henkilöstö 31.12.2021	Henkilöstö/ TA2022	Henkilöstö/ TA2023	Eläköity- miset 31.12.2024 mennessä	Eläköity- miset 1.1.2025 - 31.12.2028	Tavoite- henkilöstö 31.12.2024	Tavoite- henkilöstö 31.12.2027
Vakinaiset	158	161	154	55	7	5	54	54
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset); ml. Työllistetyt ja opiskelijalaiset	20	17	27	15	1	0	7	4
Sijaiset	12	2	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	190	180	181	70	8	5	61	58
Henkilötyövuodet	188,3	181,9	171,1	62,2	9,0	5,0	59,2	56,2

Toiminnassa ja/tai toimintaympäristössä tapahtuvat ja suunnitellut muutokset

Ei tiedossa olevia muutoksia.

Eläköitymiset, muu tiedossa oleva ”luonnollinen poistuma” (esim. irtisanoutumiset) sekä pidemmät virka- ja työvapaat ja niiden aiheuttamat järjestelyt

Henkilöstömitoitus on minimissään, joten jokainen vapautuva tehtävä jouduttaneen täyttämään.

Vakinaistamis-, rekrytointi- ja sisäisten siirtojen tarpeet/mahdollisuudet

Organisaatiomuutoksen yhteydessä on tarkasteltu kunkin henkilön sijoittuminen palvelualueilla.

Vakanssi- ja nimikemuutokset

Ei tarvetta.

Työhyvinvointia ja työkykyä uhkaavat keskeisimmät asiat työyhteisöissä	Esimiehen vastuulla olevat toimenpiteet	Työntekijöiden vastuulla olevat toimenpiteet	Tarvittava tuki: mitä ja keneltä? (yhteistyökumppanit ym.)
Niukkojen henkilöstöressurssien aiheuttama kiire ja sijaisten/varahenkilöiden puute	Tarvittavista resursseista huolehtiminen	Omien töiden priorisointi	Riittävät määrärahat

Mahdolliset riskit ja niihin varautuminen

Henkilöstön jaksaminen. Resursseista huolehtiminen talousarvion puitteissa.

LIITE 4 INVESTOINTIHANKKEET VUONNA 2023**MAA- JA VESIALUEET****9000 MAANHANKINTA****T 200.000**
M 150.000

Kunnan maanhankinnan tulee olla etupainotteista ja tätä varten tulee olla riittävä määräraha-
raus, vaikka hankinnan kohteet eivät ole kokonaisuudessaan etukäteen tiedossa.

Hankkeen investointityyppi: Uushankinta

Hankekuvaus:

Tulo-odotus edellyttää, että joitakin asunto- ja liike/teollisuustontteja myydään vuonna 2023.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Tulot	200 000	200 000	200 000	200 000
Kulut	150 000	150 000	150 000	150 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

9015 TEOLLISUUSTONTTIEN KUNNOSTAMINEN**M 50.000**

Hankkeen investointityyppi:

Hankekuvaus:

Määrärahalla parannetaan asemakaavassa olevien teollisuustonttien rakennettavuutta teke-
mällä pintaraivauksia ja tasauksia valmiiksi.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

9050 TONTTITARJONNAN PARANTAMINEN**OMAKOTITONTIT**

Kaupungilla on luovutuskelpoisia omakotitontteja seuraavasti:

Luttila	4
Lehtoniemi	12
Häyriälä	7
Puurtila	25
Reporinne	2
Taipale	11
Teerimäki	9
Kommila	2
Lajunniemi	2
Huuhtaus	1
Kuivaniemi	10
Kangaslampi	8
Yhteensä	93

Pääpaino uusien tonttien kaavoituksessa on kaupunkistrategian mukaisesti omarantaiset ja rannan läheiset tontit.

RAKENNUKSET

TOIMITILAT

Toimitilojen investointiohjelman tavoitteena on järjestää hallintokuntien palvelutuotannolle toimintojen edellyttämät tilat.

Toimintoja on keskitetty mahdollisimman harvoin rakennuksiin. Tyhjentyneet rakennukset pyritään ensisijaisesti myymään. Mikäli ostajaa ei löydy, tilat vuokrataan tai rakennus puretaan. Suojelupäätökset ovat muodostuneet esteeksi rakennusten purkamiselle. Tyhjentyneiden rakennusten ylläpitokustannukset pyritään minimoimaan ja rakennusten kylmilleen laittamisen edellytykset selvitetään. Kiinteistöjen ja rakennusten omistajana kaupunki on vastuussa toimitilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Laki rakennusperinnön suojelemisesta myös edellyttää omistajaa huolehtimaan rakennuksen säilymisestä.

Kaupungin omistamissa rakennuksissa on korjaustarpeita huomattavasti enemmän kuin määrärahojen puitteissa pystytään korjaamaan. Nykyisillä raha- ja henkilöresursseilla korjausvelka kasvaa tai ei ainakaan vähene ja varsinkin tyhjäksi jääneet rakennukset rapistuvat.

Investointiohjelmaan korjauskohteita tärkeysjärjestykseen asetettaessa, ensisijaiset kriteerit ovat tilojen ja piha-alueiden terveellisyys ja turvallisuus sekä kiinteistöihin sidotun pääoman arvon säilyminen. Merkittävin yksittäinen toimenpide korjausvelan hallinnassa on ollut Hyvinvointikeskus Aallon valmistuminen vuonna 2021. Tästä huolimatta kaupungin omistamien toimitilakiinteistöjen korjausvelan suuruudeksi on arvioitu yli sadaksi miljoonaksi euroksi.

Vuosi	Investoinnit, netto	Poistot
2008	2.267.117	2.353.499
2009	1.190.855	2.384.554
2010	2.894.013	2.503.587
2011	2.343.913	2.601.818
2012	1.162.126	2.319.810
2013	3.021.425	2.330.033
2014	1.497.561	2.210.109
2015	2.385.487	2.214.899
2016	6.291.580	2.231.461
2017	7.085.927	2.469.055
2018	5.505.874	2.846.840
2019	5.820.127	3.000.400
2020	4.953.864	3.233.100
2021	6.782.087	3.228.500

Rakennusten pitkä poisto-aika (yleensä 40 v ja tasapoisto) pienentävät suhteellista poistojen määrää, kun sitä verrataan muihin käyttöomaisuuseriin. Vuoden 2012 jälkeen tehtyjen investointien poistoajat ovat selkeästi lyhyemmät. Investointien puristaminen poistojen tasoon on äärimmäisen vaikeaa, kun tiedetään kiinteistöjen korjaustarpeet.

Esitettyyn investointiohjelmaan on syytä suhtautua varauksella, koska korjaustarpeiden määrästä johtuen kesken vuoden ohjelmaan joudutaan ottamaan hankkeita, jotka on suunniteltu toteutettavaksi myöhempänä ajankohtana. Korjausrakentamisen luonteesta johtuen rakennustöiden aikana voi paljastua odottamattomia vaurioita, jotka joudutaan korjaamaan työn aikana, mistä johtuen kustannusarviot ovat suuntaa antavia. Kaikkiin kohteisiin ei myöskään ehditä talousarvion laadintavaiheessa tekemään tarkkoja kustannusarvioita.

Toimitiloissa esiintyvistä sisäilmaongelmista johtuen on mahdollista, että investointisuunnitelmaan joudutaan myös tästä syystä tekemään muutoksia.

SIVISTYSTOIMEN RAKENNUKSET

PERUSKOULUT

9322 Waltterin koulu

200.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****B-osan pihan turva-alustan peruskorjaus**

B-osan pihan leikkivälineiden alue on rakennettu kumisesta turva-alustasta. Kohteessa on jatkuvaa ilkivaltaa ja turva-alustaa revitään irti. Nykyinen turva-alusta vaihdetaan kestävämpään turvalaatoitukseen. Samalla uusitaan tarvittavia leikkivälineitä.

Kaupunginjohtaja:

B-osan pihan leikkivälineiden alue on rakennettu kumisesta turva-alustasta. Kohteessa on jatkuvaa ilkivaltaa ja turva-alustaa revitään irti. Uusimistapa on aiempaa paremmin kulutusta kestävä ratkaisu kuten turvalaatoitus tai tms. esim. hiekkatekonurmi. Waltterin koulun lähiliikunta- paikkaa koskeva investointimääräraha yhdistetään tähän turva-alustan peruskorjaus/uudistamishankkeeseen. Investointikohteen nopeahkosta kulumisesta johtuen poistoaikana käytetään 10 vuoden poistoaikaa 25 vuoden sijaan.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	150 000	200 000	200 000	200 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	20 000	20 000	20 000

9314 Könönpellon koulu

100.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Viemärien saneeraus vaihe 2**

Viemärit ovat pääosin alkuperäisiä ja ne ovat elinkaarensa päässä. Viime vuosina putkirikkoja ja vuotoja on esiintynyt aika ajoin. Viemärien uusiminen vaihe 1 tehtiin vuonna 2022.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

9315 Lehtoniemen koulu

0

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Liikuntasalin lattian uusiminen**

Osassa koulun tiloista on alkuperäisiä lattioita, joiden eristeinä voi olla mm. orgaanisia aineita (sammalta jne.). Eristeet voivat olla epäpuhtauksien lähde sisäilmaan. Lattioita on uusittu järjestelmällisesti edellisenä vuosina, nyt on vuorossa liikuntasalin lattia. Samalla muokataan salin IV kanavia turvallisempiin kohtiin, nyt osa on tuotu alas lattialle seinien varteen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	150 000	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	0	0	0

9319 Repokankaan koulu

400.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Ilmanvaihtojärjestelmän saneeraaminen vaihe 3**

Koulun ilmanvaihtojärjestelmän saneeraus. Tiloja on muuteltu alkuperäisestä, ilmanvaihto ei ole riittävä nykytilanteelle. Kyseessä on rakennuksen sisäilmaan liittyvä hanke. Saneeraus on suunniteltu jakautuvan kolmelle vuodelle, 2021 - 2023. Ensimmäinen vaihe toteutettiin 2021 ja toinen vaihe 2022.

Hankkeen poistoaikana käytetään 10 vuoden poistoaikaa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	400 000	400 000	400 000	400 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	16 000	40 000	40 000	40 000

9324 Kankun koulu

50.000

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu**Hankekuvaus:****Hankesuunnitelma**

Kankun koulun hankesuunnitelman/tilaohjelman laatiminen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	2 000	2 000	2 000	2 000

PÄIVÄKODIT

9301 Päiviönsaaren päiväkoti

40.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Lämmönvaihtimen uusinta**

Päiväkodin lämmönvaihdin on elinkaarensa päässä ja se tulee uusia.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	40 000	40 000	40 000	40 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	1 600	1 600	1 600	1 600

9302 Könönpellon päiväkoti

0

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Ulko-ovet (80.000 €)**

0

Päiväkodin ulko-ovet ovat alkuperäisiä ja elinkaarensa päässä.

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Osastojen lattiat (20.000 €) 0

Päiväkodin osastojen lattiamateriaalit ovat alkuperäisiä ja elinkaarensa päässä.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

9303 Repokankaan päiväkot

20.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Vesikaton saneeraus (250.000 €) 0

Päiväkodin vesikatto on elinkaarensa päässä ja se tulisi uusia.

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Osastojen lattiat 20.000

Päiväkodin osastojen lattioita on korjattu vuosittain järjestelmällisesti. Ne ovat alkuperäisiä ja elinkaarensa päässä.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	20 000	20 000	20 000	20 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	800	800	800	800

LIIKUNTA- JA NUORISOPALVELUIDEN RAKENNUKSET

9341 Uimahalli

100.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Pakolliset korjaukset

Uimahallin välttämättömät korjaukset käytön varmistamiseksi. Poistoaikana käytetään 10 vuotta.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	10 000	10 000	10 000

9342 Liikuntatalo

0

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Ulko-ovien uusiminen

Liikuntatalon pääsisäänkäynnin ulko-ovet ovat alkuperäiset ja elinkaarensa päässä. Ovet vaihdetaan automaattioviksi, jolloin myös esteettömyys paranee.

Kaupunginjohtaja:
Hanke siirretään toteutettavaksi tulevina vuosina.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	0	0	0

9345 Kisapuiston katsomorakennus

30.000

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Katsomorakennuksen peruskorjauksen tarvesuunnittelu

Kisapuiston katsomorakennus on suojeltu kohde. Katsomorakennus alkaa olemaan peruskorjauksen tarpeessa ja siihen tulee teettää tarvesuunnittelu, joka toimii hankesuunnittelun pohjana.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	1 200	1 200	1 200	1 200

TEKNISEN TOIMEN RAKENNUKSET

Teknisen toimen hallinnassa on joukko erityyppisiä rakennuksia. Rakennusten vapautuessa hallintokuntien käytöstä ne yleensä siirtyvät teknisen toimialan hallintaan, vaikkei niille olisikaan omaa käyttöä.

Rakennuksissa on myös paljon korjaustarpeita. Tässä talustilanteessa suurin osa korjaustoimista joudutaankin siirtämään tuleville vuosille.

9400 Pelastuslaitos

4.050.000

Hankkeen investointityyppi: Uudisrakentaminen

Hankekuvaus:

Pelastusaseman uudisrakennuksen rakentaminen

Hankkeen tavoitehinta-arvio on n. 8.6 M€. Tavoitehinta-arviossa on hankevarauksen suuruudeksi määritelty 15 % (1.3M€). Tulevat tarjoukset on sidottu indeksiin, jolloin riski hankevarauksen realisoinnista pienenee. Tämän johdosta arvioitu määrärahan tarve on tarkasteltu 8.1 M€. Hanke jakautuu vuosille 2023 ja 2024.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	4 050 000	4 050 000	4 050 000	4 050 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	162 000	162 000	162 000	162 000

9361 Oikeustalo

100.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Oikeustalon vesikaton uusiminen**

Oikeustalon vesikatteena on huopa, jonka päällä on singeli. Ajan myötä rakenne kerää kasvustoa ja sammalta alkaa muodostua, joka vaurioittaa huopaa. Singeli poistetaan ja asennetaan uusi pintahuopa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

9373 Ent. tehtaan koulu

500.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Peruskorjauksen VE 2 , näyttelytilojen saneeraus (500.000 €)**

1.krs näyttelytilojen saneeraus ja esteettömyyden parantaminen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 680.000 €, josta käyttäjien osuus on noin 180.000 €. Osasaneeraus ei poista peruskorjauksen tarvetta.

Kaupunginjohtaja

1.krs näyttely- ja toimitilojen saneeraus ja esteettömyyden parantaminen. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 680.000 €, josta käyttäjien osuus on noin 180.000 €. Osasaneeraus ei poista peruskorjauksen tarvetta, jonka ajankohta arvioidaan uudelleen osasaneerauksen toteuttamisen jälkeen. Todennäköisesti laaja peruskorjaus toteutuu 2030-luvulla. Investoinnilla mahdollistetaan mm. museon, soisalo-opiston sekä muun käytön lisääminen tehtaan koululla sekä Vanha Varkaus kulttuuri- ja matkailuympäristön kehittyminen. Poistoaikana käytetään 15 vuoden poistoaikaa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	500 000	500 000	500 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	33 333	33 333	33 333

9372 Ent Joutenlahden koulu

0

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus**Hankekuvaus:****Lattioiden uusiminen (40.000 €)**

Osassa koulun tiloista on alkuperäiset lattiat, joiden eristeenä voi olla mm orgaanisia aineita (sammalta jne.). Eristeet voivat olla epäpuhtauksien lähde sisäilmaan. Lattiat uusitaan eristeen.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

ERILLISMÄÄRÄRAHAHANKKEET**9390 Ennalta arvaamattomat rakennekorjaukset****100.000**

Toimitilakiinteistöt ovat suhteellisen vanhoja ja niistä on peruskorjattu vain muutama. Toiminnan sujumuuden kannalta on perusteltua varata erillismääräraha ennalta arvaamattomien rakennekorjausten tekemiseen, jolloin kustannukset voidaan kirjata investointeihin.

Kaupunginjohtaja:

Määrärahaa siirretty 100 000 euroa tehtaankoulun saneerukseen. Mikäli ennalta-arvaamattomia korjauksia ilmenee yli esitetyn 100 000 euron määrärahan käsitellään määrärahatarve talousarviomuutoksena.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	200 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	8 000	4 000	4 000	4 000

xxxx Ennalta arvaamattomat LVISA korjaukset**100.000**

Toimitilakiinteistöt ovat suhteellisen vanhoja ja niistä on peruskorjattu vain muutama. Varsinkin kiinteistöjen talotekniikka (LVISA) on suurelta osin saavuttanut teknisen ja toiminnallisen käyttökänsä. Ennalta arvaamattomien laiterikkojen määrä kasvaa jatkuvasti. Toiminnan sujumuuden kannalta on perusteltua varata erillismääräraha ennalta arvaamattomien LVISA-korjausten tekemiseen, jolloin kustannukset voidaan kirjata investointeihin.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	4 000	4 000	4 000	4 000

Taseryhmä rakennukset yhteensä

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	5 590 000	5 790 000	5 790 000	5 790 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	223 600	281 933	281 933	281 933

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Esityksessä on ryhmitetty samantyyppiset investoinnit paremmin yhteen, jotta niiden tärkeysjärjestystä voisi arvioida selkeämmin. Investointisuunnitelmaan ei ole saatu mahtumaan kaikki esillä olleita ja tarpeellisia hankkeita.

9501 KATUJEN RAKENTAMINEN**140.000****Sepänkuja**

60.000

Nykyisin Sepänkujalle on ajoneuvoliittymä Jäppiläntieltä. Asemakaavassa Sepänkujalle ajo on osoitettu Turjanvirkantieltä, mutta puuttuvaa (n. 80 m) osuutta ei ole rakennettu. Sepänkujalta

ei ole tällä hetkellä turvallista kevyen liikenteen väylän yhteyttä alueen kevyen liikenteen väylille vaan esim. alueen koululaiset joutuvat kulkemaan Jäppiläntien vartha pitkin suojatielle. Kadun rakentaminen asemakaavan mukaiseksi mahdollistaa myös turvalliset kevyen liikenteen ratkaisut.

Taipaleenraitin jatko 70.000

Puurtilan Pohjoisniemen uusi tonttikatu (160.000 €) 0

Katujen rakentamisen edellytyksenä on asemakaavan ja katusuunnitelmien lainvoimaisuus. Uusia omarantaisia omakotitalotontteja muodostuisi 4 kpl.

Mesiangervonkuja, Ranta-alpinpolku ja Leinikkipolku 0

Puurtilan Pohjoisniemestä on päällystämättä ja ilman katuvalaistusta Mesiangervonkuja, Ranta-alpinpolku ja Leinikkipolku. Alueelta on tullut asukaspalautetta katujen rakentamisesta valmiiksi.

Kaupunginjohtaja:

Määräraha siirretään tehtaan koulun osasaneeraukseen.

Mustikkatien jatko (400.000 €) 0

Mustikkatien jatkon rakentaminen parantaa Metalmix Oy:n toimintaedellytyksiä sekä parantaa alueen liikenneturvallisuutta

Valimokatu (450.000 €) 0

Valimokadun (500 m) mahdollistaa uusien teollisuustonttien sijoittumisen Hasinmäen teollisuusalueelle.

Katuviheriöt 10.000

Määrärahalla parannetaan olemassa olevia katuviheriöitä ja saarekkeita. Toimenpiteillä parannetaan kaupunkiviihtyisyyttä.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	240 000	140 000	140 000	140 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	48 000	28 000	28 000	28 000

9510 MAASTOMITTAUKSET

5.000

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Määräraha käytetään suunnittelun ja katujen peruskorjauksen lähtötietojen mittauksiin sekä mahdollisiin maaperätutkimuksiin

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	5 000	5 000	5 000	5 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	1 000	1 000	1 000	1 000

9502 KATUJEN PERUSPARANTAMINEN**695.000**

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus
Hankekuvaus:

Kuivatuksen parantaminen

25.000

Määräraha käytetään kuntalaisaloitteiden mukaiseen katu- ja yleistenalueiden kuivatuksen parantamiseen. Kohteita ei voi määrittellä ennalta vaan ne määritellään lähinnä kuntalaisten aloitteiden ja tarpeiden mukaisesti. Kohteilla turvataan mm. kiinteistökohtaisten järjestelmien toimivuus sekä vähennetään vuotovesien määrää.

Routavaurioiden korjaus

100.000

Keväisin routavauriot aiheuttavat paikoin merkittäviä paikallisia korjaustarpeita katuverkolla. Määrärahalla korjataan yksittäisiä vaurioita. Kohteet määräytyvät sen mukaan missä korjaustarpeita esiintyy.

Käpykankaan asuntokatuja saneeraus

350.000

Käpykankaan asuntokatuja ja vesihuollon saneeraukseen on tehty saneerausohjelma vuosille 2021–2025. Saneerausohjelmaan kuuluu Metsonkuja, Teerenkuja, Närhinkuja, Riekonkuja, Rastaankuja, Käpylinnunkuja, Leppälinnunkuja ja Pajulinnunkuja. Kadut ovat routivia ja niiltä puuttuu hulevesiviemärointi. Samassa yhteydessä Keski-Savon Vesi Oy saneeraa alueen vesihuollon. Vuodelle 2023 esitetään toteutettavaksi Metsonkuja ja Teerenkuja.

Lehtoniementien saneeraus

200.000

Paloaseman rakentamisen myötä parannetaan alueen katuverkostoa ja täydennetään kevyen liikenteen väylästä. Lehtoniementie saneerataan välillä VT23-Heinäpellonkatu. Samalle osuudelle saneerataan olemassa olevaa klv väylää sekä rakennetaan uutta väylää. Alueella käynnistetään asemakaavoitus joka mahdollistaa nykyistä asemakaavaa tehokkaammat katujärjestelyt.

Heinäpellonkadun saneeraus (200.000 €)

0

Paloaseman rakentamisen myötä parannetaan alueen katuverkostoa ja täydennetään kevyen liikenteen väylästä. Heinäpellon katu saneerataan ja sen varteen rakennetaan uusi kevyen liikenteen väylä. Heinäpellon kadun saneeraus onärkevintä toteuttaa alueen katuja koskevan asemakaavamuutoksen jälkeen.

Käsityökadun tasoristeyksen saneerauksen suunnittelu

20.000

Käsityökadun junaradan tasoristeys on kaupungin omistama. Tasoristeys vaatii saneerauksen koska kiskot ovat ympäristöään korkeammalla vaikeuttaen ajoneuvojen kulkua tasoristeyksen ylitse. Määrärahalla suunnitellaan tasoristeyksen saneeraus ja itse korjaus esitetään toteutettavan vuonna 2024.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	695 000	695 000	695 000	695 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	139 000	139 000	139 000	139 000

9503 KATUJEN SUNNITTELU**30.000**

Hankkeen investointityyppi: Suunnittelu

Hankekuvaus:

Määrärahalla valmistaudutaan tulevaisuuden rakentamiseen tuottamalla suunnitelmia. Määräraha on varattu lähinnä omana työnä tehtävään suunnitteluun. Määrärahalla toteutetaan myös kaavan laadinnan yhteydessä tehtävä kunnallistekniikan suunnittelu.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	6 000	6 000	6 000

9504 PÄÄLLYSTYSTYÖT**0**

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus
Hankekuvaus:

Asuntokatuja päällystäminen

0

Kevyen liikenteen väylien kunnostaminen

0

Viime vuosina on kunnostettu pääväylien kevyen liikenteen väyliä, jotka ovatkin suhteellisen hyvässä kunnossa. Toki parannettavaa aina löytyy. Kevyen liikenteen väylien päällystyksessä voidaan pitää väli vuosi ilman, että päällysteiden kunto romahtaa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ylläpitokulut vähenevät				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	0	0	0	0

9505 UUSINTAPÄÄLLYSTYKSET**300.000**

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus
Hankekuvaus:

Määrärahalta suoritetaan päällystettyjen katujen uusintapäällystyksiä. Uusintapäällystyskohteet hyväksytään vuosittain teknisessä lautakunnassa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	300 000	300 000	300 000	300 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ylläpitokulut vähenevät				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	60 000	60 000	60 000	60 000

9640 LIIKENNETURVALLISUUS**40.000**

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus
Hankekuvaus:

Liikenneturvallisuus kohteet

10.000

Toteutetaan Keski-Savon liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.

Liikennemerkkien uusimiset

10.000

Määrärahalta uusitaan huonokuntoisia liikennemerkkejä.

Esteettömyyden parantaminen

10.000

Määrärahalta parannetaan liikenneympäristön esteettömyyttä siten, että liikuntarajoitteisten ihmisten liikkuminen helpottuu. Kohteet määritetään yhteistyössä mm. vammaisneuvoston kanssa. Tällä summalla ei saada korjattua kaikkia epäkohtia, vaan kohteita esitetään korjattavan vuosittain.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen

10.000

Keski-Savon alueelle laaditaan yhteinen kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma 2022. Ohjelman myötä kuntien toivotaan panostavan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteisiin suunnitelmassa esitetyillä keinoilla.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	40 000	40 000	40 000	40 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	8 000	8 000	8 000	8 000

9506 LIIKENNEVALOT**30.000**

Liikennevalojen tekniikka alkaa olla siinä määrin vanhaa, että niihin on hankaluuksia saada varoasia. Liikennevalot tulee tulevina vuosina saneerata uudempaan tekniikkaan. Määrärahalta tehdään liikennevalojen saneeraussuunnitelma yhteistyössä valtion liikennevalosta vastaavan Fintrafficin kanssa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	30 000	30 000	30 000	30 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	6 000	6 000	6 000	6 000

9529 KESKUSTAN KEHITTÄMINEN**25.000**

Päivitetään Päiviönsaaren katualueita koskeva yleissuunnitelma 0
 Warkauden kaupunkikeskusta Ry toteuttaa hankkeen Kauppakadun, 25.000
 Päiviönsaaren ja Vanha-Varkaus alueille, jossa laaditaan yleissuunnitelma
 alueiden "houkutusvalaistuksesta".

Ahlströminkadun ja siihen rajautuvan puistoalueen saneeraus välillä 0
 Wredenkatu-Pirtinvirta. Hankkeella parannetaan kaupungintalon edustan
 epätasaisia pintoja sekä luodaan paremmat puitteet tapahtumien järjestä-
 miselle Itsenäisyyden puistossa. Ympärillä olevia viheralueita paranne-
 taan siinä määrin että ne istuvat sulavasti uuteen katu ympäristöön.
 (400.000 €)

Kaupunginjohtaja:

Päiviönsaaren katualueita koskeva yleissuunnitelma poistetaan investointilistalta, koska vielä ei ole nähtävissä milloin itse toteutukseen voitaisiin osoittaa määrärahaa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	75 000	25 000	25 000	25 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	15 000	5 000	5 000	5 000

9531 PUISTOT JA LEIKKIPAIKAT

M 525.000
T 150.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus
Hankekuvaus:

Uuden korkeatasoisen leikkipuiston rakentaminen	500.000
- Tulot(avustus 30%)	150.000
Netto	350.000
Leikkikenttien peruskorjaus (turvallisuus)	10.000
Puistojen peruskorjaus	5.000
Kasvillisuuden uusiminen	10.000

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	525 000	525 000	525 000	525 000
Tulot (hankerahoitus)	0	150 000	150 000	150 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	105 000	52 500	52 500	52 500

9566 VENESATAMIEN PERUSKORJAUS

80.000

Määrärahalla korjataan pienvenesatamien laitureita ja veneiden säilytyspaikkoja sekä toteutetaan suurempi korjaus messualueen laiturille.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	80 000	80 000	80 000	80 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	16 000	16 000	16 000	16 000

9613 GREEN CORRIDOR

50.000

Hankkeen investointityyppi: Uudiskohde

Hankekuvaus:

Ämmäkosken ohitusuoman ja kunnostuksen 2. vaihe	100.000
Tulo MMM NOUSU-ohjelma	-50.000

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Siltojen kunnossapitokulut				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	10 000	10 000	10 000	10 000

9672 KATUVALAISTUS

45.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus 45.000

Hankekuvaus:

Vuosittain ilmenee tarpeita katuvalaistuksen muutoksille ja laajentamisille joita ei ole voitu ennakoida (vikaantumiset, asukaspalautteet). Määrärahalla toteutetaan ko. muutoksia.

Hoikanmäentien ja rantaväylän valaistus (130.000 €)

0

Rantaväylä on suosittu ulkoilureitti ja valaistuksen avulla reitin käyttöastetta voidaan parantaa myös talvisin. Rantaväylä valaistuksen toteuttamisesta on tehty valtuustoaloite.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	45 000	45 000	45 000	45 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
energiakustannukset pienenevät				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	9 000	9 000	9 000	9 000

TASERYHMÄ KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	2 165 000	2 015 000	2 015 000	2 015 000
tulot	50 000	200 000	200 000	200 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Siltojen kunnossapitokulut				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	423 000	340 500	340 500	340 500

LIIKUNTAPAIKAT JA -ALUEET**200.000****3473 KÄMÄRI****150.000****Kilpajäähallin kaukalon uusinta****100.000****Hankkeen investointityyppi:** Korjausinvestointi**Hankekuvaus:**

Kilpahallin kaukalo on alkuperäinen vuodelta 2002 ja tulisi muuttua nykyaikaiseksi turvallisuusmääräykset täyttäväksi ns. turvakaukaloksi. Nykyisessä kaukalossa ei ole mahdollista järjestää kansainvälisiä tai kansallisen tason SM- ja Mestis-tason otteluita nykyisten sääntöjen mukaan. Kaukalon uusimisen yhteydessä sisäänmenoportit muutetaan esteettömiksi. Kilpailutuksen yhteydessä pyydetään optiotarjoukset myös pelaaja- ja toimitsija-aitioiden uusintaa varten.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	100 000	100 000	100 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	20 000	20 000	20 000	20 000

Kilpajäähallin valaistuksen uusinta LED-valoihin**50.000****Hankkeen investointityyppi:** Korjausinvestointi**Hankekuvaus:**

Kilpajäähallin valaistuksen muuttaminen nykyaikaiseksi ja energiatehokkaaksi LED-valaistukseksi. Vuonna 2018 tehdyn energiaselvityksen mukaisesti vuotuinen energiansäästö olisi n. 58 MWh/a, joka silloisella sähkön hinnalla tarkoittaisi n. 5 000 euroa/vuosi. Oletettavasti nykyisen ja tulevan hintatason mukaisesti säästö tulee olemaan vuositasolla suurempi ja investointi maksaa itsensä takaisin nopeammassa ajassa.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
sähkön kulutus pienenee n. 58 MWh/vuosi				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	10 000	10 000	10 000	10 000

3474 LÄHILIIKUNTAPAIKAT**0****Walterin koulun LLP:n laajentaminen****0****Hankkeen investointityyppi:** Uusinvestointi**Hankekuvaus:**

Walterin koulun lähiliikuntapaikan laajentamisesta on tehty alustavat suunnitelmat ja suunnitelmia päivitetään syksyn 2022 aikana. LLP:n laajentaminen on tarkoitus tehdä kolmessa osassa vuosien 2023-2025 välisenä aikana. Kokonaiskustannukset tulevat olemaan nykyisellä kustannustasolla n. 300 000 – 350 000 euroa.

Walterin koulu on suuri, n. 900 oppilaan koulu. Niin oppilaiden kuin opettajienkin puolelta on tarve laajentaa ja saneerata nykyistä lähiliikuntapaikkaa. Tulevassa suunnitelmassa otetaan käyttöön puretun ruokalan alue sekä koulun pihan aluetta kokonaisuudessaan. Valmistuessaan LLP palvelee entistä paremmin välituntiliikuntaa, koulujen liikuntatunteja sekä iltakäyttäjien toimintaa.

Kaupunginjohtaja:

Walterin koulun lähiliikuntapaikan määräraha esitetään siirrettäväksi osittain Walterin koulun piha-alueen kehittämiseen (50 000€) osittaan tehtaan koulun osasaneeraukseen. Piha-alueen kehittäminen ja lähiliikuntapaikkaa koskeva investointi yhdistetään mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi Walterin koulun piha-alueen, lähiliikuntapaikan ja lähistölle suunnitellun liikennepuiston toteuttamisessa huomioidaan yhteensopivuus siten, että tarpeetonta päällekkäisyyttä mm. välineiden osalta vältetään.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	100 000	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
huolto- ja korjauskustannukset kasvavat				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	20 000	0	0	0

3477 MOOTTORIURHEILUKESKUS**50.000****Hankkeen investointityyppi:** Uusinvestointi**Hankekuvaus:**

Varkauden moottoriurheilukeskuksen speedway-radan turvalaidat on uusittu viimeksi 2016. Nykyisten turvalaitojen kansainvälinen turvaluokitus vanhentuu kauden 2022 loppuun. Jotta Varkaudessa voitaisiin jatkossakin järjestää kansainvälisen tason kilpailuja sekä taata turvalliset harjoitus- ja kilpailuolosuhteet harrastajille, tulee turvalaidat uusia kevään 2023 aikana.

Turvalaitojen uusiminen takaa tulevaisuudessakin Varkauden maineen luotettavana kansainvälisten kilpailuiden järjestäjänä. Investoinnin merkittävyyttä tukee myös Pohjois-Savon maakuntakaavassa oleva moottoriurheilukeskuksen merkintä; valtakunnallinen liikuntapaikka.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	10 000	10 000	10 000	10 000

TASERYHMÄ KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	2 465 000	2 215 000	2 215 000	2 215 000
tulot	50 000	200 000	200 000	200 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
Siltojen kunnossapitokulut				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	483 000	380 500	380 500	380 500

SATAMALAITOS

9701 SATAMIEN KEHITTÄMINEN

50.000

Hankkeen investointityyppi: Peruskorjaus

Hankekuvaus:

Akonniemen satama on Varkauden kaupungin omistama ja hallinnoima kansainvälinen satama. Vallitsevan maailmantilanteen vuoksi kansainvälinen laivaliikenne on ollut pysähdyksissä helmikuusta alkaen. Väylävirasto on keskeyttänyt urakkakilpailutuksen sulkujen pidennykseen. Muuttuneen tilanteen takia myös Akonlahden rahtisatama on otettu metsäteollisuuden käyttöön.

Taipaleen satama on Väyläviraston omistuksessa oleva satama, jota Varkauden kaupunki hallinnoi. Taipaleesta laivattiin raakapuuta noin 125 000 tonnia.

Satama-alueelle tulee kaupungin omistama yksityisraide. Rataverkon kautta tulee satamaan noin 200 000 tonnia polttoaineita vuodessa. Radan kunnossapidosta vastaa kaupunki.

Vuoden 2023 investointien osalta on varauduttava rataverkon yhden ylikäytävän uusimiseen, kaarrekiskon kääntöön ja mahdollisesti perusinfran korjaukseen satama-alueella.

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	50 000	50 000	50 000	50 000
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	10 000	10 000	10 000	10 000

KONEET JA KALUSTO**Tekninen toimi****Kaupunkitekniikka**

Mittauskaluston uusiminen 37 000

Tekninen toimi yhteensä 37 000**Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala****Kasvun ja oppimisen lautakunta**

Perusopetus: oppimisympäristöjen uusiminen 90 000

Varhaiskasvatus: oppimisympäristöjen uusiminen 30 000

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Hyvinvointipalvelut/liikuntapalvelut, maaleja ja vaihtoaitiot jalkapallokentille 30 000

Hyvinvointipalvelut/ kirjastopalvelut, valvontakamerat 10 000

Hyvinvointipalvelut/ museopalvelut, kalustohankinnat, näyttelytekniikan uudistaminen, näyttelyvalaistus, näyttelymateriaalit ja -rakenteet 180 000

Soisalo-opisto: oppimisympäristöjen uusiminen 14 000

Hyvinvoinnin ja kasvatuksen toimiala yhteensä 354 000**Yleishallinto****Konsernipalvelut****Tietohallinto**

Teknologia-arkkitehtuuri

- konesalin varmistusratkaisu 12 000

- WLAN-päivitys, kaupungintalo 20 000

- Palvelinpäivitystarpeet 25 000

- kaupungintalon verkkopäivitys, verkon aktiivilaitteet 50 000

- ICT infra, tietokoneiden, näyttöjen, telakoiden vuosittaiset hankinnat 30 000

Tietojärjestelmäarkkitehtuuri

- oppimisympäristöjen kehittäminen, opetustoimen ja varhaiskasvatuksen laitehankinnat 70 000

Tietohallinto yhteensä 207 000**Taseryhmä koneet ja kalusto yhteensä**

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	647 630	598 000	598 000	598 000
Tuotot	0			
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta käyttötalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	215 000	199 300	199 300	199 300

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET**Kaupunkitekniikka**

Seutuvalvomon siirto pilvipalvelualustalle 104 000

Tekninen toimi yhteensä 104 000**Yleishallinto /Konsernipalvelut****Tietohallinto**

Teknologia-arkkitehtuuri

- Lisenssit; Microsoft palvelin- ja työasemalisenssit, Office-tuotteet, F-secure 15 000
- Streaming-ratkaisun hankinta 25 000

Tietoarkkitehtuuri

- Digitalisaatio 30 000
- Tiedonhallinta, digitaalinen turvallisuus 20 000

Tietohallinto yhteensä 90 000**Markkinointi ja viestintä**

Tapahtumakalenteri, Taskuwarkaus, suomi.fi ja www alustalle kuvapankki 30 000

Talous- ja henkilöstöhallinto

Intro - kuntarekry 10 000

Titania Sa Mobiili 15 000

Tiedolla johtaminen ohjelman hankinta 30 000

Talous- ja henkilöstöhallinto yhteensä 55 000**Konsernipalvelut yhteensä 175 000****Taseryhmä Aineettomat hyödykkeet yhteensä**

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	279 000	279 000	279 000	279 000
Tuotot	0			
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta käyttötalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:	60 000	60 000	60 000	60 000

OSAKKEET JA OSUUDET

Pohjois-Savon pääomasijoitusrahasto 100 000

Lentopaikkayhtiö JoWa Aviation Oy 30 000

Osakkeet ja osuudet yhteensä 130 000**Taseryhmä osakkeet ja osuudet yhteensä**

	LTK, €	KJ, €	KH, €	KV, €
Kulut	130 000	130 000	130 000	130 000
Tuotot	0	0	0	0
Vaikutus käyttötalouteen:				
ei vaikutusta käyttötalouteen				
Vaikutus poistojen kautta tulokseen:				

LIITE 5 SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEET

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET

KV 16.12.2013 § 91

PYSYVÄT VASTAAVAT	KILA:n yleisohje		Poistoaika/ Poisto-%
	Poistomenetelmä	Poistoaika Poisto-%	
Aineettomat hyödykkeet:			
Kehittämismenot	tasapoisto	2- 5 vuotta	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5-20 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>			
Perustamis- ja järjestelymenot	--		
Tutkimus- ja kehittämismenot	--		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Muut	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat:			
Hallinto- ja laitosrakennukset (puu)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta *)
Hallinto- ja laitosrakennukset (kivi)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (puu)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta *)
Tehdas- ja tuotantorakennukset (kivi)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta
Talousrakennukset (puu)	tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Talousrakennukset (kivi)	tasapoisto	10-20 vuotta	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	--		
Kiinteät rakenteet ja laitteet:			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % -20 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 % -25 %	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 % - 20 %	20 %
Puistot	--		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 % 10 %	Keski-Savon Vesi Oy:n poistosuun. mukaan
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	7 % 10 %	
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 % - 22 %	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sähkö-, vesi -yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 25 %	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Koneet ja kalusto:			
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	20 % - 27 %	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 30 %	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Muutos Kvalt. 19.10.2015 § 57, kaikki 3.000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kertapoistona.

*) Muutos kv. 7.12.2021 Puurakentamisen tekniikan kehittymisen myötä puurakenteisten hallinto- ja laitosrakennusten poistoaika yhdenmukaisesti vastamaan kivirakenteisten kanssa